

EL CURS POLÍTIC MÉS VERTIGINÓS

RAÛL ROMEVA · MIREIA BOYA · CLARA PONSATÍ
JOAQUIM FORN · JOAN TARDÀ · AGUSTÍ ALCOBERRO
GABRIELA SERRA · CARLES PUIGDEMONT · SERGI SABRIÀ
SUSANNA BARREDA · TXELL BONET · LLUÍS PUIG · GERMÀ BEL
AUTUST GIL MATAMALA · MERITXELL SERRET · MARTA ROVIRA
JOSEP RULL · TONI COMÍN · CARLES RIERA · LAURA MASVIDAL
JORDI TURULL · ROGER TORRENT · QUIM TORRA
ELISENDA PALUZIE · TAMARA CARRASCO · JORDI SÀNCHEZ

LES 30 ENTREVISTES CLAU DE VILAWEB

CARLES PUIGDEMONT

‘Despleguen el 155 sense haver-lo decretat; però nosaltres a la nostra’

Entrevista al President de la Generalitat

ALBERT SALAMÉ

VICENT PARTAL, ASSUMPCIÓ MARESMA,
JOSEP CASULLERAS I PERE CARDÚS

Falten tan sols quinze dies per a votar en un referèndum d'autodeterminació a Catalunya. Entrem al despatx del president Carles Puigdemont per entrevistar-lo enmig d'una pluja de notícies sobre les accions policiaques i judicials espanyo-

les que persegueixen urnes, batlles, butlletes i mitjans de comunicació. No sabem quantes coses més hauran fet quan hàgim acabat. Els fets es precipiten i desconnectar una hora fa vertigen. Puigdemont ens parla d'aquestes dues setmanes que ens separen d'un dia his-

tòric per als catalans. I ens parla també de les accions repressives d'aquests dies i valora fins on està disposat a arribar l'estat. Avisa que quedar-se al sofà de casa el dia 1 d'octubre implica afavorir Rajoy i la seva política. Li demanem també pels mecanismes que té per a

En quaranta-vuit hores s'han mogut coses que durant anys no s'havien mogut. I no crec que sigui casualitat.

La nostra responsabilitat és màxima per a garantir que el primer d'octubre es pugui votar. Som conscients d'això.

desconnectar, les lectures, els consells de la mare, els pensaments abans de dormir i de llevar-se... Mentre parlem, ens avisen que la Guàrdia Civil s'ha presentat a la redacció. Ho comentem breument. I el president, convidant a la normalitat i sense perdre el somriure, ens diu: 'Continuem.'

—**El departament d'Estat, Juncker, i ara el document dels diputats danesos, que és molt contundent.**

—En quaranta-vuit hores s'han mogut coses que durant anys no s'havien mogut. I no crec que sigui casualitat. Per descomptat, la carta dels diputats danesos és molt explícita, molt contundent, i crec que reflecteix amb claredat el pensament central d'Europa davant la situació a Catalunya i a Espanya, amb un llenguatge carregat de la legitimitat democràtica que envolta sempre els països nòrdics. Per què Rajoy rebutja fer política? Per què no escolta demandes? Per què no s'asseu a negociar? Això no vol dir res més que això, no prejutja res, ni n'hem de treure més conclusions. Però al final canvien coses.

—**Vau ser a Dinamarca, justament, fa unes setmanes. Hi ha una feina prèvia, una tasca d'explicació.**

—A nosaltres sempre se'ns ridiculitza molt dient-nos que no ens rep ningú, que no ens fan cas... I sempre diem que no demanem que ens rebí ningú. En segon lloc, no podem demanar que reconeguïn res perquè no sabem si el poble de Catalunya vol que Catalunya sigui un estat independent. Ho sabrem el dia 1 al vespre. En canvi, sí que fomentem el coneixement, perquè hi haurà un moment que, si els catalans decideixen esdevenir un estat independent, aleshores els països tercers hauran de prendre una posició, i aquesta posició volem que sigui com més documentada millor. Que no ho facin només amb els informes que envia la diplomàcia espanyola sinó també que tinguin l'oportunitat de contrastar la informació, que preguntin, que expressin dubtes... I això va molt bé. Allà on hem anat, i amb la gent que ha vingut a escoltar-nos, això

ha anat molt bé. A Dinamarca hi vaig ser fa poques setmanes, i va anar molt bé per aquest propòsit. Estic content que l'estratègia del govern de Catalunya d'estendre el coneixement faci l'efecte que volia que fes.

—**Avui el govern espanyol ha anunciat un pas més en la intervenció financera, vol suplantar la Generalitat en la gestió de les finances. Com hi respondreu?**

—Fa l'efecte que el govern espanyol gairebé desplega l'article 116 i el 155 sense haver-los de decretar. Busca efectes pràctics d'estat d'excepció, suspèn actes, requisa material informatiu, intimida mitjans de comunicació, crea un clima de persecució generalitzada de tots els batlles... Coses que serien pròpies d'un estat d'excepció, sense haver-lo decretat. I per altra banda, i això ho hem sabut oralment perquè jo no he rebut res, hi ha aquest intent d'intervenció en tota regla. Nosaltres hem de fer la nostra. Si l'estat espanyol continua pensant que la resposta al problema polític català no passa per allà on li diuen els diputats danesos que ha de passar, o per on li diem una majoria de forces polítiques a Catalunya, i pensa que incrementant la pressió judicial i la persecució pot contribuir a resoldre el problema, aleshores no hi ha la mínima possibilitat que puguem compartir el mateix terreny de joc.

—**De capacitat real per a fer complir les amenaces, l'estat en té?**

—L'estat espanyol fa molt temps que controla les finances de la Generalitat, per més que ara gesticuli més. Un dels problemes que tenim és que fa molt temps que estem controlats per aquesta manera d'entendre l'autogovern. Per tant, hem de veure quina practicitat té això.

—**Ho enteneu com un pas previ a l'activació del 155?**

—El govern espanyol té tots els mecanismes a l'abast. Ara modifica lleis per la lectura única o la via d'urgència, com la llei del Tribunal Constitucional, per donar-li unes atribucions que suposo que voldrà fer servir algun dia. I també

El referèndum no l'organitza la policia local ni els Mossos. El referèndum l'organitza el govern i el fa la gent. No crec que posin un policia darrere de cada votant

ALBERT SALAMÉ

hi ha el 155... Bé, nosaltres hem de fer la nostra. I cada dia que passa i que s'acosta el primer d'octubre és un dia que consolida la nostra posició. Qui mantingui la posició, en aquesta estratègia, és fonamental. Aquests últims divuit mesos, el que ens ha permès d'arribar fins aquí ha estat haver mantingut la posició.

—Us mostreu molt confiats que es podrà votar el dia 1. Tan blindada teniu la logística del referèndum?

—Nosaltres sabíem en quines condicions es podia arribar a desenvolupar un referèndum no acordat. I ja teníem pensat com havíem d'organitzar un referèndum en cas d'absència d'acord amb l'estat espanyol, cosa que hi afegia unes dificultats. I hem treballat aquesta hipòtesi. La nostra responsabilitat és màxima per a garantir que el primer d'octubre es pugui votar. Som conscients d'això.

—El fet que també s'hagi ordenat a policies locals que impedeixin el referèndum pot afegir problemes a l'hora d'organitzar-lo?

—Cadascú ha de fer la feina que ha de fer.

El govern ha d'organitzar el referèndum i tenir-ho tot a punt, conscient de les dificultats que intuïem. Que ningú no oblidí que el referèndum és conseqüència d'una voluntat popular i d'una extraordinària mobilització popular. Som un instrument necessari però no som la gènesi, ni de la reclamació ni de la resolució. És la gent qui valida un referèndum.

—El cap de la guàrdia urbana de Barcelona ha donat una instrucció concreta d'impedir el referèndum. El govern municipal hi hauria de fer alguna cosa?

—Si és això, la guàrdia urbana dona trasllat de l'ordre de la fiscalia. Però el referèndum no l'organitza la policia local ni els Mossos. El referèndum l'organitza el govern i el fa la gent. No crec que posin un policia darrere de cada votant.

—Els Mossos d'Esquadra actuaran d'acord amb la legalitat catalana?

—Crec que és bo insistir que els Mossos d'Esquadra, com les policies europees, tenen com a prioritat garantir un pilar central de la democràcia, que és la seguretat. I que ningú no pensi ni per

un minut que els Mossos deixaran de complir la seva obligació de vetllar per la seguretat dels ciutadans. No canviaran les prioritats i faran la feina en tot moment. I en un moment de nivell 4 sobre 5 d'alerta terrorista això no és cap broma. I els recursos s'han de prioritzar. En el compliment de totes les obligacions que han de complir els Mossos d'Esquadra. Però repeteixo: els Mossos no fan ni desfan referèndums.

—Però veurem mossos detenint guàrdies civils per garantir allò que diu la llei del referèndum?

—Ens hem de situar en la idea d'un referèndum fet amb la màxima normalitat possible. El debat ha de ser entre el sí i el no, i el vot en blanc també. Cal fer un debat polític i no pas sobre els procediments. La cosa que ens ha de preocupar és saber què cal votar. No ens hem de quedar atrapats en aquest debat sobre els mecanismes. Això no preocupa la gent que ha d'anar a votar. La gent no votarà per validar un procediment administratiu de contractació d'unes butlletes. Al final sembla que vagi d'això!

—Tot això que fa l'estat és per aconseguir una participació baixa i deslegitimar el referèndum?

—L'estat vol impedir el referèndum de totes totes. I tot allò que no sigui impedir el referèndum ho llegirà en clau de fracàs. Hem de ser conscients que el govern espanyol ho farà tot per evitar-lo i nosaltres ho farem tot per fer-lo possible. Ja veurem quina situació es dibuixa quan es tanquin els col·legis electorals i veiem el resultat. La nostra prioritat i la nostra obsessió és la màxima normalitat el dia 1. Arribar-hi amb la màxima normalitat i amb la màxima mobilització.

—Quines coses s'han de tenir clares el diumenge 1 d'octubre al matí quan se surti de casa?

—D'entrada, la convicció que a les teves mans tens una capacitat de canviar coses com no l'has tinguda mai. I la generació com la meua, que no va tenir l'ocasió de votar la constitució ni el primer estatut, tindrà a les mans aquest poder. Per a definir un model d'estat. Per a definir un model de país. Ser conscient d'això dóna un gran protagonisme i un gran poder al ciutadà. És l'hora dels ciutadans. El dia 1 haurà arribat l'hora dels ciutadans. Crec que la política haurà fet tot allò que haurà pogut i més, però aquell dia no podrà decidir el resultat del referèndum. Seran els ciutadans els qui ho podran fer. Quan agafin aquest testimoni, que siguin conscients d'aquest poder immens que tindran a les mans. El seu poder canvia les coses. Tindran aquesta capacitat real.

—L'Onze de Setembre, amb els carrers plens, vau notar l'apoderament de la gent? I quan aneu als llocs, el noteu?

—Sí. Es nota a Valls, quan reacciona la gent. Es nota aquests dies quan hi ha inspeccions d'impreses. Es nota quan vam obrir la campanya a Tarragona. Es nota quan vas pel país. I notes que la gent és conscient que això que fem els apel·la a ells. Això no és una cosa de quatre polítics i de les institucions. Es nota que passa una cosa molt transcendent i que la gent hi té el paper protagonista. Que tots plegats ens compliquem la vida —batlles,

ALBERT SALAMÉ

parlamentaris, consellers— perquè ens hem compromès a fer una cosa que la ciutadania espera dels seus dirigents. I la gent retorna aquesta confiança. I la tornarà amb escreix el dia 1.

—Us esperàveu aquesta actitud reactiva del govern espanyol i aquest anar a remolc?

—Fa molt de temps que sorprèn la incapacitat de fer política d'alguns. La dimissió de la política que ha fet el govern del PP i el sistema polític espanyol en general. Han fet de tot: utilitzar els jutges, els fiscals, els tribunals, les clavegueres de l'estat, els empresaris, els mitjans de comunicació... Ho han fet tot excepte una cosa, que és la que els toca: fer política. No han fet cap esforç polític, que és el que tocaria fer al sistema polític espanyol. I això tant serveix per al PP com per al Partit Socialista. Han estat uns mandrosos polítics tots aquests quaranta anys. No ha existit una sola proposta espanyola per a Catalunya. Sempre han viscut de les rendes de les propostes catalanes per a Espanya. Sempre. Han viscut còmodament. I potser aquest ha estat un dels errors que ha fet el catalanisme. Si examinem aquests quaranta anys, i especialment els últims, i mirem quines propostes s'han fet des d'Espanya quan hi ha hagut una situació

de màxima discrepància, no en trobem cap. I quan els diem que el referèndum pot ajudar a resoldre les discrepàncies i demanem quina proposta fan ells, són incapaços de declinar-ne cap. En el millor dels casos diuen allò de l'Espanya federal o l'Espanya plurinacional. Però els qui diuen això, quan han governat, no han federat mai res ni han plurinacionalitzat mai res. Quina credibilitat tenen? Cap ni una. És clar que sorprèn la inacció i la incapacitat de l'estat espanyol per a fer política.

—Una part destacada de la premsa de Madrid té una mirada com més va més crítica de l'actuació de Rajoy. Penseu que el PP arribarà sencer a l'1 d'octubre?

—No ho sé. I la veritat és que m'importa relativament poc. Si hem decidit d'emancipar-nos, allò que decideixi el sistema polític espanyol l'endemà del dia 1, si ha guanyat la independència, no és de la nostra incumbència. A més, no hi veig tanta discrepància. Més aviat veig que la premsa espanyola és força monolítica. Tanca files entorn del govern. I no només la premsa. També el PSOE. Per no parlar de Ciutadans, que n'és l'apèndix o la marca blanca. Han tancat files entorn de Rajoy de manera acrítica. Jo veig que si el referèndum no anés bé perquè la

gent no hi participés prou, el resultat seria la consolidació del senyor Rajoy. I de l'Espanya que representa el PP. A Catalunya, no es pot entendre que una actitud passiva pugui acabar reforçant el senyor Rajoy.

—Què ha de passar perquè el referèndum no vagi bé?

—Nosaltres no hem fixat cap percentatge de participació. Però és evident que una participació del 5% o del 10% no ens ajudaria. Però si realment aconseguim de fer el referèndum i superem les expectatives que hi tenim posades, no tenim cap temor. Si no va bé, haurà estat per un cataclisme que no tenim pas previst. Quedar-se a casa al sofà consolida Rajoy i totes les polítiques que han portat a la situació actual. Parlava d'això quan he parlat de no anar bé. Les conseqüències de quedar-se a casa les monetitza l'Espanya de Rajoy.

—És un 'si tu no hi vas, ells es queden'.
—Efectivament. És exactament així.

—Si tornéssim deu anys enrere, us hauríeu imaginat que Miquel Iceta o Joan Coscubiela serien a la trinxera oposada?

—És una pregunta difícil de respondre perquè fa deu anys segurament cap de nosaltres no s'hauria imaginat que arribaríem al punt on som ara. I si ells s'ho haguessin imaginat, potser algunes de les coses que van dir aleshores i que són contradictòries amb les que fan ara no les haurien dites. Però cadascú ha de fer allò que cregui millor. I haurà d'explicar amb el temps a venir la seva actitud davant d'un tombant de la història de Catalunya. Vull ser molt respectuós amb les decisions de cadascú. Espero que ells també ho siguin amb les que prengui jo. Tothom haurà d'explicar les seves decisions. I ho haurà de fer durant molt de temps. Molt de temps.

—Havíeu dit que l'única situació que justificaria desconvocar el referèndum seria que hi hagués un risc per a la integritat física de les persones. Què enteneu per integritat física de les persones?

—No hem de donar cap concessió a l'estratègia de la por ni a les dinàmiques que cerquen escampar la por. És aquí on ens vol arrossegar el govern espanyol. De cap manera. L'única possibilitat per a alterar el referèndum de l'1 d'octubre és que el govern espanyol acceptés de seure en una taula a negociar com podem fer un referèndum acordat i s'hi comprometés. Sempre ho hem dit i ho reiterem. Això passarà? No. Totes les peticions que li hem fet en aquest sentit han estat menyspreades. I això no canviarà, malauradament. El millor per tothom seria un acord per a fer aquest referèndum. Això és clar. Però no passarà. La gent ha demostrat que, encara que la por faci respecte, la resposta és l'esperança, el coratge i l'alegria.

—La carta enviada a Mariano Rajoy, què té de sincera i què té de tàctica?

—Sincera, tota. Està per escrit. Vull dir amb èmfasi que recull amb paper el que jo he anat reiterant públicament a tot arreu sobre com hauria de reaccionar el govern espanyol. És una invitació que hem fet moltes vegades i que la reiterem ara per escrit a vuit mans. Sinceritat, tota. És un moment per a fer-ho? Sí. Ja som al final. Però el govern ha d'entendre que li demanem una cosa que ja li demana molta més gent arreu del món. Cada vegada més gent. El govern espanyol té una oportunitat de fer política. Per nosaltres no quedarà.

—Aquesta carta també va adreçada a Felipe VI. Com valoreu la seva actuació fins ara?

—Si realment volgués ser el rei de tots els ciutadans de l'estat espanyol, també ho hauria de ser dels dos milions, com a mínim, que vam votar independència el 27-S. En les seves accions, el rei espanyol hauria de tenir en compte que hi ha un país amb gent que pensa d'una manera determinada i que la política encara no hi ha donat resposta. N'ha de ser co-neixedor. I ell decidirà quin rol vol tenir en aquest moment històric. Per això li fem arribar la carta. No l'hem adreçada a ell. Li hem enviat una còpia.

L'estat vol impedir el referèndum de totes totes. I tot allò que no sigui impedir el referèndum ho llegirà en clau de fracàs.

Nosaltres no hem fixat cap percentatge de participació. Però és evident que una participació del 5% o del 10% no ens ajudaria.

—La carta també va signada per la batllessa de Barcelona. De què és fruit el gir d'aquests últims dies d'Ada Colau?

—Si he de dir la veritat, sempre he vist i llegit que la batllessa Colau sempre ha estat al costat del dret de decidir. Una altra cosa és que unes decisions o unes declaracions hagin anat més en un sentit o en un altre. No hi veig un canvi de posició. L'espai que ella representa a Barcelona és un espai on molta gent vol votar. I ella n'és conscient. Hem trobat la fórmula per a poder vehicular el seu compromís democràtic amb la petició de preservar la institució i els treballadors públics. Hem arribat a una entesa molt positiva que farà que es pugui votar amb normalitat a Barcelona.

—L'estat fa aquesta batalla a l'antiga. Abans perseguia ciclostils i ara regiren imprentes. Trobeu que l'independència els desborda a les xarxes i amb una nova manera d'entendre l'actuació pública?

—La nostra força és la gent, que té unes eines de poder a les mans, i l'estat espanyol encara actua amb lògica del segle XX i amb mentalitat del segle XIX. No

No han fet cap esforç polític, que és el que tocaria fer al sistema polític espanyol.

s'adona que hi ha una transformació molt profunda de les societats, que vol dir dels països. Els països ja no tindran mai més una única manera de pensar, una única llengua... Els països seran diversos i canviants. Aniran movent-se al compàs dels canvis tecnològics, que ara ja són fundacionals de la civilització. Per tant, la gent que incorpora tots aquests canvis tecnològics a la seva vida, no entén que pugui relacionar-se amb tot el món i interactuar amb tot però que no pugui decidir sobre allò que afecta el seu país. La gent no ho entén, això. Els vells estats nació que no entenen aquesta transformació se situen a prop del col·lapse. Les

seves bases fundacionals trontollen. Per exemple, no entenen que quan volen tancar una web no poden fer-ho perquè hi ha espais on els seus braços no arriben.

— La batalla es juga en aquest camp?

— També. Es juga en el camp de la comunicació, el relat, la tecnologia, les xarxes socials... Som conscients que l'estat espanyol és molt potent, té molta força i sembla no tenir límits. No ho menys-tenim. Però nosaltres també tenim una fortalesa. Diverses. La gent. És molt important. I tenim l'agilitat de voler fer un país modern sobre bases noves. No volem replicar els vells països. Per fer el mateix amb un altre nom, ja no ens hi posaríem. I aquí tenim molta més agilitat. Ser petit o gran pot representar el revés d'allò que representava els segles XIX i XX. Ser gran avui fa més difícil reaccionar al ritme que imprimeixen els canvis. Els canvis són molt ràpids. No és casualitat que els estats petits liderin els rànquings de benestar i progrés del món.

— Ser periodista us serveix en aquesta situació?

— Sí. Ser periodista em serveix de molt. M'ha servit tota la vida. I en el moment que la comunicació juga un paper tan important, tenir una visió periodística ajuda.

— Què en penseu, de la línia que segueixen els mitjans de Madrid?

— Em preocupa la pèrdua d'independència i pluralitat informativa del sistema de comunicació espanyol. Però hi ha una bombolla mediàtica a Espanya de la qual no s'escapa res i en què no entra res que no s'inscrigui en un determinat pensament. Això és preocupant per la democràcia. I això deu explicar en certa manera la crisi del sector. I sóc pessimista. Com que la gent s'informa també per altres canals, per més que es vulgui mantenir un sistema mediàtic de pensament únic, la societat que s'hi relaciona no necessàriament acompanya aquest pensament únic. Aquí és on fallen moltes de les previsions. Hem vist mitjans de comunicació fent campanya descarada per determinats candidats que després han tingut un fracàs rotund.

Nosaltres no hem fixat cap percentatge de participació. Però és evident que una participació del 5% o del 10% no ens ajudaria.

La nostra força és la gent, que té unes eines de poder a les mans, i l'estat espanyol encara actua amb lògica del segle XX i amb mentalitat del segle XIX.

—Un dels missatges d'aquesta premsa és que l'economia s'enfonsa. Al govern què li arriba?

—Ens arriben dos missatges. El dels empresaris que treballen aquí i volen invertir. Aquest és de confiança plena amb Catalunya. L'altre missatge és el de les dades. És incontestable. Jo no seré tan agosarat de treure conclusions de causa i efecte entre procés d'independència i inversió estrangera directa, exportacions i creixement de l'economia. Però si les hagués de fer, ens portarien a la conclusió contrària del que diuen. Quan no hi havia procés exportàvem menys i rebíem menys inversió directa que ara. Això vol dir que el procés estimula les inversions? Això és delirant, de la mateixa manera que és delirant dir el contrari. Com va dir el responsable de Ryanair, els negocis són negocis. I les empreses que volen fer negoci el fan en qualsevol situació. Ja ho han demostrat. Les empreses s'adapten a les noves situacions, els agradin o no.

—En tot cas, els negocis s'allunyen de la inestabilitat. Això pot ser un handicap per a l'endemà de l'1 d'octubre?

—És important que tots tinguem clar que és bo per a tots –i quan dic tots vull dir Unió Europea, estat Espanyol i Catalunya– que, si el resultat del referèndum és un sí, l'endemà ens assegurem per començar a implementar la transició. En aquest sentit, nosaltres podem donar la tranquil·litat que el govern mantindrà el seu compromís amb la seguretat jurídica. Som un govern fort que continuarà governant i que té la confiança de la gent i del parlament. Nosaltres farem tots els esforços per a contribuir a la màxima normalitat i estabilitat.

—Les declaracions d'ahir del president Junker us van sorprendre? Indiquen algun canvi? És un avís al govern espanyol?

—Una cosa és la capa pública que la Unió Europea ha expressat i l'altra és la capa real, la realpolitik. És cert que a Europa hi ha inquietud i preocupació per com el govern espanyol no atén una

qüestió que pot arribar a ser un problema europeu. Les paraules de Junker no són un error, ni s'ha equivocat. Ha dit el que volgut dir i ha enviat un missatge determinat. No em sorprèn ni una cosa ni l'altra, entenc que hi ha un interès dels estats de protegir-se els uns als altres, però també hi ha un interès general perquè els problemes polítics de gran transcendència, com aquest, es puguin resoldre a la manera europea, que és abordar-los. El Brexit no agrada gens, però si han de relacionar-se amb aquesta realitat, l'han d'afrontar de la manera més pragmàtica. Si les coses passen, no pots negar la realitat. Si hi ha la independència de Catalunya, el realisme polític s'haurà d'imposar.

—La premsa internacional també ha canviat la visió? L'editorial de Le Monde o altres articles semblen indicar-ho.

—A mesura que s'ha incrementat el coneixement de què passava a Catalunya, els mitjans de comunicació s'han allunyat de les visions simplistes i propagandístiques de la diplomàcia espanyola. Han vist que tot era molt més complex. Que valia la pena fer dos o tres clics més i no creure d'entrada cap versió. Ni la nostra ni la seva. Els periodistes dediquen molts esforços a saber i a contrastar. I ara, quan et reuneixes amb un grup de periodistes estrangers, el nivell de preguntes i coneixements que tenen no té res a veure amb el de fa cinc anys. Saben de què parlen, han llegit. Hi ha un interès i això facilita el rigor i no a la pinzellada gruixuda. Descobreixen que la realitat no és com els la pintaven i això fa que creixi l'interès per explicar bé les coses. Quan s'expliquen bé i amb normalitat, la posició que defensem s'entén una mica més, fet que no vol dir que la competeixin.

—Us arriba el suport de la gent de la resta dels Països Catalans?

—El notem i és molt encoratjador veure com hi ha molta més solidaritat de la que es publica. Molta més comprensió i acompanyament. És molt esperançador.

—Sentiu cada vegada més pressió per continuar un temps més?

—Afortunadament és un tema que està resolt. Per sort, la gent està fixada amb l'1 d'octubre.

—Segur que us ho diuen.

—La gent ara pregunta: ens en sortirem?, podrem votar?

—Si guanya el sí, què fareu el matí del dia 2 d'octubre?

—Evidentment, convocar el govern. Analitzar la situació i prendre les decisions que es desprendran del nostre compromís d'implementar els resultats.

—Abans que passi, expliqueu-nos què feu per desconnectar?

—Costa molt desconnectar. No desconnecto al llarg del dia, només a la nit, quan em poso uns podcasts, que no tenen res a veure amb els temes que tractem.

—No van d'urnes, ni de paperetes...

—No, no.

—Què penseu abans d'anar a dormir?

—Que pugui adormir-me ràpid. A quina hora he de posar el despertador per a l'endemà i quina cosa he de fer primer i ja està.

—I quan us desperteu?

—Si m'he despertat abans que soni el despertador, no tinc un pensament gaire agradable. Normalment em desperto al primer clic. Em poso de peus a terra i en marxa. Vaig per feina. No m'entretinc gaire. No m'agrada entretenir-me gaire.

—Sempre heu estat així o cada vegada sou més pragmàtic?

—Sempre, és una qüestió de caràcter. Tinc el meu protocol de despertar-me. El cafè, dutxar-me i anar a la idea. Procurar passar poc temps ocios a casa.

—Què us diu la vostra mare?

—Parlem poc, perquè com sabeu viu a Amer, però tota la família fa el que pot per encoratjar i expressar el seu afecte.

—No diu 'vigila'?

—Totes les mares del món diuen 'vigila'. No en conec cap que no ho digui.

—I a les filles, com els expliqueu tot això que viviu?

—Amb les filles, normalitat plena i absoluta. En parlem poc. Parlem de l'escola, que ara ha començat, i de les seves coses.

—Se us veu content i no feu gaire cara de cansat. Alguna recepta màgica?

—Sóc conscient que no es pot afrontar aquesta etapa com a president de la Generalitat amb l'ànim per terra. O estàs tranquil i convençut del que fas o no t'hi poses. Si fas tot el que pots d'allò que creus que has de fer, això ajuda a estar més serè, més content.

—Teniu temps de llegir alguna cosa?

—Miro de llegir llibrets fàcils que es puguin llegir al cotxe. A la Setmana del Llibre en Català em van regalar el que va escriure Quint Ciceró, Manual de campanya electoral. El llegeixo ara i és interessant. A vegades, als municipis em regalen opuscles i llibres sobre història local. Les èpoques de llegir pausadament hauran d'esperar que acabi la feina. ■

RAÜL ROMEVA

‘El govern espanyol no era conscient de l’abast internacional del problema que ha creat’

El conseller d’Afers Exteriors parla sobre la detenció de la Guàrdia Civil al seu departament · Diu que l’opinió pública internacional està preocupada pel cop d’estat contra Catalunya i per la possible violència de l’estat espanyol

ALBERT SALAMÉ

VICENT PARTAL

El conseller d’Afers Exteriors de la Generalitat de Catalunya rep VilaWeb amb el rellotge marcant-li la pròxima cita, un sopar amb empresaris europeus. Fa el repàs del dia i recapitula les cinc o sis entrevistes que ha fet a diversos mitjans, en italià, en francès, en anglès. Els repassa

mentalment i es descuida, justament, de la que ha concedit al Times anglès. Raül Romeva corre des de fa mesos una maratí diària de contactes diplomàtics i periodístics que l’obliga a multiplicar-se. El cop d’estat de dimecres l’ha forçat a fer hores més hores extraordinàries en tots els fronts.

—La primera pregunta és obligatòria. Fa quaranta-vuit hores la Guàrdia Civil va entrar en aquest departament i se’n va endur detinguda una persona que exerceix una responsabilitat tècnica. Com ho vau viure?

—Personalment, amb una profunda indignació. Molt indignat per la impunitat

Ara cridem l'atenció sobre un problema de salut democràtica europea.

Aquesta setmana s'ha fet palès: el govern espanyol s'ha trobat forçat a demostrar que allò que explicava no era veritat

amb què es vulneren principis molt bàsics. Però indignat també perquè es vulgui amagar l'essència de tot això que passa. Vivim en un estat d'actituds i lògiques franquistes o postfranquistes. Van agafar un tècnic d'aquest departament que fa la seva feina. Però el responsable polític sóc jo. El responsable en tot cas seria jo: què és això d'anar intimidant la gent?

—A mesura que passen les hores van creixent els pronunciaments i les declaracions de preocupació per tot això que passa. Us sorprèn?

—No. M'ha sorprès que coses que fins ara se'ns deien en privat ara ja s'expressen en públic. Això demostra bé que el govern espanyol no era conscient de l'abast del problema que havia creat. Aquest matí, a la conferència de premsa de la Comissió Europea, el portaveu ha hagut d'escoltar dotze preguntes de periodistes d'estats diferents sobre la situació de Catalunya. Avui dos dels principals diaris alemanys, en plena campanya de les eleccions de diumenge, dedicaven la portada a Catalunya. Potser el govern espanyol se'n sorprèn, però nosaltres no.

—Hi ha sorpresa?

—Espanya és coneguda a Europa, ja saben com les gasten. Hi ha molta preocupació, sobretot pel que hi ha en joc. Tothom ens pregunta si això pot acabar essent un conflicte violent. I aquest és un terreny on nosaltres ens movem molt fàcilment perquè tothom ha vist durant sis anys seguits com és el nostre país, que no hi ha hagut mai ni un sol incident en les manifestacions més grans que s'han fet a Europa durant dècades. Els interlocutors ho saben i això empeny l'estat espanyol a un terreny difícil.

—La violència és la preocupació principal que us arriba?

—Sí. Molt més que no el referèndum. Respecte del referèndum, vull destacar que hi ha estats als quals els pot agradar més o menys, incomodar més o menys. Però encara ningú no ha dit que no es pugui fer. I això ho hauríem de valorar.

Que fem un referèndum ningú no ho viu amb preocupació. Preocupa que la resposta espanyola degeneri en violència.

—Quina és la pregunta que us han repetit més aquests dies els vostres interlocutors estrangers?

—Què creus que farà l'estat espanyol per aturar el referèndum?

—Directament?

—Així.

—I què hi responeu?

—Que jo no ho sé, és clar! Però immediatament explico que precisament aquesta reacció que preocupa els interlocutors internacionals ens convenç més encara que no tenim cap alternativa. Si arran de la convocatòria d'un referèndum, l'estat espanyol hi respon detenint càrrecs públics, violant la correspondència, amenaçant mitjans de comunicació, tancant webs, aplicant de fet l'article 155 però sense tenir la valentia de proposar-lo al seu parlament..., què volen que fem nosaltres? D'això jo no en diria pas un estat seductor. És tot el contrari. És la prova fefaent de la involució pel que fa a les llibertats. I això ho entén tothom. I per això hi ha gent que surt al carrer a València, a Madrid, a Bilbao, a Granada i a tants llocs: el problema no és la independència sinó el manteniment de la democràcia i els drets democràtics.

—Diríeu que això que ha passat aquesta setmana ha canviat res en el terreny de les cancelleries o de l'opinió pública internacional?

—I tant!

—Però encara hi ha poques reaccions, vista la gravetat dels fets.

—La batalla del relat és molt important de guanyar. Aquests dies hem multiplicat els contactes i sempre hem parlat d'estat d'excepció. Amb tothom i a tot arreu. Perquè és fàcil de demostrar: en una democràcia mai no et persegueixen per l'opció política que defenses. No et violen la correspondència, per posar un

exemple flagrant, només perquè creuen que ets independentista... Això ho entén tothom. És massa visible.

—**Si, però Europa no hi intervé. Què més hauria de passar?**

—Entenc perfectament el neguit d'alguna gent, però s'ha d'entendre que és precisament aquest neguit el que nosaltres traslladem a l'àmbit diplomàtic. Mai no hem demanat res a ningú, cap posicionament, sobre la independència. Però ara cridem l'atenció sobre un problema de salut democràtica europeu. Atenció sobre els riscos actuals per a la democràcia europea d'això que fa Espanya!

—**Com es fa, això? La gent que ara mateix hi ha a l'Arc de Triomf donant suport als detinguts pot estar segura que la seua veu arriba a tots els governs del món?**

—Aquesta és la nostra feina i això és el que fem per tantes vies com ens és possible. No ens enganyem: Espanya té molt poder, però ni de bon tros no el té tot. Nosaltres fem una feina constant d'informar per mitjà de notes de situació, dels contactes amb cònsols i ambaixadors, també a través dels mitjans. O de les comunitats catalanes de l'exterior. O de professionals catalans importants que tenen portes obertes amb els governs dels països on viuen. Espanya té una diplomàcia imperial del segle XVIII i nosaltres fem servir ciutadans del segle XXI.

—**Crida l'atenció que de moment les reaccions més potents siguen als parlaments: a Estònia, Dinamarca, al Regne Unit. Com ho expliqueu?**

—És normal. Els parlamentaris tenen més llibertat per a opinar que els ministres. Tenen un marge d'actuació que l'estat no té. Els estats per sistema defensen l'status quo i només canvien d'opinió davant els fets consumats. En aquest cas, jo crec que la preocupació dels diputats expressa un estat d'ànim més general que ells poden fer públic sense causar gaires problemes al seu país.

ALBERT SALAMÉ

—**Aquestes mostres de preocupació públiques...**

—De privades n'hi ha moltes més encara!

—**M'ho imagine. Però aquestes mostres públiques poden criticar o no, depèn del cas, l'actuació del Parlament de Catalunya o el govern, però totes condemnen l'actitud del govern Rajoy? Per quina raó creieu que Espanya s'arrisca tant fent una cosa que li pot passar una factura enorme?**

—No interpreten adequadament la realitat. No entenen què passa a Catalunya, això és evident. Ara, sí que és cert que corren un gran risc perquè internacionalment és evident que el seu relat ja no convenç.

—**El relat és important o ho són els fets?**

—El relat és fonamental, en qualsevol cas. Aquí hi ha una de les grans fortaleses catalanes. El país ha demostrat de sobres que és pacífic i la nostra actuació com a govern s'ha basat sempre a mantenir un alt nivell de credibilitat i de previsibilitat en les actuacions. Nosaltres no demanem

ajuda als altres països. Els expliquem què farem i ho fem. Això és molt apreciat, especialment quan t'ho comparen amb l'actitud espanyola. Ells fa anys que diuen que no farem el pas, que tot és un muntatge, que ens esmicolarem, que no trobarem el camí. I què vols que pensi la gent quan veu que aquest govern fa allò que diu?

—**Per això la reacció al cop d'estat és mantenir el referèndum el dia 1 d'octubre i no tocar res?**

—Per això, sí. Nosaltres hem de ser creïbles i com que som creïbles i clars som respectats. Aquesta setmana s'ha fet palès: el govern espanyol s'ha trobat forçat a demostrar que allò que explicava no era veritat o era molt equivocat i el govern català, en canvi, ha fet allò que fa temps que explica a tots els altres governs que farà.

—**Això vol dir, doncs, que la batalla pel relat es va guanyant?**

—Us puc dir que aquesta setmana han canviat moltes coses, moltes... ■

MIREIA BOYA

‘Si anem a protegir els col·legis una hora abans d’obrir-los, ja haurem fet tard’

Entrevista a Mireia Boya, diputada de la CUP, sobre la setmana decisiva del referèndum d'autodeterminació de Catalunya

PERE CARDÚS

Entrem avui a la setmana del referèndum d'autodeterminació de Catalunya. Queden tan sols sis dies per a la jornada de votació. Sis dies que seran intensos i que ens poden portar a veure i viure situacions que ningú no preveia en un estat de la Unió Europea ben entrat el segle XXI. La setmana passada ja en vam veure de ben grosses. Però què poden estar disposats a fer encara els adversaris de l'exercici democràtic del dret de decidir? En parlem amb la diputada de la CUP Mireia Boya, que ens rep enmig de notícies constants de noves amenaces, noves actuacions, i nova repressió.

—Penseu que la policia espanyola intentarà entrar a la seu de la CUP?

—Jo no sé si s'atreviran a tornar perquè el que intentaven fer era una cosa inaudita: entrar a la seu d'un partit polític sense ordre judicial. Sabem que van estar tot el dimecres intentant obtenir l'autorització judicial i el jutge no els la va donar. Una cosa és escorcollar dependències del govern amb l'excusa de l'organització del referèndum i una altra cosa és la seu d'un partit polític que no participa en la logística del referèndum. Això hauria traspasar totes les línies vermelles legals. No sé si ho tornaran a provar. En tot cas, som aquí i no tenim res a amagar. Fem cartells del referèndum per al sí, els distribuïm i els pengem... Fem l'activitat habitual dels partits polítics.

—No sembla que els preocupi vulnerar la seva llei.

—Han jugat a confondre aquests dies. Per exemple, han utilitzat les policies locals per a una funció que no és la seva. Han obert expedients a la gent que penja cartells, d'actes que es fan... per no parlar d'això que passa amb la Sindicatura Electoral, que és molt greu. Alguns dels membres que han volgut presentar al·legacions a la suspensió del TC i que tenien un període legal obligatori de quaranta-vuit hores per a fer-ho, no els

La població no podria entendre que diumenge es fes una altra cosa que no fos un referèndum d'autodeterminació

Amb piulets i declaracions no n'hi ha prou en un moment de màxima emergència com l'actual

ho han permès i el tribunal ja ha decretat les multes econòmiques contra els seus membres. A aquesta gent tan sols els queda l'opció d'anar al Tribunal Europeu dels Drets Humans d'Estrasburg perquè s'han vulnerat els seus drets sense contemplacions. L'estat espanyol actua amb un convenciment absolut d'impunitat.

—Ja és inevitable que s'hagi de recórrer als tribunals europeus?

—Sí, és inevitable. El govern fa tots els tràmits legals que preveu el tram judicial estatal per anar a Estrasburg sense que ningú pugui dir que no s'ha intentat absolutament tot. I això és el que passarà aviat.

—La CUP té informació sobre els plans B, C, D i E del govern i confia que es podrà votar el dia 1 d'octubre?

—No. Nosaltres no tenim la informació concreta. No participem en l'organització logística del referèndum. Això és cosa del govern. Hem donat el suport polític per poder fer el referèndum i tota la part parlamentària amb l'aprovació de les dues lleis i la creació de la Sindicatura Electoral. No en tenim els detalls exactes. Tenim una informació orientativa. El fet important és que el referèndum és inevitable. Quan surten milers i milers de persones al carrer dient que volen votar en un referèndum d'autodeterminació vinculant, el govern no té més sortida que posar les urnes i fer-lo. Qualsevol altre invent no serà acceptat per la població. El missatge de la gent al carrer és 'no us feu enrere'. De cap de les maneres, la població no podria entendre que diumenge es fes una altra cosa que no fos un referèndum d'autodeterminació.

—Teniu cap dubte que aquesta sigui la voluntat absoluta del govern?

—No. Veiem moviments d'uns altres espais polítics que intenten arrossegar el govern, amb el context de repressió que hi ha, a solucions que no són reals. Són aquells que parlen de garanties i diuen que això no és un referèndum, sinó una mobilització, i que miren d'estendre el seu discurs de diàleg per intentar que la

votació de diumenge deixi de ser un referèndum vinculant. I això seria trencar amb la idea de l'autodeterminació. Fa pena i tristor que tot l'espai de l'esquerra transformadora de Podem i dels comuns no reaccionin d'una manera més clara i faci el joc al PSOE i al PP. A líders com Xavier Domènech, Ada Colau i Elisenda Alemany els diria que s'afegeixin a la festa. Que és l'única manera de tombar el règim del 78. No entenem per què no ho fan. Amb piulets i declaracions no n'hi ha prou en un moment de màxima emergència com l'actual.

—Què espereu que pugui passar aquesta setmana que queda? Què pot esperar la gent?

—En el punt on som, no podem fer cap passa enrere. Seria una derrota que originaria una depressió col·lectiva. Ningú no ho entendria durant moltes dècades. Ara no ens podem rendir contra la forta repressió de l'estat espanyol. Això forma part de la seva estratègia. És l'estratègia de la por perquè ens fem enrere. Han portat tres creuers plens de policies espanyols per fer por. S'hi atreviran? Jo estic convençuda que la gent no la poden frenar. De cap de les maneres. És impossible que puguin aturar la gent encara que surtin els líders polítics a dir que la gent se'n vagi a casa. La guerra psicològica la tenim força guanyada. Ja no ens fa por de veure les furgonetes de la policia. Necessitem més missatges del president, del vice-president, de l'ANC i d'Òmnium de determinació. A la CUP ja en fem. Es votarà i el referèndum serà vinculant.

—La por funciona amb la gent menys connectada i implicada. Això que passa pot tenir un efecte entre aquesta gent?

—És tasca de tothom de parlar amb més gent. Els convençuts s'han de marcar com a objectiu de portar a votar —en el sentit que sigui— entre cinc i deu persones del seu entorn. Si cal, acompanyar-les a votar. Cal ajudar la gent a saber on ha d'anar a votar. Cal fer una crida a la mobilització, a visitar els veïns del bloc de pisos, i informar tanta gent com sigui possible del referèndum del dia 1.

—Caldrà organitzar-se per protegir els col·legis i les urnes? Semblen disposats a impedir la votació...

—Aquí ens hem de plantejar seriosament la resposta que cal donar si la Guàrdia Civil i la policia espanyola es planta davant dels col·legis tres dies abans. Si hi anem una hora abans d'obrir-los, potser ja haurem fet tard.

—La llista ja la tenen...

—Tenen la llista. Pot ser que hi hagin posat vigilància i que, quan s'hi acosti algú, instal·lin un cordó policíac. Només hi ha dues solucions. O es comencen a protegir els col·legis de manera organitzada molt abans, o anem cap a un cara a cara entre la gent i la policia que es planti davant els col·legis. O fins i tot, un canvi de locals de votació a última hora. En qualsevol cas, si la policia actua d'aquesta manera, és molt difícil de controlar la gent per molts missatges de revolució cívica i pacífica que es facin. La gent té moltes ganes de votar i no està disposada a recular enfront d'un estat repressor i autoritari.

—No cal insistir en la necessitat de mantenir el to de les mobilitzacions com s'han fet fins ara? Les conseqüències d'una situació d'aldarulls són molt perjudicials.

—És evident. La policia va venir a la seu de la CUP bàsicament a buscar aquesta resposta. Entre la gentada que hi havia aquí, hi havia molts infiltrats. Els coneixem d'uns altres moments. I estaven cantant i aplaudint entre nosaltres. Ells cerquen la confrontació. I nosaltres tenim clar que no els donarem aquesta imatge que cerquen de cap de les maneres. Aquí, estil Xirinacs. Resistència pacífica. Al nostre espai polític hi ha gent de molts sectors i ideologies que potser no acaba de compartir aquesta decisió. Però no passa res. Ens trobarem en uns altres espais. Ara demanem que no es respongui a la provocació per no donar-los el que busquen.

—El xoc amb els Mossos d'Esquadra també és una qüestió delicada. L'estat

també cerca això. Com es pot gestionar?

—D'aquí a l'1 d'octubre els Mossos d'Esquadra s'han de posar al servei del poble català. I això vol dir desobeir les instruccions que puguin rebre contra el referèndum. Si els Mossos no desobeeixen, tindrem un problema l'1 d'octubre. Els únics que poden garantir que es voti de manera pacífica i sense violència són ells. Encara no ho han fet. S'han posat de perfil. Van ajudar la Guàrdia Civil a sortir del Departament d'Economia. Però aquests dies vinents la policia catalana s'ha de posar al costat del poble de Catalunya. No sé si serà avui, demà o demà passat. Però si no ho fan, difícilment podrem fer el referèndum. Ningú no veurà que són la policia d'un país que vol ser independent. El senyor Forn i el senyor Trapero han de complir el compromís que tenen amb els catalans. Que ho facin quan vulguin, però que ho facin. Si no, tindrem un problema molt gros.

—Ja hi ha una querella per sedició que apunta als màxims dirigents de l'ANC i Òmnium. Això és una escalada de la repressió prevista?

—És una querella que demana una causa general contra l'independentisme. També assenyala la CUP perquè s'hi transcriuen frases que va dir la nostra portaveu. I això és la típica causa general que s'obre després d'un cop d'estat. Hem tornat a l'època franquista amb els consells de guerra. En aquest sentit, ja veurem com evoluciona la repressió aquesta setmana. Però la fiscalia i el govern espanyol persegueixen tots aquells que tenen una implicació directa amb l'organització del referèndum. I, sobretot, amb la mobilització al carrer. És on tenim ara la força amb els estudiants, els pagesos i els seus tractors, els estibadors i els sindicats que ja han anunciat la disposició a fer vaga general a partir del 3 d'octubre. Estem molt mobilitzats.

—I què en penseu de l'intent d'imposar un comandament militaritzat als Mossos?

—És un comportament clarament feixista. Volen que els Mossos obeeixin

Demanem que no es respongui a la provocació per no donar-los el que busquen

Hem posat la cinquena marxa cap a la república. Esperem que els Mossos aguantin i facin costat a la gent i la democràcia.

un personatge amb un passat feixista i amb casos investigats de tortures al País Basc. Un personatge amb un passat molt fosc. Un anticatalanista declarat. Ja poden intentar-ho. La resposta del conseller Forn dissabte va ser la que tocava. Com ja he dit, la gent espera que els Mossos es posin al costat del poble, dels drets i llibertats i de la democràcia. Si ho fan, entre tots garantirem el referèndum. Serem a la porta dels col·legis i recordarem als policies que enviïn des de Madrid que no passaran. Rajoy és un il·lús si es pensa que servirà de res posar un comandament militaritzat en aquesta operació antidemocràtica. S'equivoca. Els pobles es comanden sols. Hem posat la cinquena marxa cap a la república. Esperem que els Mossos aguantin i facin costat a la gent i la democràcia. III

CLARA PONSATÍ

'No es pot ser frívol; les partides no es guanyen fins que no s'han guanyat'

Entrevista a la consellera d'Ensenyament vint-i-quatre hores abans de la jornada històrica del referèndum d'autodeterminació

PERE CARDÚS

Bona part dels punts de votació del referèndum d'autodeterminació de Catalunya són escoles i centres educatius. Per això, el paper del Departament d'Ensenyament és decisiu per al bon funcionament de la jornada històrica de diumenge. Parlem amb la consellera Clara Ponsatí, que enmig de la voràgine política d'aquests dies ens ofereix uns minuts per a parlar de com pot anar tot plegat. Ponsatí va entrar al govern amb els canvis del juliol i hi arribava amb una motxilla de gran experiència acadèmica internacional i un prestigi evident entre els intel·lectuals. Ara Ponsatí se la juga al costat de tot el poble de Catalunya i n'és conscient. Ho explica a continuació:

—La comunitat educativa s'ha activat amb molta força en defensa de la democràcia i el referèndum. És un símptoma molt positiu.

—És clar. Molt. Perquè són els usuaris habituals de la majoria dels llocs on es produiran les votacions aquest diumenge. Per tant, és molt d'agrair que hi hagi tants voluntaris amb ganes d'ajudar.

—Hi ha molts centres que han organitzat activitats el cap de setmana. Per protegir les urnes, però també per mantenir el to positiu i alegre que ha tingut el procés?

—Aquesta activitat i aquesta actitud dona una gran imatge de com som i què fem. Totes aquestes iniciatives d'escola oberta són les que fem habitualment els caps de setmana amb els plans educatius d'entorn i les activitats extraescolars que es fan després de les hores lectives. Aquest cap de setmana serà especialment intens.

—Davant l'amenaça i la repressió de l'estat, el govern ha decidit assumir tota la responsabilitat i deslliurar-ne els funcionaris i els ciutadans? També en la comunitat educativa?

—Amb la llei a la mà, absolutament ningú no hauria de tenir responsabi-

litats legals per haver organitzat un referèndum. Ni tan sols el govern. Això que fem és legal i legítim. És cert que el govern espanyol no ho veu de la mateixa manera i el Tribunal Constitucional ha intervingut i ha posat en marxa els moviments de la fiscalia. Nosaltres estem confiats que, si es compleix la nostra percepció que els catalans que volien fer aquest referèndum van a votar, farem un pas endavant que ens permetrà de treure'ns de sobre aquestes amenaces. Si la majoria dels catalans que aniran a votar voten que no, aleshores segurament tindriem un problema. De fet, tindriem un problema personal els membres del govern que ens hem compromès i Catalunya entraria en una fase absolutament diferent.

—La millor garantia perquè no hi hagi conseqüències negatives de tot plegat és una gran participació?

—Si hi ha una gran participació, totes les amenaces quedaran en paper mullat.

—S'arriba al dia de la votació amb bona premsa internacional des de la perspectiva catalana. Això reforça l'estat d'ànim del govern?

—Sempre he tingut la convicció que el referèndum era l'eina per a visibilitzar al món i a nosaltres mateixos que calia la independència. Ha permès de posar en relleu la manera d'actuar de l'estat espanyol. En la mesura que l'estat espanyol ha estat incapaç de negociar i ha demostrat com pot actuar amb exemples com el del dia 20 de setembre [detencions de membres del govern i assalts als departaments] amb aquesta imatge tan autoritària i poc respectuosa, tinc la impressió que ha perdut molt terreny a la comunitat internacional. I nosaltres n'hem guanyat molt. També a casa nostra. Gent que era escèptica i s'ha desvetllat i anirà a votar. Una situació en què es violen ostensiblement els drets humans al cor de la Unió Europea no podia passar desapercebuda. És sorprenent que encara no hi hagi un pronunciament de Brussel·les. Segurament hi ha moltes converses

discretes. En qualsevol cas, la premsa lliure internacional sí que és sensible a aquestes situacions.

—Després del 9-N es va saber que hi havia hagut pressions i amenaces d'inspectors d'Ensenyament als directors dels centres. N'heu detectat, aquests dies?

—Hem detectat algun cas. Casos puntuals. Hi ha hagut algun espontani que s'ha afegit a l'activitat de la fiscalia.

—A la consellera d'Ensenyament del 9-N, Irene Rigau, li exigeixen el pagament d'una multa econòmica molt forta. Us fa rumiar, això?

—Fa respecte. No es pot ser frívol. Les partides no es guanyen fins que no s'han guanyat. I jo he assumit un risc en aquesta partida. Però vaja, l'he adquirit sabent on em posava. No és pas un accident, que jo sigui aquí. Tinc la convicció que faig allò que he de fer. Si es demostrés que he estat molt equivocada, en el sentit que els catalans desautoritzen aquest diumenge el govern, n'hauré de pagar les conseqüències.

—Dilluns les escoles obriran com sempre...

—Bé, el sindicat USTEC ha convocat una vaga. El Departament de Treball ha decretat uns serveis mínims molt generosos i, per tant, no hauria de tenir gaire incidència. Més enllà de dilluns, no m'atreveixo a fer previsions.

—Què us diuen els vostres amics de les universitats de l'estranger on heu passat anys?

—Aquests dies, com que la notícia sortia a la premsa, els amics que saben queestic en aquesta aventura m'enviaven missatges de xoc. Estaven sorpresos, molt sorpresos, que aquesta repressió política passés a la cosmopolita Barcelona. 'Com és possible?', em deien, 'Aquests tipus s'han tornat bojós?' La majoria de missatges que rebo constantment són de preocupació per mi: 'Estàs bé?' Jo també em preocupo sovint pels amics turcs que tinc quan són allà.

Si es demostrés que he estat molt equivocada n'hauré de pagar les conseqüències.

Que les urnes de la democràcia es quedin a les escoles serà un bon missatge

—Les urnes que s'han presentat i que es faran servir demà aniran bé a les escoles i els instituts per guardar retoladors, llapis, material escolar...?

—Convido els responsables de les urnes a deixar les urnes a les escoles una vegada hagin fet el recompte. No tan sols seran un record magnífic, sinó que seran molt pràctiques i útils. Que les urnes de la democràcia es quedin a les escoles serà un bon missatge. ■

JORDI SÀNCHEZ

'La credibilitat i la dignitat aconsellen de fer la declaració d'independència demà'

Entrevista al president de l'ANC el dia abans del ple del parlament que ha de declarar la independència de Catalunya

P.C.

PERE CARDÚS

Fa una setmana del referèndum d'autodeterminació en què va guanyar l'independentisme amb un resultat diàfan del 90% dels vots. Han passat moltes coses d'ençà d'aquella jornada involuntàriament èpica en què una majoria de la població de Catalunya va resistir l'ame-

naça i la violència descarnada de l'estat espanyol. Després d'una jornada de mobilització multitudinària i històrica dimarts i de la publicació definitiva del resultat del referèndum divendres, demà és l'hora del parlament, que ha d'implementar el mandat del referèndum amb la declaració d'independència.

Parlem amb Jordi Sánchez, president de l'ANC, d'aquesta declaració i de les alternatives que hi pot haver sobre de la taula. També parlem de l'escalada repressiva amb què pot reaccionar l'estat espanyol si es fa la declaració. Sánchez diu que la credibilitat i la dignitat han de guanyar sempre l'amenaça i la por.

El resultat del referèndum és un aval indiscutible per a declarar la independència

El 155? Mai no s'està preparat per a les males notícies

—El resultat i la participació del referèndum avalen la majoria parlamentària per declarar la independència?

—Sí. Indiscutiblement, sí. Tot i que la legitimitat, en aquest moment, ja no prové exclusivament del resultat de l'1 d'octubre. El resultat del referèndum és un aval indiscutible. Però com tothom sap en l'àmbit internacional, hi ha més motius i raons que justifiquen una declaració d'independència, com ara la necessitat arran de la repressió i el tancament de qualsevol porta de diàleg.

—Parleu de la teoria de la 'causa justa'?

—Exacte. No tan sols és el resultat de l'1 d'octubre allò que avala la declaració d'independència, sinó també la necessitat de defensar-nos creant un espai de supervivència per a les institucions i el poble de Catalunya.

—Algunes veus demanen que no es faci la declaració ara per afavorir la mediació i el diàleg. Què en penseu?

—Crec que, si es posa sobre la taula una proposta concreta que té la certesa d'un compromís per a trobar vies de diàleg, s'ha d'escoltar. Però si aquesta certesa no arriba, ens pertoca ser coherents i mantenir el compromís adquirit i la credibilitat, i procedir a la declaració amb una voluntat inequívoca de trobar vies de diàleg. És una voluntat que no és nova. Ens acompanya des del començament d'aquest procés. Però si no hi ha una oferta creïble de diàleg, la declaració s'ha de fer en el marc que pertoca, que és demà al Parlament de Catalunya. Fins i tot podria acceptar una petició explícita d'algun interlocutor que digui de manera clara que és imprescindible aturar la declaració per garantir que no s'aturi el diàleg.

—Aquesta proposta creïble hauria d'incloure el compromís de fer un nou referèndum acceptat per l'estat espanyol que vinculés les dues parts? O el referèndum ja el donem per fet?

—La meva percepció és que el referèndum ja s'ha fet. Es va fer en condicions difícils i no desitjades, però va ser un referèndum legítim. Però si hi ha unes vies

de negociació, crec que s'ha de tenir la capacitat per escoltar-ho tot i l'empatia imprescindible perquè es parli amb sinceritat. En aquest punt, estic convençut que, sigui quina sigui la via del diàleg, tan sols pot acabar amb la participació de la població de Catalunya en la decisió. De la gent del sí i de la gent del no. Si finalment hi ha una via d'acord que legitima i preserva el mandat democràtic de l'exercici del dret de l'autodeterminació, s'haurà d'escoltar. Però si no és així, crec que el referèndum ja es va fer ara fa una setmana.

—Per activar de manera real la mediació internacional cal demostrar que s'està disposat a arribar fins al final? És a dir, cal declarar la independència?

—Hi ha un principi de credibilitat en tot això que fem. Una credibilitat que el govern de l'estat espanyol ha volgut negar i que probablement la comunitat internacional posava en dubte, però que, amb els esdeveniments de les últimes setmanes, s'ha vist que hi era. En la meua opinió, en aquest moment no hi ha res que justifiqui que aquest principi de credibilitat es trenqui o es debiliti. Per tant, és clar que sense una proposta concreta amb noms i cognoms i credibilitat, l'únic escenari que podem contemplar és el de la concreció del mandat i del compromís adquirit. Som forts perquè som creïbles. Aquesta credibilitat avui també és un homenatge als centenars de milers de persones —més de dos milions— que van anar a votar ara fa una setmana en un escenari absolutament advers. La credibilitat i la dignitat aconsellen que es faci la declaració d'independència demà. L'única alternativa és aquesta que he explicat.

—Considerem que la declaració ja s'havia d'haver fet i que de dimarts ja no pot passar?

—No. No crec que el problema sigui que ja s'hauria d'haver fet. Penso que la gestió del temps per part del govern i de la majoria parlamentària és important. El resultat definitiu del referèndum que es va anunciar divendres entra dins dels paràmetres de normalitat. I les quaran-

Entre la por i la dignitat, em quedo amb la dignitat

'És possible que una declaració d'independència tingui una resposta dura'. ALBERT SALAMÉ

ta-vuit hores previstes per la llei per a la declaració també són normals. Sí que penso que ara ja no hi ha cap motiu per a continuar esperant. Per tant, estic convençut que la declaració es farà per credibilitat i per dignitat. Si hi ha cap novetat concreta sobre la taula, s'haurà de conèixer i valorar. Confio que la majoria parlamentària prendrà una decisió dins d'aquests paràmetres.

—**La declaració d'independència pot tenir la resposta del 155. Estem preparats?**

—Mai no s'està preparat per a les males notícies. Però entre la por i la dignitat, em quedo amb la dignitat. I entre les amenaces dels adversaris del procés democràtic i la credibilitat del mandat de la majoria del país, em quedo amb la credibilitat. És possible que una declaració d'independència tingui una resposta dura, ja sigui amb el 155 o amb el 116, que és el que proclama l'estat d'alarma i

l'estat d'excepció, ja sigui amb mesures extremes del Tribunal Constitucional o amb qualsevol actuació de l'estat espanyol en forma de repressió d'una demanda política. És possible. Fa respecte, evidentment. Però crec que som conscients de la força que ens acompanya i dels escenaris adversos en què ens podem trobar. Cal tenir la tranquil·litat que aquests escenaris seran transitoris. L'estat espanyol no pot erosionar permanentment la voluntat democràtica de la majoria del país sense erosionar definitivament la seva pròpia estabilitat.

—**Us plantegeu si caldrà mobilitzar-se perquè el parlament es pugui reunir?**

—Hi ha una mobilització prevista per donar suport a les institucions dimarts. No poso en dubte que hi hagi les condicions perquè el parlament es pugui reunir. No em passa pel cap que hi hagi una actuació preventiva per a evitar que

el parlament es reuneixi. La mobilització no és per garantir que el parlament es pugui reunir sinó per donar suport al compliment del mandat de les urnes.

—**Divendres vau anar a declarar a l'Audiència espanyola acusats de sedició. Us veieu a la presó?**

—Bé... Era una hipòtesi. La rumorologia... Bé, més que rumorologia, la informació de què disposàvem era que hi havia una petició del fiscal de privació de llibertat. Aquesta possibilitat és desagradable. Això és evident. Però crec que també forma part d'allò que ens podem trobar durant les pròximes setmanes. Enlloc no estava escrit que aquest procés seria senzill. I l'estat espanyol utilitza la força i la repressió quan nega les possibilitats de diàleg, de democràcia i de debat polític. La presó era una possibilitat prevista divendres. Però això no altera la nostra voluntat. Pot alterar els estats

d'ànim. Però en cap cas la voluntat i la determinació.

—Així, creieu que l'estat espanyol pot anar per aquest camí d'ara endavant?

—Si no hi ha una rectificació de les institucions de l'estat espanyol i no accepten el problema polític i hi cerquen una solució, probablement la seva excitació els portarà a mesures extremes. Primerament, pot semblar que són mesures que els donen la victòria, però a mitjà termini els portaran a la derrota més profunda. No hi ha repressió ni acció coercitiva que es pugui mantenir en el temps i encara menys quan és profundament injusta i cap organisme judicial internacional no la pot avalar. Els arguments de la sedició no s'aguanten ni cinc minuts en una classe de primer de la carrera de Dret. És un intent clar de castigar i de fer por. És una acció desesperada perquè decideixen activar la fiscalia i no la política per resoldre aquest conflicte. Si no hi ha un canvi de la part espanyola, la ruta pot ser aquesta que comentes. Però ho dic amb la tranquil·litat que em pertoca i la de la gent que es pot veure afectada per mesures com aquestes. Ens poden alterar l'estat d'ànim, però no la determinació ni la voluntat.

—A curt termini, avui mateix i aquesta última setmana, la premsa internacional –fora de l'espanyola– ha estat molt clara sobre la repressió intolerable...

—La resposta ha estat inequívoca. Ahir vam poder llegir la declaració del col·lectiu Elders, que és una autoritat reconeguda a tot el món. És la divisió d'honor dels drets humans en la comunitat internacional. I fa una crida al diàleg i a l'entesa. Crec que el món ho ha vist. Però també és veritat que això té un impacte relatiu en l'interior de l'estat espanyol. Ells estan convençuts que a curt termini l'opinió pública internacional els preocupa molt poc. No els fa canviar. És el missatge que jo vaig rebre d'aquell 1 d'octubre, d'aquella violència gratuïta davant de les càmeres de televisió i dels periodistes internacionals. Però tinc clar que aquesta actitud desafiant contra el

dret internacional de les autoritats espanyoles no tindrà un recorregut sòlid en el temps.

—La pressió internacional creixerà?

—Espanya no podrà defugir la pressió internacional si no rectifica. La convido a rectificar com més aviat millor. Així evitarà mals majors. Ells diuen que la nostra determinació tindrà els efectes d'una bomba atòmica sobre Catalunya. No són conscients que, si no rectifiquen, els efectes de la bomba atòmica seran sobre el conjunt de l'estat espanyol. Si es pensen que el problema es resol forçant la sortida de les seues socials d'algunes empreses de Catalunya, estan absolutament equivocats. Saben que no preserven cap mena d'estabilitat i que tan sols pot preservar-la l'acceptació del diàleg polític que tants actors internacionals demanen. El món ja sap que qui nega el diàleg és l'estat espanyol. No tan sols són part del problema, sinó que són el problema principal.

—Així, res d'això que ha passat ha fet trontollar la vostra confiança en la capacitat de sortir-nos-en?

—No. Jo tinc un pragmatisme molt profund i sóc conscient des del minut zero que aquest camí és complex i que res no serà regalat i que res no serà d'avui per demà. I que res no és tan simple com alguns ens volen fer creure. Però si nosaltres mantenim aquesta resiliència que ja hem demostrat i aquesta voluntat cívica i pacífica, si mantenim la credibilitat de fer allò que hem dit que fariem, si no fem girs estranys a l'últim minut i som capaços de resistir la repressió amb què ens volen doblegar, no hi ha alternativa que no sigui l'exercici victoriós del dret de l'autodeterminació. N'estic plenament convençut. Pot venir d'una setmana o pot venir de mig any, no ho sabem. Però és evident que això no es pot aturar. Ni jutges, ni fiscals, ni policies no poden tombar la nostra voluntat. Tenim un camí traçat perfectament. Tenim una fortalesa que mai no ens hauríem imaginat. La democràcia s'imposarà. ■

Som conscients de la força que ens acompanya i de les situacions adverses amb què ens podem trobar

Si no hi ha una rectificació de l'estat, probablement la seva excitació els portarà a mesures extremes

JOAQUIM FORN

‘Si s’accepta la nova realitat política, no hi haurà cap col·lisió entre policies’

Entrevista al conseller d’Interior sobre els desafiaments actuals i futurs en matèria de seguretat a Catalunya

P.C.

PERE CARDÚS

Hem entrat de ple en el moment decisiu de la independència. Després de la declaració suspesa dimarts al parlament pel president Carles Puigdemont, s’ha obert un període d’incertesa amb oferta de diàleg que el govern espanyol s’ha encarregat de refusar ràpidament. S’anuncien els primers

passos per a aplicar l’article 155 de la constitució espanyola, que pot conduir a la suspensió de l’autonomia. En aquesta cruïlla històrica, el paper dels Mossos d’Esquadra pot ser decisiu, com ja ho va ser el dia del referèndum. Parlem amb el conseller d’Interior, Joaquim Forn, dels desafiaments actuals i futurs en matèria

de seguretat a Catalunya. Hi haurà xoc de policies quan es disputin dues legalitats simultànies? Comencem preguntant per les confusions d’aquesta setmana.

— **Som independents o encara no?**
— El parlament ha aprovat la declaració i l’ha suspesa. Per tant, la declaració

Cal mantenir l'oferta i que siguin ells que decideixin si volen diàleg o repressió

La nostra capacitat de sorprendre'ns per les actuacions del govern espanyol comença a ser il·limitada

està aprovada. Tan sols s'ha fet una suspensió dels efectes. Jo crec que això és important perquè en la història de Catalunya no s'havia arribat mai tan lluny. Hi va haver una majoria que va votar la independència en el referèndum de l'1 d'octubre. I això ens permet de proclamar la independència i suspendre'n els efectes a petició del president. És una passa important que avança allò que acabarà succeint molt aviat.

—**I què espereu que passi?**

—Hem pres una decisió que puc entendre que hi hagi gent que no comparteixi. Però és important, perquè el referèndum es va guanyar de manera clara, però també és important donar una oportunitat més al diàleg després d'haver escoltat totes les veus que arriben de dins i de fora. Veurem si és possible d'arribar a cap acord. Molts actors internacionals decisius per al futur reconeixement del nostre país ens demanaven de fer aquest gest. S'ha d'entendre en aquest sentit.

—**Malgrat el gest de Puigdemont, l'estat ja ha començat a preparar el 155. Com cal respondre-hi?**

—Sense precipitació. L'estat espanyol se sent còmode en el terreny de la negació del diàleg. Hem de tenir paciència. No hem de cremar aquest moment. El president ha proposat que es nomenin dos representants per cada govern i s'accepti un mediador. És una oferta molt clara i es fa sense condicions. Cal mantenir l'oferta i que siguin ells que decideixin si volen diàleg o repressió.

—**És un gest pensant en aquests actors internacionals? Confieu que l'estat espanyol podrà aprofitar l'obertura d'aquest període de diàleg?**

—Nosaltres diem a tota la gent que pressiona, que dediquin temps a exercir les mateixes pressions a l'estat espanyol. No ens poden pressionar a nosaltres i proud. També han de pressionar en Rajoy.

—**Us consta que n'hi hagi, de pressions d'aquesta mena?**

—N'hi ha, n'hi ha. Però també és veritat

que no garanteixen res. En som molt conscients, d'això. Ara, hem decidit de deixar-nos un temps –unes setmanes, va dir el president– i veure quin efecte pot tenir el gest. Si no hi ha bona resposta, serà una demostració més de l'actitud i de la manca de voluntat de l'estat espanyol. Hem de pensar que molta gent al món ara s'ha interessat per la qüestió catalana. I aquesta gent no sap tota la història que hem acumulat aquests últims anys. És bo que vegin la manera d'actuar de l'estat espanyol ara que tota l'atenció és posada aquí. És bo que tothom vegi en directe la repressió de l'estat espanyol a Catalunya. Hem vist com es prenen decisions judicials que excedeixen les competències dels òrgans que les dicten. I hem vist la repressió policíaca d'aquests últims dies. Això ho veu el món.

—**Als vaixells del port se'ls acabava la reserva i l'han ampliada vuit dies més. Què en penseu?**

—Continuen en el camí de l'amenaça i la por. En l'àmbit de la seguretat, hi ha una cosa que em preocupa més. No és tan sols l'estada d'aquests policies al port. Això és un fet molt greu, perquè el govern va demanar que marxessin perquè no els necessitàvem per a res. Tan sols han generat excitació i problemes. S'ha complert allò que vam dir que passaria. Com deia, la cosa va molt més enllà. Hi ha una voluntat claríssima de recuperar competències de seguretat a Catalunya. Són competències protegides per l'estatut. Ja vam dir que després de l'experiència de l'atemptat del 17 d'agost, el senyor Rajoy i la senyora Sáenz de Santamaria van viure aquí mateix, al departament, que l'estat espanyol havia desaparegut de Catalunya en matèria de seguretat. Se'n van adonar i faran tant com puguin per recuperar competències en aquest àmbit.

—**El Departament d'Interior té cap càlcul propi dels agents de policia espanyols que hi ha a Catalunya?**

—No. Nosaltres sabem el que ens diuen ells. Ells parlen de deu mil. Crec que és

No em canso de repetir que Pérez de los Cobos és un falangista. Es va presentar voluntari per al cop d'estat del 23-F

En aquesta cruïlla històrica, el paper dels Mossos d'Esquadra pot ser decisiu. P.C.

una xifra que ha anat creixent i disminuint segons les seves necessitats en cada moment. Quan han necessitat gent a l'Aragó o al País Valencià, han hagut de córrer a desplaçar-los-hi des de Catalunya. Podem parlar perfectament d'uns deu mil agents instal·lats a Catalunya.

—Els Mossos d'Esquadra van incomplir les instruccions de la justícia l'1 d'octubre?

—En absolut. Els Mossos van fer una actuació molt bona en compliment de les instruccions rebudes. Era un manament judicial que jo no compartia, però el cos de Mossos d'Esquadra ha complert sempre tots els manaments judicials rebuts. Allò que marca la diferència de model és la manera de complir els manaments. Nosaltres ho vam fer amb una transparència total. Vull recordar que dos o tres dies abans del referèndum ja vam explicar com actuaria la policia de Catalunya. Es va explicar amb la màxima transparència. Els Mossos d'Esquadra van tancar col·legis sense haver de recórrer a la força ni fer cap ferit. L'actuació va ser impecable.

—El major Trapero ha estat acusat de sedició. Per què no us acusen a vós?

—Hi ha querelles contra mi per desobediència, malversació i prevaricació. Creen el relat per poder acusar moltes més persones de sedició. Crec que començaran acusant el president de sedició i és molt possible que continuïn amb més membres del govern. Miren de crear un relat d'uns fets completament falsos. Per tant, estic molt tranquil. Sabem a què ens encarem i quins riscos tenim. Això no ens farà desistir de la nostra voluntat democràtica. No ens faran canviar d'opinió. No ens mourem del camí que vam començar.

—Alguns mitjans informen aquests dies de possibles operacions militars contra la independència. Són per a espantar o teniu constància de cap hipòtesi?

—A mi em costaria d'entendre que fessin això. També és cert que hi ha coses que no les hauria previstes mai i han passat. Diguem que la nostra capacitat de sorprendre'ns per les actuacions del govern espanyol comença a ser il·limitada. És important de saber que la fortalesa de l'estat és bàsicament l'ús de la força policíaca.

Mentre que la nostra força és la voluntat pacífica i democràtica dels ciutadans. Crec que la nostra força ens fa guanyadors. Assumim tota mena d'amenaçes, real o fictícia, amb molta tranquil·litat.

—El cos de Mossos d'Esquadra ha estat intervingut?

—No. És evident que no. Ho van intentar. Ho van fer d'una manera grollera. La fiscalia va decidir de nomenar un coordinador dels tres cossos policíacs. Una persona vinculada a la secretaria d'estat del govern espanyol, Pérez de los Cobos. No em canso de repetir que és un falangista. Una persona que es va presentar voluntària per al cop d'estat del 23-F al costat de Tejero. Cal que se sàpiga quina mena de gent dirigeix la policia a l'estat espanyol en ple segle XXI. Fa pensar molt que una persona així pugui dirigir la policia. És evident que el paper que ha fet aquest home aquests dies ha estat molt trist. Ho ha fet des de l'ombra. Ha tingut un comportament lamentable en la tasca de coordinació, però també perquè va ser ell qui va ordenar l'actuació de la policia espanyola i la

Guàrdia Civil. Ell és el principal culpable d'aquesta actuació. També és cert que el senyor Millo hauria pogut fer alguna cosa per evitar-ho i se'n va desentendre. També va fer un paper molt trist. Caldrà demanar responsabilitats a Pérez de los Cobos per la violència de l'1 d'octubre.

—Catalunya està preparada en matèria de seguretat per a la independència? Encara deuen faltar coses per a tenir-ne un control complet...

—Falten coses que en aquest moment són competència de l'estat espanyol. Per exemple, el control de duanes, el servei d'estrangeria, la vigilància de fronteres... Tot això és una part important que és sota control de la policia espanyola i la Guàrdia Civil. En el moment que ens constituïm en estat independent hem de poder garantir i desplegar aquests serveis. És important que nosaltres tenim una policia integral amb un gran reconeixement a Catalunya, però també un bon reconeixement internacional. Especialment, després dels atemptats de l'agost. Podem garantir la seguretat als ciutadans de Catalunya, però també al conjunt d'Europa. Pensem que una de les demandes que rebem quan expliquem que volem ser un estat independent és la capacitat de garantir la seguretat del territori del nou estat. Ens satisfà el reconeixement internacional rebut perquè demostra que s'ha treballat en bona direcció des de fa anys. Tenim una policia equiparable a les millors policies del món.

—També hi ha camp per recórrer en matèria de serveis d'informació i d'intel·ligència?

—Hi ha marge de millora. Avui, els desafiaments de seguretat global s'han d'encarar amb una bona intel·ligència. I també amb l'intercanvi d'informació amb altres països i amb una bona coordinació policíaca. Nosaltres no hem tingut accés fluid a la informació policíaca dels altres països. No podem tenir interlocució amb els serveis d'intel·ligència estrangeres. Però fins i tot hem tingut problemes per a obtenir la informació que tenien els serveis d'intel·ligència

Hi haurà xoc de policies quan es disputin dues legalitats simultànies?. P.C.

estats. La possibilitat de tenir un estat independent ens permetria d'accedir a totes aquestes xarxes d'informació. I això és molt necessari per a garantir la seguretat interna de qualsevol país.

—Compartir la informació d'altri, però també cal tenir una agència d'intel·ligència pròpia?

—Sí, és absolutament necessari. Nosaltres tenim la comissaria general d'informació. És evident que avui la policia ha de tenir múscul, però hi ha una part molt important per a actuar amb eficàcia, que és la intel·ligència. És una qüestió irrenunciable per a qualsevol estat o per a qualsevol policia.

—La coordinació i la informació amb els altres cossos i agències ha canviat després de l'atemptat del 17 d'agost?

—Encara que sembli mentida, no ha canviat res. I determinades coses fins i tot han empitjorat. Recordem perfectament què va passar arran d'una informació que es va fer arribar a alguns mitjans de comunicació aquells dies. D'on provenia aquesta

Podem garantir la seguretat als ciutadans de Catalunya, però també al conjunt d'Europa

informació? Del Centre d'Intel·ligència contra el Terrorisme i el Crim Organitzat (CITCO). I quina casualitat: la persona que dirigeix el CITCO és la mateixa persona que dirigia l'UDEF quan es van inventar uns informes sobre Artur Mas i Xavier Trias. Les dificultats que hem tingut són enormes. I després de l'atemptat de l'agost no ens han informat de noves alertes d'àmbit europeu. Hi ha persones que es dediquen al combat polític amb la seguretat. I això és inacceptable.

—En quin moment els Mossos començaran a protegir els ciutadans dels atacs violents de la policia espanyola i la Guàrdia Civil?

—Entenc que la gent es pugui fer aquesta pregunta. Però nosaltres hem de fer les coses ben fetes. Hi ha una legalitat avui que és l'espanyola i, malgrat les nostres competències, aquestes policies tenen capacitat d'actuar a Catalunya. És evident que no poden fer-ho com ho van fer l'1 d'octubre. Ens hem queixat. Però som un govern responsable i el pitjor favor que podríem fer a la policia catalana seria un enfrontament entre cossos de seguretat. Hem de ser responsables i mirar de resoldre els problemes per la via política. No té cap sentit que hi hagi tota aquesta policia al nostre país. Nosaltres hem d'assumir el cent per cent de les competències de seguretat, que són les que tenim com a policia integral. Si això es respecta, tots aquests problemes no es repetiran.

—Però les situacions conflictives, veient la línia repressiva de l'estat espanyol, no es poden descartar. L'endemà de fer-se efectiva la declaració, encara més...

—És evident que hi haurà situacions difícils i complicades. Però s'hauran de solucionar amb professionalitat i bona intenció. Tenim les experiències dels altres estats i, si hi ha bona voluntat i s'accepta la nova realitat política, no hi haurà cap col·lisió entre policies.

—La policia de Catalunya i el Departament d'Interior reben suport de l'estranger en matèria de seguretat?

—Hi ha intercanvi d'experiències amb

alguns països. És normal, perquè nosaltres no som la primera policia del món. N'hi ha moltes més de les quals podem aprendre i a qui podem explicar les nostres experiències. Aquesta mena d'intercanvis són molt positius. Hi ha policies que vénen a Catalunya a aprendre. Tenim un nivell molt bo i, per tant, també hi ha policies que volen venir a aprendre de nosaltres. És un intercanvi normal.

—Hi ha un suport especial d'Israel en aquesta matèria?

—No és que sigui l'estat d'Israel. Hi ha contactes, intercanvis... com es fan amb més policies. Però sí. Efectivament, hi ha aquesta relació. No és pas cap secret. No és que ens ajudin, sinó que hi ha els intercanvis normals i habituals. No és res d'extraordinari ni estrany.

—També sou responsable dels Bombers de Catalunya, com a conseller d'Interior. Què en penseu del paper que han tingut aquests dies?

—És molt important. Els vaig felicitar fa poc en un acte amb ells. Són gent que té una feina molt important quan porten l'uniforme, i que aquests dies, en els seus moments de lleure, també l'han feta. De part meua, un doble agraïment. Són gent amb una gran vocació de servei públic. Ho demostren cada vegada en l'exercici de la seva feina, però també amb una implicació constant en les reivindicacions del país i socials des de fa molts anys. Aquests dies han ajudat a ordenar situacions de tensió. Tenen una legitimitat reconeguda i això ajuda en situacions difícils.

—En les mobilitzacions, la gent crida 'menys policia i més bombers'. Què penseu quan ho sentiu?

—Quan aquests dies cridaven 'menys policia', es referien a la policia que ja sabem. A veure, el reconeixement actual dels Mossos d'Esquadra és enorme. Després dels atemptats i també ara. El reconeixement és enorme. Si de res em sento orgullós, és d'aquest reconeixement tan gran que té la societat als Mossos d'Esquadra i als bombers. ■

Nosaltres hem d'assumir el cent per cent de les competències de seguretat, que són les que tenim com a policia integral

Els bombers tenen una implicació constant en les reivindicacions del país i socials des de fa molts anys

JOAN TARDÀ

'Rajoy pot fer que hi torni a haver presos polítics a Catalunya'

La mobilització pacífica i la voluntat de negociar són les claus 'per a guanyar', segons el diputat d'ERC al congrés espanyol

ACN

JOSEP CASULLERAS NUALART

Joan Tardà demana de confiar en Carles Puigdemont i Oriol Junqueras, que aquesta setmana vinent començaran a fer passos i respondran al requeriment del govern espanyol abans que prengui mesures contra l'autonomia de Catalunya. Segons el diputat d'ERC al congrés espanyol, la

resposta que hi donin ha de passar per la mobilització multitudinària i pacífica i ha d'insistir en la via del diàleg i la negociació.

—**Què dieu als qui, com algun membre del PP, recorden què li va passar a Companys per amenaçar Puigdemont?**

—Que dinamiten la democràcia i fan un mal servei a la democràcia espanyola i a les noves generacions d'espanyols. Perquè només podran encarar els reptes del segle XXI, que es presenta tan difícil com el segle XX o més, aquelles societats democràtiques que siguin excel·lents i tinguin democràcies de molta

Hem donat senyals al món que el poble català ha triat ser pacífic perquè és l'única manera de guanyar

Tot això que fem ho protagonitzem unes generacions que ni tan sols havíem previst de viure aquest moment

qualitat. Això que fan el PP i els partits que utilitzen el llegat del franquisme per enfortir-se dinamita la democràcia espanyola mateixa. Hipotequen el futur dels seus propis fills.

—Penseu que poden arribar a detenir el president Puigdemont o intentar-ho?

—La resposta autoritària és un procés que comença amb la judicialització de la ciutadania i els seus representants democràtics, i això comporta inhabilitacions, embargaments de patrimoni, multes i penes de presó, sí. Jo mateix vaig recordar al president Rajoy que, en el fons, això faria que tornés a existir a Catalunya la figura del pres polític.

—I si ens hi trobem, no només en el cas de Puigdemont, sinó també en els casos de Jordi Sànchez, Jordi Cuixart o el major Trapero, quina ha de ser la resposta de la societat catalana i els polítics?

—Estic convençut que continuarem de manera perseverant les dues reivindicacions: la primera, davant del món, que el primer d'octubre va existir, que va ser heroic i que va tenir resultats electorals; i la segona, que tot s'ha de resoldre per mitjà del diàleg i la mediació. I com que el primer d'octubre va existir i va tenir unes conseqüències, no podem fer cap pas enrere respecte d'aquesta realitat. No hem de sortir d'aquí. Res que sigui violent o vulnerador de drets civils mai no pot justificar que nosaltres sortim d'aquesta posició cívica i de resistència pacífica. L'escenari de negociació només serà possible si ho continuem fent tot a la catalana, cívicament, pacíficament, multitudinàriament i conjuminant la intel·ligència i el coratge. Estic convençut que aquesta és la manera de guanyar.

—Si la voluntat de negociació continua tenint una resposta repressiva caldran mesures de mobilització com ara una nova aturada general?

—Insisteixo que nosaltres només tenim aquests dos posicionaments: que l'1-O va existir perquè la ciutadania va resistir i que més de dos milions de persones

van esdevenir no només electors sinó conqueridors de les urnes. Per tant, és evident que la mobilització ho és tot. Crec que hem donat senyals al món que el poble català ha triat ser pacífic perquè és l'única manera de guanyar. I per això cal conquerir els espais de negociació.

—Quina penseu que ha de ser la resposta que doni el president al requeriment previ de l'article 155?

—Desconec la manera com ho vehicularà. Però estic convençut que no negarà ni l'existència ni les conseqüències del primer d'octubre i que cercarà escenaris de negociació.

—La CUP demana que la república catalana es proclami solemnement en un ple al parlament aquesta setmana. Hi esteu d'acord?

—Estem d'acord amb allò que decideixi el govern. Estic convençut que el president Puigdemont i el vice-president Junqueras, juntament amb la CUP, trobaran la manera de fer-ho.

—Enteneu que una part de l'independentisme estigui desconcertada per com va anar el ple de dimarts?

—És possible. Però això que fem no ho havíem fet mai, ni tan sols era previst que ho visquéssim. I no tenim un patró penjat a la paret per saber com s'ha de fer. Tot això que fem ho protagonitzem unes generacions que ni tan sols havíem previst de viure aquest moment. Cal anar fent, construint escenaris a mesura que els anem consolidant, de vegades fent un pas enrere i un pas endavant. Però no crec que allò que va fer el president Puigdemont dimarts fos un pas enrere. En absolut. Crec que hem de guanyar la batalla ideològica perquè el món sàpiga que som un poble pacífic que conquereix les urnes i que vol decidir i ha decidit el seu futur, i el que cal és cercar escenaris de negociació. I som aquí.

—Com arribem a aquests escenaris de negociació amb l'estat espanyol en condicions d'igualtat, de poder parlar de tu a tu, en inferioritat de condicions?

*El món no s'acaba
ni el procés no
arribarà al final
demà a migdia*

El diputat d'ERC al congrés dels
diputats espanyol durant una de
les seves intervencions. ACN

—Les condicions d'igualtat s'han d'anar conquerint, com tot. Tot és dialèctic i tot s'ha d'anar conquerint. És evident que l'escenari actual l'hem conquerit amb el primer d'octubre, i abans havíem guanyat les eleccions del 27-S. Tot és dialèctic, i el món no s'acaba ni el procés no arribarà al final demà a migdia. Hem de crear les condicions perquè la mediació sigui possible.

—**I com es creen?**

—La mobilització ho és tot. I cal fer-ho tot cívicament i pacífica, donant suport al president Puigdemont i al vice-president Junqueras. Cal que les forces sobiranistes, totes, sàpiguen anar resolent les contradiccions i ampliant la base a més forces polítiques que es comprometin amb l'exercici del dret de decidir i la resolució democràtica d'aquest problema, malgrat que no es declarin independentistes.

—**Veieu Podem i els comuns tancant files amb vosaltres per avançar cap a la república catalana?**

—Hi ha una frontera que separa els qui creuen en una resposta autoritària i els qui creuen en una resposta democràtica. I és evident que ara el PSOE i Ciutadans falquen la resposta autoritària del PP. I també hi ha partits com Podem i En Comú Podem que no s'arreglaren amb aquesta resposta autoritària.

—**Quin significat té, en un moment polític com l'actual, el fet de recordar i homenatjar Companys?**

—Recordar una persona com Companys en un moment tan transcendental per al nostre país i en un context en què l'estat espanyol respon autoritàriament actuant contra un poble pacífic i indefens es fa evident i pren més rellevància. De vegades la història agafa velocitat,

i ara som en una conjuntura en què tot ha adquirit una certa velocitat. I de vegades ens han acusat, en tot allò que té a veure amb el conreu de la memòria, de ser historicistes. Sempre havíem refusat aquesta acusació, perquè la lluita per la memòria, per la reparació de les víctimes, i la voluntat d'homologar-nos a les societats democràtiques que van patir un atac feixista com la nostra tenien molt a veure amb la qualitat democràtica de la societat. Són aquestes societats que tard o d'hora han metabolitzat el passat en clau progressista i de respecte pels drets humans i condemna dels crims contra la humanitat. En canvi, en el cas espanyol, una democràcia de poca qualitat que té una resposta autoritària avui encara nega l'anul·lació de la sentència del president Companys i no ha negat el franquisme de manera categòrica. ■

AGUSTÍ ALCOBERRO

‘Ara toca proclamar la república, sobretot per a poder-nos defensar’

Entrevista amb Agustí Alcoberro, cara visible de l'ANC d'ençà que Jordi Sànchez va ser empresonat dilluns acusat de sedició

JOSEP REXACH

Avui fa una setmana que l'historiador Agustí Alcoberro (Pals, 1958) va ser escollit vice-president de l'ANC, dos dies abans que Jordi Sànchez fos empresonat a Soto del Real acusat de sedició. D'un dia per l'altre, literalment, s'ha convertit en la cara visible de les mobilitzacions ciutadanes juntament amb Marcel Mauri, d'Òmnium, que viu la mateixa situació. Sap on s'ha ficat, explica, i ens recorda que a 16 anys ja va ser empresonat a la Model. Opina que és molt important mantenir el nivell de mobilització i, sobretot, no normalitzar l'empresonament dels presos polítics.

—Heu pogut parlar amb Jordi Sànchez?

—No. Hi parla la família de manera més o menys regular i jo conec el seu estat per ells. Està bé, està serè. Ara esperem que en els dies vinents es formalitzi el règim de visites, al qual només podran accedir unes poques persones, durant poca estona, els caps de setmana. Aquest cap de setmana probablement ja podrà rebre la primera visita.

—Havent parlat amb el seu advocat, Jordi Pina, quant temps espereu que estigui en presó preventiva?

—No ho sabem. És una situació tan atípica i extraordinària que és impossible aventurar cap esdeveniment. De fet, en el viatge d'anada perquè en Jordi es presentés a l'Audiència, en Pina ens va explicar els diferents horitzons i hipòtesis, i els vam estudiar tots. Però, en confiança, jo crec que ningú no preveia la detenció sense fiança. Per tant, es fa molt difícil de saber què passarà. Amb la llei a la mà, la detenció sense judici es pot prolongar quatre anys.

—Déu n'hi do.

—I l'argumentari que dóna la jutgessa per a tenir-lo empresonat és que així no hi haurà perill de reincidència. Però això és com considerar que l'ANC és una joguina, una eina, que fa el que diu Jordi Sànchez. Segons ells, si Jordi Sànchez és a la presó, no hi haurà reincidència. Escolti, perdoni,

De cap manera no hem d'acceptar com a normal que hi hagi presos polítics

L'objectiu és apoderar la ciutadania i demostrar que som més forts els ciutadans, un a un i sumats, que no es pensa la gent

nosaltres ens dediquem a mobilitzar-nos amb un objectiu, que és la independència de Catalunya, i no ho deixarem de fer perquè ell sigui a la presó. Per tant, el concepte 'reincidència' no té cap sentit.

—Vau assumir el càrrec fa tot just una setmana. El relleu amb Natàlia Sánchez es va fer preveient l'escenari de la detenció de Jordi Sánchez?

—Sabíem que dilluns hi hauria serioses probabilitats que hi hagués alguna mena de pressió, fos l'empresonament, com ha acabat passant, la llibertat condicional amb fiança o, fins i tot, la llibertat sense càrrecs. Però, en tot cas, en el moment que jo em presento per ser vice-president i els meus companys em voten, tots som conscients que qualsevol d'aquestes situacions és possible.

—També poden anar en contra vostre.

—En l'àmbit personal no em molesta, perquè hem sortit diverses vegades al carrer dient que no tenim por. I ho hem d'exercir. Cadascú ha d'estar disposat, en aquest moment, que és històric, de posar-se allà on creu que pot ajudar més en la causa independentista.

—De fet, ja vau trepitjar la presó. I quan éreu menor d'edat. Per què?

—Em van detenir el 27 d'octubre de 1975, quan Franco encara era viu. Vaig estar cinc dies a la comissaria de Via Laietana i després em van traslladar a la presó Model fins al 20 de desembre. Vaig complir els disset anys a la presó. Formava part d'un grup que es deia les Joventuts Revolucionàries Catalanes, que eren del PSAN provisional. Ens van detenir a nou persones, totes molt joves. Vull dir, que és un escenari que he conegut.

—Després de l'empresonament de Sánchez i Cuixart, us preocupa que hi hagi més formes de repressió?

—És evident que hem viscut una escalada repressiva que va començar amb penes pecuniàries, després va continuar amb entrades en mitjans de comunicació i impremtes, també en edificis del govern, i després ja hem viscut la brutalitat

policíaca en massa durant l'1-O. Ara ja hem entrat en una nova línia, que és l'empresonament sine die de persones per les seves idees. Jo crec que l'escalada continuarà els mesos vinents.

—I davant la violència, quina ha de ser l'actitud de la gent?

—De cap manera no hem d'acceptar com a normal que hi hagi presos polítics, perquè la presència de presos polítics és una prova definitiva que això ja no és una democràcia. Jo crec que la gent va interpretar-ho molt bé. Aquella nit era a Madrid però tothom m'ha explicat que els repics d'atuell van ser impressionants. I l'endemà, dimarts, en només vint-i-quatre hores es va organitzar una concentració multitudinària i, com sabeu, avui en tenim prevista una altra. Aquí serem tots els qui integrem la Taula per la Democràcia, on no solament som grups independentistes, sinó sindicats, algunes patronals i entitats de tots els àmbits de la societat civil. És rellevant perquè des de tots els àmbits i totes les sensibilitats responem a la repressió de l'estat i ho fem com a poble.

—És interessant això que dieu, que no es pot normalitzar que hi hagi presos polítics. Segurament és un dels riscos que corren totes les societats on es cometen aquesta mena de detencions.

—Acabem normalitzant el dolor en tots els seus àmbits. I l'espècie Homo sapiens és tan resilient que acaba assumint qualsevol situació de dolor. Però és evident que ara ens pertoca, com a país, alçar-nos, per dignitat, i avançar cap a l'aixecament de la suspensió de la declaració d'independència i proclamar la república catalana. Sobretot per a poder-nos defensar. L'estat espanyol no s'aturarà davant de cap situació.

—La demanda de l'ANC al govern és aquesta: que s'aixequi la suspensió de la declaració?

—Sí, ho vam decidir per unanimitat dijous passat en el secretariat extraordinari. Aquest és el nostre punt de vista, però també he de dir que, amb la màxima

confiança amb el govern i la majoria parlamentària, estem convençuts que ells sabran què correspon al detall polític. A nosaltres ens correspon marcar els que pensem que són els objectius i les intencions generals del poble.

—Si el govern no respongués amb l'aixecament de la suspensió de la declaració, com reaccionaria l'ANC?

—Nosaltres no trencarem en cap cas el bloc de confiança entre la societat civil, el govern i la majoria parlamentària. Nosaltres som aquí per mantenir la unitat i, si és possible, ampliar-la.

—Quin era l'objectiu de la campanya que va fer ahir i que demanava de retirar els diners dels cinc principals bancs espanyols?

—L'objectiu és apoderar la ciutadania i demostrar que som més forts els ciutadans, un a un i sumats, que no es pensa la gent. Fins ara ens hem dedicat bàsicament a la mobilització al carrer, i això ha tingut uns resultats molt positius, però també en determinats àmbits s'ha bellugat. Ara, com a ciutadania, comencem a tocar determinades tecles que poden assenyalar i encendre llums d'alarma en diferents àmbits. Cal manifestar la nostra opinió sobre l'Ibex 35 o els grans lobbys europeus. Dir a aquells qui tenen els nostres diners que són nostres, i que com a consumidors i com a ciutadans ens mereixem un respecte.

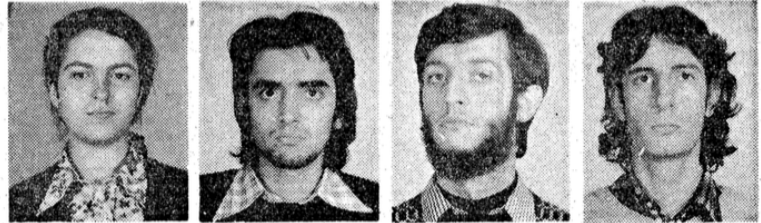
—Però el cas és que tot i haver-hi hagut cues en molts caixers, l'impacte sobre l'Ibex 35 ha estat nul.

—Bé, nosaltres no preteníem afectar la borsa, perquè això ho vam comunicar a les deu de la nit de dijous i, a més a més, no es tractava d'una acció massiva o definitiva, sinó de començar a tocar determinades tecles. Volem que algú prengui nota d'aquesta capacitat que pot tenir una ciutadania conscient dels seus drets i deures, i mobilitzada.

—Ja heu tocat la tecla de la borsa. Quines més penseu tocar?

—[Riu] Això encara no ho podem dir.

DESARTICULACION DEL APARATO NACIONAL DE PROPAGANDA DEL P. S. A. N.

M.^a del Carmen Travesset

Juan Villalonga Pla

Alberto Carrasco Guasques

Javier Baiges Bravo

Agustín Alcobarro Pericay

Ramón Alcobarro Pericay

Ramón Poca Prats

Pedro Tortajada Esteban

Fragment de la notícia publicada per La Vanguardia on s'explica la detenció de membres de les Joventuts Revolucionàries Catalanes. L.V.

—Una aturada general entra en els plans?

—Una aturada general a tot país, com vam fer el 3 d'octubre, pot tenir sentit en una perspectiva d'aplicació de l'article 155 o de proclamació de la república catalana. O bé de totes dues coses alhora. Crec que és l'únic marc en el qual tindria sentit.

—Per tant, podria haver-hi una altra aturada general si s'aplica el 155?

—És una hipòtesi que haurem d'estudiar, i el vehicle de decisió seria la Taula per la Democràcia.

—Com que sou historiador, vull demanar-vos si es pot establir algun paral·lisme entre el context polític actual i el nostre passat?

—La situació actual té molts elements absolutament nous. Potser el paral·lisme més evident és el que ens situaria en la crisi de l'estat espanyol de 1898. És evident que l'estat viu una profunda crisi política, econòmica i de confiança internacional. Aleshores l'imperi espanyol va perdre Cuba, les Filipines i les últimes colònies, i va entrar en una espiral de pessimisme i d'enfonsament. I en paral·lel, com diu Jaume Vicens Vives, el 1901 va aparèixer una generació

a Catalunya que va exposar la necessitat d'un autogovern. Per tant, això marca molt la directriu de l'estat espanyol al llarg del segle XX, que ha estat una directriu d'arraconar-se d'Europa i de no participar en els grans esdeveniments europeus, ni tampoc en la seva dinàmica. Mentre que Catalunya ha lluitat des d'aleshores per obtenir, tot i que només ho ha tingut en períodes breus, un nivell d'autogovern i encarar-se cap al món europeu.

—Europa també ha canviat.

—Fixeu-vos que el 1900 a Europa només hi havia quinze estats, i la majoria eren monarquies autocràtiques formades arran de guerres o per matrimonis que dominaven diferents pobles. I avui en dia a Europa hi ha més de quaranta estats, la majoria dels quals són repúbliques democràtiques i fonamentades sobre una realitat nacional més o menys coherent.

—Catalunya tampoc no fa res de nou, oi?

—Exacte. Això que fem és lluitar contra el que ha estat l'excepcionalitat espanyola i, per tant, retornar Catalunya i també els altres pobles d'Espanya al present, a la història viva. ■

GABRIELA SERRA

‘Aquestes eleccions, les veig com un tràngol necessari’

Entrevista a la diputada de la CUP, partit que diumenge decidirà si es presenta a les eleccions del 21-D i, si fos el cas, de quina manera

ALBERT SALAMÉ

JOSEP REXACH

Els partits independentistes encara defineixen l'estratègia per a les eleccions del 21-D. PDECat i ERC ja han dit que s'hi presentarien, però no si ho anirien en una llista única. Mentrestant, la CUP, amb uns processos interns que sempre requereixen més temps, no decidirà res fins diumenge.

Llavors les bases aclariran en una assemblea extraordinària si concorren a unes eleccions que consideren il·legítimes. I, si escau, si hi van tots sols o amb coalició amb més forces independentistes o d'esquerra. La diputada Gabriela Serra explica en aquesta entrevista que és partidària de presentar-se als comicis i reblar la majoria

independentista per a continuar aplicant la república. Parlem de com es farà això, de quins inconvenients hi va haver en la proclamació del dia 27 d'octubre i com ho va viure en primera persona. Som-hi.

—La CUP decidirà la setmana vinent si concorre a les eleccions i de quina

En aquestes eleccions hem de defensar el desplegament de la república catalana

Fins que no vegem els programes electorals pot haver-hi sorpreses. El senyor Santi Vila no és l'únic processista que hi ha al PDECat

manera. Quina opció us agrada més?

—Això és molt complicat perquè el cor, i quan dic cor vull dir els sentiments i la indignació, em diuen que no s'hauria de concórrer a aquestes eleccions. I no s'hi hauria d'anar perquè són unes eleccions fruit d'un cop d'estat. Són unes eleccions fruit de l'aplicació del 155, que no és més que l'anul·lació de totes les nostres institucions democràtiques. Són unes eleccions que pretenen un punt i a part de tot el procés que hem acabat amb la instal·lació i la proclamació de la República i, per tant, ens volen tornar a posar en una situació que ja hem superat.

—I el cap què us diu?

—Per una altra banda, penso que som en un moment que no podem cedir ni una conquesta, ni un dels espais, que l'esquerra independentista i que l'independentisme ha guanyat a casa nostra. I, per tant, possiblement, no participar en les eleccions significaria retrocedir en moltes d'aquestes reivindicacions. I no solament reivindicacions des del punt de vista nacional, republicà i independentista, sinó també des del punt de vista social. I per tant, m'inclino més, malgrat tot, a pensar que cal anar a aquestes eleccions. Però que quedi clar, fins diumenge no sabrem com ho fem perquè hi ha una cosa que sí que hem encertat: que garantim que puguem prendre qualsevol decisió. I així ho tenim garantit amb els registres que farem. Totes les possibilitats són sobre la taula.

—Dieu que veieu amb bons ulls les eleccions...

—No les veig amb bons ulls, les veig necessàries. Un trèngol necessari. Amb bons ulls veuria unes eleccions constituents. Les que havíem de fer després d'un procés constituent de base, participatiu, transversal i vinculant.

—Doncs en aquestes eleccions, que veieu com un mal necessari, com creieu que se sentiria més còmoda la CUP? Tota sola o en una llista unitària amb l'independentisme o forces d'esquerra?

—Bé, aquests és un dels debats que tindrem aquest diumenge.

—I Gabriela Serra de què és partidària?

—Gabriela Serra en aquests moments no pot prendre posició perquè tenim una fidelitat a allò que pugui sortir i no és aconsellable que prengui cap posició. Però sí que us puc dir que el problema no és amb qui anirem a les eleccions, sinó per què hi anem. I en aquest per què trobarem la resposta amb qui cal fer això. I no únicament trobarem la resposta amb qui cal fer això, o amb qui es pot portar endavant aquesta lluita de resistència en defensa de la República, que és el que serà aquesta legislatura en última instància, sinó de quina és la millor manera d'entomar-ho.

—I amb quin objectiu s'hi hauria de presentar la CUP, en aquestes eleccions?

—Hem de defensar el desplegament de la República Catalana, l'obertura del procés constituent, orientar-nos cap a unes eleccions constituents, fer un pla d'emergència que sigui capaç d'entomar totes les necessitats imperioses que tenen els sectors més desfavorits de la nostra societat, aplicar totes les lleis que el TC ens ha prohibit... Haurem de fer una campanya per a tenir un parlament, esperem i desitgem, que vulgui aplicar el resultat de l'1-0.

—Aquest desplegament es pot fer amb una candidatura conjunta amb sectors de Podem representats per Fachin?

—Sí, és clar que hi ha la possibilitat de muntar una candidatura que vagi més enllà de la CUP. El problema és si ens posarem d'acord amb el perquè. I aquí és on hem de posar l'èmfasi més gran.

—Encara que no defensin la proclamació de la República?

—El company Dante, crec que ha anat prenent unes posicions molt properes, més enllà del sobiranisme, i vorejant d'una manera molt ferma el dret d'autodeterminació. Ha estat molt valent en les decisions en l'àmbit parlamentari i ha portat Podem d'una manera molt

Tenir el president de la República i els nostres consellers a Brussel·les, que és Europa, penso que ha estat una decisió molt intel·ligent

Gabriela Serra va ser membre de les Brigades Internacionals de Pau a Guatemala. ALBERT SALAMÉ

agosarada. Per això crec que ha tingut un paper aclaridor a Catalunya Sí que es Pot en les derives absolutament constitucionalistes i espanyolistes del partit.

—Per tant, no ho descarteu?

—Parlem amb tothom qui vol parlar amb nosaltres, però aquesta decisió s'haurà de prendre diumenge vinent.

—Ell ja ha dit que no entrarà en cap de llista de cap altre partit. Però, l'hauríeu 'fitxat' per la CUP?

—Si es tornés independentista sí.

—Amb els partits separats, aquestes eleccions no podrien semblar unes autonòmiques més?

—Allò que anima la gent i dona projecció i perspectiva són els programes polítics. Val a dir, perquè n'hem tingut una demostració feiaent fa quatre dies, que moltes vegades els programes polítics es converteixen en una eina per a guanyar vots i no per a adquirir compromisos. Ho hem vist amb l'ex-conseller Vila, que diu que ell, voluntàriament i conscientment, no va aplicar el programa i el full de ruta

que tenia la seva coalició. És molt fort. Per tant, allò que ha d'animar la gent, i en això sí que crec que trobaríem coincidències programàtiques, és el programa amb què tu vols demanar el compromís amb el poble. I a la CUP hem demostrat de manera molt clara que som coherents amb el programa amb què ens vàrem presentar.

—En cas que l'independentisme guanyi, seria el moment per a un govern de concentració?

—S'haurà de veure. Hem de veure el programa dels altres partits.

—Tenint en compte que tots dos portaran la constitució de la República en el programa.

—Moments per a governs de concentració, n'hi ha hagut més. Digueu-me suspicax, però fins que no vegem els programes electorals pot haver-hi sorpreses. El senyor Santi Vila no és l'únic processista que hi ha al PDECat. El senyor Santi Vila que no volia arribar on hem arribat. N'hi havia més, però van ser guanyats per una majoria més convençuda sobre la

independència. Per tant, hem de veure programes per a saber els nivells de suma que hi pot haver. I també veient aquests programes sabrem si en algun moment podria pagar la pena de pujar tots en un mateix vaixell per a fer-lo arribar a bon port.

—Intuíu que serà una setmana de 'pressing CUP'?

—Possiblement. Però no tan sols 'pressing CUP', també hi haurà 'pressing ERC', 'pressing PDECat'... Cadascú tindrà la seva porció. Val a dir que l'escenari que es preveu després de les eleccions és un escenari duríssim. Jo el veig més dur, segons els resultats, que ara. Fins ara la repressió ha anat venint de mica en mica fins al punt final del 155. L'estat, perquè no cal parlar de govern, farà tant com pugui per impedir que la majoria independentista vagi endavant. Per tant, això ens ha de fer preveure que serà una situació molt dura. I que seran situacions, com sempre hem dit a la CUP, que només es podran defensar des del carrer. Deixant de banda si anem en coalició o no, els grups parlamentaris

independentistes tindrem la necessitat de fer passos junts una vegada instal·lats al parlament.

—De fet, la CUP sempre havia alertat amb insistència que l'estat espanyol no tindria límits.

—Fa falta que tots siguem més transparents. Nosaltres ho hem estat. Potser fins i tot ho podríem haver estat una mica més. Però tu no pots anar a la campanya d'un referèndum dient que passarem d'una legalitat a una altra, que serà la revolució dels somriures, que anirem a dormir autònoms i ens despertarem republicans. Hi ha hagut una excessiva dosi de lliri a la mà. Conscientment o inconscientment, no ho sé, però per això molta gent no pot entendre la repressió que hi va haver. Gent que es creia que després de la proclamació ja estaria, que les estructures d'estat estaven preparades... Doncs no. Perquè hi havia coses més o menys preparades, però quan la CUP deia que el procés d'independència només podia ser unilateral i que l'estat no acceptaria mai ni un procés negociat ni bilateral, ho dèiem amb una anàlisi

del monstre que teníem al davant que és el règim del 78 consolidat en un estat.

—Teníeu constància que no hi havia les estructures d'estat preparades?

—Hi havia un seguit d'accions a fer immediatament després de la proclamació. Hi havia unes mesures, unes lleis, unes normes i uns criteris. Hi ha una llei de transitorietat que articula el procés d'una legalitat a una altra fins a l'elaboració d'una constitució. Però no es va preveure ni es va calibrar que això es faria amb una total agressió i repressió política, judicial i militar d'un estat. Rajoy utilitza tot l'aparell de l'estat. Es creia que seria un procés més dialogat, més negociat i més democràtic, i no la versió més conservadora i feixista que tenim.

—Per això Puigdemont va dir que s'havia decidit de no aplicar la República perquè tenia dades que l'estat espanyol intensificaria la violència. Què es pot fer després del 21-D si davant hi ha un estat que pot tornar a actuar igual?

—Rajoy ja ha dit que si guanya l'independentisme s'haurà d'aplicar un 155 més

gran encara. Ara, fins al 21 de desembre encara hi ha moltes coses que s'han de veure com es desenvolupen i que ens diran què hem de fer després de les eleccions.

—Quines?

—Cal veure què passa a Brussel·les amb la sentència del jutge respecte del president de la República Catalana, el senyor Carles Puigdemont, i les conselleres. S'ha de veure si la reacció que finalment hi ha començat de veus autoritzades de membres o ex-membres europeus, que s'han manifestat sobre la barbaritat antidemocràtica de Rajoy, s'amplia o es manté. O com evoluciona el conjunt de la ciutadania dels pobles de l'estat espanyol. Aquests últims dies hem vist mostres de suport i mobilitzacions fins i tot de gent que no és independentista però que dona suport al dret d'autodeterminació. Vull dir que hi ha una colla d'elements que ens poden determinar què passarà.

—Tenint en compte tots aquestes elements, que s'han d'aclarir, el moviment de Puigdemont, improvisat o no, de desplaçar-se a Brussel·les, com el valoreu?

—Jo i la CUP pensem que ha estat un moviment força oportú. El fet de tenir el president de la República i els nostres consellers a Brussel·les, que és Europa, penso que ha estat una decisió molt intel·ligent. Com també penso que era necessari que alguns consellers es quedessin aquí per a defensar el nostre govern republicà, encara que després, dissortadament, acabessin a la presó. Altrament, el problema català, com l'anomenen, s'hauria quedat del Pirineu en avall. Ara es va estenent del Pirineu en amunt.

—Què vàreu sentir el dia que vàreu proclamar la República?

—Va ser un sentiment dual. Per una banda, va ser emocionant per la declaració en si mateixa, l'escenari, els batlles que ens acompanyaven, els diputats i les diputades. Arribar fins aquí no ha estat un camí gens fàcil. Ple de pedretes i pedrasses. Va ser un moment en què vàrem poder dir que havíem complert i que havíem estat honestos amb la nostra

La mirada serena de Gabriela Serra, en un moment de l'entrevista. ALBERT SALAMÉ

gent. Tenia molt present l'homenatge que feia uns dies havíem fet al president Companys i als caiguts per la República: 'Visca Catalunya, visca la República. Aquest cop sí, president', vaig dir a l'acte. Vaig tenir al cap tots els caiguts en el passat, que s'ho mereixen tot, igual que aquells que vindran. Però també hi havia un respir contingut perquè sabíem que ara començava la part pitjor.

—**Ho sabíeu?**

—Tots i totes els qui érem allà ho sabíem. Tots sabíem que fèiem un acte d'autoafirmació, un acte de reconeixement a la nostra responsabilitat amb el nostre poble. Però sabíem també que començava una fase duríssima. La fase duríssima ha estat molt més ràpida, molt més funesta i molt més antidemocràtica que no podíem pensar.

—**Il·lavors, dos dies de silenci. Un silenci que la CUP també va entomar i molta gent es va estranyar que no cridéssiu a la mobilització.**

—És que s'esperava la reacció de l'estat. Per una altra banda, i jo puc parlar per la CUP, escalfàvem motors, fent reunions d'àmbit territorial, amb els CDR i socialitzant i sentint com estava la nostra gent. Calia tocar tot això perquè en el moment de proclamar la República calia preveure si teníem la gent en sintonia i fins on estava disposada arribar. I com s'ha vist, i es veurà, la gent hi està més que disposada. Tot això cal articular-ho i requereix temps.

—**És clar, molta gent creia que estava tot preparat i que es passaria a controlar el territori, les institucions...**

—S'ha de comptar sempre que tindrà l'estat, que és el poder màxim, posant bastons a les rodes. Pots tenir la banca catalana aprovada, la llei de transitorietat, el que vulguis. Però després tu necessites que aquella gent posi els diners en aquell banc, que la gent faci la declaració on l'ha de fer... Havíem d'aplicar tot això i desplegar la llei de transitorietat, apropar-la a la gent i a les institucions, i començar un procés

Detall de les mans de Gabriela Serra durant l'entrevista. ALBERT SALAMÉ

constituent que donés seguretat i perspectiva i projecció urgent. Però ens van tallar de soca-rel tot allò que en aquell moment calia començar a fer.

—**Creieu que el govern havia d'haver fet algun pas més en la implantació de la república?**

—Jo crec que ara no són moments de retrets. Indiscutiblement, s'hauria pogut fer millor. Uns més, uns menys. Possiblement, tots ho podíem haver fet una mica millor. Ara el problema és saber com entomem i com fem els passos necessaris per al desplegament de la República; com fem la mobilització necessària per a l'alliberament dels nostres presos i preses; i com fem els passos necessaris perquè tot allò que faci el govern i el president de la República des de l'exili sigui decisiu i sigui un suport explícit perquè les eleccions del 21-D puguin assemblar-se a unes eleccions democràtiques. ■

Ara no són moments de retrets. Indiscutiblement, s'hauria pogut fer millor. Uns més, uns menys

SERGI SABRIÀ

‘La idea d’un govern a l’interior ens va durar tres dies’

Entrevista al portaveu d’Esquerra Republicana sobre les llistes per al 21-D i les raons de no haver defensat la República des de les institucions

ALBERT SALAMÉ

PERE CARDÚS

La situació excepcional que viu el país ha deixat molta gent desorientada. Els plans d’alçar la República després de proclamar-la han quedat frenats per una ofensiva repressiva molt forta de l’estat espanyol que ha portat mig govern i els dos líders de les entitats cíviques a la presó i mig govern

a l’exili amb el president Puigdemont al capdavant. La convocatòria imposada d’unes eleccions el 21 de desembre ha trastocat també els plans dels partits, que corren a resituar-se en un nou debat sobre la necessitat d’anar plegats o per separat. En parlem amb el portaveu d’ERC, Sergi Sabrià, que explica també

les raons per les quals es va optar per no defensar la República proclamada des de les institucions.

—També la presidenta Forcadell ha acabat passant per la presó. Fins on pot arribar aquesta ofensiva judicial?

—Cada vegada que hem descartat alguna

Cada vegada que hem descartat una hipòtesi per impossible, ens hem equivocat

La millor solució que tenim és tornar-los a guanyar una altra vegada

hipòtesi perquè ens semblava impossible, perquè ens pensàvem que aquells límits no els podrien traspasar, ens hem equivocat. Per tant, és difícil de respondre fins on poden arribar. Perquè l'experiència ens diu que semblen no tenir límits. Vam pensar que no veuríem uns guàrdies civils arrencant urnes de les mans d'una senyora gran. I ho vam veure. Vam pensar que no veuríem els nostres polítics entrant a la presó. I ens vam equivocar. Per tant, no podem fixar un límit perquè ens podríem tornar a equivocar.

—I quina és la solució per a frenar aquesta situació? No ens hi podem pas acostumar...

—Tots hem entès –i potser hem sorprès l'estat espanyol– que l'oportunitat més ferma que tenim ara és capgirar les eleccions il·legítimes i il·legals del 21 de desembre. L'estat espanyol les convocava per girar la situació i que fóssim nosaltres qui poséssim problemes a les urnes, per deixar els locals electorals des dels municipis... La millor solució que tenim és tornar-los a guanyar una altra vegada. Que en aquest espai de temps algú pugui pensar que ens han guanyat o humiliat, pot ser. Però hem de ser capaços de demostrar que continuem essent més i molt més demòcrates i, que si ens posem les urnes, les farem servir sempre que n'hi hagi. Tothom va reaccionar molt bé i molt de pressa, malgrat que les primeres hores tots vam tenir dubtes de com calia reaccionar.

—Les ganes de fer una altra cosa eren molt grans, suposo.

—Segurament, allò que ens venia més de gust d'entrada era fer una altra cosa. Però tothom va arribar a la mateixa conclusió. Perquè nosaltres som els qui estimem les urnes i els qui volem decidir sempre que es pugui. Precisament, en aquest procés hem avançat més a poc a poc perquè ens semblava que era més interessant passar sempre per les urnes. I ara la tornem a encertar. Això no farà que automàticament els presos polítics surtin de la presó. Però és l'arma més potent que tenim ara mateix. Cal tornar

a demostrar al món i a l'Europa que no ha respost com esperàvem que nosaltres continuem essent majoria. Els qui estem a favor de la República hem de tornar a guanyar.

—Per què no es va defensar, des de les institucions, la República proclamada?

—Molta gent pot tenir la sensació que no hi havia cap pla. I això ho sentim, ho veiem i ho llegim aquests dies. En vaig poder parlar amb Oriol Junqueras, però crec que també ho ha explicat molt bé el president des de Brussel·les: quan veus aquest estat espanyol capaç de tot i quan estàs decidit que la teva tan sols pot ser una via pacífica i democràtica, i no estàs disposat a traspasar aquesta línia, el millor que pots fer és no forçar la situació. Entenc que pot ser una decisió difícil de prendre, però és una línia que nosaltres no podem creuar. El nostre moviment és pacífic i no podem posar en risc els ciutadans més enllà del que va passar l'1 d'octubre. Des del palau, ho vam patir molt, tot allò. Teníem la responsabilitat política, però era la gent qui ho defensava amb els seus cossos quan l'atonyinaven. Ara teníem la sensació, la certesa i les dades que indicaven que tot això podia anar més enllà. I la decisió correcta és la que es va prendre.

—Més enllà de la violència, la decisió és el resultat de no tenir la capacitat econòmica de controlar l'administració?

—El 155 s'aplica des de fa molt temps. Molt temps. A poc a poc, hem anat perdent el control sobre la capacitat de decidir. Les factures havien d'estar totes autoritzades pel govern espanyol. També és cert que les moltes coses que havíem preparat i els molts anys de feina acumulada per fer la transició entre l'1 d'octubre, el 27 d'octubre i l'endemà, van quedar avortats en bona part pel que va passar el 20 de setembre, amb l'operació i les detencions. Allò va ser un cop dur amb una afectació important. És cert que teníem moltes dificultats per a executar la decisió que es va prendre el 27 d'octubre en aplicació de l'1-O. Ningú no les havia amagades mai, les

Els qui estem a favor de la República hem de tornar a guanyar

Sergi Sabrià és el portaveu d'Esquerra Republicana de Catalunya. ALBERT SALAMÉ

dificultats per a controlar el territori. Aquesta era una dificultat sabuda, però les últimes setmanes se n'hi van afegir unes quantes més. Insisteixo que, per mi, la raó definitiva per a prendre el camí que s'ha pres és la que he dit al principi: l'amenaça de la violència greu.

—El dubte, quan sents tot això, és si en algun moment es donaran les condicions per a fer el pas. L'estat espanyol ja sap que l'amenaça violenta funciona i també sap com impedir que es pugui tenir el control efectiu del territori...

—Per això és tan decisiu el 21 de desembre. La cosa que hem sentit dir més vegades a l'estat espanyol és que això s'ha acabat. Ho hem sentit moltes vegades. És la seva frase preferida. Però cada vegada hem anat més lluny. Fins a la declaració d'independència del 27 d'octubre. Si hem demostrat alguna cosa, és una gran capacitat de resistència o resiliència. Som molt forts. Si es pensen que amb l'amenaça permanent d'una violència que nosaltres continuem pensant que Europa no hauria de permetre, que amb l'amenaça del 155, ens

faran desdir, estan equivocats. Nosaltres continuarem treballant per l'objectiu, que és el desplegament de la República. Si algú pensa que amb la victòria del 21-D els reconeixements europeus seran immediats, s'equivoca. No serà així. Però la nostra posició avançarà i prendrà més avantatge. No en tinc cap dubte.

—Per què dieu que la cosa va per llarg en aquesta nova etapa? Què vol dir llarg? Quant temps?

—Fixar dates no ens ha ajudat gaire, en general. Algunes vegades ens hem posat la soga al coll. Limitar-nos la gestió del temps ens debilita. Per tant, estic força d'acord amb tots els qui han dit que això no serà immediat. Teníem un país i unes institucions preparades per governar-se si s'aconseguia una negociació i s'arribava a alguna mena d'acord. Però això no ha passat. I hem vist quina mena d'estat tenim davant nostre. Hem après que és més fort i que està més disposat a utilitzar les eines coercitives que no ens pensàvem. Ara això ja ho sabem i té un impacte en el ritme. Però no ens resta esperança, ni voluntat ni determinació.

—Hi ha una gran desorientació entre la gent. També una certa incomoditat per com ha anat tot plegat d'ençà del referèndum. Què heu fet malament?

—Hem de fer un mea culpa general. Tots. Nosaltres també. Aquests últims set anys, l'independentisme s'ha expressat amb un lideratge clar, una organització molt bona, un relat ben explicat, i tothom sabia què havia de fer i on érem en cada moment. Però a partir del 10 d'octubre i, sobretot, el 27, hi ha coses que grinyolen perquè el pla no era aquest. Quan es decideix de reconduir el pla, ens quedem tots plegats desorientats. També el govern escapçat, les entitats i els partits, que tarden a reorientar-se i a recuperar el discurs i l'explicació necessària. A tots ens ha costat alinear-nos. I el país és molt conscient que s'ha guanyat la possibilitat de ser un estat independent després d'haver estat molt disciplinat amb una estratègia. Des del 27 d'octubre, les instruccions no arriben i hi ha una situació de nervis en què la gent vol fer coses per a respondre les agressions de l'estat.

—Per què tenim una part del govern a Brussel·les i una altra part a la presó?

—Des del principi es va expressar la voluntat que uns consellers treballassin des d'aquí i el president i uns altres consellers, des de Brussel·les, mirant d'internacionalitzar el procés i demostrant que la justícia belga i l'espanyola són molt diferents. Però això va durar quaranta-vuit hores. En tot moment, els consellers van poder triar des d'on volien treballar. No sé si la situació hauria estat millor si tots haguessin anat a Brussel·les. Tot és molt complicat. I les dues situacions són molt difícils. La més extrema és ser a la presó, però la situació dels exiliats que estan permanentment a l'espera de saber què els passarà no és gens fàcil tampoc. Em sembla interessant i potent que hi hagi una part del govern que agunti la dignitat i la legitimitat des de fora i poder-hi posar veu. Els qui estan empresonats tenen la mateixa dignitat i legitimitat, però no poden parlar i expressar-se. El cert és que el govern a l'interior ens va durar tres dies.

—No teniu cap dubte sobre la victòria dels partidaris de la República a les eleccions del 21-D?

—Cap ni un. No podem sortir al terreny de joc amb dubtes sobre la nostra capacitat. Som majoria i aquesta majoria l'hem demostrada cada vegada que hem anat a votar. Ara volen que ho fem un dijous en lloc d'un diumenge, i així ho farem.

—El president Puigdemont ha demanat de fer una candidatura transversal que integri tothom. Per què ERC no la vol?

—Per què està tan mal feta aquesta pregunta?

—On és l'error?

—El president l'ha demanada i Esquerra proposa des del primer dia que és 'o tots o cadascú la seva'. Per què? Perquè estem convençuts que cadascú per separat és la fórmula que electoralment funcionarà millor, perquè permet expressar tots els matisos a cada opció. Pel que fa a l'altra, a banda de demanar-la el president, Esquerra ja hi treballava abans, genera un

Sabrià explica també les raons per les quals es va optar per no defensar la República proclamada des de les institucions. ALBERT SALAMÉ

plus d'il·lusió a una part de la població que ens obligava a explorar-ho. Hem fet un munt de reunions amb tothom. I amb tothom vol dir amb tothom. Ens hem reunit amb tothom qui hem pogut. Ens hem reunit també amb els Pirates i amb la Forcadades... Amb el PDECat, la CUP, Més, etc. Hem explorat la possibilitat d'anar tots junts a una llista el 21-D. Hem de ser realistes.

—Què vol dir ser realistes?

—Quan no hi ha una voluntat de tots, sinó que hi ha una voluntat per parts, ja sabem quin resultat dona. Sabem que Junts pel Sí va ser útil en un moment donat, però estem convençuts que la solució bona és que anem tots junts o tothom per separat. Així cadascú podrà anar a batallar els vots d'opcions amb qui fem frontera i que amb un front comú no optarien per opcions de defensa de la República. Hem dedicat moltes hores a parlar amb tothom de l'opció d'anar tots junts. Hauríem pogut fer un altre Junts pel Sí o un front popular amb la CUP. Però cap d'aquestes opcions no trobem

Hauríem pogut fer un altre Junts pel Sí o un front popular amb la CUP

que sigui òptima en la situació actual. Cadascú que defensi els seus espais i cerquem punts programàtics comuns.

—Aquesta és la solució que proposeu?

—En vaig poder parlar amb el president directament i ell també tenia clar que la unitat d'acció era imprescindible. La llista de tots junts era un desig, però la unitat d'acció és imprescindible. De fet, és una obligació per a tots. Tanquem bé la segona opció i treballem per rascar fins a l'últim vot. El bloc del 155 ho té molt clar, no es posen en debats d'aquests, i cada partit va a buscar els seus electors. Jo acabaria aquest debat com més aviat millor i tothom a treballar.

—Voleu dir que algun dels actors imprescindibles no volia fer la llista conjunta?

—Nosaltres teníem la voluntat d'explorar-ho. Per nosaltres, era un deure amb la ciutadania. I ens vam veure amb tothom. I vam deixar clar que o anàvem tots junts o cadascú per separat. No em sento gens culpable que això no hagi sortit. Hi hem dedicat molt de temps. Malgrat que estem convençuts que la fórmula de cadascú cercant el seu espai i disputant els vots amb partits que són frontera nostra en l'espai no republicà és la millor. La gent ha d'entendre que la decisió és ara entre el 155 i recuperar com a mínim el que teníem fins ara i, des d'aquí, poder reconstruir allò a què ens vam comprometre amb una victòria clara.

—Amb el supòsit que Puigdemont encapçalí una llista...

—Creieu que ho farà?

—No ho sé. Però en cas que sigui així, si no és la candidatura guanyadora, en quin posició quedarà el president a l'exili?

—El resultat del 21-D legitimarà un altre cop el govern que va proclamar la República. El respecte de tothom pel que han fet Puigdemont i Junqueras crec que és brutal. I pensar que en tenim un a l'exili i l'altre a la presó és molt fort. Aquí ens hem de centrar en una victòria esclatant que és allò que els rehabilitarà.

—La República està proclamada?

—Hi ha opinions diferents en l'àmbit polític, però també entre politòlegs. Per nosaltres, hi ha una fase que s'ha acabat i ho ha fet amb la declaració d'independència. Per tant, ara en toca una de nova. I això vol dir procés constituent i desenvolupament de la República. Ara ja defensem la República i no la independència.

—I què s'haurà de fer el 22 de desembre si s'han guanyat les eleccions? Quin és el nou pla?

—La victòria el 21 de desembre implica el reconeixement absolut del govern anterior. Per tant, és evident que hi tornarà a haver moltes sensibilitats diferents i caldrà posar-se d'acord amb què s'ha de prioritzar. La fortalesa descomunal del nostre procés d'emancipació nacional que és la transversalitat també fa més difícil el consens sobre els camins a prendre. Per això és imprescindible tenir un punt de partida comú que inclourà l'alliberament dels presos, el final del 155, i la construcció de la República. Tenir tot això pactat ajudarà a trobar punts d'acord després del 21-D. Sempre hem d'avançar amb aquesta base.

—Com ha quedat Esquerra després de l'empresonament d'Oriol Junqueras?

—Els valors queden igual. L'Oriol ha ensenyat moltes coses en aquesta casa. A ser un partit molt més obert, a incorporar moltes sensibilitats, a cercar una centralitat política per a fer créixer el procés. I en relació amb l'equip, ha passat allò que havia de passar. Amb tota l'esperança que en pocs dies sigui aquí entre nosaltres, però amb tots els dubtes de saber qui l'ha empresonat, ha tocat a molta gent fer un petit pas endavant. Per cobrir el seu espai, molta gent ha hagut de fer un pas endavant i qui l'ha hagut de fer més gran ha estat Marta Rovira. Tothom tenia clar que havia de ser així indiscutiblement i ella ho accepta encara que preferiria tenir l'Oriol aquí. Ella assumeix el lideratge en aquest impàs. Estem seguríssims que anirà bé. ■

La llista de tots junts era un desig, però la unitat d'acció és imprescindible

El resultat del 21-D legitimarà un altre cop el govern que va proclamar la República

JORDI GUIXART I JORDI SÀNCHEZ, UN MES A LA PRESÓ

MERITXELL BONET

‘Els altres presos li diuen que té molta sort de no haver de tenir remordiments’

Entrevista a la companya de Jordi Cuixart quan fa un mes que està empresonat a Soto del Real

ALBERT SALAMÉ

PERE CARDÚS

Ens cita a l'estació de metro de Fontana, a Gràcia. Cerquem un lloc on prendre una infusió o un cafè a mitja tarda. Els dos primers llocs que havíem pensat estan tancats. Anem a petar a La Violeta, la casa de la festa. Una menta, un cafè, un tallat... Fa un mes que Jordi Cuixart és a la presó

acusat d'un delictes que no ha comès. Una mena d'escarment per haver fet un referèndum amb més de dos milions de participants malgrat la violència descarnada de la policia espanyola. I per haver respost amb una multitudinària mobilització contra l'intent de cop d'estat del 20 de setembre. Txell Bonet és la

companya de Cuixart. És periodista i té les idees molt clares. Encara la situació amb una fermesa sorprenent. Diu que Cuixart és fort i positiu, dins la presó. Parlem amb ella d'aquest mes nefast, de la vida dins Soto del Real i dels impactes de l'empresonament del president d'Òmnium.

JORDI GUIXART I JORDI SÀNCHEZ, UN MES A LA PRESÓ

Tan greus són la violència i la repressió com el silenci que hi va haver després

Tota aquesta història que passa, li passa al meu company, però jo ho visc com una cosa que passa al nostre país i a tothom

—Us havíeu imaginat que s'arribaria a aquesta situació?

—Era una possibilitat que teníem en compte. Sabíem que podia passar. Però fins que no passa, no veus la dimensió que té.

—Potser havíem confiat massa en la idea que no serien capaços de portar la repressió tan lluny...

—Quan has dit això de 'no serien capaços de...', si vols que et confessi el meu procés anímic en tot això, et diré que el dia 1 d'octubre va ser, per a mi, el punt d'inflexió. S'havia produït una escalada de la repressió, amb aquella recerca de butlletes i urnes, l'entrada als mitjans, les detencions del 20 de setembre... Ens semblaven coses que atacaven molt els nostres drets, però l'1 d'octubre va marcar un abans i un després. Jo vaig estar molt pendent de la reacció de les institucions europees per veure si denunciaven la violència policíaca repressiva. I em va frapar aquella impunitat. Tan greus són la violència i la repressió com el silenci que hi va haver després. Allò em va regirar l'estómac durant uns quants dies.

—I va arribar el dia que el van tancar.

—Això que va passar després amb el Jordi... La primera vegada que el van cridar a declarar a l'Audiència espanyola el vaig acompanyar. Aleshores van demanar que li apliquessin mesures cautelars. I la segona vegada ja hi vam anar més mentalitzats. Potser teníem la sensació que es tractaria d'una fiança desmesurada o una cosa així. Però ja ens plantejàvem qualsevol hipòtesi. La primera vegada ja hi vam anar amb una maleta per si se'l quedaven. Per mi, les coses més fortes han estat el mal que s'ha fet al poble, a la gent, i la manca de reacció d'Europa. Allò em va deixar molt tocada.

—L'empresonament dels Jordis va ser una venjança pel referèndum?

—Em costa de pensar així. Jo visc allò que passa i reaccio a cada cosa. Sí que és cert que l'acusació enrevessada del delictes de què els acusen fa pensar que volen associar-nos a coses molt grans. Perquè és un delictes que no han comès en cap cas. Em costa de fer servir la paraula venjança... Com la paraula ostatge... Costa molt que aquestes paraules surtin de la meua boca. Fins que no ha disminuït el gas, potser perquè Europa diu 'sotto voce' a Espanya que freni, jo tenia la impressió que anaven a sac a reprimir qualsevol cosa. El seu objectiu és fer por per aconseguir l'autocensura. Si a les deu del matí veus que colpegen gent que va a votar, et fa por portar l'àvia que gairebé té cent anys al col·legi. No sé si llavors l'estat espanyol era prou conscient de la mirada del món. Encara que el món no reaccioni com nosaltres voldríem, l'estat espanyol no té tanta impunitat com es pensa.

—L'empresonament de mig govern us fa témer la caiguda en un segon pla?

—No. Tota aquesta història que passa, li passa al meu company, però jo ho visc com una cosa que passa al nostre país i a tothom. La violència contra el poble el dia 1 d'octubre, l'aplicació del 155 i la manera com perillan les nostres institucions, l'amenaça sobre els nostres mitjans, els atacs a l'escola catalana... Tot i que el Jordi és el meu company, jo veig el seu cas com una part de tot això. És tan bèstia tot això que passa al país, que no puc comparar un cas amb els altres ni pensar si passarà a un segon pla. A mi també em fa por que el nostre sistema educatiu es vegi alterat. No ho puc comparar amb el fet que el meu company faci un mes que no viu amb mi. Són coses que em preocupen igual, però que tenen plans diferents. En relació amb l'empresonament dels membres del govern, em demano si s'acabarà unificant la causa. I em temo que no sigui tot més lent en el nostre cas.

JORDI GUIXART I JORDI SÀNCHEZ, UN MES A LA PRESÓ

M'ha fet veure que som un poble madur, solidari i que se sap autogestionar...

Txell Bonet encara la situació amb una fermesa sorprenent.

ALBERT SALAMÉ

—**Hi trobeu res de positiu, a la vostra situació?**

—Sempre hi ha una part positiva. Sempre. No tinc més remei que cercar els aspectes positius de tot plegat. Ens aferrim a les coses que trobem per sortir-nos-en. Tot plegat és un aprenentatge, és posar-se a prova... En aquestes situacions surt la millor part de cadascú. Jo no pensava que la gent es prendria l'empresonament del Jordi com si haguessin posat algú de casa seva a la presó. M'ha fet veure que som un poble madur, solidari i que se sap autogestionar... Potser no calia que ens possessin tant contra les cordes.

—**Les proves que ens posa la vida...**

—La meva relació amb el Jordi... Tots dos vivíem sense horaris, fent la nostra feina tan bé com podíem, i intentàvem trobar els nostres espais... Doncs ara el nostre espai són els cinc minuts merdosos de

conversa telefònica. Em sento unida a ell. Però és cert que el fet d'estar molt de temps separat d'una persona passa factura. Sé que s'ha de fer un esforç i que cal trobar l'encaix. Sí, és una prova que ens ha posat la vida i és a les nostres mans l'oportunitat de sortir-ne més forts.

—**Esteu satisfeta amb la resposta popular que hi ha hagut? Hi ha gent que voldria anar més enllà de les concentracions de condemna... i que té una sensació d'impotència.**

—No sé per què, però, dins la desgràcia, sóc positiva. La revolució social que fem en aquest país és perquè ens adonem que com a ciutadans tenim poc poder, però que tenim una capacitat transformadora si ens organitzem. Cada cop som més conscients que podem canviar les coses segons la mena de vida que fem, les marques que comprem, les empreses d'energia i telefonia que contractem...

Nosaltres pensàvem que l'ús de violència causaria un terratrèmol i que podríem apel·lar als drets humans, però potser només hi ha moviments de plaques tectòniques quan esclata la prima de risc. Que la gent sigui conscient que ens volen com a consumidors i que tenim la possibilitat de dinamitar-ho per mitjà del nostre consum. Això és important per a fer una societat més intel·ligent, encara que la transformació sigui lenta.

—**Les vostres respostes són sempre de dimensió col·lectiva. Ho veieu així o són una cuirassa?**

—Et puc assegurar que em surt de dins. Vaig tenir la sort de ser a Birmània per feina i vaig parlar amb presos polítics que han estat molt de temps tancats. No sé res de budisme ni he llegit llibres d'autoajuda... Però em sembla que els occidentals donem molta importància al jo. A l'individu com a centre. I em

JORDI GUIXART I JORDI SÀNCHEZ, UN MES A LA PRESÓ

passa que molts dies no tinc ni temps de pensar en la meua pròpia vida. Els esdeveniments arriben com una sotragada, però tinc poc temps d'aturar-me a pensar-hi.

—No pensar-hi gaire també és un mecanisme...

—Si penso poc en la meua vida privada i no em provocho el desig de voler anar a sopar amb el Jordi al vespre o de marxar al Montseny amb ell el cap de setmana, és perquè em surt naturalment. Portàvem un ritme de vida que ja no ens permetia gaire de fer aquestes coses. I ell també té una manera de pensar molt col·lectiva. Si ell es va posar en tota aquesta història, i a mi ja m'agradava tenir una parella que tingués aquesta vida, és perquè ja teníem aquest xip d'entendre-ho tot en clau col·lectiva. Potser sí, que d'ací a un temps m'aga-

farà com una ressaca. Però ara no tinc temps de fer-ho.

—El vostre fill ha fet set mesos. Això sí que deveu pensar com anirà...

—Com que mai no havíem tingut cap fill, són coses que tampoc no et planteges fins que no et passen. Ara, el cap de setmana, el nen que pesa nou quilos, l'enfilo a la motxilla, anem cap a Soto del Real... El veu a través d'un vidre i reacciona... Però fins que no comenci a parlar i preguntí perquè els altres pares van a cercar els seus fills a la guarderia i nosaltres l'anem a veure darrere un vidre... Encara no m'hi he trobat i espero que no hi arribem. Però si mai passa, el meu fill ja haurà crescut amb aquest condicionant. De moment, jo visc al dia. Aquest problema encara no el tinc. Quan el tingui, ja li cercarem una solució. Sóc conscient que algun dia pot passar.

El nen que pesa nou quilos, l'enfilo a la motxilla, anem cap a Soto del Real... El veu a través d'un vidre i reacciona...

Bonet diu que Guixart és fort i positiu, dins la presó.

ALBERT SALAMÉ

JORDI GUIXART I JORDI SÀNCHEZ, UN MES A LA PRESÓ

—Feu l'exercici de pensar que això va per llarg i, si surt abans, serà una bona notícia?

—És exactament això, el que ens hem dit amb el Jordi. Que ha d'anar per molt llarg i que, si s'escurça, serà una bona notícia. No sé per què aquesta última setmana he tendit a pensar que potser tot seria més curt. Però no em puc aferrar a aquestes idees i esperances. Tothom em diu que no pot anar per llarg. Però tampoc no comptàvem amb la violència, ni ambel fet que empresonessin mig govern i l'altre mig s'exiliés a Brussel·les...

—Us heu preguntat si paga la pena?

—Mira, el Jordi és molt coherent. Ha fet sempre tot el que ha pogut per fer avançar aquest país. En aquest cas, se l'acusa d'un delicte que no ha comès. Tot és un nyap jurídic. I ara ell està serè i convençut de la feina feta. Dins la presó, té molt bona relació amb els altres interns. I li diuen que té molta sort de no haver de tenir remordiments. Té una gran tranquil·litat d'esperit. Hem d'esperar que la veritat s'imposi, amb el testimoni dels guàrdies civils i els mossos, els recursos presentats... Quan a la teva vida no cerques la seguretat i t'impliques, ja assumeixes uns riscos. Forma part del joc.

—I si li proposen de renunciar a la seva activitat independentista a canvi de sortir, què passaria?

—Ell sempre em diu que és el president d'una entitat cultural que vol difondre i defensar la cultura catalana, la llengua, i fer país. No pensa que faci res mal fet. I no té sentit deixar-ho de fer. Em costa molt parlar per ell. Només puc dir que és una persona molt implicada i amb uns principis molt forts. No li agrada que li diguin què ha de fer.

—Una de les seves obsessions d'aquests últims temps ha estat establir ponts i reforçar vincles amb la gent dels comuns. Us ha sobtat la reacció equidis-

tant que ha tingut la majoria d'aquest món?

—Em costa parlar de política i prefereixo no entrar-hi. Sóc molt 'outsider' i ja no espero res de ningú. Prefereixo no jutjar-los. Només puc dir que el Jordi és una persona que, malgrat tot tot, sempre voldrà bastir ponts. I som dels que mai no llancen la tovallola.

—Us ha sorprès alguna mostra de solidaritat que no esperàveu?

—Em sobta veure persones completament desconegudes per mi, que no em coneixien de res abans, que se m'acosten plorant i tan tocats que estan més fums que jo. Penso com la gent els tenia realment dins casa seva. M'ha sorprès com de dolguda està la gent.

—Heu dit que escriu molt a la presó?

—Sí. Explica que fa un diari de la presó. Coses que passen allà dins, reflexions polítiques... Una barreja amb molts 'flashbacks'. Una cosa que em va dir des dels primers dies de ser allà dins és que li venien molts records de moments passats. Escriu sobre totes les persones de qui ha après alguna cosa, per molt llunyana que fos la seva relació. Té una gran capacitat d'empatia. I s'ha interessat per quin motiu estan a la presó les persones amb qui comparteix mòdul. A vegades, arriben nigerians que no saben que tenen dret a un advocat d'ofici i ell els ho explica. Escriu instàncies per a molta gent que no sap escriure bé, que no en saben o que se n'han oblidat. I li demanen que els ajudi a escriure. Això li agrada molt. Sentir-se útil. S'ha fet el seu microcosmos allà dins. I també té bona relació amb els funcionaris. És fort i aquesta fortalesa ens retroalimenta a mi i a la família. El seu estat d'ànim és positiu.

—A partir d'ara tindreu més peticions d'editors que de periodistes...

—Ja ho veurem. Espero que sigui un llibret molt breu. 'El meu mes a la presó'...

Tothom em diu que no pot anar per llarg. Però tampoc no comptàvem amb la violència, ni ambel fet que empresonessin mig govern

S'ha fet el seu microcosmos allà dins. I també té bona relació amb els funcionaris

JORDI GUIXART I JORDI SÀNCHEZ, UN MES A LA PRESÓ

SUSANNA BARREDA

‘Es pensen que la gent deixarà d’existir? Ja ho deuen veure, que la cosa no va així’

Entrevista a la companya de Jordi Sànchez quan fa un mes que és tancat a la presó de Soto del Real

ALBERT SALAMÉ

PERE CARDÚS

Ens cita a casa seva. Fa tan sols vint-i-quatre hores que ha pogut visitar amb els fills el seu marit a la presó de Soto del Real, a Madrid. L’absència de Jordi Sànchez es fa més difícil a mesura que van passant els dies. L’arbitrarietat de l’empresonament preventiu per un delictes que no ha comès deixa l’esperança a la

intempèrie. Els fills, amb unes edats que ja ho entenen tot, fan preguntes, s’enfaden i fan petits passos endavant inesperats. Susanna Barreda espera que algun moviment produeixi el canvi que torni Jordi Sànchez a casa. Agraeix les mostres d’escalf i de suport de la gent –sovint espontànies i sorprenents– i explica que ell li dona força

des de dins la presó. El president de l’ANC li ha demanat si creu que s’ha de presentar a les eleccions. I ella i els fills li han dit que faci allò que cregui que ha de fer. Té tot el seu suport.

—Ha passat un mes, ja. Continua igual de fort que els primers dies, en Jordi?

JORDI GUIXART I JORDI SÀNCHEZ, UN MES A LA PRESÓ

Hi ha una voluntat de venjança molt clara. Per allò que ell i en Cuixart representen com a presidents de l'ANC i Òmnium

La gent sap que han saltat una línia vermella i han vulnerat els drets humans

—Sí. El vam anar a veure dimarts. Vam fer el primer vis-a-vis en família. En vam parlar. Ell se sent molt fort. Molt optimista. Jo ahir estava una mica deprimida i ell, en canvi, estava molt optimista i amb les idees molt clares. Perquè està molt convençut del que ha fet. Diu que s'arribarà a bon port.

—**A vegades són els de dins que animen els de fora, tot i que sembla que hauria de ser al revés...**

—Nosaltres hem tingut dies de tot. I jo ahir estava molt fluixeta i ell, molt fort. Però ell és optimista de mena i sempre ha tingut les idees molt clares. Sempre ha tingut aquesta actitud. La premsa ha publicat coses que no eren veritat sobre el seu estat dins la presó.

—**S'havia fet córrer que havia tingut problemes amb alguns altres presos...**

—Res de res. Són coses que diuen per desmoralitzar. Per fer pressió psicològica. Per exemple, un d'aquests que deien que va demanar el trasllat de cel·la perquè en Jordi li 'fotia la tabarra', hi tenia certa bona relació. I quan se'n va anar, li va regalar la seva ràdio. Li va dir que es quedés la seva ràdio perquè sabia que estava tip de la televisió on tan sols pot veure els canals espanyols.

—**Com van viure els fills la primera trobada amb el seu pare a la presó?**

—Suposo que ara estan millor que abans d'haver-hi anat. S'havien fet la seva imatge de com podia ser la presó i com devia estar el seu pare. No sabien com el trobarien. L'entrada a la presó és molt dura quan has de tenir contacte amb l'intern. Et fan més escorcolls. A mi em va tocar passar per l'escorcoll... Et passen gossos pel costat perquè no entris res amagat. Però s'hi estan força estona. Molta estona amb els gossos olorant els nens, a mi... Molta estona sota observació, passant per la Guàrdia Civil... Als nens els va impressionar tot aquest control. Però la relació a dins, en

una habitació, podent parlar amb ell, abraçar-lo... Va ser agradable. I en van sortir contents.

—**N'havíeu parlat, de la possibilitat que l'empresonessin. Però sempre amb la idea que era una opció remota?**

—El cap de setmana abans havíem fet com un comiat. Vam marxar al poble. Ell em va passar uns telèfons que havia de tenir. I en va parlar amb els nens. Però, en el fons, no pensava que entrés a la presó. Jo pensava que li demanarien fiança, però que no ingressaria a la presó.

—**Penseu que és un càstig o una mena de venjança pel referèndum i per les manifestacions fetes?**

—Jo crec que sí. Hi ha una voluntat de venjança molt clara. Per allò que ell i en Cuixart representen com a presidents de l'ANC i Òmnium. I com a mobilitzadors de la societat. És això que l'estat espanyol no acaba d'entendre: és la gent qui es mou i vol la llibertat. Pensen que és una invenció d'uns polítics i que, una vegada hagin liquidat aquests líders, la cosa s'acabarà. Es pensen que la gent deixarà d'existir? Ja ho deuen començar a veure, que la cosa no va així.

—**Molta gent viu aquesta situació amb un sentiment d'impotència de no poder fer coses concretes per aconseguir la seva llibertat.**

—Tant els dos Jordis com els consellers han despertat un sentiment molt profund en la gent. La gent sap que han saltat una línia vermella i han vulnerat els drets humans. Hi ha un sentiment d'injustícia molt estès entre la població. Hi ha molta gent afectada personalment per aquesta situació. M'aturen pel carrer i em diuen que cada dia pensen en ell. Em diuen que han plorat molt per ells. La gent té necessitat de fer coses perquè s'acabi aquesta situació tan aviat com sigui possible. No sé si es fan prou coses. Però nosaltres hem rebut tot l'escalf de particulars i de manera col·lectiva.

JORDI GUIXART I JORDI SÀNCHEZ, UN MES A LA PRESÓ

Em va dir que pensava que en sortiria un llibre... Em preguntava si creia que podia interessar. Mare meva! Tu què et penses?

Sánchez li ha demanat si creu que s'ha de presentar a les eleccions. I ella i els fills li han dit que faci allò que cregui que ha de fer. ALBERT SALAMÉ

—Us heu fet la idea que la cosa pot ser llarga i que, si s'escurça, serà una bona notícia?

—És la primera reflexió que ens va fer en Jordi Pina, l'advocat d'en Jordi. Va venir a casa el segon dia d'estar empresonat i va parlar sobretot amb els nens. Els va dir que en Jordi Sánchez no havia fet res mal fet. Que havien d'anar amb el cap ben alt. I que havien de pensar que això era una cosa que seria llarga. Que no es resoldria en un dia o dos. I és clar, pensem que pot durar, però el dia a dia es fa molt difícil i pesat. Fa un mes que és a la presó i la seva absència es nota.

—Necessiteu aïllar-vos de les informacions que corren... dels mitjans, de les xarxes?

—Totes les especulacions ho fan tot més dur. He decidit de no mirar la televisió. Tan sols miro el 'Telenotícies' algun dia. I les xarxes les segueixo amb distància. Miro el Twitter, però no entro a llegir discussions. La gent diu moltes bestieses

i això ens posa molt nerviosos. Mirem d'aïllar-nos i d'estar informats a través dels advocats. Perquè l'angoixa és cada vegada més gran.

—Quina activitat fa dins de la presó?

—Es lleva relativament d'hora. Va a esmorzar i després camina una hora i mitja cada dia al pati. Jo li preguntava: per on camines? Pel pati, em deia, fent voltes. Algunes vegades camina amb uns altres interns mentre parlen. I algunes altres vegades té la necessitat de caminar sol i més de pressa. Té un dia a la setmana per a anar al gimnàs una hora. I fa alguna activitat de lectura. Escriu molt i llegeix la correspondència. Cada dia li arriben moltes cartes. Dilluns va rebre cent cartes amb remitent. Quan hi ha remitent, tenen l'obligació de donar-li les cartes. El funcionari se li va queixar perquè es passava tot el matí obrint les seves cartes.

—Les obren i les llegeixen?

—No. Les obren per comprovar que només hi hagi papers escrits. Però les han d'obrir davant seu.

—Potser en sortirà un llibre, de tot això que escriu.

—Ell ja feia temps que deia que volia escriure. I ara que fa aquesta aturada obligada després d'un ritme de vida d'anar a mil per hora... Ha passat de mil a zero d'avui per demà. L'altre dia em deia que escrivia moltes coses. Em va dir que pensava que en sortiria un llibre... Em preguntava si creia que podia interessar. Mare meva! Tu què et penses?

—Rep informació d'allò que passa aquí?

—Té la ràdio que li va regalar aquest intern. A la televisió només poden veure canals espanyols. I diu que està tip de veure com parlen del cas català. Poden tenir la premsa que els portem en les visites. Quan hi vaig, li porto la premsa que he recollit de tota la setmana. I per

JORDI GUIXART I JORDI SÀNCHEZ, UN MES A LA PRESÓ

telèfon li expliquem coses en la trucada de cinc minuts que pot fer. I això no és cada dia. Té les trucades limitades i no sempre pot trucar a casa. L'advocat el va informant també.

—En Guixart no anirà a les eleccions. Ell en té ganys?

—Va ser una de les coses de què vam parlar dimarts passat. Ens preguntava com a família què en pensàvem. Li vam dir que pitjor de com estem no hi estarem. I que decidís ell què creia que havia de fer.

—No us preocupa que el pugui perjudicar judicialment?

—No és clar si el pot beneficiar o perjudicar, anar a les eleccions. L'advocat tampoc no veu clar si pot passar l'una cosa o l'altra.

—Què us ha sorprès de les mostres de suport rebudes?

—Hem rebut molts whatsapps. Molta gent ens ha fet arribar el seu suport. I això s'agraeix. Pel carrer, m'he trobat que algú m'ha reconegut i m'ha abraçat. És això que us deia, que la gent ho viu d'una manera molt emocional. I és lògic. Abans d'anar a la presó, a en Jordi l'aturaven molt pel carrer per mostrar-li el suport i animar-lo a tirar endavant. Ara les mostres de suport són més personals. Més sentides. La gent viu això que ha passat com una injustícia i està dolguda. Cadascú reacciona a la seva manera. Aquesta senyora que em va abraçar em va demanar excuses perquè no em coneixia de res, però volia abraçar-me perquè en tenia necessitat. La gent que ha anat a les manifestacions sap com han estat. Veuen que els acusen d'una cosa que no té cap ni peus. Tothom sap que el dia 20 de setembre davant d'Economia els dos Jordis van fer tot el contrari d'allò que els imputen en l'acusació del fiscal i la decisió de la jutgessa. I la gent se sent partícip

d'allò que es va fer. I pensen que és molt injust que estiguin tancats per allò que vam viure tots.

—Us va conèixer a la Crida. Ara teniu cap implicació política?

—No. Tot aquest temps que ell ha estat al capdavant de l'ANC ha estat molt trepidant. La presidència de l'Assemblea és molt absorbent. Els caps de setmana... els vespres... sempre hi havia activitats, reunions i viatges per tot el país. Cada dia anava amunt i avall. Aleshores, o decidíem passar dels fills o algú s'hi havia de dedicar i ser a casa. Si ell portava aquest ritme de vida, jo feia la meua feina i m'ocupava més dels fills.

—Uns fills que es deuen sentir orgullosos del seu pare.

—Sí. Orgullosos... I la petita va dient que el pare estava millor quan feia l'altra feina. Se sent orgullosa, però també està enfadada. No ha pogut treure encara aquest enuig que té. És molt tímida. Molt i molt tímida. I el dia de la manifestació va decidir que volia llegir el text ella. Va ser ella qui ho va demanar. Me la vaig mirar i li vaig demanar si realment ho volia fer. Va dir que sí, que ho volia fer pel seu pare. Va sortir en aquell escenari davant de tota aquella multitud i va llegir el text. Va ser una manifestació dura baixant tot el carrer de la Marina mentre la gent ens anava dient coses. Després d'allò, pujar a dalt i parlar davant de tothom era molt impressionant. I ella, des de la seva timidesa, ho va fer.

—D'aquestes situacions, en surten coses positives també...

—Espero que sí. Com a família, ens fa ser més forts. Hi ha coses que abans ens preocupaven molt i ara les hem relativitzades. Els fills han fet un canvi personalment aquest mes. Han crescut i han madurat. Han passat moments molt dolents, però han crescut com a persones. ■

La petita va dient que el pare estava millor quan feia l'altra feina. Se sent orgullosa, però també està enfadada

Els fills han fet un canvi personalment aquest mes. Han crescut i han madurat

LLUÍS PUIG

‘La declaració s’havia de fer, perquè així res no tornarà a ser igual’

El conseller de Cultura Lluís Puig explica en aquesta entrevista que no es pensaven que els consellers que anaven a declarar serien empresonats

ASSUMPCIÓ MARESMÀ

La textura de la pantalla de l'Skype agafa forma de presó mentre fem l'entrevista. Barrots de píxels. La imatge del conseller de Cultura, Lluís Puig, de tant en tant es fa borrosa, es deforma, la veu es perd una mica. La potència extraordinària de la tecnologia es fa imperfecta i materialitza que la distància entre Brussel·les i Barcelona és imposada per la força bruta. Res no és normal. Ni plàcid, malgrat l'intent d'aprofitar el moment. Cada paraula té un punt de gravetat superior al que tindria si no ens haguessin vulnerat el dret de comunicar-nos lliurement. Evidenciar això és aspre. És sentir allò que tanta gent d'aquest país sent: vivim amb neguit. La rutina ens incomoda i ens fereix per dins. No hi ha normalitat possible mentre el govern sigui a la presó o a l'exili.

La pantalla escup aquest sentiment mentre les paraules expliquen una història que segurament algun dia anirà amb majúscules. L'ofici i el càrrec ens obliguen a ser continguts. Les paraules es trenquen més d'una vegada. La veu, també. Intentem esquivar-ho. Fem preguntes i respostes. Volem saber què va passar el 27 d'octubre, com van viure els consellers aquell primer cap de setmana de República, com van decidir qui feia què i com, què passarà... Cap de les respostes no té tanta força com el dolor contingut que s'endevina. Hi ha la necessitat certa de continuar endavant fins a guanyar perquè hi ha molt en joc, tot, la llibertat.

En una de les respostes el conseller Puig explica com el govern a l'exili va saber que els seus companys de govern entraven a la presó. S'havien repartit els papers, uns a dins del país i uns a fora, dos escenaris per a una mateixa estratègia. Sabien a què s'exposaven, però no es pensaven que davant unes eleccions s'atrevisseren a detenir vuit membres del govern amb mesures cautelars. Van veure com ho feien. Parla de veritat, d'una veritat íntima. Penso un segon. Ho escric? Segur que més d'un aprofitarà aquesta declaració per tornar a la bana-

Amb la imatge de la manifestació de dissabte es va donar al món un missatge d'una importància cabdal

Si no haguéssim fet aquella declaració on seria el poble de Catalunya? Estaria millor o pitjor?

litat dels adjectius. Jo hi veig la brutalitat de la batalla captada en un segon.

—Vàreu veure la manifestació del dia 11?

—La vam seguir en directe i quan es van encendre les llums dels telèfons mòbils i van il·luminar cap amunt hi va haver gent que quasi plorava. No eren catalans, era gent belga que no donava crèdit a allò que veien els seus ulls. A aquella hora, ja fosc, la manifestació va ser d'una bellesa plàstica extraordinària. Amb aquella imatge es va donar al món un missatge d'una importància cabdal; segurament cap de nosaltres no és capaç d'adonar-se com explicarà això la història, en el futur. I, veient aquesta força, penses: l'afecció o desafecció entre Catalunya i Espanya el dia 22 de desembre serà gaire diferent que la del 19 de desembre? Algú pensa que el 29 de desembre serà diferent que el 22 de desembre. S'han de fer aquesta pregunta. Veient tot el que passa és obvi que no podran fer res.

—Aquests dies hi ha molt de rebombori sobre si estàvem preparats o no per a fer la declaració d'independència. L'altre dia vàreu ser molt clar...

—Jo no vull entrar a criticar ningú, però vaig respondre perquè tenia la sensació que fomentàvem un discurs d'autoinculpació. Com si el poble de Catalunya i els centenars de milers persones que hi ha mobilitzades fossin ingenus, que no sabéssim què fèiem.

—I què és el que penseu?

—La societat catalana és molt madura i s'han de dir les coses com són. Era impossible que el govern tingués control de les fronteres, que tinguéssim exèrcit, que tinguéssim accés als mercats financers. Catalunya les té totes, les estructures d'estat, perquè són estructures socials. És evident que amb la declaració del dia 27 d'octubre ja sabíem que no hi havia res més preparat, més enllà d'algun símbol que s'hagués fet.

—Però ho havíem de fer o no?

—Per què no ho hauríem d'haver fet? Si havíem d'esperar a tenir un exèrcit i

controlar fronteres hauria estat una salvatjada. Però ho fèiem per fer un pas més, per trobar algú a l'altra banda de la taula i parlar de com resollem aquesta relació de veïnatge o no veïnatge entre Catalunya i Espanya. L'any 30 ja es deien les mateixes frases. És un problema endèmic no resolt. Calia fer el pas del 27 d'octubre i calia demostrar al món quin era el problema i la situació que vivíem. En pagarem un preu car algunes persones? Què passarà a partir d'ara? Evidentment ningú no té cap manual d'instruccions que digui com s'havia de fer la declaració, ni què s'ha de fer a partir del 22 de desembre, però en tot cas res no tornarà a ser igual. Aquest és el sentiment que vull expressar. No es tracta de si uns consellers o conselleres ho veiem d'una manera o d'una altra. Va haver-hi prou temps i hores de reunions per a veure com enteníem el moment i com hi havíem d'arribar. Jo vaig entrar el 5 de juliol i ja se n'havien fet durant divuit mesos. Si no haguéssim fet aquella declaració on seria el poble de Catalunya? Estaria millor o pitjor? Seria més apoderat, conscient de què vol ser, o ho seria menys?

—Què en penseu?

—Crec que fent allò que vam fer vam donar compliment al que havíem signat a l'abril, al Palau de la Generalitat. Allà, els consellers, els secretaris i directors generals vam signar el compromís de fer el referèndum i aplicar-ne el resultat. Per tant, allò que vam fer el dia 27 d'octubre va ser un compliment del compromís que havíem adquirit i signat d'aplicar la resolució del referèndum. O ho fèiem o dèiem que l'1 d'octubre no havia existit mai. Com podíem mensytenir l'1 d'octubre i aquesta defensa no violenta de les urnes, amb la creativitat i la imaginació, i els que van sofrir violència al propi cos. Com podíem desobeir aquest mandat? Fer la declaració passava davant de tot.

—I això s'entén?

—Sí, tot el món ho entén. Entén que som un poble pacífic, democràtic, cívic que no volem anar contra res i volem anar a favor de tothom.

No hi ha cap país d'Europa on pugui passar una cosa així

Els consellers i el president no es pensaven que davant unes eleccions s'atreïssin a detenir vuit membres del govern amb mesures cautelars. ACN

—Sobre què va passar el divendres 27 d'octubre hi ha molta confusió. Es pot explicar què va passar? Hi ha un rumor que hi havia trenta-set decrets preparats per a signar aquell mateix dia...

—Jo no tinc constància de si hi havia uns decrets per signar. Nosaltres teníem clar que hi podia haver represàlies i que havíem de veure com ens organitzàvem en aquell moment i descansar una mica. Parlem de divendres... A partir d'aquell moment tot va anar mot de pressa.

—Sí...

—Des de divendres a la tarda fins diumenge vam estar el cap de setmana reflexionant, rebaixant la pressió. Si no ho recordo malament, va ser diumenge a la tarda quan ens van demanar si volíem formar part d'una expedició fora de Catalunya per reunir-nos i pensar en les opcions hipotètiques que tristament han acabat succeint.

—Quines opcions vàreu preveure?

—Vèiem clar que ens feia falta un equip a Brussel·les, no únicament per a restar a l'empara de la justícia belga, sinó per-

què des d'aquí, amb el nostre president al capdavant, tenim una capacitat molt gran d'interlocució amb tot el món. Era inimaginable que fos possible des de qualsevol altre racó d'Europa. La proposta que ens va fer el president de venir a Brussel·les és ideal. Aquí podem parlar amb tothom dels cinc continents. La justícia belga farà allò que hagi de fer, però és evident que aquestes setmanes podem treballar aquí com a govern legítim a l'exili. Això ens permet d'explicar-nos a tot el món. Molts no sabien què passava a Catalunya, ni tampoc quina era la cara no tan amable d'Espanya.

—I quina altra opció vàreu considerar?

—Les dues opcions complementàries eren que alguns declaressin davant la justícia espanyola i els altres davant la belga. Això és el que vam pensar. Els resultats ja veieu si en són, de diferents. Potser l'Europa que tenim no és tan igual per a tots els ciutadans.

—No ús imaginàveu que podien emprendre els consellers que van anar a declarar, com a mesura cautelar? Pensàveu

que els que es quedaven al país podrien fer accions de govern?

—Pensàvem que als consellers que es presentaven a declarar a l'Audiència Nacional no els aplicarien la presó com a mesura cautelar. Per a nosaltres, era lògic i evident que podíem continuar treballant des de tots dos llocs conjuntament. La nostra depressió i tristesa quan vam saber-ne el resultat ens va fer molt mal.

—Estàveu junts quan vàreu saber que els vostres companys de govern entraven a la presó?

—Va ser... un cop fort, aquell. No l'esperàvem. A mesura que passava l'estona anàvem veient les peticions de la fiscalia i cada vegada el temor més gran. No esperàvem que es comencés un procés d'eleccions amb vuit consellers electes del govern de Catalunya a la presó. Tothom deia que l'Audiència no era el lloc competent per a tractar aquest cas. La prova, la tenim ara, quan el Tribunal Suprem reclama que li traspassi aquest cas. Tenim més de la meitat del govern a la presó per una Audiència Nacional

que no és competent per a portar aquest cas. Això és inaudit. No hi ha cap país d'Europa on pugui passar una cosa així.

—La decisió de qui es quedava en un lloc o en un altre va ser estratègica o personal?

—Des del primer dia vam acordar que davant les dues opcions, cada persona triés què volia fer. Hi va haver un respecte absolut a la posició de cadascú, perquè, més enllà de la responsabilitat de consellers o conselleres, hi havia uns aspectes familiars i personals importants a l'hora de prendre decisions. No sentireu mai ningú que critiqui cap altre membre del govern per la decisió que es va prendre. La decisió es va prendre sabent que feia falta gent a Bèlgica i gent a Catalunya per a treballar en el camí que havíem començat.

—S'havia dit que éreu un conseller dels que veníeu? Hi va haver canvis?

—Jo el dia 31 d'octubre tornava a Catalunya amb Quim Forn i Dolors Bassa per fer algunes coses personals que havia de gestionar. El dia 1 vaig tornar a Bèlgica conscientment, tal com havia decidit.

—Feia molt poc temps que éreu conseller. Això us pesa?

—Els consellers nous som en Jordi Turull, en Quim Forn, la Clara Ponsatí i un servidor. En Quim Forn des de l'Ajuntament de Barcelona estava molt al cas de tot el que es feia, en Turull des del parlament també i jo feia set anys que era a la Direcció General de Cultura Popular. A l'abril, com a director general, ja havia signat el compromís de portar el referèndum endavant. La persona que ho va seguir des de més distància era la consellera Clara Ponsatí des d'Edimburg. No podem al·legar mai ignorància ni altres causes... Tots som adults i sabíem on ens ficàvem i el risc que podíem assumir. Tot i no ser imaginables aquestes mesures cautelars tan desproporcionadament salvatges que veiem.

—Tot plegat és molt dur.

—No és gens agradable veure quants

Clara Ponsatí i Lluís Puig entren a l'última reunió del Consell Executiu abans de la proclamació de la República. ACN

dies fa que els Jordis són tancats a la presó per haver intentat que la manifestació del dia 20 de setembre a la conselleria d'Economia fos pacífica; ni els dies que fa que són tancats els membres del govern; ni això que s'ha fet fer als membres de la mesa del Parlament, etcètera, etcètera... Esperem que Europa en prengui nota i vegi que no és l'Europa que volem per al futur.

—Heu dit: això que s'ha fet fer a la mesa del parlament.... Creieu que als consellers també els faran una pressió molt forta per condicionar la seva llibertat provisional al fet que quedin inhabilitats políticament?

—No vull ni pensar-hi, deixa'm dir-ho així de clar.

—....

—Si ben aviat poden ser al carrer n'estarem encantats. El primer dret bàsic

Tots som adults i sabíem on ens ficàvem i el risc que podíem assumir

d'una persona és estar lliure. No pot ser que estiguin tancats per haver complert un programa electoral i que es vulgui fer veure que si se'n peneixen potser els donaran la llibertat. Això ja ho feia Torquemada durant la Inquisició. És esgarrifós que et diguin que renunciïs a les teves idees i si no moriràs a la foguera. No vull pensar en això. Tant de bo el govern tancat a la presó pugui sortir-ne ben aviat.

—Sembla que us presenteu a les eleccions?

—Ja s'ha confirmat la llista?

—Diuen que sí. Ho podeu confirmar?

—M'ho van demanar i em vaig oferir tant al president com al PDECat. Els vaig dir que si els feia falta podien comptar-hi i vaig deixar els documents signats. Però tinc entès que és el dia 17 que es tanquen les llistes. Em sentiré molt a gust a la llista del president. La meua fidelitat és total al president com a símbol del país, com a institució, i mentre ell m'ho demani li continuaré fent costat.

—Què ha de fer el parlament el dia 22 si es guanyen les eleccions?

—A mi m'agradaria que el resultat del 21-D eixamplés la base social de les opcions catalanistes i de progrés. Són unes eleccions en què els vots compten tant com en el referèndum i m'agradaria que creixés el nombre total de vots i diputats. Si això passa, el camí serà continuar endavant. No sé a quina velocitat.

—Per què? Creieu que Europa reaccionarà?

—Serà una campanada més. Si després de tot això que passa augmenten els vots i els diputats arribem a un moment on poca cosa més hi ha a dir. Això seria important per a arribar a una taula de negociació per a parlar de com es refà el diàleg entre Catalunya i l'estat espanyol amb una relació tan malmesa. Hem de posar fi a aquest foment de l'anticatalanisme i que això doni vots. Amb aquestes fórmules salvatges que volen gestionar Catalunya no s'ha arreglat res. Tota la

feina que penso fer fins al 19 de desembre a la nit, que acaba la campanya electoral, serà amb l'ànim de fer créixer vots i diputats.

—El president ha de ser Carles Puigdemont?

—A la llista que jo he demanat d'anar sí.

—Heu vist les accions que han fet els treballadors del Departament de Cultura per mostra el desacord amb l'ocupació de les institucions?

—Sé que ahir van fer una cadena des del Palau Marc al Palau Moja, d'una extensió considerable. Tot el personal del Departament de Cultura són una gent extraordinària, des dels administratius, als tècnics, els equips de suport... Són una gent molt implicada amb la cultura del país. Jo només puc estar agraït de la seva presa de posició. L'article 155 ha impedit la compra de llibres nous per a les biblioteques públiques, ha vulnerat l'inici de creació de biblioteques, que era previst per a aquesta tardor, recordo que una era a Sort. El 155 ha aturat la restauració d'una de les façanes de la Seu de Lleida, i tantes coses... Ha aturat tantes altres coses! Costa molt d'entendre que per voler aturar unes mesures polítiques facin mal a la cultura, en qualsevol àrea. Això no es pot entendre de cap de les maneres. Cap polític no pot defensar que amb l'aplicació d'aquest 155 s'aturi res i que les persones en surtin perjudicades.

—En un moment com aquest, els funcionaris preserven la institució?

—La posició dels treballadors és d'una gran valentia. Jo només puc agrair-los i donar-los tot el meu suport. Sento un orgull molt gran quan veig això que fan. I m'arriba que aquesta actitud es va escampant per més conselleries. No pot ser que el senyor Millo digui que al país no passa res, que tot continua igual i que el país està en pau. Doncs no. Les biblioteques no poden comprar llibres nous i es deixen de fer coses cada dia. Fa mesos que tenim l'economia intervinguda. Com poden dir que tot va bé?

M'agradaria que el resultat del 21-D eixamplés la base social de les opcions catalanistes i de progrés

Les biblioteques no poden comprar llibres nous i es deixen de fer coses cada dia. Com poden dir que tot va bé?

GERMÀ BEL

‘Controlar el territori i imposar lleis no és una qüestió de 50% +1 dels vots’

Entrevista a l'economista i ex-diputat de Junts pel Sí

ALBERT SALAMÉ

PERE CARDÚS

Acabada la legislatura a cops de porra, barrots, exilis i amenaces, teníem ganes de conversar amb una veu com la de Germà Bel, l'economista que fou cap de llista de Junts pel Sí a Tarragona. Cada vegada que li havíem posat el micròfon al llarg d'aquests dos anys gairebé exactes d'activitat parlamentària n'havíem tret reflexions rellevants i mirades noves sobre

el camí cap a la independència. Aquesta entrevista no n'és cap excepció. Tampoc en l'esperit lliure i crític de Bel, que considera que la decisió presa pel govern després de proclamar la República tenia un cert component paternalista i va ser inconseqüent. Amb les seves respostes, repassem per què ha passat això que ha passat aquests últims mesos i preparem un nou estat d'ànim i els nous objectius

dels mesos que vindran.

—Teníeu ganes d'acabar la legislatura?

—Ja feia la tasca de diputat tan bé com podia, passant-m'ho tan bé com podia, i contribuint tant com podia fins ara. Amb la noció i la convicció que, quan s'acabés aquesta etapa, tornaria a fer les coses que havia deixat de fer. Les que havia deixat de fer perquè no ho havia deixat pas tot.

Constituir un estat independent va molt més enllà de proclamar-lo

Espero que hàgim après que una majoria democràtica no és suficient per a imposar un estat.

—Us van proposar de continuar o ja no ho van intentar?

—Sí, m'ho van proposar.

—No voleu rematar la feina que havíeu vingut a fer?

—Sí. I precisament per això prenc aquesta decisió. La feina més important no sempre és tenir un escó. Potser contribuir a allò que considerem que fem és una contribució més bona als objectius. En aquest cas concret, l'objectiu és reforçar el suport a la independència de Catalunya amb l'objectiu, ara, de constituir un estat independent. Fa temps que estic convençut que la meua contribució pot ser més potent fora del parlament que no pas dins. Seria incorrecte entendre'n que deixo l'acció política. La identificació de la política amb l'acció institucional no és encertada. La política es pot fer dins i fora de les institucions.

—I l'objectiu d'ara és eixamplar el suport a la independència per a fer l'estat? O la República està proclamada i ara cal defensar-la?

—Això no és un objectiu, és una necessitat.

—Eixamplar el suport?

—Sí. És una necessitat eixamplar el suport amb l'objectiu d'arribar a constituir un estat independent, que és quelcom que va més enllà de proclamar-lo. Això darrer, efectivament, ja s'ha fet.

—La proclamació ja és bona, aleshores?

—La proclamació és vàlida, però no ha tingut el resultat que la faria efectiva. I això és allò que cal fer en el futur. I per a fer això cal determinació i més força, que són lliçons que ja hem après.

—Aleshores, amb quin programa s'ha d'anar a les eleccions del 21 de desembre?

—L'objectiu prioritari que han de tenir les formacions que donen suport a la independència és aconseguir el màxim de vots. Als electors ens demanaran que triem entre elles. Per tant, cadascú ha d'activar els seus criteris per triar entre

les candidatures. Però, ara mateix, la necessitat que tenim és reforçar el suport per tenir-ne més que en les eleccions passades. D'aquesta manera hem d'acumular més força i més legitimitat. Després, segons els resultats obtinguts, s'hauran de dissenyar camins i polítiques. En relació amb l'estatut constitucional de Catalunya i en relació amb l'acció de govern.

—Si es consolida la majoria absoluta independentista, s'han de desplegar la llei de transitorietat, els decrets que hi havia preparats i les lleis per a consolidar l'estat independent?

—Espero que hàgim après que una majoria democràtica no és suficient per a imposar un estat. Per fer-ho, necessites controlar el territori sobre el qual imposes les lleis, si cal amb l'ús de la força, i, en qualsevol cas, evitar que ningú més no usi la força en aquest territori. L'única manera de rebaixar el requisit del control del territori per mitjà de la força és augmentar la majoria democràtica, i, per tant, augmentar l'adhesió interna. Són vasos comunicants. Si la teua força física o institucional és limitada, necessites majories més àmplies. I això que explico és una descripció i un aprenentatge d'aquesta última legislatura, que jo crec que ha estat molt útil en uns quants sentits. Un d'aquests és que s'han après algunes lliçons.

—El 50% +1 no és suficient, si no estàs disposat a utilitzar la força?

—Controlar el territori i imposar lleis no és una qüestió de 50% +1. Això et dona la legitimitat per a intentar de fer-ho. Però per ser efectiu necessites utilitzar la força, si fa falta, i, sobretot, estar en condicions d'evitar que un altre la pugui utilitzar en el teu territori. És molt important que entenguem això, que un estat és un entramat d'institucions que imposa lleis sobre unes persones en un territori fent ús de la força, si és necessari, i evitant que un altre la pugui usar. Això és un fet. I és diferent tenir una majoria específica obtinguda per un referèndum o per unes eleccions en un moment determinat. Sense una majoria

No havíem discutit prou fins a quin punt la democràcia era necessària però no suficient

Fa temps que estic convençut que la meva contribució pot ser més potent fora del parlament que no pas dins. ALBERT SALAMÉ

no es pot fer. Com més important és la majoria, més capacitat tens de fer-ho i menys necessitat d'usar la força.

—Cal esperar el resultat del 21-D, però si no estem disposats a utilitzar la força institucional, haurem de pensar que estem molt lluny de poder consolidar la independència?

—Si estem lluny o a prop ho aniran determinant les adhesions que tinguin aquest projecte.

—Veient el suport obtingut en les votacions recents, no hi ha un marge de suport que permeti d'impedir que l'estat espanyol continuï usant la força per imposar les seves lleis... No hi ha un percentatge del 70% de vot favorable.

—Efectivament. I això és un inconvenient perquè, quan constitueixes un estat, la primera cosa que has d'aconseguir no és el reconeixement extern sinó l'adhesió interna. I l'adhesió d'una part important de la comunitat que no necessàriament ha d'haver donat suport a la constitució de l'estat. Perquè una cosa és donar-hi suport i l'altra és ad-

herir-s'hi o no qüestionar-la. I en aquest sentit és probable que encara hàgim d'avançar. No s'ha avançat prou, no tan sols en el suport intern que necessitem per a crear l'estat sinó en la reducció del rebuig dels qui hi estaven en contra.

—Hem tingut un excés de confiança en la força de la democràcia entesa com la força del vot?

—Diria que no. No hem pecat de confiança en la democràcia. Però crec que no havíem discutit prou fins a quin punt la democràcia era necessària però no suficient. I potser en algun moment hem pensat que amb la majoria del vot n'hi havia prou. Però és clar i ben evident que la majoria democràtica és necessària però no suficient. Ep! En el nostre context. Som en un estat espanyol construït a la francesa. No és un estat com el britànic o el canadenc, amb orígens ben diferents i amb conceptes de nacionalisme i d'estructuració de la sobirania molt diferents. Penso que havíem oblidat que en un estat com l'espanyol, allò que en altres llocs podria ser suficient, aquí era necessari

però insuficient. Probablement perquè no ho vam discutir prou.

—Ens fa por parlar de la força, de la violència, del control...?

—Sí.

—Per què?

—Perquè sempre hem estat molt distants com a comunitat d'allò que és l'estat. I per aquest motiu, hem dedicat molt de temps a parlar de les estructures d'estat i no hem parlat de les estructures mentals d'estat. I ens ha sobrat debat i reflexió sobre les estructures físiques —que és una cosa molt francesa— i ens ha mancat, potser amb lògica, la noció d'allò que és un estat. Un estat no és una administració específica. No és una organització. És l'entramat institucional amb el control d'un territori desitjat per una majoria democràtica.

—Ciutadans, polítics i governants hem estat ingenus?

—Dir que hem estat ingenus seria una mica complaent. Jo crec que ens ha mancat un debat a fons sobre les decisions

Hem dedicat molt de temps a parlar de les estructures d'estat i no hem parlat de les estructures mentals d'estat

que s'havien de prendre en cada moment. Quan no tens un debat, no fas una cosa que s'ha de fer en política pública, que és analitzar els pros i els contres de cada opció. I ha mancat debat. Aquesta és la meva percepció. Això ens ha portat a una cosa que podem qualificar d'ingenuïtat. Però jo crec que, més que ingenuïtat, ha estat manca de comprensió.

—Aquesta manca de debat, la va denunciar quan va irrompre la idea del referèndum, que no era al programa de Junts pel Sí...

—Jo no he denunciat gaire res. Vaig constatar que no es feia un debat seriós

quan es va incorporar el referèndum al full de ruta. Em va sorprendre que no es parlés d'alguns aspectes.

—Continueu pensant que la via del referèndum era un camí més complicat?

—La via del referèndum tenia un avantatge perquè tècnicament era una manera més bona de comptar favorables i contraris a la independència. Era més precisa i un exercici més net del dret d'autodeterminació. En això gairebé tots hi coincidíem. Però tenia uns quants desavantatges. Alguns es van poder superar. Però requeria la participació d'una gent que no compartia aquest projecte en una convocatòria feta per uns canals que els semblarien il·legítims. Era una qüestió de saber quin seria el nivell de participació el dia del referèndum. I, en segon lloc, si el resultat era favorable a la independència, caldria aplicar-lo. Crec que no es va reflexionar prou sobre això. No es va parlar sobre allò que implicaria prendre una decisió com aquesta.

—Un cop fet, el referèndum no ha ajudat també a tastar la naturalesa de l'estat espanyol?

—Segur que sí. Jo crec que el va desemmascarar en grau, no tant en fet. Ja sabíem que l'estat espanyol no concebia com a democràtic el fet que els catalans expressessin la seva opinió sobre el seu futur polític. El referèndum va ser una demostració de l'existència de la nació. I això va ser espectacular i, en certa manera, agradable. En la teoria, es diu que una nació és un conjunt de gent que s'ho creu i que està disposada a fer esforços per a demostrar-ho. El dia primer d'octubre es va demostrar que centenars de milers de catalans, amb noms, cognoms i cara estaven disposats a fer esforços perquè eren una nació. Això va més enllà del fet que participés un 43% de gent del conjunt del país o un 50% en els llocs on no hi va haver violència. Aquest valor romandrà i tindrà conseqüències positives a llarg termini. I és una conseqüència molt positiva del referèndum. Ens cal una mica de perspectiva per a veure algunes coses. Per exemple, no cal dir que avui estem molt

Un estat és un entramat d'institucions que imposa lleis sobre unes persones en un territori fent ús de la força si és necessari i, en qualsevol cas, evitant que un altre la pugui usar. ALBERT SALAMÉ

millor que fa vuit anys. Avui, amb el 155 aplicat, estem millor que fa vuit anys. Vull que quedi clar aquest valor del referèndum perquè, més enllà d'allò que en pensàvem cadascú i de la manera com s'hi va arribar, el valor d'allò que va passar aquell dia no l'hem de subestimar i l'actuació de l'estat espanyol no l'hem d'oblidar.

—Han passat coses després del referèndum que no sé si teníem prou assumides. Per exemple, que empresonessin els líders socials independentistes i la meitat dels membres del govern, que el president hagués de cercar protecció en la justícia belga, que els mestres d'escola haguessin d'anar a declarar, que perseguissin tanta gent...

—No ha estat cap sorpresa, l'actuació de l'estat espanyol. Jo no l'esperava com una conseqüència del referèndum, sinó en el moment de la declaració d'independència. Era inconcebible la imatge dels policies retirant les urnes a cop de porra. Però no m'ha sorprès que un estat com l'espanyol es defensés violentament. Ells tenen la impressió que es defensen d'un atac nostre. Però

sí que m'ha sorprès el grau de tortura de la separació de poders i l'obscuritat que ha arribat a tenir l'ús de la fiscalia, de la justícia... I també m'ha sorprès l'espai que li ha deixat la Unió Europea per a fer-ho. No em pensava que la UE hagués de redimir res. Ja fa molt que no ho penso. Però sí que creia que no deixaria tant d'espai per a la repressió i la vulneració de la seva legislació. Veurem com van les dinàmiques judicials ara que hi ha més justícies europees implicades. Però m'ha sorprès la permissivitat de la Unió Europea. Sobretot tenint en compte que hi ha més països, com ara Polònia i Hongria, que també tenen problemes importants de relació entre el govern i els ciutadans i la Unió Europea ha estat més contundent. En conclusió, ens pot haver sorprès la dimensió de la reacció, però no ens n'hauria d'haver sorprès la naturalesa. Molt poca gent pensava que l'estat espanyol acceptaria gentilment una declaració d'independència amb un exercici efectiu posterior.

—I aquella teoria que el referèndum, la declaració i una mobilització permanent

El referèndum va ser una demostració de l'existència de la nació

Ens pot haver sorprès la dimensió de la reacció, però no ens n'hauria d'haver sorprès la naturalesa

El referèndum requeria la participació d'una gent que no compartia aquest projecte en una convocatòria feta per uns canals que els semblarien il·legítims. A.S.

portarien a una inestabilitat que obligaria el govern espanyol, sota l'atenta mirada de Merkel, a seure en una taula de negociació, on queda?

—De moment, no ha passat. Però no ha passat perquè no s'ha optat per aquest camí per un cert paternalisme. S'hauria pogut deixar que els ciutadans decidissin com reaccionarien a allò que decidís de fer l'estat espanyol. Però l'esquema que es va imposar no va ser aquest. Hom pot imposar un estat, però, tot i que la via per a evitar que un altre pugui actuar com a estat era viable, no era una via afirmativa i prou per a fer valer un resultat democràtic. Hauria calgut resistir la imposició del 155 per part de l'estat espanyol. I hem de pensar si aquest esquema era operatiu políticament.

—Penseu que no ho era?

—Penso que era la conseqüència lògica una vegada s'havia optat per la via del referèndum. Perquè calia estar disposat a defensar-ne el resultat. Per exemple, crec que va ser un encert fer la declaració d'independència. Perquè té uns precedents. No és una decisió que es pren de l'aire. És una qüestió que no té a veure amb les conviccions sinó amb la responsabilitat. En primer lloc, perquè s'arrela la noció que la gent amb responsabilitats polítiques ha fet allò que li havien manat de fer. Això és un capital que farà molt més difícil en el futur i molt més sancionable la conducta normalitzada dels polítics de fer el contrari d'allò que havien promès. Una vegada la gent veu que es fa allò que volia augmenta molt l'exigència democràtica. I això és una cosa bona.

—La proclamació era important també en termes estratègics o tàctics?

—La repressió venia. Però la repressió s'exerceix amb més força quan se sap que l'altre no reaccionarà. Per a mi, aquest hauria estat l'escenari d'unes eleccions convocades pel govern de Catalunya. Hauria estat un desistiment del sector independentista i una repressió sense aturador perquè no hi havia incertesa sobre la reacció. En canvi, la declaració va causar incertesa a l'estat espanyol

L' excepcionalitat d'aquestes eleccions encara és més gran que la de les anteriors. I també és cert que la dinàmica d'una campanya, quan les ofertes electorals són separades, tendeix a posar l'èmfasi en la diferenciació. A.S.

sobre el grau de reacció a la repressió. I crec que aquest és un dels elements que va fer que el govern espanyol optés per convocar eleccions tan ràpidament. Hi ha qui parla de la pressió d'Europa. No ho sé, si n'hi va haver. Però la incertesa sobre la reacció a la repressió n'és un factor moderador. La repressió venia segur i venia igualment, encara que s'haguessin convocat les eleccions. I la prova d'això és que el govern espanyol no es va comprometre mai a no aplicar el 155 si el govern les convocava.

—Compartiu l'opció que les institucions no resistissin i l'actuació del govern posterior?

—L'entenc. Crec que és inconseqüent. I crec que està guiada per un cert paternalisme. Si la ciutadania de Catalunya, en general, i la part sobiranista, en particular, ha demostrat alguna cosa, és que és una població major d'edat que pren les seves decisions sobre la participació en la

vida política activa. I la política activa no és només a les institucions sinó també al carrer. I penso que hi va haver un grau de paternalisme en la decisió de protegir la gent de no se sap ben bé què.

—Hi havia una amenaça de violència més forta encara...

—Ho he vist una mica paternalista. Però insisteixo: ho entenc. Però, amb el grau d'informació tan baixet que es va donar a la població sobre aquesta amenaça, em sembla inconseqüent i paternalista.

—L'anada a Brussel·les de Puigdemont i alguns membres del govern deu haver ajudat a internacionalitzar més el conflicte.

—Per a mi, la cosa més positiva va ser haver arribat fins al final amb la declaració. La pitjor cosa que s'hauria pogut fer hauria estat deixar el terreny cremat per a l'entrada de la repressió sense reacció possible. Més enllà de la inconseqüència i

el paternalisme, em sembla que, efectivament, hi ha una manera d'internacionalitzar la qüestió molt evident. Si la comunitat internacional no ve, hi anem nosaltres. Pot ser que passin coses que no sapiguem cap de nosaltres. Tots tenim el dret de ser una mica escèptics amb les coses que no veiem. Suposo que la confraria de Sant Tomàs ha guanyat adeptes darrerament. Però és cert que la perspectiva del fòrum internacional que té ara obert el president de la Generalitat, atès com es van desenvolupant les coses, ajuda força.

—Per què no van junts els partits a les eleccions?

—Això ho han de dir ells. No em pertoca a mi.

—No us pertoca o no ho sabeu?

—No em pertoca i tampoc no ho sé.

—No us crec.

—[Riu] Jo he sentit dir que hi ha una mena d'impressió majoritària entre els partits que si es presenten en llistes separades es maximitzaran els vots favorables a la independència. Entenc que ho han fet per això. Almenys així és com ho expliquen. Jo crec que discutir si cal presentar-se en llistes separades o en llistes menys separades (mai no hi ha hagut una llista única) és una pèrdua de temps a hores d'ara. Amb tot, la meva opinió i la de tots els estudis demoscòpics sobre l'experiència de Junts pel Sí és que per la via de la mobilització extraordinària el resultat va ser positiu. El nivell de participació i els resultats van sorprendre i van superar les expectatives que tenia el mateix sobiranisme. La mobilització extraordinària de la fórmula de Junts pel Sí va permetre de compensar l'increment de mobilització dels partits del no. Ja no podem saber si això hauria tornat a passar en aquestes eleccions. No s'ha provat. Segons el meu punt de vista, l'excepcionalitat d'aquestes eleccions encara és més gran que la de les anteriors. I també és cert que la dinàmica d'una campanya, quan les ofertes electorals són separades, tendeix a posar l'èmfasi en la diferenciació. Si no, per què t'hi

presentes per separat? És un risc que ja valorarem d'ací a uns dies. També és cert que alguns teníem més fàcil de tornar a estar en la disposició d'anar a la llista si es feia una candidatura transversal. Lluís Llach ja ho ha dit i jo ho dic ara.

—L'experiència al parlament ha durat dos anys...

—Clavats! Segons com ho vulguis comptar, des del 26 d'octubre del 2015 al 27 d'octubre del 2017. De la constitució del parlament a la dissolució imposada.

—El balanç personal és positiu?

—Sí. L'experiència de diputat, per a mi, no era nova. Ja havia estat al congrés espanyol. Però aquest període ha estat molt apassionant. Podies ser útil fos quin fos el teu paper. I això val tant per als grups de Junts pel Sí i la CUP com per als grups contraris a la independència. Realment ha estat una legislatura políticament intensa en què els diputats han tastat el valor de la sobirania. A més, cal recordar que en la vida hi ha molt poques coses que siguin obligatòries. Molt poques. I ser membre d'un parlament és voluntari. I amb les coses que són voluntàries no ho has de passar malament. Si ho passes malament, les has de deixar. Ha estat molt intens. He treballat amb gent magnífica, gent amb qui potser no hauria coincidit en aquesta vida si no hagués estat per aquest projecte compartit. I com totes les experiències intenses, aquesta ha de tenir el seu final.

—Germà Bel continuarà fent-nos arribar les seves cabòries?

—Sí. L'activitat parlamentària fa molt difícil de fer un pensament disruptiu efectiu. És a dir, pots fer un pensament disruptiu, encara que sigui complicat, però és molt difícil que sigui efectiu, perquè les estructures institucionals estan molt encarcarades. Si observem com es constitueixen els parlaments al món anglosaxó (Estats Units i Gran Bretanya) o, fins i tot, a França, veurem que hi ha estructures molt més flexibles perquè no hi ha un component d'organització rígida tan fort. I allà es pot ser disruptiu

Resistir el 155 era la conseqüència lògica una vegada s'havia optat per la via del referèndum

La decisió de les institucions de no resistir és inconseqüent i paternalista

en la pràctica. Però jo crec que va molt bé i les societats funcionen millor quan hi ha cabòries. Recordo que una cabòria és un pensament o una reflexió sense fonament. Però, a vegades, el pas del temps demostra que sí que tenien fonament. Però en el moment que es proposen van contrarrent. A mi m'agrada la idea que no hi ha res sagrat en la política pública i tot és qüestionable. Et pots equivocar fàcilment quan qüestionas alguna cosa, però, si ho fas, les decisions que es prenen són més productives i útils. I d'això es tracta. La vida política pública s'ha de mesurar en resultats i no en intencions. La resposta és que sí, que penso contribuir molt a fer aquest paper perquè m'apassiona. ■

AUGUST GIL MATAMALA

‘No hi havia una consciència prou clara de què significa desafiar l’estat espanyol’

Entrevista a l’advocat i activista de qui Anna Gabriel i David Fernàndez han escrit la biografia

ALBERT SALAMÉ

PERE CARDÚS

August Gil Matamala. Al principi de tot hi ha la guerra’ (Sembra, 2017) és una biografia d’aquest advocat i activista que condensa ‘tres anys de República, tres de guerra, trenta-nou de dictadura i trenta-nou de democràcia formal’. És un llibre escrit per Anna Gabriel i David

Fernàndez, que en algun moment de les seves vides es van trobar amb ell. Així explica Fernàndez la raó del volum: ‘A través d’un itinerari íntim, fem un relat col·lectiu. Quan parlem de l’August, parlem de moltíssima gent que va mantenir la combinació de compromís, convicció i coherència.’ Gabriel ho confirma

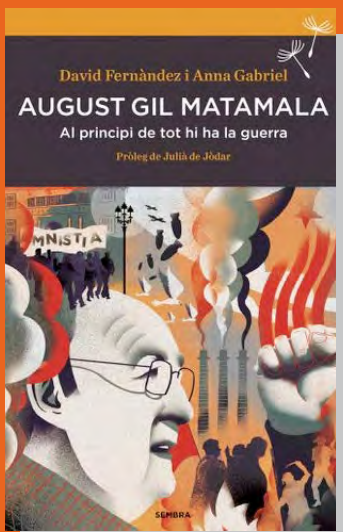
d’aquesta manera: ‘La seva figura cristal·litza tota una història invisibilitzada en la història oficial de les esquerres i també de l’independentisme.’

‘Ha estat una feina constant de condensació. Tan sols la transcripció de les converses eren tres mil pàgines...’, explica Fernàndez, que es resisteix a destacar

*La meva consciència
es forma a còpia de
bufetades*

Coberta del llibre 'August Gil Matamala. Al principi de tot hi ha la guerra'.

un període concret de la vida de Gil Matamala. Finalment, accepta d'assenyalar el moment en què l'advocat abandona el PSUC i el relat sobre el seu pare. Anna Gabriel destaca 'tota la tasca d'acompanyament de familiars i entorns de presos obrers, militants comunistes i activistes independentistes, que mai no és prou reconeguda'. Tots dos autors expliquen que tenien la voluntat d'omplir el buit de la història oficial de l'esquerra. 'La història l'escriuen els vencedors, també en el camp de l'esquerra', diu Fernández.

Hem parlat amb August Gil Matamala, que, amb la discreció extrema que el caracteritza, ha acceptat de fer aquest recorregut col·lectiu per la seva vida i avui també ens obre alguns porticons de la seva memòria. Parlant de la seva vida, parlem del nostre present. I l'experiència ajuda a posar una mica de perspectiva a la batalla trepidant dels nostres dies.

—L'agenda ens ha portat a fer aquesta entrevista un 20-N...

—Efectivament...

—... quaranta-dos anys després. Potser ara ha quedat més clar que mai que el franquisme no es va morir amb Franco?

—Des d'un punt de vista de consciència àmplia social, penso que sí. Que ara es va descobrint una cosa que alguns ja dèiem quaranta anys enrere. Però érem pocs. I ara sembla que és una reflexió assumida per molta gent i molts comentaristes. Hi ha unes persistències molt consolidades de tradició franquista.

—Més enllà de les actituds, formes i maneres de pensar, hi ha una vigència també en les elits dominadores de l'estat espanyol? Queda clar que no hi va haver ruptura?

—No hi va haver ruptura. I també constatem que hi ha una continuïtat des d'abans del franquisme. Aquestes famílies que dominen l'estat espanyol vénen d'abans del franquisme. Ja hi eren abans. El franquisme és un episodi de la història d'Espanya que recull i porta a un estat d'exacerbació unes constants que vénen de molt temps enrere, no sé si del 'Siglo

de Oro'. Aquest concepte d'Espanya com a entitat que s'ha de defensar perquè no té una base prou sòlida i cal imposar-la des del poder. És aquesta idea d'hipertrofiar el sentit patriòtic de la unitat d'Espanya des del poder. Això no ho va inventar Franco.

—Vau néixer quinze dies abans de la insurrecció del 6 d'octubre, en plena revolta dels miners d'Astúries, quan el nazisme s'escampa al centre d'Europa... Deu marcar el caràcter néixer en aquest context...

—Vaig néixer el 19 de setembre de 1934. Al cap de quinze dies es declarava l'estat d'excepció. En el moment del naixement hi havia un govern de dretes, amb tocs feixistitzants, a la República espanyola. A quinze dies de néixer, els militars van entrar a ocupar Barcelona. Curiosament, un dels militars que va venir a ocupar la ciutat era un germà del meu pare, que era militar africanista.

—Caram!

—Sí, sí... Hi ha una fotografia que encara conservo en què apareix el meu oncle vestit de militar amb la meua mare. Tot era molt complicat. La història és molt complicada.

—La consciència devia anar prenent forma amb aquestes experiències primerenques...

—Sí. A la infància es forma el caràcter, la manera de ser i de pensar. És clar que la infància marca molt. Per part meua, va ser molt marcada per la guerra civil. Per això el llibre va agafar aquesta frase com a títol i com a punt de referència. La guerra civil em va agafar molt petit —devia tenir cinc anys quan es va acabar—, però em va marcar clarament. I especialment, la postguerra, els anys quaranta, van ser decisius per a la meua personalitat.

—La postguerra és un pare a l'exili...

—Va tornar l'any 44. S'havia incorporat al front, a la seva lleva i, per tant, ja va ser absent durant la guerra. Va seguir la retirada de l'exèrcit republicà. Com que

Vaig conèixer el meu pare en una cita clandestina. I la segona vegada que el vaig veure va ser a la presó

Parlant de la seva vida, parlem del nostre present.

ALBERT SALAMÉ

havia estat regidor de l'Ajuntament de Sallent per la UGT i comissari de cultura durant la guerra com a afiliat al PSUC, era prou marcat políticament per a no poder tornar aviat. Una part dels qui van marxar a França van tornar pensant que no els passaria res i van ser afusellats. El meu pare es va quedar a França i va seguir una trajectòria complicada amb l'esclat de la Guerra Mundial, l'ocupació alemanya, la participació en la resistència francesa... Va passar uns anys complicats. I quan va tornar, l'any 44, ho va fer com a militant d'una agrupació guerrillera (els maquis). Per tant, va tornar a continuar la seva guerra. Això també ha marcat molt la meva infància.

—Qui ens havia de dir que ara caldria tornar a fugir a l'exili per escapar de la repressió de l'estat espanyol... Havent conegut l'exili d'aleshores, trobeu excessiu o inadequat que es parli ara de president i govern a l'exili?

—La paraula 'exili' és vàlida sempre que ens trobem amb una opció que pot ser

una exigència de pura supervivència o pot ser una fórmula d'evitar la repressió per motivacions polítiques. La paraula 'exili' és vàlida per a aquestes persones del govern que són a Bèlgica. És evident que les condicions són diferents. No cal dir que l'exili dels republicans de l'any 39 no va ser acollit precisament gaire bé. Van ser tancats en camps de concentració durant molts mesos. El meu pare va ser tancat en aquests camps de concentració i, quan en va sortir, va haver de fer totes les feines del món per sobreviure. Des de llenyataire fins a qualsevol cosa. Ara hi ha un exili perquè és la manera de sostreure's d'una repressió evident i comprovable per motius polítics, però amb unes condicions afortunadament més favorables.

—Així, preneu consciència en aquest pas per la infància i abans d'entrar a la universitat?

—La meva consciència es va formar a còpia de bufetades. I les meves van ser fortes. Vaig conèixer el meu pare en una

cita clandestina. M'hi van portar amb la meva mare. Ell estava absolutament amagat perquè lluitava clandestinament amb l'agrupació que dirigia Miguel Núñez, cap dels guerrillers de Catalunya. El primer record del meu pare és d'una cita clandestina. Això ja marca una mica. I la segona vegada que el vaig veure va ser a la presó. El van detenir i va passar una temporada llarga a la presó quan jo tenia deu i onze anys. A casa es vivia amb molta intensitat la situació política. No era una família de les que callaven. No vaig viure el silenci que es va produir a moltes llars. Ho vivíem tant de prop que no podia fer com si res. El franquisme era el nostre enemic natural. No vaig haver de fer cap evolució ideològica per saber qui havia destrossat la meva família i la meva vida en particular.

—I quan us decidiu a ser un militant actiu?

—Això ja és a la universitat. En l'època del batxillerat, vaig anar formant una certa cultura més enllà d'allò que m'en-

senyaven a l'escola. Tenia més fonts d'informació. I ideològicament em sentia molt en contradicció amb l'opressió religiosa, per exemple. Els anys quaranta, més que una opressió política, que també hi era, hi havia una opressió religiosa que creava una situació de contradicció amb el sistema educatiu i amb una vida pública. A casa, la família era d'esquerres i no tenia contacte amb la vida religiosa. A la universitat vaig entrar en una militància concreta els últims anys de la carrera de dret.

—**Teniu un Pi i Sunyer de professor; un Trias Fargas, que us suspèn l'única assignatura suspesa de la carrera; un Macià Alavedra company de classe... Surten molts noms destacats d'aquell pas per la universitat.**

—La meua promoció de dret va ser bastant rica en noms. Era la promoció que va entrar el 52 i va sortir el 57. Almenys els qui vam acabar la carrera en cinc anys, tal com era pensada. És una promoció que d'una manera o una altra ha anat destacant en camps molt diversos. Al llibre hi ha una relació de noms prou llarga. Vaig ser company d'en Jordi Solé Tura, en Francesc Vallverdú, en Goytisolo, en Jaume Lorés, en González Casanova, en Llibert Cuatrecasas, en Piqué Vidal...

—**Vau ser molt amic de Solé Tura. Autor de la teoria sobre l'origen burgès del catalanisme...**

—Sí. La seva tesi no la compartia ni la comparteixo. Penso que s'hi ha donat massa importància. S'ha exagerat la importància d'aquell llibre, que era més una crítica al nacionalisme burgès, hegemònic en aquell moment, i una defensa d'un catalanisme popular.

—**A la universitat us vau afiliar al PSUC. I en vau sortir pocs anys després.**

—Vaig ingressar al PSUC clandestí amb una colla d'amics. La forma d'entrar en l'antifranquisme actiu era a través de les organitzacions existents. El PSUC representava l'opció més combativa i organitzada. Semblava que tenia una capacitat d'actuació més gran. Però tenia

'Quan vam entrar en la militància activa, jo creia que un partit comunista tenia per objectiu el canvi de les estructures socials en cerca de la llibertat'. ALBERT SALAMÉ

una formació marxista o ideològicament comunista molt pobre. Hi havia una voluntat de lluitar contra el franquisme. Nosaltres vam formar la cèl·lula universitària amb gent de la Facultat de Dret i la Facultat de Lletres. A partir d'aleshores, alguns van començar a treballar amb més coneixement ideològic marxista i comunista. Va tenir molta influència en aquesta tasca en Manuel Sacristán, que ens va fer de mestre. Va convertir una colla d'amics amb ganes de fer coses en una organització clandestina amb rigor i disciplina.

—**En vau sortir perquè ja anticipàveu les renúncies que es van acabar acomplint?**

—Quan nosaltres vam entrar en la militància activa, jo creia sincerament que un partit comunista tenia per objectiu el canvi de les estructures socials en cerca de la llibertat, l'alliberament de la potencialitat que l'ésser humà té en tots els camps una vegada s'ha eliminat l'explo-

La forma d'entrar en l'antifranquisme actiu era a través de les organitzacions existents

tació de l'home per l'home. Tot això, jo m'ho creia. I tenia un concepte del partit com a eina per a fer la revolució social. Que hi havia un problema polític previ, que era el franquisme amb una estructura feixista que privava de llibertats les classes populars i el conjunt de la societat, això també ho enteníem. I calia lluitar prèviament per enderrocar aquesta situació. Però això no es podia fer a costa dels objectius. Jo tenia responsabilitats d'una certa importància dins el PSUC i, si m'hagués mantingut disciplinat i sense portar problemes, n'hauria tingut més. Però uns quants que formàvem aquest sector d'intel·lectuals i professionals, que jo dirigia políticament, vam pensar que la cosa derivava cap a una política d'anar-se acomodant mitjançant unes aliances amb els sectors evolucionistes. S'acceptava d'evolucionar cap a la instauració d'un sistema parlamentari vulgar i corrent i acceptable per tothom. I deixaven per a un futur remot les reivindicacions socials. És aleshores, l'any 68, quan deixo el PSUC.

—Una decepció absoluta.

—Efectivament, quan es produeix la transició, el paper que juga el Partit Comunista d'Espanya de Santiago Carrillo –i el PSUC com a annex sense cap independència política del PCE– és de perfecta integració als pactes amb el franquisme. Només cal recordar en Carrillo, vestit pràcticament de jaqué, acceptant la monarquia, la bandera i l'himne franquistes. Per alguns, això va ser massa. Va significar un trencament definitiu. Només ens faltava veure el besamà d'en Carrillo a en 'Juan Carlos primero' al Palacio de Oriente.

—Aquella experiència us porta a tenir una actitud més escèptica o d'alerta davant la situació actual a Catalunya? Temeu que torni a haver-hi renúncies?

—Sí. És clar. El problema és saber detectar allò que es vol i allò que es pot aconseguir. S'ha de lluitar per allò que és possible sense renunciar als objectius que donen sentit a la teva lluita. Una cosa és una posició radicalment revolu-

cionària que no accepta la realitat tal com és i que no accepta els límits que posa la realitat. Això és un aventurisme que porta a clavar-se cops de cap contra una paret, petar i desaparèixer. I aquesta és la història de molts grups polítics. Però abandonar els objectius és una altra cosa. Tu pots considerar que no pots sortir a proclamar la República catalana si no tens el suport de base social i els elements de força necessaris. Jo no ho sé si hi són, aquestes condicions. És una cosa que han de valorar els qui ho porten. Si amb tota sinceritat veus que no tens els elements per a imposar allò que tu vols, és lògic que facis un replegament que no implica cap renúncia. Potser cal buscar uns altres camins o saber que s'ha de treballar molt més i fer un esforç més gran de penetració social. La renúncia inadmissible seria que d'ara endavant s'acceptés de fer el paper de trist gestor.

—I aquelles renúncies de la transició són les que us van acostar a l'independentisme?

—Els meus orígens i la meva formació són molt catalans. I el catalanisme sempre ha estat una cosa molt assumida per mi sense fer-ne una opció política. Al PSUC, aquest debat no se'm planteja. Perquè en tots els partits que havien format part de la Tercera Internacional i procedien del leninisme, el dret d'autodeterminació era un dret reconegut que no es discutia. Es donava per descomptat. Una altra cosa és que a la pràctica es reconegués. El PSUC donava per fet que Catalunya era una nació amb el dret d'autodeterminació reconegut. L'independentisme no era un tema en si mateix. La transformació social que propugnava el comunisme resolva el problema de les nacions sense estat. Almenys això era el que teníem al cap aleshores.

—Però després sí que us hi vau aproximar.

—Després, a final del franquisme, de la mateixa manera que vèiem que la ruptura per la transformació social es feia inviable perquè els partits d'esquerra no volien la ruptura, ens semblava que

Quan es produeix la transició, el paper que juga el PCE és de perfecta integració als pactes amb el franquisme

La transformació social que propugnava el comunisme resolva el problema de les nacions sense estat

Em sorprèn la sorpresa de molts. Però té a veure amb la falta de memòria i amb l'amnèsia social immensa

L'estat espanyol ha afusellat i ha tancat tota la vida a la presó persones carregades de raó.

ALBERT SALAMÉ

el punt de ruptura podia ser precisament la reivindicació nacional catalana. Ens semblava que aquest punt donava possibilitat d'incidir i continuar lluitant sense abandonar la reivindicació social. La independència de Catalunya és un element que el sistema que surt de la transició, que ha estat capaç d'incorporar-ho tot, no pot digerir de cap manera. De mica en mica, aquesta constatació em va portar a tenir contacte amb els grups i col·lectius que es manifestaven com a independentistes. Sortien del Front Nacional de Catalunya, del PSAN...

—Tota aquesta trajectòria la vaig fer amb una intensa activitat professional defensant lluitadors de diversos sectors.

—Sí. Tota aquesta activitat política anava molt vinculada amb l'activitat professional. Durant el franquisme, des del 1960, em va tocar defensar gent del PSUC, de Comissions Obreres, de Bandera Roja, dels grups autònoms,

assemblearis, obrers, fins que, amb l'arribada de la democràcia, assumeixo la defensa dels activistes independentistes catalans, armats i desarmats, i també, de rebot, els bascos. Vaig tenir una activitat intensa en la defensa dels activistes de Terra Lliure fins que s'acaba tot allò amb el judici de l'operació Garzón, el 95. I no vaig deixar de defensar activistes de causes fins que no em vaig jubilar, el 2007. Ara ja fa deu anys.

—Molta gent que s'ha incorporat ara a la lluita política descobreix aquests dies la cara més dura de la repressió. Us sorprèn?

—Em sorprèn la sorpresa de molts. Això sí que em sorprèn. Però té a veure amb la falta de memòria i amb l'amnèsia social immensa. Si alguna intenció té aquest llibre és de recordar que hi ha una continuïtat repressiva en l'estat que ve de molt lluny. Que té moments culminants, però que és reactiva i repetitiva. El

plantejament de l'estat espanyol és que si tothom calla i es conforma amb allò que té no hi haurà repressió. Però hi ha unes generacions que han nascut en una situació de certa tranquil·litat i comoditat i benestar, amb escoles on han estat ben tractats, on la pressió religiosa ja no existeix... La democràcia permetia una certa sensació de llibertat... I això ha fet que molta gent no tingués experiència o no tingués record sobre què implicava plantar cara a l'estat espanyol. S'havia intentat de fer una certa pedagogia si es volia anar de debò.

—Ens havíem refiat...

—Hi ha massa gent que pensa que quan tens raó al final te la donen. I els que fa anys que lluitem sabem que això no és cert. L'estat espanyol ha afusellat i ha tancat tota la vida a la presó persones carregades de raó. Aquesta sensació que la raó sempre s'acaba imposant és fruit d'una cultura admirable, que és la

cultura democràtica. Jo hi estic a favor. Però aquesta mentalitat no té sentit enfront d'un estat com l'espanyol. No hi havia una consciència prou clara de què significa desafiar l'estat espanyol. Les coses s'aprenen a cops d'experiència. Es fa difícil d'explicar. Potser aquest llibre serveix per a fer-ho.

—Pensàveu que s'arribaria a l'extrem actual, amb mig govern i dirigents socials a la presó?

—Estic disposat a acceptar teòricament qualsevol cosa del caràcter repressiu de l'estat espanyol. Sé perfectament que té estructures mentals, polítiques i de concepció del poder i l'autoritat jeràrquica vinculades a la unitat d'Espanya. Si he de ser sincer, no pensava que pogués arribar a aquests extrems. I no ho pensava perquè, sense cap confiança especial i tot l'escepticisme del món respecte de la Unió Europea, creia que establiria uns certs límits a les actuacions de l'estat espanyol. Jo crec que en aquesta confiança hi ha caigut tothom, fins els més crítics amb el projecte comunitari europeu. Tots havíem cregut la frase 'hi ha coses que no es poden fer en el marc de la UE'. Ha quedat clar que anàvem equivocats.

—Hi confieu, en el recorregut legal de Puigdemont en la justícia belga? Us sembla una bona jugada?

—Em sembla l'única cosa que s'ha fet per mantenir una mica de dignitat i no deixar-se engarjolar així d'una forma tan còmoda i tan fàcil com que t'enviïn un fax perquè et presentis a l'Audiència Nacional i tots cap allà.

—Trobeu que van anar amb el liri a la mà?

—No sé què hi duïen, a la mà. No sé si es pensaven que tornarien en llibertat. Si s'ho pensaven, tenien realment molta confiança en ells mateixos. Això de Bèlgica no té precedents. I és difícil d'endevinar com pot anar. És una situació inèdita. Però Bèlgica és l'estat i el sistema judicial més garantista i meticulós que hi ha a la Unió Europea. El sistema d'extradicions i d'asil polític

el porta un organisme judicial completament autònom. Si van escollir Bèlgica és perquè algú els va assessorar molt bé.

—Com veieu el lideratge polític actual a Catalunya?

—Un moment com l'actual és molt complicat. És d'una complexitat molt gran. I requeriria polítcs d'una talla excepcional per sortir-ne ben parats.

—Us sembla que els tenim?

—... expresso un cert escepticisme, és clar.

—En els autors del llibre, Anna Gabriel i David Fernández, sí que hi confieu. Potser també en el seu món polític, la CUP?

—Sí, però bàsicament amb aquestes persones. Jo vaig estar vinculant amb la prehistòria d'aquestes candidatures en l'últim intent d'intervenció política de la meua vida. Era una cosa que es deia l'Assemblea d'Unitat Popular. En aquell moment, hi vaig participar. És quan van sortir les primeres candidatures d'unitat popular. Es van aconseguir dues o tres alcaldies... Arbúcies i Sant Pere de Ribes. És una història que he seguit amb interès pràcticament des del seu naixement. M'hi sento a prop. Sense haver participat en cap dinàmica orgànica ni res de res. Vaig tancar una llista electoral, però ho vaig fer per la bona amistat que tinc amb en David Fernández. Considero que és una persona de talla intel·lectual i política enorme. Em sembla desaprofitat, d'alguna manera. La CUP, com a organització política concreta, la veig amb simpatia, però sense poder-ne dir res més. Dels dos autors del llibre, puc dir-ne que els aprecio molt i que hem establert una relació personal molt intensa. I m'hi sento molt a gust, amb ells. Han fet una feina que no era fàcil. Em sembla que és un llibre molt ben escrit. Han sabut transmetre allò que jo no havia aconseguit de fer en primera persona, en unes memòries que no aconseguia d'escriure. Jo tenia un deure d'explicar-me davant els meus fills. I em sembla que el llibre m'ho permet. ■

Tots havíem cregut la frase 'hi ha coses que no es poden fer en el marc de la UE'. Ha quedat clar que anàvem equivocats

Un moment com l'actual és molt complicat. I requeriria polítcs d'una talla excepcional per sortir-ne ben parats

CLARA PONSATÍ

‘Si no som capaços de plantar cara, ens assimilaran’

Entrevista a la consellera d'Ensenyament Clara Ponsatí

ANDREU BARNILS

La consellera d'Ensenyament, Clara Ponsatí, ens explica des de Brussel·les que quan va anar-se'n de Barcelona va tenir la sensació que no hi tornaria més. Una sensació dura, que dona la mida de la gravetat de totes les coses que va viure i viu el govern català des del 27 d'octubre. La consellera no esquiva cap dubte, ni tampoc cap resposta. Té visió pròpia per a totes les preguntes que li fem, sense seguir guions previsibles. De la mateixa manera que confirma que ella hauria fet la declaració d'independència immediatament després de l'1-O, ens diu que no entén la idea de Marta Rovira que hi hagi dos governs.

—Vau dir que l'1-O el poble va estar a l'altura, i de manera molt potent, i que en canvi el govern, no tant. El 21-D tornarà a passar? Si el poble us dóna majoria en vots i escons, com reaccionareu?

—És una bona pregunta. I aquesta pregunta, de moment, no té resposta. És una mica com el referèndum. Tens la sensació que alguns haurien estat més tranquils si l'1-O hagués anat més malament. I ara, probablement, alguns també tindrien un compromís menys difícil si poguessin fer la viu-viu. Més encara si el 21-D es converteix en un altre referèndum i el guanyem. Crec que hem d'acceptar que el 27 d'octubre vam perdre. O ens vam retirar. Vam fer una batalla l'1-O, i la següent batalla no la vam lliurar. Pel motiu que sigui: perquè no volíem, perquè no podíem. Però suposem ara que el poble de Catalunya ens torna a donar una lliçó. Voten el que han de votar...

—Aleshores el govern sabrà què fer amb la victòria?

—Potser no. Però potser sí: restituir el govern. Restituir la presidència. Les institucions. La idea aquesta de Marta Rovira que hi hagi dos governs no s'entén. Una altra cosa és que arribem a la conclusió que, com que finalment s'han fet eleccions, hi hem participat, han

Una independència pacífica, als poders establerts els fa molta més por que una revolució amb violència

Ser pacifista no vol dir que et sentis responsable de la violència dels altres

estat netes i l'amnistia no arriba, doncs la legitimitat es transmet al següent president. Però no té sentit tenir un govern congelat a Brussel·les, i anar fent la viu-viu a Barcelona havent investit un altre president. No té cap sentit. Ara, és una hipòtesi que no podem descartar.

—Per què?

—Perquè la política catalana és de baixa volada. Hi haurà molta pressió per a recuperar els espais, els xofers, la capacitat institucional que et dona ser a la plaça de Sant Jaume. I, a sobre, estem sota xantatge. I cedint.

—No acabo d'entendre les estratègies de les defenses dels consellers empresonats. Ara potser surten lliures, però, i després? I, de fet, tampoc no és clar que surtin, perquè si ara hem entrat a la dinàmica del xantatge, què més els demanaran per deixar-los anar?

—Quan demostres debilitat, et pressionen fins al fons. Aquest afany tan català de posar-se d'acord, quan davant tens un monstre... L'única cosa que fa el monstre és aixafar-te.

—Diuen que éreu partidària de fer la declaració immediatament després de l'1 d'octubre. Cert?

—Ho vaig dir el vespre de l'1-0, cert.

—Per què era el moment bo?

—Perquè la manifestació del dia 3 no hauria estat a la contra. Hauria estat la de la proclamació de la República. I del control del territori per part de la República. Però va acabar essent una manifestació a la defensiva. Penseu que en cap moment no vam celebrar el resultat del referèndum. Que sí, que ens van atonyinar, però és que vam guanyar! Però ara, vistes les coses en perspectiva, tampoc són tan clares. Vull dir, que si tornéssim a ser al mateix lloc, tornaria a dir les mateixes coses? No ho sé. Però diguem que la repressió es veia a venir.

—Després de l'1-0 volíem cridar l'atenció d'Europa. I Europa no ha respost.

—Cal entendre bé els missatges que

envia la comunitat internacional. La política internacional és joc de poder. Un poder que fa servir molta retòrica. Però creure's la retòrica i no veure que sota hi ha el poder? És ser més ingenu que no toca.

—Missatges que rebien i no van entendre?

—'Si us conteniu, no declareu la independència, us ajudarem'. Això ens van dir. Era fals. Fals. Tot aquest afany de mediació que va durar deu dies era tot postís. I ja no us dic els mediadors interns que van sortir com a bolets. Pitjor! On és la gent que volia fer de broker entre Puigdemont i Rajoy ara que mig govern és a la presó i la resta a l'exili? On s'han ficat els rectors de la universitat? Veig la crosta de Barcelona disposada a empassar-s'ho tot. Des de Colau i cap amunt, no planten cara.

—Us agraeixo que no féssiu autoflagel·lació. Crítica sí. Autoflagel·lació, no.

—Mireu, jo no faig autocrítica. Jo faig crítica. Jo vaig aterrar al govern el 14 de juliol. Totes les decisions importants ja s'havien pres i no vaig tenir cap impacte per a reconduir res. Que jo digués que les coses no estaven preparades per enfrontar la realitat de l'1-0 va ajudar que altra gent s'hi agafés per donar la seva versió.

—Puigdemont va dir que la reacció de Santi Vila no el sorprenia. A vós tampoc?

—A mi, gens ni mica. Em sorprenia des del primer dia, des del primer dia, què carai feia aquell home al govern.

—El perquè uns a l'exili i uns altres a la presó m'ho han explicat com a decisió personal, i no m'acaba de convèncer.

—Alguns tenien molt clar que políticament havien d'anar a presó. N'hi havia uns quants que tenien fe en el sistema processal espanyol. I no es creien que passaria això que ha passat. I després, s'ha de tenir en compte la derrota psicològica total. També compta. Hi ha un moment que la gent s'enfonsa. I no poden reaccionar ni concebre res més que deixar-se vèncer. Humanament

s'ha d'entendre que el lleó el troba qui el troba, no qui s'ho mira. Psicològicament és dur. En el moment que van decidir de venir a Brussel·les em vaig dir: tu, Clara, a Barcelona, no hi tornaràs mai més.

—Encara ara ho penseu?

—Ara ja no ho penso. Ara que penso que si a Barcelona domina la por, no hi vull tornar. Vull dir, que una Catalunya independent ens l'hem de treure del cap com a realitat immediata. Però hem d'aturar la repressió. I treure'ns la por. La gent hi és. La República ha estat proclamada i nosaltres som el front republicà. No s'ha fet servir aquest nom, però és el nom que s'ha de fer servir. Front republicà. Guanya o no guanya, el front republicà? No és cosa de mesos, serà més llarg. A Irlanda, entre la rebel·lió de Pasqua i la independència, van passar quatre anys. I una guerra. Aquí volem fer una independència democràtica i pacífica. I una independència pacífica, als poders establerts els fa molta més por que una revolució amb violència.

—Per què?

—Perquè seria un exemple. Si la comunitat internacional acceptés que això és un fet, i s'ha d'acceptar, generaria jurisprudència. Voldria dir que s'ha acabat això de la *real politik* per la força. Vostè no té força, vostè no compta. Jo aquí em faig crítica a mi mateixa: com que som democràtics i pacífics, passarà, dèiem. Doncs de moment, no. Fixeu-vos que ha estat democràtic i pacífic a Escòcia i el Quebec: per decidir que no. Si no és pactat, no pot ser democràtic i pacífic. Això ens deia la història fins ara. I venim nosaltres i diem: encara que no sigui pactat, ho farem democràtic i pacífic. Vaja. Com s'ho empassen, això, l'ONU, la comunitat europea?

—Per tant, potser la tàctica tampoc no és tan dolenta. Potser més lenta, però bona.

—La idea que no volem el xoc violent és una qüestió ètica i de principis. Som gent pacífica. És una qüestió de conviccions. Però ser pacifista no vol dir que et sentis

Clara Ponsatí, Meritxell Serret i Toni Comín, a la manifestació per la llibertat dels presos polítics a Brussel·les. ACN

responsable de la violència dels altres.

—La cosa va més lenta.

—Hem de passar un cicle electoral sense implementar la República. Dir que ho farem ara és un discurs buit. Perquè no la implementaràs mentre tinguis gent a judici al Tribunal Suprem i no recuperis plenament les institucions i la democràcia. I no serà fàcil. Una amnistia requereix un canvi de règim. I a Espanya no hi serà. Pot haver-hi un canvi de govern. Però de règim, no. Sapiguem que és molt sòlida, la coalició espanyola. I té molt suport popular. Ho hem d'entendre i respectar. Si la manera d'expressar el sentiment nacional espanyol és l'*a por ellos*, el rei vestit de militar, la violació dels principis democràtics, el desacomplexament en la manipulació, fer servir retòrica dels principis democràtics però que la salten a la torera, i en són perfectament conscient, vol dir que ja els sembla bé. I els sembla bé perquè és per defensar una cosa més gran: la unitat d'Espanya. És un plantejament de guerra. No podem ser democràtics perquè ens destruiríem. Molt bé. Quan s'enfonsa l'URSS és perquè ciutadans

russos no donen suport al règim comunista. Però els espanyols donen suport a aquest projecte. I molt.

—No hem d'exercir la violència. Tampoc rebre-la?

—La proposta de la resistència pacífica gandhiana no és evitar rebre els cops. És aguantar-los. L'1 d'octubre va posar el to de la nostra rebel·lió.

—Mentre no hi hagi morts a la taula, la UE no es mourà. Dit per Manuel Valls.

—Pot ser que tingui raó. És molt bèstia, però pot ser que tingui raó. Aleshores vol dir que hem de buscar la manera que hi hagi morts? No. Ara, però, ells han provocat la por. Al meu voltant, també. I al voltant del voltant. Per això és tan efectiu l'atac contra el govern. Genera por en una xarxa extensíssima.

—I com la resollem, la por?

—La por només la pot solucionar cadascú. La llibertat, igual. Al final, jo sóc aquí per la meva decisió individual. I les coses que faig són per responsabilitat individual. A més a més, formo part d'un col·lectiu, però les meves exigències

ètiques són individuals. I cadascú ha de vèncer la seva por. El *sotogoverno* de la Generalitat que aguanta el 155 està sota molta pressió. Sóc més gran i he patit més, però hi ha gent més jove, que fa molts anys que està vinculada al govern, que no estava gens entrenada per a una experiència com aquesta. Gens. És una prova que hem de passar. I si no la passem, morirem com a poble. N'estic convençuda. Si no som capaços de plantar cara, ens assimilaran.

—**I el 21-D, què vol dir plantar cara?**

—Votar i votar, i l'endemà ser capaços de no fer transaccions a canvi de recuperar l'aparença d'autogovern. D'aparença, no en volem.

—**Rajoy convoca forçat per Europa. Fins a quin punt li doneu crèdit?**

—En dono molt, de crèdit. Crec que Europa es pensa que Rajoy encara pot guanyar les eleccions. Els coneixements mutus són molt dolents, en general. Nosaltres no els coneixem a ells, però ells no ens coneixen a nosaltres. Ni coneixen els espanyols. Al final, el missatge que donen a Rajoy és: entesos, no has volgut fer un referèndum pactat perquè ets espanyol, i més *hidalgo* que ningú, però com a mínim fes com tothom i guanya les eleccions. Però els que li diuen això no saben res de quina és la realitat sobre el terreny. Com que no volen parlar amb nosaltres... Al final, què els ha d'explicar González Pons als alemanys?

—**Coses que sabia des d'un punt de vista acadèmic que ara s'han trencat?**

—Els esquemes teòrics, no. Aguanten. Perquè la meva disciplina sempre presuposa que els individus són molt racionals i malintencionats. I, efectivament, es va veient que el món va així. Ara, a mi sempre em sorprèn el partidisme del qual som capaços tots plegats. Sempre penso que aquesta vegada ho superarem. I no. Per exemple, en aquestes eleccions, la preocupació hauria de ser tenir la majoria dels vots per al front republicà. Però hi haurà clarament una gran competència entre ERC i JuntsxCat

per qui queda primer. La competència interna no afavoreix gens l'objectiu de fer la majoria de vots. Els qui es pensin que aquesta competència entre ERC i JuntsxCat no perjudica el front republicà estan molt equivocats. Molt.

—**Us esperàveu la tolerància europea amb la presó del govern? Han reaccionat prou?**

—De moment, no. Els costa de processar. I, de moment, fan veure que no ho veuen. És cert, però, que amb les opinions públiques no havíem tingut mai el coneixement que tenim ara. Però, al mateix temps que avances per l'opinió pública, els poders establerts no fan broma. No en fan. Perquè si Espanya s'ensorra, els pot portar a la ruïna. És Grècia multiplicat per quatre.

—**Doncs jo vaig veure el món més disposat a la nostra llibertat que nosaltres mateixos. D'Eslovènia a Finlàndia passant, mireu que us dic, pels EUA. Ho tenien més clar que nosaltres.**

—Necessitem renovar els lideratges. I les eleccions no ens hi ajuden. Crec que hi ha més qualitat, intel·ligència i cosmopolitisme fora de la classe política i periodística que no pas dins. I ara faig una mica de propaganda: a la llista de Puigdemont ja es veu, també, el perfil d'aquests professionals més preparats. Comença a haver-hi símptomes de renovació. Però sí que penso que estem febles de lideratges, que no són unipersonals. Hauríem de tenir trenta, quaranta, cinquanta persones que poguessin parlar de tu a tu amb la gent que mana al món. Brussel·les, Washington, Berlín. Sense estat és molt difícil de tenir aquesta mena d'elits. Però sense aquesta mena d'elits és difícil de tenir estat.

—**Ben tractada per la justícia belga?**

—La justícia impressiona sempre. I els edificis i els espais són iguals de tètrics. La sensació de procés kafkià, amb aquells senyors enfilats allà dalt, i tu a baix, impressiona igual. Passa que aquí tens la sensació que tens un règim de garanties. I mentre resolen el tema, per

La proposta de la resistència pacífica gandhiana no és evitar rebre els cops. És aguantar-los

Europa es pensa que Rajoy encara pot guanyar les eleccions

exemple, jo sóc al carrer. No els passa pel cap tancar-me per presó preventiva. Per favor! La justícia espanyola s'ha convertit en una eina de poder arbitrari. Els nois d'Altsasu, per una baralla de bar, fa un any que són en presó preventiva. Per favor! Són símptomes que a segons qui es pot fer això. I a qui es pot fer? A catalans i a bascs. Si això no és odi o xenofòbia, què coi és? ■

MERITXELL SERRET

‘La retirada de l’ordre de detenció europea és un símptoma que guanyem’

Entrevista a la consellera d’Agricultura del govern Puigdemont

ACN

ANDREU BARNILS

Meritxell Serret (1975), consellera d’Agricultura del govern Puigdemont, es troba a Brussel·les, juntament amb el president i més consellers. Ahir tots van rebre la notícia que l’estat espanyol retirava l’ordre de detenció europea que pesava sobre el govern. En aquesta entrevista telefònica Serret fa una primera valoració sobre aquesta decisió,

però també parla de les eleccions del 21-D. Serret encapçala la llista d’ERC per Lleida. I també té temps de reflexionar sobre el fet de viure a l’exili.

—L’estat espanyol ha retirat l’ordre europea de detenció. Què en penseu?

—La primera sensació és d’alegria. Ja no tenim l’ordre de detenció que ens pesava damunt. Però, per una altra banda, tenim

tota la cautela. Fins que no ens asseguem amb els advocats no ho podrem acabar de valorar. Tenim el convenciment que la retirada de l’ordre de detenció europea és un símptoma que guanyem. La decisió del jutge belga del dia 14 ens podia ser favorable i això fa reaccionar d’aquesta manera la justícia espanyola. Crec. Però veurem si és una cosa que ens va realment a favor o és una arma de doble tall,

Haver-nos posat a l'emparedada de la justícia belga ha fet que qui portava la querrel·la des d'Espanya s'hagi sentit comparat i vigilat

Tenim claríssim que aquestes eleccions les miren amb molta expectació tots els països

i simplement volen impedir, o intentar impedir, que el jutge belga emetés una decisió que qüestionés i fes retirar les acusacions de la querrel·la espanyola. De fet, això qüestionaria el fet que hi hagi companys encara a la presó.

—Algú us qüestionava l'estratègia de l'exili. Ara surt reforçada?

—Jo crec que sí. I de fet no és d'ara. Des del primer moment, haver-nos posat a l'emparedada de la justícia belga ha fet que qui portava la querrel·la des d'Espanya s'hagi sentit comparat i vigilat. No ha pogut fer i desfer com volia. I per això s'han anat prenent decisions que ha fet reconsiderar les estratègies. Per exemple, que sigui el Suprem qui ho porti. Però també hem vist totes les reaccions per part de molts juristes i acadèmics que qüestionen el 155 i la via judicial. Tot hi ha ajudat. El fet de venir a Bèlgica dóna aire a la visió crítica sobre la justícia espanyola.

—Si poguéssiu sortir de Bèlgica, us n'aniríeu?

—Ara per ara no és cap seguretat. Penseu que també hi havia una ordre d'arrest dins l'estat espanyol i també una ordre internacional d'arrest. Hem de mirar-ho bé.

—Qui hauria de ser el president el 22-D?

—Sempre hem dit que ens agradaria molt que aquestes eleccions servissin perquè s'anul·lés l'article 155 i es refermés el govern legítim. Un govern que s'ha lesionat de manera arbitrària i desmantellant el dret. A partir d'aquí, també hem dit sempre que el respecte a les urnes és absolut. I també sabem que dependrà de quines siguin les situacions judicials de tots plegats. Volem que després d'aquestes eleccions s'investeixi i es voti un president, o una presidenta, que dugui endavant el mandat de l'1 d'octubre i dugui endavant aquesta República per una societat més cohesionada i més pròspera.

—Què hauria de fer el govern el 22-D? Com es fa efectiva la República?

—La primera cosa que s'ha de fer el 22-D és exigir el respecte pel vot dels ciutadans. Exigir el respecte pel resul-

tat. En el fons, exigir el respecte per la democràcia. I això tant a l'arc parlamentari català, com al congrés i en l'àmbit europeu, al Parlament Europeu i a la Comissió Europea.

—Com fas efectiva la República sense l'ús de la força?

—És un debat que segurament no s'ha fet. Jo no combrego amb l'ús de la força física, ni de la força militar i veig clar que malgrat tot, la força real és la de la democràcia. És la gent que decideix com vol viure i conviure. No les armes. Si estem d'acord que hem de viure en una societat democràtica, és la gent, i la força de la gent, qui impulsa l'opció de país. I si algú imposa l'ús de la força és que aleshores potser no és tan democràtic. D'aquí ve que molts qüestionem que els qui impulsen el 155, PP, PSOE i Cs, estiguin en posicions plenament democràtiques. Volem una societat en què sigui la gent que decideixi.

—Què en penseu de la teoria que diu que és Europa qui força eleccions damunt Rajoy?

—No ho sé. Però sí que tenim claríssim que aquestes eleccions les miren amb molta expectació tots els països, i que en el fons ha estat una manera de fer pressió a Rajoy. Que ell demostrï si realment la seva opció i projecte —el projecte del 155 del PP, PSOE i Cs— té el suport de la ciutadania catalana. O no. Veurem si la ciutadania catalana continua demanant majoritàriament de dur endavant el projecte de construcció d'una República. Aquest també és el sentit d'aquestes eleccions. I espero que el resultat sigui que la majoria vol acomplir el projecte de República. I la Unió Europea haurà de reaccionar.

—La consellera Clara Ponsatí deia: 'Potser no torno més a Barcelona. Mai més.' Fins a quin punt la decisió d'avui ajuda a trencar aquesta idea?

—Aquests dies hem tingut molts alts i baixos, i en l'àmbit emocional ha estat complicat. En els moments més negatius, penses les pitjors possibilitats, i

Des del primer moment hem vist que ens respectaven com a persones, i tots els nostres drets

pots creure efectivament que trigaràs molts anys a tornar a casa. Però jo sóc de mena optimista. I també tinc clar que no hi ha res escrit. Ni res que es pugui donar per perdut. Al contrari. Si hem après res és que les coses guanyen dia a dia. Personalment, les fites me les poso a curt termini. I anar fent. Veurem, doncs, què passa el 14-D, quan el jutge belga havia de dictar sentència. I veurem què passa el 21-D. Si hi ha una majoria de ciutadans que creuen que la seva opció, la que volen, la que representa els seus valors de convivència i democràcia, i podem dur endavant el projecte de República Catalana, jo respiraré més tranquil·la i veuré més a prop el dia del retorn a Catalunya.

—Us senti ben tractada per la justícia belga?

—Sempre ens hem sentit ben tractats. Sense favoritismes, això tampoc. Aquí es palpa clarament la divisió de poders. Des del primer moment hem vist que ens respectaven com a persones, i tots els nostres drets. Només un exemple. El primer dia que vam comparèixer, els

policies belgues van dir-nos que allà ningú no volia humiliar-nos ni fer-nos sentir malament. Suposo que els havien arribat notícies d'Espanya. És una cosa que vam agrair moltíssim. I ens va fer adonar que en som, de lluny, encara de poder dir que Espanya un país normal.

—Teniu contactes amb la conselleria i els treballadors?

—Hi tinc contacte, sí. No diria que diari i que sóc al darrere de les decisions que s'hagin de prendre, això no. Però sí que hi tenim contacte i vaig sabent com va l'equip que s'ha quedat allà. Mínimament, sé com està la situació. És no perdre el contacte i poder compartir amb ells els moments que viuen allà.

—Dins l'ANC, éreu una persona de pes. Quin paper creieu que hauria de tenir ara l'Assemblea? Ha quedat descavalcada pels Comitès de Defensa de la República (CDR)?

—L'ANC, igual que els CDR, Òmnium, són societat civil. I la societat civil sempre suma. L'ANC és la primera demostració de cohesió social, i voluntat de

funcionar positivament i construir. No interpreto, ni ho vull, que sigui una qüestió de rivalitat. Al final, si ho puc dir així, tot ho fem les persones i jo que sóc de poble sé que sovint els mateixos que són en un lloc te'ls trobes a l'altre.

—**Em podeu comentar dues o tres escenes de l'exili fins al dia d'avui? Quines recordeu?**

—Són pocs dies, i semblen molts. Recordo alguns dels moments més durs, només d'arribar amb els companys. Un altre moment és el dia que vam passar al jutjat esperant. Va ser un sentiment agredolç. La sensació d'alleujament per la llibertat sense fiança. D'una altra, de ràbia de veure la diferència de tracte entre nosaltres i els nostres amics a la presó d'Espanya. El tercer, quan ens anem retrobant amb la gent que ens ve a veure aquí: som lluny però som a prop.

—**Sou de l'any 1975. Us esperàveu el grau de violència de l'estat espanyol?**

—Sóc de les que s'han sorprès. Sabia, i pensava, i tenia clar, que l'estat espanyol i el PP eren de dretes, conservadors, i fins a cert punt amb maneres més dures. Però quan vaig començar a adonar-me que se superava l'esquema de valors amb què ens havíem educat va ser el 20 de setembre i sobretot el primer d'octubre. Algunes de les maneres del 20 de setembre em van fer dir 'no anem bé'. I l'1-O quan vaig veure la violència gratuïta contra la gent, allò ja va ser un bany. Amb aquestes normes ni hi sé jugar, ni hi vull jugar. No és el meu marc. Teníem assumida la batalla jurídica i la política. Però violència, no. Negar, manipular i forçar el sistema per negar drets, tampoc. Per sort, els educats en valors més democràtics tenim clar que aquesta no és manera de fer societat, ni construir futur, ni defensar opcions ideològiques. Però no guanyaran. No deixarem que s'instauri com una normalitat.

—**Quin és el dia a dia de Serret?**

—Varia. Intentem tenir una certa rutina: reunió de govern setmanal, contactes amb gent de Catalunya, escriure articles,

trobar-nos amb els advocats. Durant la campanya s'intensificarà el contacte amb la gent de Catalunya, perquè el 21-D totes les forces que ens presentem, jo amb ERC, les guanyem. I generem prou confiança perquè ens votin i vulguin continuar endavant amb el projecte de República.

—**Referèndum sobre la UE. Què votaria Serret?**

—Continuo tenint sentit europeista. Continuo defensant l'Europa dels pobles. Ja ho sé, que Europa és aliena a moltes dinàmiques, i que molta part de la ciutadania té aquest sentir de desencant. Europa ha d'evolucionar? Sí. Però considero que el projecte europeu és positiu, i les arrels de fonamentar i falcar la democràcia. Ho hem de defensar. Vivim en un món globalitzat i hem de teixir aliances i confiança. Hem de ser capaços de sumar. I l'esperit d'Europa de debò és aquest. Encara me'l crec.

—**Res que ens hàgim deixat?**

—La por. L'estratègia de la por que de manera molt subtil intenten anar abocant sobre la gent. Una por que de vegades és directa, de vegades indirecta. Por del que et passarà a tu, o als altres. La por l'hem de superar, plantar-hi cara i no assumir-la com una normalitat. Perquè si no ens acaba minant les oportunitats d'anar endavant.

—**Com supereu la por?**

—Desemmascant-la. I fent evident que no tenen tanta força com volen aparentar. La por és una sensació. No un fet. Una agressió és un fet. I l'única manera és posar en evidència que, per més que facin, no poden fer tot el vulguin. Tot, no. I no ens poden fer tant mal com alguns ens volen fer creure. Sóc optimista de mena, i per necessitat. Si no, no seria on sóc, ni hauria entrat en un govern com aquest, ni tampoc hauria assumit ser a l'exili ni desmuntar la por. Ens volen fer creure que només ells poden fer la llei, o controlar la força. Hem de plantar cara a aquesta por. En una democràcia la gent decideix. ■

Considero que el projecte europeu és positiu, i les arrels de fonamentar i falcar la democràcia

La por l'hem de superar, plantar-hi cara i no assumir-la com una normalitat

MARTA ROVIRA

‘Cal gestionar la pròxima etapa amb menys paternalisme’

Entrevista a la secretària general d'ERC i número 2 de la candidatura de Barcelona

ALBERT SALAMÉ

PERE CARDÚS I VICENT PARTAL

Quan falta poc més d'una setmana per a la jornada electoral, Marta Rovira, secretària general d'ERC i candidata número 2 del partit per Barcelona, ens rep a la seu del carrer de Calàbria, a Barcelona. El centre d'operacions dels republicans és un formiguer, bull d'activitat. La

campanya no permet ni un minut de relaxació i tot són entrades i sortides, trucades, reunions, entrevistes i actes. Rovira aprofita la conversa per deixar clares algunes idees que han portat una certa confusió aquests primers dies de campanya. La unilateralitat, el candidat a la presidència, els possibles pactes de

govern amb els comuns, l'amenaça de violència extrema, entre més.

— **Amb quin objectiu ha d'anar a votar la gent el 21-D?**

— És bastant clar què són aquestes eleccions. Són unes eleccions convocades il·legítimament, imposades clarament

El 21-D és el referèndum que el govern espanyol no es va atrevir mai a acceptar

Hem de prendre'ns el 21-D com un referèndum que revalidi l'1-0

pel PP, Ciutadans i el PSC. Nosaltres hem de pensar que són aquell referèndum que el govern espanyol no es va atrevir mai a acceptar. Tenim la certesa que havien pressionat el govern espanyol perquè acceptés que es convoqués el referèndum. Nosaltres hem de prendre'ns el 21-D com un referèndum per obtenir el mandat democràtic que revalidi l'1 d'octubre i el 27 d'octubre, i que reculli l'esperit del 3 d'octubre, d'aquest país que es va alçar contra la repressió judicial, policíaca i econòmica.

—Aleshores no es tracta de restituir el govern que Rajoy va voler destronar?

—Jo crec que el 21-D és clarament per a ratificar la feina feta i la República proclamada. Per a tenir el mandat com més ampli possible. Perquè, segons la fortalesa i la potència del mandat democràtic a favor de les forces republicanes, podrem acabar construint la República amb molta més velocitat. És clar que haurem d'escollir un govern. Haurem d'escollir el govern que hagin decidit els ciutadans de Catalunya a les urnes. Perquè el govern que tenim en aquest moment no ha estat escollit pels ciutadans. I el govern que hem de restituir ha de ser el govern escollit democràticament pels ciutadans. Serà el govern que permetin les majories parlamentàries que surtin del 21-D.

—Per tant, el president Puigdemont i els quatre consellers de Brussel·les no són el govern que reconeixem actualment?

—Sempre hem dit que són el govern legítim. És l'últim govern que sí que van decidir i votar els ciutadans d'aquest país democràticament. El govern del PP imposat té un suport del 8% dels vots i pren decisions polítiques. Ha tancat les ambaixades a l'exterior i ha renunciat al retorn comercial que aporten; ha aturat la renda garantida de ciutadania; ha destituït el major Trapero i l'ha relegat a tasques administratives; ha aturat les subvencions al sector industrial... No és legítim perquè no l'ha triat la gent, però tampoc no és legítim per les decisions que pren, que no representen a la majoria parlamentària actual.

—Ens podeu desfer l'embolic sobre qui és el candidat d'Esquerra? És Oriol Junqueras, Marta Rovira o Carles Puigdemont?

—Ho hem dit molt clar. El candidat de la nostra llista és Oriol Junqueras. Treballem perquè Oriol Junqueras sigui qui pugui liderar la nova fase que comença. És una fase que consisteix a construir la República. Ens sembla que és el millor candidat possible. I a l'estat espanyol també li ho sembla; per això encara el manté empresonat. Oriol Junqueras és una persona que té tots els atributs per a sumar, per a cosir i per a assumir tota la representativitat que ha de tenir aquesta fase constituent de la República. Per això ens presentem en una llista amb ell al capdavant. Però és evident —sempre hi hem de posar un però— que anem a unes eleccions amb unes circumstàncies que són absolutament anòmales. Oriol Junqueras és a la presó. El president Puigdemont és a l'exili. Hi ha una situació judicial i legal que no sabem com acabarà.

—Què voleu dir?

—A nosaltres ens sembla que una bona manera de rehabilitar Oriol Junqueras com a candidat i perquè surti de la presó és votant-lo. Per això diem que el nostre candidat és ell. Pensem que si la gent el vota podrà sortir de la presó per prendre l'acta de diputat al parlament. Sempre ho hem dit: el nostre candidat és Oriol Junqueras. Si la situació judicial o legal crea dificultats de poder-lo elegir, tenim recanvis i molta gent ben preparada. Em sembla que aquest és un discurs que fa justícia al moviment independentista, que no s'ha fonamentat mai en un nom, un càrrec ni una persona. És un moviment molt ampli. I sempre l'hem basat en aquest esperit. Aquí no es tracta d'un nom, ni de dos ni de tres. Es tracta d'un moviment ciutadà que empeny perquè aquest país avanci.

—Fins a quin punt Oriol Junqueras no és segregat per impedir-vos a vosaltres de parlar lliurement? Heu de mirar què dieu per si pot perjudicar la seva situació?

—Això que passa és molt curiós. Nosaltres diem allò que hem dit sempre i és interpretat a gust de cada conveniència. Sempre hem dit les mateixes coses. Al començament de la campanya es va interpretar com una renúncia als objectius polítics. I no hem renunciat a cap objectiu perquè creiem que és el millor que podem fer pel nostre país. Ara, a mitja campanya, es reinterpreten les mateixes coses que hem dit sempre com un nou canvi d'objectiu. Sempre hem dit això, però en cada moment es fa servir en un sentit diferent segons com convingui a qui ens vol interpretar. Esquerra Republicana no ha variat el seu relat i no ha variat els seus objectius. Perquè no en tenim d'altres. Som la garantia de República. Som garantia d'acabar la feina. Som aquella gent que vam garantir l'1 d'octubre i que garantirem arribar fins al final. No renunciarem mai als nostres objectius polítics.

—Us sentiu coartada a l'hora d'expressar-vos? Ja us apunten amb la diana.

—Els pretenen que la nostra paraula no sigui lliure. Però si jo actués amb aquesta prevenció i no amb l'absoluta llibertat de defensar allò que penso que és millor, no seria una bona candidata. I no voldria entrebancar la representació d'una de les llistes independentistes al parlament. Jo continuo presentant el mateix projecte amb les mateixes paraules, el mateix rigor i el mateix objectiu que fa uns quants mesos. És cert que cada vegada que ens expressem amb fermesa i determinació en aquesta campanya apareixen informes filtrats als mitjans de comunicació o noves instruccions d'investigació contra nosaltres. Però venim d'on venim, hem fet l'1 d'octubre, i anem on hem d'anar, a construir la República.

—Quin impacte emocional té la situació del president d'ERC a dins del partit?

—Els primers dies vam sentir una tristesa infinita. Per la situació que vivia l'Oriol, i també tots nosaltres. De la tristesa, n'hem tret ara una energia d'indignació. I aquesta energia fa que lluitem cada dia. Creiem que la millor

Rovira parla sobre la unilateralitat, el candidat a la presidència, els possibles pactes de govern amb els comuns, l'amenaça de violència extrema... A.S.

manera de lluitar perquè l'Oriol surti de la presó és defensar tan bé com sigui possible aquesta candidatura i defensar-lo a ell com a candidat. De la tristesa i la indignació, en surt una energia per aconseguir la seva llibertat i els objectius que sempre hem defensat.

—Com es pot avançar sense la via unilateral si el govern espanyol no té intenció de negociar res amb els independentistes?

—És una mica la mateixa pregunta d'abans sobre si la situació de l'Oriol ens condicionava el discurs. Sempre hem dit el mateix. Prioritzem la via del diàleg i la negociació. Però és que ho hem dit tota la vida. Entenem que és el que han de fer dues parts en un context democràtic en el marc de respecte pels mandats democràtics. Això no ho hem variat. Sempre hem dit que, si el govern espanyol no s'asseu a negociar i dialogar, haurà d'assumir les conseqüències d'aquesta absència de diàleg i negociació. Si una cosa no farem serà quedar-nos blocats políticament. Continuarem treballant

per fer avançar el país. Ho farem sense demanar permís al govern espanyol. Però, em pregunto: algú encara té dubtes de què farà Esquerra Republicana? Em sorprèn enormement. Som aquella gent que ho hem fet tot perquè l'1 d'octubre es pogués fer. Som els que hem treballat al parlament per tenir la llei del referèndum i la llei de transitorietat. Algú encara pensa que Esquerra no farà tant com calgui per començar aquesta etapa que ha de tenir un gran diàleg de país amb vocació constituent? Em sorprèn que encara hi hagi qui en pugui dubtar.

—Potser la gent dubta arran d'allò que va passar després del 27 d'octubre. Després de portar el mandat de l'1-0 al parlament, no va passar tot allò que s'havia dit que passaria...

—És molt important que els independentistes posem tota la pressió al 21 de desembre. Perquè tot allò que hagi de passar a partir d'aquell dia cal que tingui el màxim de suport de la ciutadania. Cal que el mandat sigui molt potent. Hem d'anar a votar tots. Si posem la pres-

sió al dia 21, el dia 22 ens asseurem i mirarem quina fortalesa té el mandat i començarem a construir. Que ningú no tingui cap dubte de què passarà el dia 22. El 21 de desembre juguem amb un cert avantatge. Perquè Rajoy ha convocat les eleccions perquè li imposaven un referèndum que no va poder acceptar. I va haver de fer unes eleccions. I el mandat que en surti haurà de ser reconegut i respectat per moltíssima gent que ens observa des del dia 1 d'octubre. Si guanyem i el mandat és fort, tindrem moltes més complicitats i la nova etapa podrà començar de manera diferent de com va acabar el 27 d'octubre. Recordem que sis dies després teníem mig govern a la presó i l'altre mig a l'exili. Una de les amenaces que hi havia damunt la taula es va fer efectiva. Aquella mateixa tarda, el fiscal va presentar la querella. Hem après moltes coses en aquesta etapa viscuda. Sabem que el PP, Ciutadans i PSC estan disposats a fer qualsevol cosa per la unitat d'Espanya, per sobre dels drets fonamentals i les llibertats públiques. Estan disposats a degradar l'estat de dret, a quedar aïllats inter-

nacionalment i a fer servir la violència. Hem de començar la nova etapa amb un mandat molt fort i ser conscients de quina és la manera de reaccionar de l'estat espanyol.

—Hi ha cap prova que la comunitat internacional o Europa hagi forçat Rajoy a convocar les eleccions? S'ha dit molt, però ningú no ha demostrat que fos així...

—El dia 10 d'octubre vam anar al parlament per fer la declaració d'independència d'acord amb el mandat de l'1-O, però vam assumir el compromís i vam suspendre la declaració. Això es va fer perquè teníem propostes de mediació damunt la taula. Algunes es van saber i algunes altres no. Es va fer pública la de Suïssa, la del grup The Elders... Ens demanaven a nosaltres si acceptaríem un referèndum acordat. I nosaltres els dèiem que evidentment que hi estaríem d'acord. Ells es pensaven que nosaltres no l'acceptaríem, però ja havíem fet l'1 d'octubre. I enteníem que si ens oferien d'obtenir un mandat democràtic que havia de tenir el reconeixement i l'acord

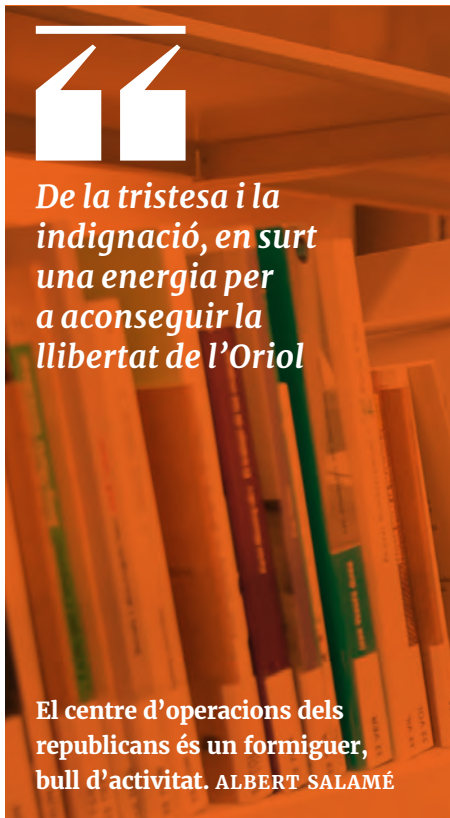
Haurem d'escollir el govern que hagin decidit els ciutadans a les urnes

Sempre ho hem dit: el nostre candidat és Oriol Junqueras

Rovira aprofita la conversa per deixar clares algunes idees que han portat una certa confusió aquests primers dies de campanya. ALBERT SALAMÉ

de l'estat espanyol i la comunitat internacional, també devien oferir aquesta solució al govern espanyol.

—No trobeu que s'havia d'haver explicat l'amenaça de violència extrema perquè fos la gent qui decidís quin risc volia assumir després del 27 d'octubre? Es va gestionar amb paternalisme aquella situació?

—Hi estic d'acord. Vaig fer autocrítica. Vaig dir que el procés ha d'avançar a partir d'ara amb més informació i més transparència. S'han d'explicar més coses a la gent. I cal gestionar la pròxima etapa amb menys paternalisme. La conjunció que s'ha donat entre les institucions del país i la ciutadania és la que ens dona més fortalesa. I només és possible si s'actua amb més transparència. L'1 d'octubre, quan vam veure que es produïa aquella violència ben d'hora al matí, vam fer una valoració les diverses forces polítiques per decidir si aturàvem el referèndum. No volíem assumir aquell escenari de repressió política i violència. Quan vam fer aquest plantejament, vam intentar concertar-lo amb la ciutadania als col·le-

gis electorals. Però tothom ens va dir que féssim les declaracions polítiques que volguéssim, però la gent estava decidida a protegir les urnes i els col·legis. Hi havia una determinació a oferir resistència pacífica contra la vulneració de drets i l'amenaça. Això era un indicador clar que nosaltres no podíem prendre decisions amb paternalisme, donant per fet que la ciutadania no podia implicar-se en la decisió. Cal més informació i més transparència. La ciutadania ha marcat el pas d'aquest procés. Crec que és la manera de continuar la fase següent.

—Aleshores, quins són els compromisos concrets d'ERC per fer efectiva la independència a partir del 21-D?

—Tenim uns punts comuns de les tres forces del bloc republicà. Hem de restituir les institucions democràtiques. Les hem de tornar a posar a mans dels ciutadans de Catalunya. Són ells els que han de decidir qui volen en aquestes institucions. La resta de partits ens diuen que, si guanyem nosaltres, tornaran a aplicar l'article 155. Això és d'una potència democràtica molt forta. Votar-nos a nosaltres és una

garantia de respecte pels resultats. També volem aturar el 155. Si ells el tornen a imposar, haurem de resistir i haurem de frenar la imposició. Caldrà restaurar les coses que han destrossat aquestes setmanes. Caldrà reobrir les oficines del govern a l'exterior. Caldrà restituir el major Trapero, si ell ho accepta. El seu reconeixement social és brutal i ha de tornar a ocupar el lloc de major del cos de Mossos d'Esquadra. També haurem d'avançar cap a la República.

—Com es pot fer?

—Per nosaltres, cal obrir un diàleg de país amb vocació constituent perquè els ciutadans puguin debatre i decidir com ha de ser aquesta República. I des del govern i el parlament s'han de tornar a fer efectives les decisions preses que implicaven fer República. Per exemple, podem treballar més contra la pobresa energètica. Cal signar el conveni amb les elèctriques, desenvolupar el reglament que permeti tenir clar com es pot intervenir per evitar els talls de llum, aigua i gas. També podem fer passos clars per la igualtat d'homes i dones. No sempre

cal fer articles de lleis del parlament que després suspèn el Tribunal Constitucional. Podem fer feina de concertació amb sindicats, patronals i més agents socials perquè les dones i homes d'aquest país cobrem el mateix sou en la mateixa posició laboral. Aquestes coses, les podem anar desenvolupant al marge del que digui el Tribunal Constitucional perquè hi ha camí per recórrer que no consisteix sempre a fer lleis. Posem-nos a fer República. Deixem-nos de declaracions simbòliques.

—La llei de transitorietat és vàlida ara per a avançar en aquesta construcció de la República?

—La vam reformular en la resolució que va aprovar el parlament el 27 d'octubre. Ja la vam readaptar. Vam definir les fites principals que ens proposàvem d'implementar aquell dia. Jo crec que fa falta una reflexió de la mateixa característica del 27 d'octubre. Cal agafar la llei de transitorietat i mirar de quina manera es pot implementar, quant temps cal per a fer-ho, quins són els seus objectius prioritaris... Si tornem a tenir una reacció com la que hem tingut de l'estat espanyol, tornarem a quedar a mig camí si no replantegem l'estratègia. Però és evident que per nosaltres és vigent la llei. Tenim un compromís amb la ciutadania per fer la República. Això no canviarà. Cal obtenir un mandat potent, ampli i indubtable el 21 de desembre. Tenim el bloc dels republicans, que no som adversaris entre nosaltres, i tenim el bloc dels monàrquics, que són aquells que hem de derrotar.

—Descarteu formar govern amb Catalunya en Comú i més formacions d'esquerra si l'aritmètica ho permet?

—Això ha de quedar molt clar. Esquerra Republicana farà un govern independentista. Això ho vam començar els tres partits independentistes junts i ho acabarem tots tres junts. Som garantia que al govern de la Generalitat hi hagi un govern independentista. Som garantia de fer República. Només necessitem un mandat claríssim. Haurem de fer un

govern amb l'acord de Junts per Catalunya i la CUP, però també és evident que voldrem anar a buscar més espais perquè s'afegeixin a la construcció de la República. Crec que en determinats moments podrem obtenir el suport d'aquests espais si encarem la construcció de la República d'una manera determinada.

—Com valoreu que la CUP digui per primera vegada que està disposada a entrar en el govern?

—És positiu que una força democràtica i política com la CUP pensi a acudir a les eleccions no tan sols per presentar resolucions al parlament sinó per assumir responsabilitats en un moment com aquest. El nostre objectiu és tenir un govern fort. ERC ha fet molts esforços perquè el govern sigui molt fort i sigui molt transversal. Hem construït una llista des de la diversitat d'aquest país.

—Dieu que el camí cap a la independència s'allarga. Molt? Ens podem fer una idea de la llargada?

—És evident que una de les lliçons que podem extreure del trajecte recorregut és la reacció que ha tingut l'estat espanyol. I l'independentisme ha assumit que no vol un escenari de violència ni de repressió política i judicial, ni de perjudici per a l'economia. Ens hem de readaptar a la reacció del govern espanyol. Ho hem de fer de manera que no afegeixi més violència policíaca ni més violència judicial. Tenim una gran oportunitat el 21 de desembre. Fins ara hem conegut la repressió, però si el 21 de desembre obtenim el mandat democràtic podem aconseguir que sigui respectat i reconegut per molta més gent. Hem de veure com reaccionarà el govern espanyol al resultat d'unes eleccions que ha imposat i que ha tutelat. Si són demòcrates, hauran de respectar el mandat de les urnes. Tindrem molta més força a l'hora d'exigir al govern espanyol que s'assegui a negociar. I si no, haurem de fer valer el mandat democràtic com l'hem fet valer la legislatura passada. I haurem de veure com fem un 1 d'octubre en forma de República. ■

Si el 21-D guanyem i el mandat és fort, tindrem moltes més complicitats

Això ho vam començar els tres partits independentistes junts i ho acabarem tots tres junts

JOSEP RULL

‘Cal que el president entri al Palau... i a continuar construint la República’

Entrevista al conseller de Territori i Sostenibilitat i candidat de Junts per Catalunya després d’haver passat un mes a la presó

ALBERT SALAMÉ

PERE CARDÚS

L’esperança dels encausats en la causa general del Tribunal Suprem és una victòria el 21 de desembre. Les eleccions són una oportunitat perquè l’escrutini del poble tombi el 155 i la repressió política a què l’estat espanyol ha sotmès l’independentisme. L’experiència de Josep Rull a la presó fa

estremir per alguns dels passatges que explica en aquesta entrevista. El tracte rebut les primeres hores després de la decisió de l’Audiència espanyola, la conversa amb el fill gran, la pregunta sorprenent del petit durant una visita, el guàrdia civil que el va tranquil·litzar, el funcionari que l’amenaçava, la relació

amb Turull com a company de cel·la, el so i la imatge que no podrà oblidar mai, el penediment dels reclusos amb delictes de sang del seu mòdul, el moment que va rompre a plorar, la decisió de no marxar a l’exili, allò que hi ha en joc el 21-D, el sentit de Junts per Catalunya, el retorn de Puigdemont... Rull parla amb una

Aquesta experiència et porta a garbellar molt bé allò que és essencial a la vida, allò que és transcendent, d'allò que no ho és

Quan surts i veus que et pots moure i que no has de mirar ningú i et pots desplaçar tranquil·lament fa una impressió molt sorprenent

serenitat i amb una profunditat que no deixa indiferent. Però la veu tremola. Un mes a la presó i trenta anys d'amenaça judicial que pesen com una llosa en un futur incert.

—N'heu pogut treure res de positiu, d'aquesta experiència?

—Un compromís polític expressat en uns termes diferents. Això ho explico pertot arreu aquests dies. És la convicció que haig de treballar com un compromís vital perquè els meus fills no visquin en un estat que empresoni gent pel fet de defensar pacíficament les seves idees. També m'emporto una experiència molt impactant pel fet d'haver-nos endinsat en biografies de reclusos que hi havia al mòdul que eren molt contundents i impressionants. Amb moltes estones d'humanitat, paradoxalment. Molts delictes molt durs. Amb alguns reclusos, nosaltres hi teníem molta distància. Anàvem coneixent què havia fet cadascú i hi havia determinats delictes d'alguns reus que ens impedièren d'apropar-nos-hi. Tenien molts nivells diferents de penediment. I n'hi havia molts que hi eren una mica per inèrcia. Les seves circumstàncies vitals els havien abocats indefectiblement a la presó.

—Això us ha menat a cap conclusió?

—He reforçat aquesta idea de construir un país amb un estat del benestar molt fort i molta justícia redistributiva, que doni moltes oportunitats a la gent. A la presó hem vist gent a qui la biografia personal els abocava a acabar-hi. Això és el que hem vist. Hem vist també una actitud molt professional dels funcionaris. Tan sols amb alguna excepció de voluntat venjativa intensa. Hem vist com és la vida. I una altra cosa encara, que per mi és el millor aprenentatge humà. Aquesta experiència et porta a garbellar molt bé allò que és essencial a la vida, allò que és transcendent, d'allò que no ho és. Hi ha determinats valors o aspectes com la família, els amics, les abraçades, el contacte físic... que fora de la presó no acabes de valorar amb tota la transcendència. La presó t'aproxima a

la vida en uns termes que et fan valorar allò que és important. I el concepte de llibertat. Els primers dies després d'haver-ne sortit aprens a ser lliure. Allà dins has de demanar permís per a tot. I quan surts i veus que et pots moure i que no has de mirar ningú i et pots desplaçar tranquil·lament fa una impressió molt sorprenent. Quan ho explico, la gent em mira amb cara de perplexitat. I encara no n'he parlat amb els meus companys. Però segur que els ha passat això mateix. Totes aquestes són les vivències que ens quedem.

—Heu parlat dels fills. Deu haver estat difícil explicar-los per quin delictes estàveu tancat. Com ho heu fet?

—Tinc un fill de vuit anys i un altre de tres. Al de tres anys li vam dir que el pare treballava. Quan va venir a veure'm, es pensava que anava a la feina del pare. I hi va haver un moment que el petit va dir: 'Pare, pare! Ensenya'ns el despatx!' Li vaig dir: 'Al despatx no hi anirem. Està tancat avui.' En canvi, amb la meua dona vam tenir una conversa amb el fill gran el dia abans d'anar a Madrid a declarar sobre el risc que jo anés a la presó. És la conversa més bèstia que he tingut amb el meu fill. El bon pare català sempre parla d'ell mateix en tercera persona... oi? Li vaig dir: 'El pare, pot passar que vagi a la presó, però no ha fet res dolent. Anirà a la presó per haver defensat uns ideals que tu ja saps que a casa sempre hem defensat. Recordes que vam votar l'1 d'octubre? Doncs el pare pot anar a la presó perquè hi ha gent a qui no agrada allò que vam fer. Però tu vés amb el cap ben alt, perquè el pare no ha fet res dolent. I si algú et diu res, digues que el teu pare ha defensat unes idees. Cap ben alt.' A l'escola, a l'Avet, tot ha anat excel·lentment. El tracte dels professors, dels pares dels altres nens, dels alumnes... El meu fill fa quart i els de cinquè i sisè el protegien absolutament. A l'esplai, al Cepitu de Terrassa, també. Un acompanyament brutal. Hem rebut tones i tones d'afecte. I els meus fills, especialment el gran, que era el que n'era conscient, han estat molt ben

*E so que mai no
oblidarem és el soroll
de la porta de la
cel·la quan ens hi van
tancar la primera nit*

**Josep Rull, candidat de Junts
per Catalunya i conseller
de Territori i Sostenibilitat.**

ALBERT SALAMÉ

acompanyats i amb molta consciència per part de tothom de què passava. Hem sentit molt directament l'estima de la gent. No tinc prou paraules de gratitud per a traslladar a tota la gent que ens ha acarolat tant aquests dies.

—**A Jordi Cuixart, els altres presos li han dit que té molta sort de no haver de tenir remordiments...**

—També era així en el nostre cas. Nosaltres érem en un mòdul de respecte. Un mòdul de respecte és un mòdul on signes un contracte de compliment d'unes normes de convivència. Amb aquest contracte, et compromets a no utilitzar mai la violència física ni verbal per a dirimir els conflictes. Així com els consellers Romeva i Forn eren en un mòdul de preventius, amb en Jordi [Turull] érem en un mòdul de condemnats amb penes molt altes. No érem pas amb presos de coll blanc, per entendre'ns. Al nostre mòdul hi havia presos comuns amb molt delictes de sang. Molt delictes de sang. Què ens va cridar l'atenció? Que una gran majoria reconeixia els fets pels quals havien estat condemnats. Reconeixien

que s'havien equivocat, especialment els que tenien delictes de sang. Amb nivells alts de remordiment. I s'adreçaven a nosaltres demanant què havíem fet exactament. Una conversa que es repetia sovint és quan ens preguntaven quants anys ens demanen que paguem (amb terminologia carcerària no dius 'complir una condemna' sinó 'pagar una pena'). Els explicàvem que ens demanen trenta anys. Hi havia un astorament. 'Trenta anys, vosaltres? Però què feu aquí dins?' I també ens passava com a en Jordi Cuixart. Ens deien que teníem sort de no haver de tenir remordiments. I quan veien la quantitat de cartes que rebíem, ens deien: 'La gente os lleva en volandas!'

—**La relació amb en Jordi Turull deu haver canviat...**

—Oh! Oh! Jo crec que hi ha una relació en aquest moment que és emocionalment indestructible. Compartíem setze hores cada dia a la cel·la. Setze hores són moltes hores. Hem somniat junts. Hem patit junts. Hem dubtat junts. Hi ha un verb català que és molt bonic: hem gllatit

junts. I ens hem confortat plegats. Quan jo estava fotut, ell m'ajudava. I quan ho estava ell, l'ajudava jo. Hi ha situacions personals que ens deixaven abatuts. Per exemple, quan jo rebia una carta de la meua dona amb fotografies dels nens, tenia una baixada molt potent.

—**Deveu haver guardat moments molt especials...**

—Hi ha una imatge i un so que tinc molt clavats. El so que mai no oblidarem —amb en Jordi vam coincidir en això— és el soroll de la porta de la cel·la quan ens hi van tancar la primera nit. Aquest soroll de les portes de les cel·les tancant-se a dos quarts de vuit del vespre. És un so que puc sentir ara tancant els ulls perfectament. I la imatge és la següent. En Jordi fuma. Un dia va obrir la finestra —una finestra amb barrots— i jo era a la banda de la porta de la cel·la. El vaig veure a ell fumant amb aquells barrots al darrere i la llum de mitja tarda que entrava. Va ser una imatge, que encara puc veure, de tenir consciència de presó presó. El so de les portes que es tancaven cada vespre i la imatge del meu

amic conseller a la finestra fumant amb els barrots al darrere... són dos records inesborrables. Ets a la presó... ets a la presó... ets a la presó...

—**Vau tenir cap mala experiència concreta?**

—Amb els altres reclusos, tot va anar bé. Quan érem amb ells, no podíem deixar de pensar en les seves víctimes i les famílies de les víctimes. Quan havien matat algú, nosaltres miràvem de pensar molt en la família de la víctima i això ens portava a marcar-hi una distància. Entre els funcionaris, els de la presó d'Estremera van tenir una actitud molt professional. L'excepció va ser a Navalcarnero. L'experiència que vaig tenir -hi va ser brutal.

—**Què va passar?**

—A l'Audiència em van donar la interlocutòria. Vaig travessar la porta del lloc on érem i m'esperaven dos policies estatals que em van posar les manilles amb les mans a l'esquena. Aquest va ser un primer moment impactant. Amb les mans lligades al darrere, vam baixar les escales cap als calabossos, uns espais de

formigó amb un banc, també de formigó, amb una manta i el lavabo. M'hi vaig estar un parell d'hores. Abans d'entrar allà, em van escorcollar. M'ho van treure tot. Les ulleres. Per un miop, que li treguin les ulleres és molt inquietant. Coses que eren normals: el cinturó, els cordons de les sabates... Però també em van treure l'anell. Em van treure un braçalet que porto de Medi Ambient, d'una entitat de la Setmana de la Natura. Tot, tot... Unes gotes per al nas, per a la congestió nasal... M'ho van prendre tot. Ho van posar a una bossa.

—**I d'allà cap a la presó?**

—Passades les dues hores, em van enfil·lar en una furgoneta, emmanillat, ara amb les mans al davant. Tot sol. Els altres consellers anaven aparellats. Això ho vaig saber després. Però aleshores jo no n'era conscient. Van sortir totes les furgonetes juntes. Anava dins una mena de gàbia en aquella furgoneta. Amb les sirenes engegades i a una gran velocitat. Era molt incòmode perquè no anava lligat, no portava cinturó, però tenia les mans immobilitzades... I vaig anar

veient com les altres furgonetes anaven desapareixent i les perdiem de vista. Vaig pensar que havien quedat enrere en algun semàfor. I vam arribar en una presó. Jo em pensava que ens portaven a Soto del Real. I que hi anàvem junts. Però vaig arribar a una presó que em va semblar molt antiga.

—**No us havien dit on us enviaven?**

—No. Vaig quedar sorprès. Em van fer baixar, encara amb les manilles i sense ulleres, ja de nit. Desorientat. I va venir un funcionari que em va dir: 'Se os ha acabado la tonteria, catalanes; se os ha acabado la tonteria.' Vaig quedar molt sorprès. I em va sortir un punt de dignitat i vaig respondre: 'No se'ns acabarà ni ara ni mai.' I va respondre: 'Pues os vais a podrir aquí en la cárcel!' Ostres... Va ser una entrada molt contundent. Hi va haver aquesta tensió. I després va començar el procés d'identificació. Ells en diuen 'huellar'. Aleshores estava envoltat de dos funcionaris. Tot era molt desagradable. I l'home aquell va agafar la bossa de les meves pertinences i el primer que em va donar va ser la interlocutòria de la

*Quan érem amb ells,
no podíem deixar de
pensar en les seves
víctimes i les famílies
de les víctimes*

jutgessa. I em va dir literalment: 'Te vas a pasar tantos años aquí en la cárcel que te la vas a aprender de memoria.' I quan després em va fer la fotografia, aquella que tens els centímetres al darrere, em va dir: 'Qué careto que haces! Esto es para salir al telediario y que la gente sepa qué cara hacéis los traidores!' Tot allò, i més comentaris que va fer, va ser molt desagradable.

—**Quin aterratge a la presó! Va anar més enllà aquest tracte amenaçador?**

—Vaig quedar-ne molt impressionat. El moment que ho vaig passar més malament i que vaig estar a punt d'enfonçar-me va ser quan vaig preguntar si era a Soto del Real i on eren els meus companys. Em va dir: 'No, no... estás en Navalcarnero, Madrid 4, y estás solo.' Hòstia! Aquell moment va ser molt dur... Però sempre hi ha un alçament de llum en la tenebra. I el guàrdia civil que m'havia portat em diu, en català: 'No pateixis. Estigues tranquil.' Vaig quedar sorprès. Però em va donar molta confiança. I després va venir el subdirector de la presó, un home baixet i molt correcte, que em va dir: 'Estigues tranquil, aquesta és una presó de les antigues, però et posarem en un mòdul que està relativament bé. No has de patir.' Però a mi em feia molt de respecte la solitud. El subdirector va marxar i va continuar la situació tensa amb aquella gent. Al cap d'una estona, va tornar a venir aquell subdirector a dir-me que ens enviaven tots junts a Estremera. Jo no tenia ni idea que existia Navalcarnero ni Estremera ni res.

—**I el guàrdia civil que parlava català us va dir res més?**

—Sí. Va tornar a venir. Em va explicar que havia estat setze anys a Catalunya. Parlava un català molt correcte. Em va tornar a dir que no patís, que aniríem a Estremera i que havíem de passar per les altres presons a recollir els altres consellers. Volia dir que tornarien a ajuntar les furgonetes per anar cap a la presó on ens destinaven. Vam passar per Valdemoro, Aranjuez i Estremera. Em va dir que el trajecte duraria dues hores i mitja i que

'experiència de Josep Rull a la presó fa estremir per alguns dels passatges que explica en aquesta entrevista. ALBERT SALAMÉ

estigués tranquil. Que si necessitava res, que ho demanés. Va anar tot com va dir.

—**I aleshores vau arribar a Estremera.**

—Sí. Jo vaig ser l'últim de baixar de la furgoneta i d'entrar al lloc on ens van fer esperar. Els meus companys ja no portaven les manilles. I els funcionaris de la presó van tenir un tracte normal. Vaig quedar sorprès del tracte normal. De fet, era professional. No es tractava de ser simpàtics. Simplement, professionalitat. I allò va ser l'actitud constant que vam trobar a Estremera. D'una professionalitat impecable. No preteníem pas cap complicitat.

—**Abans de tota aquesta experiència, vau haver de prendre la decisió d'anar a l'exili amb el president o quedar-vos aquí i encarar la decisió judicial. Com va anar?**

—Hi havia circumstàncies polítiques conjuntes, circumstàncies polítiques concretes i circumstàncies personals de cadascú. La decisió política general va ser que alguns se n'anirien per protegir la institució a fora, però els altres ens

Hi havia circumstàncies polítiques conjuntes, circumstàncies polítiques concretes i circumstàncies personals de cadascú

Posar-nos les manilles era una voluntat clara de dir-nos qui mana. I això, el president no ho havia de passar

Rull parla amb una serenitat i amb una profunditat que no deixa indiferent. ALBERT SALAMÉ

quedaríem dins per donar una imatge de normalitat i confiança en els ciutadans després de la declaració d'independència. Hi va haver un cert repartiment de què faria cadascú. Jo tenia un acte a l'agenda aquell diumenge, el Centenari de Ferrocarrils de la Generalitat, a Sant Cugat. Podia anar-hi com a membre del govern. Era l'únic acte de l'agenda del consell executiu i vam quedar que hi aniria. El dilluns al matí també havíem quedat que aniríem als departaments. Jo hi vaig anar. Per qüestions d'agenda, jo estava en condicions de quedar-me. Aquesta era la meva circumstància política concreta.

—I també hi havia la circumstància personal...

—Sí. També hi havia la circumstància personal de cadascú. Vull deixar clar que l'exili és molt dur. Molt dur. No és cap broma. La meva mare és gran i està fumuda. No es pot moure. Té el cap clar, però no es pot moure. Hi ha patit molt, en tot això. Vaig pensar que si anés a la presó i passés alguna cosa amb la mare, podria tornar a veure-la. Podria dema-

nar un permís. Però si era a l'exili, no. Aquesta és una raó. I cadascú sap la seva. Quan es frivolitza sobre l'exili, és molt injust. Les circumstàncies personals són molt dures. El meu company terrassenc Lluís Puig es troba en una circumstància molt complicada. Molt. I encara hi ha una última reflexió. El president de la Generalitat havia de ser fora. La institució de la presidència de Catalunya no pot ser sotmesa a la vexació i a la humiliació a què vam ser sotmesos nosaltres. Jo li he dit que no tingués cap dubte que havia fet allò que havia de fer. Ell té filles. I això és molt dur. Com més grans són els fills més complicat és. Però ell no podia sotmetre's a la vexació a què ens van sotmetre a nosaltres. Posar-nos les manilles era una voluntat clara de dir-nos qui mana. I això, el president no ho havia de passar.

—Quan vau decidir de quedar-vos, teníeu clar que us enviarien a la presó? O teníeu alguna esperança?

—Era complicat. Jo tenia esperança. Sóc advocat. M'he tornat a donar d'alta d'advocat en exercici per poder anar a veure els presos. Els advocats podem entrar

a la presó amb més llibertat i podem estar-hi més estona. Jo tenia una certa esperança. Però teníem el precedent dels Jordis que ja havien entrat a la presó per un delictes menor del que ens imputaven a nosaltres. Miquel Iceta diu que el 155 i el nostre empresonament no tenen res a veure. I no és cert. Perquè amb el 155 vam deixar de ser aforats. I per tant, en lloc d'anar al Superior de Justícia o al Suprem, ens tocava passar per l'Audiència. I només cal veure el tracte diferent que van rebre els membres de la mesa i nosaltres. Jo tenia esperança perquè no tenia sentit jurídicament aplicar-nos aquestes mesures cautelars tan dures. Prendre la llibertat és la mesura cautelar més rotunda que hi ha. Els nostres advocats ho van preparar molt bé. Però va quedar clar que era irrellevant què poguessin dir.

—Parlem de la presó en passat. Però això no s'ha acabat. Hi haurà un judici i tot es pot complicar encara més...

—Exacte. I això sí que valdria la pena que ho anéssim explicant més. Hi ha gent que em diu: 'Quina mala experièn-

cia. D'això te'n recordaràs tota la vida.' I sí que me'n recordaré. Segur. Però ara ens demanen trenta anys. Trenta anys de presó. Hem de passar un judici. I la interlocutòria del jutge per la qual deixa el vice-president, el conseller d'Interior i els dos Jordis a la presó manté el relat de violència i el tipus penal de rebel·lió. Això no s'ha acabat. No és normal la situació actual. Jo m'he de presentar al jutjat de guàrdia cada setmana, no puc sortir del territori de l'estat espanyol, tinc limitada la llibertat d'expressió... hi ha preguntes que no puc respondre. Em limito a seguir les instruccions del meu advocat de ser molt poc loquaç a l'hora de respondre determinades coses. I he d'encarar un procés amb una responsabilitat penal per delictes molt greus. De fet, el més greu que hi ha al codi penal en aquest moment.

—De què no podeu parlar?

—De què? No puc dir de què no puc parlar. No puc parlar de la visió política de cara al futur. He de ser molt prudent a l'hora d'expressar determinades opinions. Quan anem a un debat, que jo crec que no hi hem de deixar d'anar, és

bo que la gent sigui conscient que no podem expressar-nos amb la mateixa llibertat que els altres.

—**Això condiciona completament la campanya. Es competeix amb una desigualtat absoluta. Més enllà dels presos i dels exiliats, tampoc no hi ha llibertat entre els que heu quedat lliures.**

—I tant. És claríssim. Ens han advertit que depèn de com ens expressem podem tornar a la presó. Estem sempre vorejant el límit. Això és angixant.

—**L'esperança d'abans de la citació a declarar és més gran de cara al judici? Confieu que hi pugui haver solucions que impedeixin que acabi més malament encara?**

—Hi ha una cosa prèvia que és fora dels jutjats. És l'escrutini del poble. El 21 de desembre hem de guanyar aquestes eleccions. Les hem de guanyar. Per això, Junts per Catalunya oferim la nostra candidatura no tan sols als independentistes sinó també a tots els ciutadans que creuen que ens hem de moure en uns paràmetres democràtics homologables

a la resta d'Europa. Hem rebut moltes cartes en aquest sentit, que eren molt emotives. Gent que ens deia que no és independentista, però que troba esgarri-fós això que ens havien fet. I deien que ja no era una qüestió d'independència sinó de democràcia. Serà la gent amb el seu sufragi —per utilitzar les paraules de Macià— que pot treure els quatre presos polítics de la presó i pot fer tornar el president i els consellers de l'exili. És condició necessària, però no suficient. Hauran de passar més coses. Però si no passa això, si no guanyem les eleccions, el futur serà molt poc agradable. Les candidatures del 155 han insistit que, si no surt allò que ells volen, continuaran aplicant-lo i acabaran prohibint allò que nosaltres representem.

—**Esteu sorprès per alguna reacció de companys dels partits impulsors del 155?**

—Jo no qüestionaré el caràcter democràtic de ningú. Però hi ha una democràcia que s'expressa amb uns termes homologables a la resta d'Europa i una altra democràcia que no. Sobre els companys, hem vist mostres d'afecte d'alguns companys del PSC, que vull fer valer. Tan bon punt hem sortit, s'han posat en contacte amb nosaltres per dir que discrepaven de la nostra posició política però que empatitzaven amb la nostra situació. També companys dels comuns. I evidentment, d'Esquerra i de la CUP. Però, en canvi hi ha absències i silencis que sorprenen. Encara no he tingut l'oportunitat de veure ningú del PP ni de Ciutadans. Sap greu que més enllà de la discrepància política no hi hagi més humanitat. Em sobta que els qui tenen fills no tinguin aquest punt d'empatia personal.

—**Això sembla impossible...**

—La humanitat hauria d'anar per sobre de la política en determinats aspectes. Nosaltres no sortim pas amb odi. No acceptarem allò que volen, que és inocular-nos el verí de l'odi i el ressentiment. Si regalimem ressentiment, no construirem absolutament res. Allà

Un mes a la presó i trenta anys d'amenaça judicial que pesen com una llosa en un futur incert. ALBERT SALAMÉ

dins pensava molt en la Muriel com a metàfora de la nostra actitud. Si la Revolta dels Somriures té una cara gràfica és la de la Muriel. Hem de mantenir un respecte insubornable als altres. Si algú vol estar emprenyat i ressentit, que siguin els altres. Amb nosaltres no ho han d'aconseguir. Em nego a perdre el somriure. Aquesta actitud és la que ens ha permès d'arribar fins aquí.

—Aquest somriure es va esquarterar amb la vostra entrada a la presó. En sou conscient?

—És evident. És normal. Però a nosaltres que ho hem patit en primera persona, no ens llevaran el somriure. La manifestació del carrer de la Marina ens va impactar molt a dins la presó. És una de les ocasions que vam plorar. Perquè hem plorat. Ho vam poder veure per la tele. Moltes televisions espanyoles no ho van ensenyar, però cal reconèixer que la Sexta ho va emetre en directe. Ho vàiem allà al mòdul envoltats dels altres reclusos. Allò va ser tan brutal. Veure la gent amb aquella actitud. Vam ser molt conscients de l'impacte que havia tingut la nostra situació.

—I aquesta virulència de l'estat espanyol pot haver espantat gent?

—Aquest és el gran instrument que tenen el PP, Ciutadans i, dissimuladament i amb certa vergonya, el PSC. Garcia Albiol ha dit que, si guanyen els sobiranistes voldrà dir que encara hi ha una part de Catalunya que no ha escarmentat. Aquesta és la concepció de la democràcia que té aquesta gent. És a través d'aquesta idea de por.

—Per què considereu tan important que Junts per Catalunya, la llista del president, sigui qui s'endugui la victòria del 21-D?

—Des del respecte més escrupolós a Esquerra Republicana i a la CUP, perquè això ho hem patit junts. Especialment, amb Esquerra. Jo he compartit furgoneta i manilles amb Carles Mundó, Oriol Junqueras i Raül Romeva. I he compartit tres hores de calabós a l'Audiència

espanyola amb el vice-president Oriol Junqueras. Des del respecte més escrupolós, en aquestes eleccions pensem que la qüestió no són els partits sinó el país. Calen instruments excepcionals en una situació d'estat d'excepció. I aquesta és la primera raó d'haver articular Junts per Catalunya, que és una candidatura molt transversal amb gent de procedències molt diverses.

—I la segona?

—És important de restablir la normalitat democràtica que implica que el president Puigdemont i el seu govern, destituït de manera il·legítima, pugui tornar al Palau de la Generalitat. Per nosaltres, el motiu principal d'aquestes eleccions és això. Si no es restablís aquest govern amb el president al capdavant, els del 155 n'haurien tret profit. Quedarien ben satisfets amb això que aconseguirien. Aprofito els versos de Miquel Martí i Pol: 'I en acabat, que cadascú es vesteixi / com bonament li plagui i via fora!', però abans restablím la normalitat que ens han volgut arrabassar. Cal que el president entri al Palau... i a continuar construint la República.

—Si guanya les eleccions, el president Puigdemont ha de tornar?

—Sí. Claríssimament. Ell mateix ho ha explicat. La seva voluntat és poder tornar. Assumirà un risc molt alt. Si el poble l'escull i guanya les eleccions, davant dels ulls del món –que és més sensible que no pas com ens expliquen–, que pugui ser empresonat i s'impedeixi la voluntat democràtica de la gent serà una imatge demolidora. L'estatut deixa ben clar que tan sols hi ha quatre vies per les quals el president pot cessar: per dimissió, per moció de censura, per inhabilitació judicial o per mort. No hi ha pas un cinquena raó que digui: 'Perquè el senat espanyol per majoria absoluta decideixi que no li agrada aquest govern.' Això és impensable democràticament. Molta gent arreu del món viu perplexa la situació actual d'una Catalunya governada per un partit amb onze diputats i el 8% dels vots. ■

Hem de mantenir un respecte insubornable als altres. Si algú vol estar emprenyat i ressentit, que siguin els altres

Si no es restablís aquest govern amb el president al capdavant, els del 155 n'haurien tret profit

CARLES PUIGDEMONT

‘És inviable que em portin a la presó si guanyo’

Entrevista al president Carles Puigdemont a Brussel·les

ALBERT SALAMÉ

ASSUMPCIÓ MARESMA I VICENT PARTAL

Entrevistar el president Carles Puigdemont a Brussel·les et dóna una dimensió diferent del moment polític que vivim. Eixampla visió, no solament per les coses que diu i el gruix d'informació que garbella, sinó per tot allò que es mou al seu entorn. La realitat del president a l'exili es materialitza lluny dels estereotips que tenim al cap. La duresa de l'allunyament forçat

i el que comporta hi és present, però es fa molt latent el combat del país. Les persones que ens trobem, que no són poques, són allà per una fidelitat al país, a la persona. Hi ha el secretisme provocat per la seguretat, però això passa a ser una anècdota en comparació amb aquest aire que es respira. És un aire efervescent, ple de sentiment de resistència i d'esperança.

—Fa tres mesos, gairebé exactes, fèiem una entrevista al Palau de la Generalitat. Us havíeu imaginat aquesta situació que vivim?

—No en les circumstàncies concretes, però en el Consell Executiu sí que ens ho preguntàvem molt sovint. Era en el ventall de conseqüències de la reacció de l'estat que teníem sobre la taula. Sabíem que una podia ser que el govern fos a l'exili o empresonat.

L'obertura d'un diàleg valia la pena, hauria significat el reconeixement de l'1 d'octubre

El dia 21 es demostrarà que això va ser un engany perquè la realitat és tossuda i el senyor Rajoy sortirà derrotat

—O sigui, que els qui potser no ho hàviem imaginat amb aquesta duresa érem la ciutadania...

—Els consellers i les conselleres sabíem que, en funció de la resposta de l'estat, hi havia una amenaça seriosa de penes de presó i exili. També és cert que confiàvem que s'hauria d'imposar la raó democràtica. No l'hem de perdre mai, aquesta confiança.

—Què va passar el 10 d'octubre perquè la República fos suspesa?

—A mi se'm va dir explícitament que si deixàvem la declaració unilateral inefectiva, aleshores s'obriria un diàleg.

—Qui?

—Algú ho va dir públicament i algú m'ho va dir privatament, era gent autoritzada a dir-m'ho. Jo havia de partir de la relació de confiança i de bona fe que ha de presidir les relacions entre governs, sobretot si es vol una resolució adequada del conflicte. Per mi, l'obertura d'un diàleg valia la pena, hauria significat el reconeixement de l'1 d'octubre, un reconeixement d'un problema polític sobre el qual podíem construir moltes coses.

—Va ser un error suspendre-la?

—No em retrec gens d'haver donat una oportunitat a això. Després, no es va obrir el diàleg i es va demostrar que no era una voluntat sincera.

—Ho van fer per guanyar marge de maniobra?

—Segurament. Era imprescindible que hi hagués un diàleg amb l'estat espanyol de reconeixement del problema i va passar exactament el contrari. Ara, també nosaltres necessitàvem un temps perquè posar-se terminis no és la millor manera de gestionar tanta complexitat. Un cop fet evident que hàviem guanyat un referèndum, que una majoria d'aquest país democràticament volia ser un estat independent, s'havia de fer la gestió del resultat, i això s'havia de fer amb traç molt prim, no gruixut. Requeria situacions de diàlegs molt plurals, de molts nivells, que evidentment no van passar. Ara, la

plenitud de la República vindrà després d'un període que ja sabem que ha de ser llarg i incert. Això no ho hem ocultat mai.

—Per què ho van fer?

—Això és especular. Potser volien calibrar la nostra determinació, guanyar temps a aclarir-se internament, potser planificar millor la repressió... No ho sabem. Crec sincerament que vaig obrir d'una manera recta i responsable obrint una finestra al diàleg. Hi havia un clam intern, internacional i també dins el sobiranisme... Passa que una setmana després estàvem pitjor que el dia 10.

—Tusk us va enganyar?

—No ho crec. En tot cas, al final es demostrarà que algú va enganyar a les institucions europees. Això es demostrarà el dia 21 de desembre. Crec que les institucions europees han cregut que Mariano Rajoy tenia la recepta per a posar fi al que ells creien que era un problema. Els van convèncer que la seva recepta —que és violència, empresonament, exili, liquidació de la democràcia, espantar gent i fins i tot crear una guerra econòmica— posaria fi al problema. El dia 21 es demostrarà que això va ser un engany perquè la realitat és tossuda i el senyor Rajoy sortirà derrotat. La recepta Rajoy no haurà contribuït a canviar les coses sinó a agreujar-les i llavors, possiblement, en aquell moment les institucions europees, encara que sigui molt privatament sense dir-ho públicament, es preguntaran si alguna cosa s'ha fet malament donant barra lliure al senyor Rajoy per a arreglar-ho a la seva manera.

—Hem perdut els mediadors, com Suïssa i Kofi Annan.

—El problema no han estat mai els països que volen fer de mediadors o de conciliadors. El problema és que Espanya no accepta ni tan sols que hi hagi un problema. I, per tant, si no hi ha problema no cal que vingui ningú a mitjançar i encara menys que sigui de fora. El 21 al vespre s'imposarà la lògica que hi ha d'haver diàleg. Aquest diàleg s'haurà de fer d'acord amb una confiança molt gran

Controlar el territori és indispensable. El dia 3 el vam controlar i vam demostrar que ho podíem fer

ALBERT SALAMÉ

i per crear-la són necessàries les figures dels mediadors.

—S'han cremat?

—Crec que tot serà en funció del 21 de desembre. Si Catalunya valida l'1 d'octubre i rebutja el 155 i les seves conseqüències, s'enviarà al món un missatge claríssim. Es farà evident que les coses hauran de canviar. La realitat sempre s'acaba imposant a la fantasia. Mireu què ha passat a Còrsega. Segurament França és un dels països més jacobins d'Europa i, en canvi, quan veuen els resultats de les eleccions no s'hi confronten directament sinó que d'entrada intenten dialogar. Això hauria de passar a l'estat espanyol.

—Què n'heu après, de tot plegat?

—És aviat per a tancar lliçons d'aprenentatge, encara anem escrivint el llibre de text. Hi ha coses que es van enfocant i aclarint, altres no, que continuen essent incògnites.

—Alguna es pot explicar ara?

—La que hem après tots és que si hi

havia alguna fantasia era l'anomenada tercera via. Ha quedat clar que la tercera via no existeix. Com a ficció ha funcionat. Ha alimentat un discurs mediàtic d'un mitjà de comunicació, candidats, ha fet fer la viu-viu a professionals de la política, sobretot ha tranquil·litzat molts lobbys econòmics. Però ara ha caigut la careta i només han quedat dues opcions. O codi penal, repressió i submissió o república. El camí del mig és una fantasia.

—Germà Bel deia que esperava 'que s'hagués après que una majoria democràtica no és suficient per a imposar un estat, sinó que es necessita controlar el territori'.

—És cert, controlar el territori és indispensable. El dia 3 el vam controlar i vam demostrar que ho podíem fer. Però alerta sobre el concepte de controlar el territori, que és diferent en les sobirania del segle XXI. Quan vam presentar el projecte e-estat, allà ja començàvem a definir la primera república digital. Avui, una gran part del territori és a la xarxa i la sobirania que es pot exercir és molt alta. Tenim una societat totalment mo-

bilitzada per controlar el territori digital i no requereix la interacció de l'estat ni tan sols de la Generalitat. És una eina posada al servei de societats madures que en fan un ús responsable.

—El dia 3 d'octubre va passar això?

—Sí, el dia 3 d'octubre es va demostrar que el territori es controlava i cap mosso d'esquadra es va enfrontar a cap guàrdia civil. Un poble autoorganitzat, conscient de què té entre mans, sap gestionar bé aquella part de responsabilitat que té en el procés històric. Aquesta és la idea moderna de control del territori. Evidentment, hi ha d'haver un control físic en un moment determinat, però segurament en l'evolució de les sobirania modernes aquest és un pas que s'ha d'acabar fent en un altre tram de consens amb l'entorn. La confrontació directa no ens fa guanyadors a nosaltres, permet explicar relats èpics puntuals, però a la confrontació directa hi entrem derrotats i en sortim vençuts. És on els imperis s'han fet forts i encara hi ha aquesta pulsio imperialista en el nacionalisme espanyol, que és de conquesta i no de diàleg.

—Aquest control del territori que hi va haver el 3 d'octubre es pot repetir.

—És clar, això no correspon a un disseny de la Generalitat, ni del govern. És una societat madura que assumeix el seu rol actiu en una república. Hi havia empresaris i algun polític que compartien aquell temor que quan el carrer intervingués –dit pejorativament– això es descontrolava. I ha passat el contrari. Tenien a la retina la irrupció del carrer a unes altres èpoques on les societats no tenien aquest grau de formació, d'educació i de responsabilitat. Avui en dia, el carrer no és un competidor de l'estat sinó que és complementari a l'estat modern. La participació de la mobilització ciutadana no competeix amb l'estat com en les revolucions clàssiques.

—Hi ha una certa contradicció entre l'apoderament de la gent i els fets que van passar el 27 d'octubre?

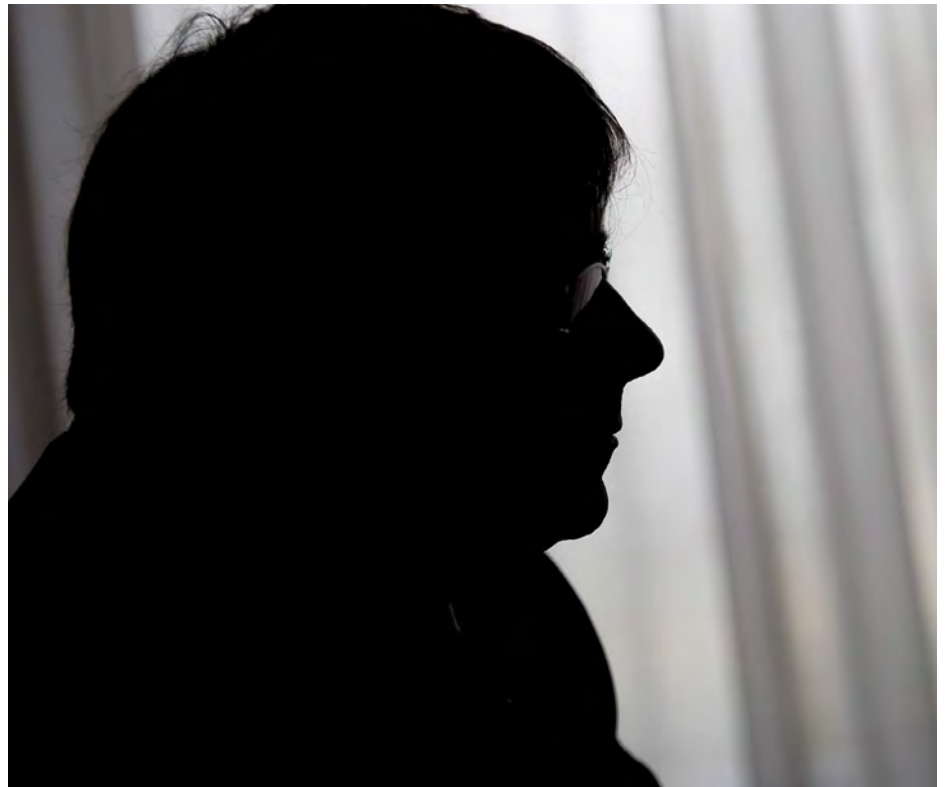
—La contradicció hi és i forma part del terreny d'incertesa que sempre s'havia dit que existiria. També és cert que has de prendre les decisions amb la informació que tens a cada moment. Una manera d'evitar el paternalisme és la sinceritat i que cadascú assumeixi la seva responsabilitat pública. En aquest episodi de la nostra història no ha passat en tots els casos.

—Ho podeu explicar?

—Honestament crec que no toca explicar-ho ara. S'haurà d'explicar més en els llibres d'història, però no en el debat polític actual.

—Per què?

—Perquè portaria a discussions que no tenen sentit i que no ajuden a res. Però, efectivament, el tacticisme d'alguns partits o algunes posicions portades a l'extrem pot induir a una actitud que acabi derivant en paternalisme, amb una visió clàssica del poder polític sobre la ciutadania. Un poder polític que té un grupet de gent, uns partits polítics decideixen coses i les administren a la gent. El principi de sinceritat i bona fe hauria de presidir totes les decisions per

ALBERT SALAMÉ

poder relacionar-se amb el conjunt de la ciutadania sense que hi hagués aquest risc del paternalisme, perquè ningú s'estigui vigilant més del compte en la trinxera política.

—Estarà bé aprofundir en això, però haurem d'esperar. De totes maneres, Bel ho deia referint-se a l'actitud del 27 de setembre de voler protegir la gent de la violència.

—Això no és paternalisme. Això és una responsabilitat. Jo no estic disposat a tot per la independència. A la violència, no hi estic disposat. A més, no és necessària. La no-violència potser alenteix més les coses, però forma part dels principis fundacionals de la república. Jo em sento compromès a aconseguir els màxims objectius pel camí de la no-violència.

—Això, com deia la consellera Ponsatí, pot voler dir que anirem molt lents.

—No necessàriament. Les coses canvien i hi ha factors que no depenen de nosaltres.

—Potser a l'imaginari col·lectiu hi havia una hipòtesi de defensa per al dia

de la proclamació semblant al de l'1 d'octubre.

—L'1 d'octubre vam guanyar nosaltres. L'estat espanyol ja va dir que estava disposat a tot perquè no guanyéssim. Per mi, el 27 hauria estat una situació diferent, era un terreny on l'estat guanyava. Ja no hi havia un combat pel relat.

—No es podia guanyar?

—Amb el 155 plantejat, no es podia derrotar l'estat. L'única opció que teníem en una confrontació de resistència civil pacífica era ser a les institucions. Però foragitats fora de les institucions, el marge de maniobra era pràcticament zero.

—Què dieu a la gent que diu que no els vau deixar defensar la República?

—Els dic que els necessitem defensant la República cada dia.

—És que aquell cap de setmana les organitzacions van dir 'aneu a casa', 'aneu a comprar'... Hi ha gent que diu: 'a mi no m'han deixat defensar la República'.

—És cert, passa que la defensa de la República no és un dia, no és un fet,

Hem de tenir clar que no sempre és atacar i guanyar. Hi ha moments per a tot, fins i tot per a la treva

és el 21 de desembre i també cada fita que tindrem d'aquí a molt de temps. Haurem de validar la República cada dia. No hi ha un botó que, si el prems, ja ets independent. A la gent que m'ha dit que estava disposada a donar-ho tot jo li dic que no cal, però que si poden aconseguir deu votants més estarà molt bé, perquè això també és defensar la República i és important com ho és posar el teu cos.

—Els votants faran guanyar les eleccions, però el 27 d'octubre podíem guanyar la independència sense fer marxa enrere.

—No podem oblidar un altre element que sempre hi ha estat. Si parléssim del 70% o el 80% dels votants, una part importantíssima dels problemes que hem tingut no els tindríem i, per tant, crec que el camí de la no-violència i la democràcia ens ha de permetre ser més exigents en aquest terreny. No només en el de la confrontació, que sí que ho som i hi ha gent disposada. Crec que si el camí majoritari és aquest, és en el que

jo em sento compromès, hem de fer més coses encara per anar consolidant la República. És més senzill, menys dolorós, menys sagnat i podem guanyar. Podem derrotar un imperi.

—Quin dia vau tenir la sensació que no ens en sortiríem?

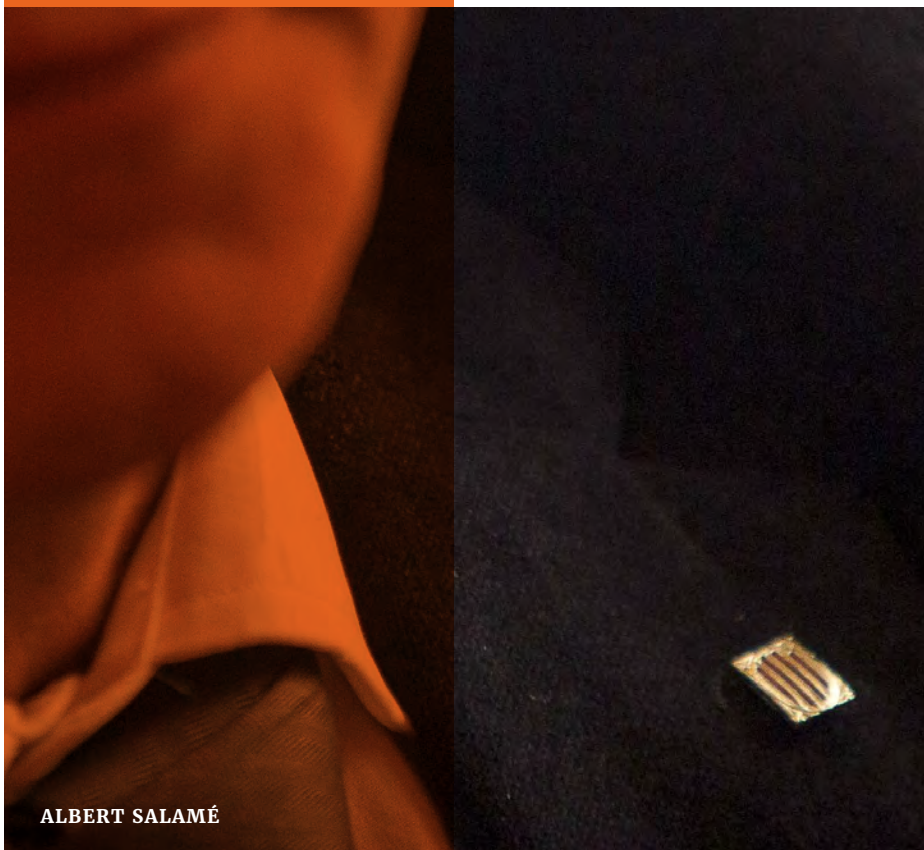
—Un matís important: jo em nego a interpretar els fets en clau de derrota, jo ho faig en clau de victòria. El dia 1 d'octubre vam guanyar, el dia 3 d'octubre vam guanyar i el dia 27 d'octubre vam guanyar. Però hem d'administrar amb gran serenor aquestes victòries perquè encara no són la definitiva. El que he plantejat tot aquest temps, també el dijous, quan vaig preveure la possibilitat d'eleccions, com capitalitzem aquestes victòries per arribar a la victòria final. Ara utilitzaré termes de confrontació que no m'agraden. Però hem de tenir clar que no sempre és atacar i guanyar. Hi ha moments per a tot, fins i tot per a la treva.

—Hi ha una pregunta que obsessiona tothom. Què passarà si guanyeu?

—Les mateixes idees que et poden portar a ser president no et poden portar a presó. Aquesta és una contradicció que l'estat espanyol ha de resoldre d'una vegada i la manera més ràpida de fer-ho és que accepti el resultat i que permeti, per tant, que aquells qui hem estat al Palau de la Generalitat, a la Vice-presidència, a les Conselleries, tornem als nostres llocs i reprenem el fil estrocat pel 155.

—Però la gent sap de sobres que el govern espanyol està disposat a tot i no vol pensar en situacions de 'no s'ho poden permetre', 'no ho faran'...

—Aquí hi ha un però que cal tenir en compte. Som en una situació diferent. Aquesta vegada operem amb les seves regles del joc i condicions, amb gent a la presó i a l'exili, amb una pluja de recursos legals, amb els mitjans públics espanyols completament decantats. I a mi se'm fa molt difícil pensar, per tot això, que no acceptin els resultats de les eleccions que ells mateixos han convo-

ALBERT SALAMÉ

cat. L'evidència seria tan flagrant que probablement entraria en contradicció fins i tot amb els Tractats de la Unió Europea...

—**Perdoneu que insisteixi: ells són capaços de tot.**

—Si es demostra que el poble de Catalunya vol continuar endavant, que el 155 de Rajoy ha fracassat, és bastant evident que a partir del dia 22 hem d'exigir a la Unió Europea que faci alguna cosa. Si ha estat valenta per a autoritzar la repressió del senyor Rajoy, ho ha de ser també per a recriminar-li que no respecta els resultats, si això passa. O entràriem en una altra dimensió del conflicte. Pot un estat europeu vulnerar les regles del joc d'aquesta manera tan evident? Una cosa és el referèndum que l'estat va dir que no considerava legal i la Unió Europea es va agafar a això. Però ara són unes eleccions convocades pel mateix estat espanyol. Diu, l'estat espanyol, que no acatarà les regles del joc democràtic? Perquè, si és així, la batalla pren una dimensió europea que jo la jugaré fins al final. Ja hem guanyat la batalla de l'euroordre i aquesta batalla la guanyarem també claríssimament

—**I si us agafen i us porten a la presó?**

—És insostenible, és inviable. M'haurien d'excarcerar a cada sessió de control! Això és insostenible. A més, ho haurien de fer per delictes que no s'han atrevit a defensar davant la justícia belga. Si tan clar tenien que ens havien de tancar per rebel·lió i sedició, com és que no ho mantenien davant la justícia belga? Saben perfectament que això no ho poden aguantar. Aquesta causa tot just ha començat i acabarà als tribunals internacionals, i és evident que Espanya passarà més vergonya que mai. Davant l'embolic jurídic i polític en què s'ha ficat l'estat espanyol, de fet, la seva sortida més sensata seria respectar el veredict de les urnes.

—**Doncs, si guanyeu, sereu investit president.**

—És clar. Al Palau de la Generalitat.

I crec que hauria d'entrar-hi amb els vice-presidents i amb els consellers...

—**Això vol dir que hi hauria d'haver una negociació?**

—Amb qui? No hi ha d'haver cap negociació. Han de respectar les regles del joc. Si el poble de Catalunya vota la nostra opció política, el resultat no seria negociable. Haurien d'acceptar els resultats. Els resultats d'unes eleccions no es negocien després, s'accepten siguin quins siguin. O això no és una democràcia. La responsabilitat de l'estat espanyol seria molt seriosa, si no. Aquestes eleccions les ha convocades Rajoy, amb les seves regles. I se n'ha vantat. Recordo el titular d'una entrevista a La Repubblica de fa poques setmanes. Rajoy hi deia: 'Jo he salvat Espanya'. Doncs, si la recepta és tan miraculosa, quina explicació té que tot continuï igual que el setembre del 2015 i es dibuixi de nou el parlament que s'acaba de carregar? Haurà d'explicar-se davant Europa.

—**El fet que el 155 passés sobtadament de ser per a sis mesos a convocar eleccions immediates ha fet pensar que era una decisió del govern espanyol pressionat per la Unió Europea. Què en penseu?**

—No ho sé, això. No tinc informació ni per a poder especular. És evident que el redactat del 155 era incompatible amb les eleccions en un període tan curt. Però també és evident que hi havia un redactat que era un gravíssim error. Qui sap si van buscar solucionar-lo.

—**Què passa amb el govern legítim si no guanya la llista de Junts per Catalunya? Antonio Baños proposava ahir de passar la legitimitat a Esquerra, si guanya. Hi hauria dos governs?**

—Posar-nos ara a raonar de quina manera farem valer el 155 em sembla que és fallar a l'actitud amb què, des de la legitimitat de les institucions catalanes, afrontem aquesta situació. Hem anat junts fins aquí. Lamento que no hàgim pogut anar junts a les eleccions perquè era el desig de molta gent. Jo he inten-

M'haurien d'excarcerar a cada sessió de control! Això és insostenible

És evident que el redactat del 155 era incompatible amb les eleccions en un període tan curt

tat de fer una llista el més semblant a la llista conjunta i a la gent del primer d'octubre. Però el fil roig no ha canviat. En totes aquestes setmanes, ningú no m'ha dit que ara passàvem a acceptar el 155 i que a partir d'això havíem de construir un nou govern autonòmic. Jo això no ho he sentit dir a ningú.

—Per tant?

—Això va de Rajoy o nosaltres. I quan dic nosaltres vull dir els qui vam guanyar les eleccions el 2105, perquè considerem que el cessament del govern i la dissolució del parlament és il·legítima. Si mantenim la legitimitat dels actes del parlament, a mi qui em va escollir president va ser el parlament i només el parlament em pot revocar. El senyor Rajoy no pot fer-ho. Acceptar, per tant, que jo no sóc president perquè em va cessar el senyor Rajoy és acceptar el 155. Jo no sóc un empleat de la Moncloa, jo sóc el president de Catalunya i no segueixo les ordres del president Rajoy. Per això sóc aquí. Si no fos així, m'hauria quedat allà i hauria intentat trobar una sortida personal, però jo no tinc dret de fer això. Jo he de defensar la dignitat i la legitimitat de la institució que presideixo i amb totes les conseqüències. El dia 22, la gent, sobretot Europa, llegirà el vot mesurant la fortalesa del primer d'octubre o del vint-i-set també en funció de quina continuïtat té el govern legítim i els seus representants.

—Guanyi qui guanyi, el govern legítim és irrenunciable?

—Això vam decidir tots. Es va creure que era la millor manera de plantar cara al 155.

—Els partits unionistes actuen com si haguessin de guanyar ells.

—Aquestes eleccions les han fetes per guanyar ells. La sorpresa serà que no les guanyaran ells. I no només això: la força política que guanyi tindrà menys vots que vots va haver-hi per la independència el primer d'octubre. I nosaltres, per això, continuarem mantenint la validesa del referèndum del primer d'octubre.

—Algun consell per als quatre dies que queden?

—Que no caiguem en trampes que para gent que comença a tenir vergonya del 155. Com aquesta proposta d'indult. No hi ha un 155 bo i un de dolent.

—La proposta d'Iceta.

—Efectivament. Alerta de caure amb aquestes trampes. I alerta de pensar que Ciutadans no són el que són. Van néixer contra la llengua catalana i contra el catalanisme i només cal repassar les seves intervencions al parlament més recents per veure qui són. No canviaran i no són cap garantia d'estabilitat. Que ningú no es deixi entabanar per la falsa moderació que volen vendre ni per aquest marc mental que pretén dir que el 155 en definitiva ha estat una oportunitat per a canviar de govern. La millor victòria el dia 21 seria demostrar al senyor Rajoy que allò que ha volgut destrossar és ara més fort que mai.

—Quina seria la pitjor notícia per a Rajoy?

—És evident que el pitjor titular que la Moncloa pot imaginar és la victòria de Junts per Catalunya.

—Hi ha gent que va venir a Brussel·les a manifestar-se i que, un cop a casa i superada l'eufòria, pensa que allò que va fer no ha servit.

—Sí que va servir, de molt. Que mirin d'on venim i el que hem fet i com ho hem fet. Hem arribat molt lluny perquè ens hi ha portat la gent i arribarem tan lluny com ho vulgui la gent. La gent no sap com ens ajuden els seus gestos, les cartes, les postals que m'envien perquè em recordi del païsatge, dibuixos de nens petits, llaços. M'envien, ens envien, tot de detalls que ens emocionen i ens fan carregar les piles. Per a nosaltres és molt important tota aquesta estima i veure els carrers de Brussel·les aquell dia va ser extraordinàriament important per a nosaltres. ■

Acceptar, per tant, que jo no sóc president perquè em va cessar el senyor Rajoy és acceptar el 155

M'envien, ens envien, tot de detalls que ens emocionen i ens fan carregar les piles

TONI COMÍN*‘La República serà amiga d’Espanya malgrat la ràbia acumulada’*

Entrevista al conseller a l'exili i membre de la llista d'ERC a les eleccions del 21-D a Catalunya

ANDREU BARNILS

Toni Comín (1971) és un dels consellers a l'exili del govern català i actualment resideix a Brussel·les. El responsable del Departament de Salut es presenta a les llistes del 21-D a Catalunya per Esquerra Republicana de Catalunya (ERC), on va arribar provinent del món dels socialistes. El conseller de Salut atén telefònicament VilaWeb i desgrana la seva intensa visió política, que sembla més madura i pensada que mai. Toni Comín, a l'exili, políticament va a cent per hora.

—Encara ressonen els crits de ‘franquistes’ que va dirigit a governants espanyols.

—Jo volia parlar a la manifestació de Brussel·les per una raó. El president no els pot dir franquistes per una qüestió de posició institucional. I els consellers de Catalunya tampoc. Jo veia que la gent necessitava que sortís algú de les cares visibles del procés, algú des del govern legítim, que els digués que eren franquistes. Perquè, si no ho diem, vol dir que tenim por, que no ens atrevim a dir el que pensem. I ens ho hem de dir: no tenim por. Volia contribuir al fet que la gent trobés un mirall pel seu coratge. I els de dins la ràbia no la poden expressar d'una manera tan contundent. La gent té ràbia. Justa i legítima ràbia. I han de trobar algú que expressi la seva indignació.

—Garanties. Paraula de moda. On són les vostres garanties, conseller?

—Les nostres garanties les hem hagut de venir a buscar a Bèlgica, perquè a Espanya estaven amenaçades. Una de les característiques d'una democràcia és la diferència entre la justícia constitucional i la justícia penal. I confondre-les no és propi de l'estat de dret. De fet, l'estat de dret neix per aquesta diferenciació. Si els òrgans polítics entren en conflicte entre si, això no es resol tancant els contrincants a la presó. Això passava abans de l'estat de dret, abans de les revolucions liberals, les garanties i els drets fonamentals. Les constitucions blinden i protegeixen

Les nostres garanties les hem hagut de venir a buscar a Bèlgica, perquè a Espanya estaven amenaçades

L'estat espanyol s'hauria trobat que un altre estat de la Unió Europea li deia que tenia presos polítics

l'acció política. Una altra cosa és que jo entri a robar en una botiga. Però per acció política, per definició, els ministres, els governs, som inviolables. I el que ha fet la fiscalia del govern del PP, els tribunals, és vulnerar aquesta inviolabilitat. Aquesta euroordre la van retirar perquè si la justícia belga deia això, automàticament deia que els presos eren presos polítics. L'estat espanyol s'hauria trobat que un altre estat de la Unió Europea li deia que tenia presos polítics.

—Arrest internacional i ordre internacional han estat retirats. Però si aneu a un altre país la poden tornar a presentar?

—La poden tornar a presentar. Els advocats ens han dit clarament que on tenim els drets més garantits és a Bèlgica.

—Veig els consellers de l'exili en molt bona forma. Els de la presó, no tant. Per què no aneu vosaltres als debats electorals? Jo escolto els de la presó, i veig el seu advocat per darrere donant ordres.

—Dues consideracions. És evident que la nostra situació legal no és la mateixa. Nosaltres tenim una llibertat de discurs polític plena. I ells no. La justícia els diu a tots que vigilin què diuen, que el dia que vulguin els tornen a presó preventiva. Però deixeu-me dir una cosa: l'autoritat moral dels qui han estat a la presó és immensa. I per tant, em sembla una molt bona decisió que vagin ells als debats. Molt bona. I després, la tecnologia fa miracles fins a un punt. I entenc que els comitès de campanya no s'ho han plantejat perquè tecnològicament no seria possible.

—El Comín pare pateix presó durant el franquisme. El Comín fill, exili durant la democràcia.

—Efectivament. És així de trist: ens havíem pensat que tothom havia fet la transició. I no. Catalunya la va fer i encara no tothom. Però gran part de la societat espanyola continua en l'esquema cultural del franquisme. Ja no podem dir que l'estat espanyol té un problema i la societat no. Quan el govern fa el que fa, qui puja a les enquestes és Ciutadanos. Avui l'extrema dreta, representada per

Cs, té premi electoral a Espanya. Tenim un problema greu.

—La policia secreta espanyola us segueix?

—Intento no vigilar si em vigilen. No estic gens pendent d'això. Jo no he comès cap delictes. Res a amagar.

—La consciència religiosa us ha sacsejat?

—No. Jo intento, poc o molt, anar vivint totes les experiències de la meua vida des d'aquesta perspectiva creient. Una de les grans intuïcions de les religions, no solament dels cristians, és que hi ha sacrificis que són llavor. Fructífers. Promesa de futur. Estic convençut que en aquesta etapa hem plantat una llavor molt poderosa, i per això guanyarem. I de manera col·lectiva, no d'una part contra l'altra. N'estic persuadit. La República serà amiga d'Espanya malgrat la ràbia acumulada, malgrat tots els malgrats i els cops de porra. Amics espanyols m'han vingut a veure. Gent que sap que tinc una mirada fraternal cap a Espanya. I alguns no entenen la meua posició. I em diuen, vigila perquè segons com es faci la independència pot ser una ruptura. I dic no. La ruptura és ara. Més ruptura que ara, mai. Perquè la ruptura que m'importa és la ruptura moral. Mireu, la França ocupada formava part d'Alemanya. Estaven més unides aleshores, l'any 1942 o ara el 2107? Doncs el 2017. Perquè la cosa que importa és la unió moral. I ara aquesta unió moral entre la majoria de la societat espanyola i catalana és nul·la.

—Europa devia saber tots els detalls de si enviaven la gent a la presó o no. I van dir d'acord, no creieu?

—Deixeu que hi posi subíndex. Europa 1, Europa 2, Europa 3. Europa 1, els governs. Ens han fallat. Cert. Però oi que som a Bèlgica? I què hi hem posat en valor, aquí? L'Europa 2: la justícia europea. L'estat de dret, una justícia independent i amb garanties. Autèntica democràcia europea. Perquè a Europa una cosa són els governs i una altra el poder judicial. I Europa 3: els ciutadans. És un cas cada vegada més conegut. I en general, la gent del carrer,

La carta que un conflicte garanteix que Europa giri l'esquena a Espanya, no la veig del tot

El responsable del Departament de Salut es presenta a les llistes del 21-D per ERC. ACN

quan descobreix aquest cas, es posa del cantó del moviment independentista. Va entenent que és un conflicte entre democràcia i reacció autoritària. Si el marc mental des del qual els europeus llegien el cas català era entre els de la llei i els qui se la salten, estàvem morts. Perduts. I això no ha passat. I la gent del carrer que ens identifica ens diu, de manera natural, endavant, estem amb vosaltres.

—**El factor temps. El temps com a factor.**
—Això serà lent. I hem d'aprendre dels errors i de les experiències. Per exemple, els terminis no són útils, et treuen marge d'acció política, jo ho entenc. Segona lliçó: des del reconeixement total a la valentia d'aquest poble i la societat civil organitzada, potser el problema no és que el govern no vam explicar els riscos. Potser sí que els vam explicar i és la gent que no li agradava escoltar-los. Saber sentir i escoltar el que no pinta bé és bo. I així millorem tots dels errors. No només el govern. També els ciutadans.

—Això darrer ho compro. Cert. Ara, no us compro, però, que el govern decidís no quedar-se a Sant Jaume i em posés

a mi, ens posés a tots, com a excusa. Sóc jo, Andreu, que decideix si vaig a defensar el govern amb el meu propi cos o no. Doncs vau decidir per mi. Si jo poso en risc el meu cos per la llibertat del meu país és cosa meva. No vostra.

—Però aquest dret passava perquè nosaltres ens quedéssim allà dins a palau. I nosaltres tenim el mateix dret de buscar la protecció de la gent o no. El govern també té el dret de no deixar-se protegir per ciutadans indefensos, desarmats, que s'hagin d'enfrontar a cossos de seguretat. I jo això no ho vull. Crec que el debat el donem per fet. Volem fer-ho pacíficament. És l'única manera. El risc que hi hagi confrontació i víctimes és un risc que jo no el comparteixo. Per raons ètiques, d'entrada. Però estratègiques, també. Hi ha el miratge de dir: totes les independències comporten morts. Però això no vol dir que un mort et garanteixi la independència.

—Un mort, no. I cent morts? Europa no aguanta cent morts a Barcelona. Però són massa. Hauràs de negociar. Seran deu, quaranta, cinquanta? La política, que bèstia.

—Jo ja em nego a priori a considerar-ho com una opció. I no crec que això ens assegurés el canvi de posició europea que alguns preveuen. No hi ha cap raó. En una espiral de violència la tendència és de responsabilitzar totes dues parts. Per tant, Europa no s'atrevirà a posar-se a favor d'una de les parts. Aquesta perspectiva que amb morts els governs d'Europa canvien i es posen del cantó català no crec que aguantí l'anàlisi racional.

—**És Gandhi. Si em pegues, que tothom ho vegi. I tothom em farà costat.**

—Segons com es plantegi, és una idea mítica. Són aquest tipus d'idees que no sé si ens han ajudat. Per exemple: si fem la declaració, els governs ens reconeixeran. O els Mossos haurien d'assumir el control del territori. Són cartes irreals. La carta que un conflicte garanteix que Europa giri l'esquena a Espanya, no la veig del tot.

—**El 22-D, què fem?**

—Comencem una nova etapa. Això fem. Jo sempre faig el paral·lelisme amb l'endemà de la sentència del Tribunal Constitucional. Sabíem que entràvem en una

etapa completament nova. Van aparèixer nous actors, com l'ANC, que no existia. I vells actors van canviar completament de funció. Òmnium. Alguns partits van canviar de programa electoral. I fins que va quedar definit el full de ruta va passar un temps. No va ser l'endemà. I és normal. Ara entrem a la tercera fase.

—Tercera?

—Tercera, sí. La primera és 2003-2010, que és la fase de l'estatut. La segona 2010-2017. I la tercera comença ara, i no sabem quant durarà.

—Són set anys cada vegada, veig.

—Tant de bo sigui curta, però hem d'obrir la possibilitat que sigui com les altres. Tenim tot el plat cuinat? Tot el full de ruta decidit? No. No tenim full de ruta? Tenim els ingredients per a cuinar el nou plat. I també sabem quina mena de plat volem. Però el plat s'ha de cuinar.

—Suposem que els resultats donen victòria als independentistes. Què en fareu?

—Per mi, el camí només pot continuar si tenim un instrument a l'interior i un altre a l'exterior. Tots dos són imprescindibles. Només amb l'instrument de l'interior, ara mateix no podríem avançar amb la coalició del 155 que encara controla el fanàtic congrés espanyol, i Montoro, i el Suprem. Ens quedaríem aturats en una lògica autonòmica. Si no hi ha dues cares, no es pot avançar. Per mi, això no es una opinió subjectiva, és una evidència racional, objectiva: sóc molt contundent defensant aquesta tesi.

—Per què?

—Per què si ens posem a treballar amb aquesta lògica de les dues cares, això ens tranquil·litzarà a tots. Perquè els rols de tothom quedaran reconeguts.

—I acció de govern i política, què poden fer aquests dos instruments?

—Es poden fer moltes coses: aprofundir amb els suports de les societats civils europees. Incrementar la majoria interna dins Catalunya. Jo vinc de la democràcia econòmica. Aquí hi ha una possibilitat de

El conseller de Salut, Toni Comín, entra amb la consellera d'Ensenyament, Clara Ponsatí, a l'última reunió del consell executiu. ALBERT SALAMÉ

mobilització pacífica important, i amb efectes econòmics. S'ha de treballar. I treballar en aquest camp. Perquè això ens obre un camp de mobilització pacífica i plenament legal que pot tenir un impacte més enllà de l'impacte reputacional.

—Com?

—Més com en el segle XXI que no el segle XX. Però es pot fer. Es pot preparar. I preparar bé.

—Crítica a fer. Voteu-me i tornaré, diu Puigdemont. Voteu-me i sortiré de la presó, diu Junqueras. Perdoneu, però això és fals.

—Crec que l'argument, que té part de veritat en tots dos casos, és: si guanyem, el govern espanyol té l'obligació de respectar els resultats. I els qui guanyen han de poder exercir el càrrec. I això és incompatible amb la causa judicial. Respectar els resultats vol dir retirar la causa judicial. El que diuen els partits és que el govern espanyol té l'obligació política, democràtica, moral, de retirar la causa. Si la retira, un pot tornar i l'altre sortir.

—La causa no la retiraran.

—Això ho veurem el dia 21. Si són demòcrates o no. Diran que és cosa dels jutges, tot i que no s'ho creu ningú. Ja ho veurem. El cert és que la fiscalia pot retirar la querrela, i la fiscalia depèn del govern. Si no la retira, no són demòcrates. Jo estic plenament d'acord amb aquesta idea: el respecte del resultat del 21-D és incompatible amb la causa judicial.

—Clara Ponsatí dixit: Tusk i Europa ens van prendre el pèl i no vam saber-ho gestionar.

—Probablement el full de ruta era un full de ruta molt pensat per una sortida negociada. No exclouïa mantenir via unilateral fins al final, però estava més pensat per una via negociada que per una via unilateral

—Potser la feina del 22-D serà aquesta. Pensar una nova via.

—Hem de pensar com forçarem Espanya a la negociació. Això hem de pensar. Hem de trobar un camí que eviti dues vies que no permeten avançar. Ni una bilateralitat

escapista i paralizzadora, ingènua, que diu que hem d'esperar sine die que Espanya vulgui pactar. Això és paràlisi, ens quedàriem quietes, no ens interessa. I tampoc no ens permet avançar la unilateralitat sense xarxa, o sense una correlació de forces suficient. Hi ha el nostre projecte: com forçar el govern espanyol a la negociació bilateral. És possible. Mobilització pacífica amb un impacte que vagi més enllà de la reputació. Ara hem impactat durament a la reputació d'Espanya. 1 d'octubre, col·legis, manifestacions dels Jordis. La reputació d'Espanya està greument tocada. Però ara hem de buscar mobilitzacions pacífiques que no contravinguin les regles del joc democràtic però que tinguin impacte des del punt de vista no només reputacional.

—Rivals. Comencem pel PSC.

—Desolació. Per mi, la paraula que em surt pensant amb el PSC és desolació. Desolació absoluta. Pensar que fan servir el partit on havia estat Pasqual Maragall, Raimon Obiols i tanta gent del catalanisme, per manifestar-se al costat de la Falange! En una manifestació on es demanava l'execució del president de la Generalitat. 'Puigdemont al paredón'. Veure'l fent-se fotografies amb el partit que ha tancat a la presó el govern de Catalunya. Miquel Iceta s'ha fotografiat amb el partit que ha tancat a la presó el govern de Catalunya.

—El PSOE també ha tancat el govern català. Són coautors del 155.

—Efectivament. El PSOE és la tragèdia de la política espanyola. En els moments claus de la política, no està clara que hagin estat a l'altura. Per començar, va donar suport a l'alçament de Primo de Rivera. I a la lluita antifranquista, el PSOE brillava per la seva absència. Els líders de la lluita per la democràcia van ser el PCE i el PSUC. I al PSOE, a la transició, li va costar Déu i ajuda que tingués una visió plurinacional.

—Comuns.

—Els demanaria més valentia. Qui va liderar la lluita contra el franquisme? PCE i PSUC. Qui voldria jo veure liderant la lluita contra el neofranquisme? El neo-

PCE i neo-PSUC. O sigui Podem i comuns. Han trencat amb el PSC a l'Ajuntament de Barcelona. Gest valent. Els ho reconec. Però que siguin més contundents en la seva renúncia de la repressió. I els deixo una pregunta sobre la taula. Si Espanya no està disposada a fer el seu referèndum, hi renuncien? O el fan igualment per la via unilateral? No ho han respost mai.

—Per què votar ERC i no Puigdemont o la CUP?

—Jo, com a persona d'esquerres apel·lo l'elector que voti un projecte d'esquerres. Esquerra de govern, transformadora. Per això cal votar ERC. Ara, dit això, avui Junts per Catalunya són aliats. Clarament. Tenim un projecte que es diu la República. I necessitem anar de la mà i abraçats amb Junts per Catalunya. Però el meu espai ideològic, que crec que és molt necessari per Catalunya, és l'esquerra majoritària. Sempre he estat al mateix lloc. PSUC, d'on ve la meua família, era l'esquerra majoritària durant el tardo-franquisme. Maragall ho va ser durant els anys noranta. I ara l'esquerra majoritària és ERC. Crec que es bo que hi sigui una força d'esquerra que governi el país.

—ERC pot agafar una mica de vot comú?

—Jo estic en aquesta frontera. Sóc el conseller que ha desprivatitzat més que mai, ha fet la llei d'universalitat, ha impulsat l'atenció primària, finançat la sanitat en funció de la renda per lluitar contra les desigualtats en salut, he obert la fecundació in vitro de les lesbianes, transformant el model d'atenció als transsexuals. Des de la Generalitat, he assumit hospitals com el de Berga, el de Reus o el de Móra. Escolteu, un votant dels comuns no està gens lluny d'això. Al parlament jo he acordat tantes o més coses amb CSQP que amb la CUP, que amb el tema sanitat té una postura molt rígida. Tinc una relació personal molt bona amb aquest espai. Jaume Asens, que va ser una de les persones clau en la meua defensa ara a Bèlgica, em va ajudar a construir la xarxa d'advocats amb la qual hem estat treballant. Però també amb Ada Colau, Xavier Domènech, Adrià Alemany, Gerardo Pisarello o Jordi Martí. ■

Tenim un projecte que es diu la República. I necessitem anar de la mà i abraçats amb Junts per Catalunya

He acordat tantes o més coses amb CSQP que amb la CUP, que amb el tema sanitat té una postura molt rígida

CARLES RIERA

‘Aquesta vegada no negociarem sobre els objectius, sinó sobre el punt de partida’

Entrevista al candidat de la CUP per Barcelona: ‘Hem de somriure, però també hem d’ensenyar les dents’

ORIOL BÀBLER

PERE CARDÚS

Encarem els últims dies de campanya i entrarem a la setmana de les eleccions imposades pel govern espanyol després d’un cop d’estat. La repressió ha estat forta i ho és, i el moviment republicà s’ha hagut de preparar ràpidament per a la resistència pacífica i la desobediència civil. Qui millor per a parlar de tot això que un deixeble de Lluís Maria Xirinacs, membre destacat de la Crida a la Solidaritat

i actualment candidat número 1 de la CUP per Barcelona? Carles Riera ens atén entre més entrevistes, actes públics i reunions i ens ofereix algunes reflexions de pes sobre la situació actual i allò que es podrà fer d’ara endavant. El candidat de la CUP assenyala que la transició no s’ha pogut fer de la llei a la llei, com havien preconitzat alguns, que amb el somriure no n’hi ha prou, que caldrà negociar el nou govern parlant del punt

de partida més que no el d’arribada, que algunes estructures d’estat no havien estat preparades amb realisme, que la posició dels comuns és més cínica que ignorant, i que caldrà fer passos endavant i passos enrere en aquesta nova fase cap a la consolidació de la República.

—Sou deixeble de Xirinacs.

—Intel·lectualment, en l’àmbit de l’independentisme, em reconec en dues

El govern de Junts pel Sí va fer possible l'1 d'octubre i la proclamació de la República

Creiem en el múscul, la fortalesa i la convicció de la gent

persones: Lluís Maria Xirinacs i Aureli Argemí.

—No sé si Xirinacs estaria començant a escriure una nova 'traïció dels líders' després del 27 d'octubre...

—Jo diria que encara no. Però potser començaria a preparar-ne l'esborrany per si calgués. Però jo crec que no. Cal reconèixer que el govern de la Generalitat amb la implicació de Junts pel Sí va fer possible l'1 d'octubre i la proclamació de la República el 27 d'octubre. Que no és poca cosa. Són dues fites molt importants. Vaja, són de les principals fites —per no dir les més importants— que ens proposàvem aquesta legislatura. A tothom se li ha de reconèixer el seu mèrit. D'allò que va passar el dia 28, de la no implementació de la República, no ho anomenaria una traïció. Parlaria de feblesa, de manca de preparació, de manca de determinació... En fi. Fragilitat... Però és cert que Xirinacs començaria a prendre notes per si calgués fer un quart volum.

—La seva proposta de resistència pacífica i desobediència civil és ara més necessària que mai?

—De fet, la violència revolucionària és legítima. Fins i tot les Nacions Unides la reconeix en determinades situacions. És absolutament legítima. Tanmateix, Gandhi ja deia que, abans que la submissió, millor la violència. Ell optava per la no-violència. Però abans de rendir-se i sotmetre's, valia més la violència, deia Gandhi. Jo formo part d'aquesta escola que aquí va inaugurar Lluís Maria Xirinacs —o en va ser un dels fundadors— d'estricta obediència gandhiana. Té el seu origen amb Gandhi i té antecedents importants. Té també una bona referència en la Sud-àfrica de Mandela i a molts altres llocs. La resistència pacífica i la desobediència no violenta té una llarguíssima tradició i arrelament en les lluites populars de tot el món. És cert que el més visible i cridaner són les lluites armades. Però en general, la gent es defensa de manera no violenta. Efectivament, vinc d'aquesta tradició,

amb Xirinacs primer, i amb la Crida a la Solidaritat després. Amb tots els respectes pels pobles i les nacions que opten per mètodes de lluita que consideren justos i legítims en cada moment. Però, efectivament, em sembla que aquesta proposta de resistència pacífica i desobediència civil és més vigent que mai a Catalunya. El moviment republicà català ha vist que l'estratègia de resistència no violenta és la que toca ara. Això no implica que l'estat espanyol no actuï de manera violenta. Però sí que comporta que en el temps aquesta violència se li giri en contra.

—Els catalans estan preparats per aguantar la violència d'Espanya?

—La CUP té una grandíssima confiança en el poble de Catalunya. En els més de dos milions de persones que van anar a votar l'1 d'octubre sota unes condicions de repressió enormes i amb un risc molt gran de prendre mal. També confiem en la gent que es va organitzar per defensar urnes, butlletes i col·legis. I en la gent que es va mobilitzar per les vagues del 3 d'octubre i el 8 de novembre. Molta gent va fer un pas endavant que no havia fet mai. I això no ho va fer gent avesada a les lluites socials sinó que ho va fer la ciutadania en general. Creiem en el múscul, la fortalesa i la convicció de la gent. A Brussel·les vam tornar a veure la capacitat mobilitzadora del moviment republicà. I aquest és el nostre punt principal de força. Quan és la gent qui empeny, les coses avancen prou bé. És quan toca actuar a les institucions quan la cosa s'encalla i té més dificultats. Cal aconseguir que el parlament tingui una majoria suficient per a tornar a traslladar a l'acció institucional allò que la gent digui.

—No us demanava tant per la capacitat mobilitzadora i el moment dels somriures com per la violència forta amb possibles morts al carrer. Perquè és d'això que ens van parlar fa unes setmanes...

—Aquests últims anys, s'ha consolidat un missatge que anava bé perquè el moviment fos molt plural i transversal.

L'1 d'octubre tothom va ser de passat. El govern de la Generalitat i les entitats sobiranistes, també

El candidat de la CUP assenyala que la transició no s'ha pogut fer de la llei a la llei.

ORIOl BÄBLER

Era aquesta doble idea de la Revolució dels Somriures i la transició de la llei a la llei. S'ha demostrat que això no és així. De transició de la llei a la llei, no se'n dóna. I que la Revolució dels Somriures ha estat, és i serà molt important, però també haurem de començar a ensenyar les dents. Hem de somriure, però també hem d'alçar els punys. Sempre en una estratègia no violenta, però començar a ensenyar les dents. Abans em demanàveu per la traïció. I jo us deia que no podem parlar de traïció. Crec que Junts pel Sí i el govern van ser ostatges, volguts o per ingenuïtat, d'aquell pensament màgic. Un pensament que es basava en la idea d'un estat espanyol més democràtic i més dialogant i d'una Unió Europea menys demofòbica i menys conservadora i aferrada a l'estatu quo. Certament que van preveure eines per a implementar la República. I estructures d'estat i tot plegat. Però eren eines pensades per a poder-les aplicar en un context de més distensió. Amb conflicte, amb hostilitat, amb estira-i-arrosses, però amb menys violència i en un cert concert de diàleg internacional. Cosa que no va passar. Hi va haver una estratègia

equivocada i manca de determinació. I desconfiança en la gent...

—**Paternalisme?**

—I un cert paternalisme. L'1 d'octubre tothom va ser de passat. El govern de la Generalitat i les entitats sobiranistes, també. Ningú no esperava que passés allò que va passar. Que més de dos milions de persones votessin, que centenars de milers de persones defensessin els col·legis d'aquella manera, que la repressió policíaca fos d'aquell nivell, i que es produís una vaga amb la força que es va produir el 3 d'octubre. Segurament, el govern de la Generalitat i Junts pel Sí esperaven un procés cap a la independència que no modifiqués l'estatu quo. I a partir de l'1 d'octubre i el dia 3, hi ha un cert desplaçament de l'hegemonia cultural en l'àmbit polític cap a posicions no tan sols independentistes, sinó també de molta radicalitat democràtica i social. I emergeix la possibilitat que una part important de la població vulgui fer independència i canviar moltes coses. Això pot haver preocupat alguns entorns de Junts pel Sí i del govern.

—**Si és així com dieu, podria ser aquesta una de les preocupacions d'Europa?**

—És clar. La seva preocupació no és tan sols que es pugui multiplicar el fenomen independentista, que en darrera instància podem comptar amb els dits de les mans. Segurament, la preocupació és que en un territori europeu més de dos milions de persones facin una revolució democràtica. Els preocupa que tanta gent pugui pensar i estar disposada a defensar que, si les lleis són injustes o insuficients, es pot desobeir l'estat, els jutges, els fiscals i la policia... Això sí que preocupa els poders de la Unió Europea. Si ja van procurar d'aixafar-ho a Grècia, és evident que també ho intentaran aquí. La violència de l'estat i aquesta por de la revolució democràtica expliquen la paràlisi d'Europa l'endemà del referèndum. I també expliquen les pressions que es van fer a Puigdemont perquè parés la declaració d'independència.

—**Veig que no considereu raons tècniques en la decisió del 27 d'octubre com podria ser no tenir el control dels diners**

per a pagar les nòmines dels mossos, dels metges, etc. Quin control efectiu del territori hi hauria, sense això?

—Cert. Si vols fer la independència, necessites tenir una majoria. Nosaltres la tenim. Ajustada, però sempre que ens hem comptat hem estat majoria. Necessites tenir també el control del territori. I no el tenim. I necessites tenir suport internacional. I de moment el tenim escàs. De tres potes que necessitem, dues estan febles. El control del territori el tindrem pels mecanismes habituals de l'ús de la força sense exèrcit, policia ni milícia? Com tindrem el control del territori? Entrem en una cosa una mica desconeguda. Com es pot tenir el control del territori sense l'ús de la violència? Cal pensar en els ajuntaments, els CDR i el moviment social que tingui la capacitat de fer un control efectiu del territori. El 8 de novembre va ser un assaig d'això. Però aquesta és una incògnita evident. I cal tenir accés a una economia que et permeti fer funcionar el país. I si et tanquen la caixa, tan sols tens dues vies: accedir a finançament internacional —que té la seva complexitat— o obrir processos de recaptació per la via unilateral. Per a això segon cal una estructura i la determinació de la gent de començar a pagar els impostos en aquesta nova caixa. Implementar la República en els termes en què hem de fer-ho en aquest moment és difícil. És un desafiament molt complicat. Però no hi ha alternativa que no sigui intentar-ho.

—Això vol dir que no hi havia la feina feta en matèria de capacitat econòmica i financera? Els divuit mesos eren per a fer això, oi?

—Aquests són els dubtes que tenim sobre la preparació que s'havia fet. D'això, ens en vam adonar quan s'acostava el dia 10 d'octubre i havíem de proclamar la independència al parlament. És cert que el dia 10 ens va caure el món a sobre. Nosaltres ens havíem cregut que el president Puigdemont declararia la independència. I dues hores abans ens va dir que no ho faria, per totes les raons que ja sabem. Però dies abans ja havíem

Riera ofereix algunes reflexions de pes sobre la situació actual i allò que es podrà fer d'ara endavant. ORIOL BÄBLER

començat a constatar les mancances, les fragilitats i les febleses. La preparació d'estructures d'estat era desigual. I no era sòlida en tots els aspectes. I aquesta de la capacitat d'assumir el finançament del primer període era feta sobre la previsió d'un escenari completament irreal. Ho vam denunciar i en vam parlar amb govern i Junts pel Sí. Però calia continuar avançant. I hi havia el compromís de complir el mandat del referèndum. Calia confiar en la gent i arribar fins al final. Per què no es van preparar prou o amb prou realisme algunes estructures d'estat? Doncs potser perquè dins del govern no tothom encarava aquest moment amb la mateixa convicció i determinació. Hi ha desigualtats en les estructures d'estat preparades en funció de qui depenien.

—Queda clar que això no és només una batalla que es guanyi amb democràcia?

—La democràcia s'acaba imposant. A la curta, a la mitjana o a la llarga. Però sempre s'acaba imposant. I jo estic convençut que ho aconseguirem. Tenim un

moviment de masses republicà. I això és un fet molt potent. I tenim una majoria d'ajuntaments alineats amb aquest moviment. Dijous vinent podem revalidar la majoria parlamentària republicana. Tenim elements molt importants. Però és cert que l'estat espanyol continua tenint el monopoli de la força, la judicatura, la policia, el control de la caixa... I tot això no són bromes. I això ens porta a un cert aïllament internacional. Per això diem que anem a un escenari d'uns quants anys.

—Uns quants anys?

—Poden ser tres anys, quatre o cinc, no ho sé. Poden ser uns quants anys que la nostra estratègia sigui el manteniment del conflicte i la desobediència davant l'estat espanyol. Caldrà sostenir la repressió que això pugui implicar. I començar a construir institucionalitat republicana, a fer procés constituent i a legislar amb lògica republicana. Entrem en una lògica que farem un pas enrere, dos endavant, un altre enrere, quatre endavant. Fent servir la terminologia

Cal pensar en els ajuntaments, els CDR i el moviment social que tingui la capacitat de fer un control efectiu del territori

de Gramsci, ens agrada dir que hem aconseguit l'hegemonia en la cultura política: hegemonia independentista, radicalitat democràtica, un salt endavant en drets. També havíem aconseguit que el projecte republicà tingués un clar factor integrador de construir un país per a tothom.

—**Ho dieu en passat?**

—L'unionisme s'ha proposat de trencar-ho. I és cert que hi ha hagut una certa fractura identitària que nosaltres no volíem. Ara cal generar un discurs republicà molt poc identitàri, molt cívic i molt social. Tot això cal dir-ho, explicar-ho i, sobretot, fer-ho. I sense oblidar que som en una situació de repressió i de conflicte per part de l'estat espanyol. Hem aconseguit desplaçar l'hegemonia en termes gramscians, i ara cal entrar en la guerra de posicions. Cal anar avançant, guanyant territori, controlant-lo i tornar a avançar. Això implicarà suportar una repressió important en determinats moments. Ho sabem. En som conscients. Però tenim una confiança enorme en la

gent d'aquest país. I nosaltres estem disposats a assumir tota la responsabilitat amb totes les conseqüències.

—**Carles Puigdemont ha de tornar i ha de continuar essent el president?**

—Si ha de tornar o no, i quan i com, això és una decisió sobirana d'ell. Qualsevol decisió que prengui, nosaltres la respectarem. Vull insistir que tenim un gran respecte i una gran solidaritat amb el govern que tenim a l'exili i a la presó. Perquè hem tingut grans diferències i controvèrsies, però també hem tingut confluències molt importants. Tothom ha fet els seus sacrificis i esforços i ha assumit les seves contradiccions. I ells han assumit en aquest moment sacrificis més grans de repressió. Per tant, tot el nostre respecte i solidaritat. Tant de bo que l'actual president legítim de la República pugui tornar amb normalitat. Que no ho pugui fer és un senyal més de l'absoluta anomalia democràtica amb què es produeixen aquestes eleccions. Són unes eleccions convocades en un context de cop d'estat.

Riera diu que caldrà fer passos endavant i passos enrere en aquesta nova fase cap a la consolidació de la República.

ORIOl BÀBLER

—Ha de continuar essent el president?

—A partir del dia 22, no es tracta de parlar primer de noms sinó de programa polític i agenda. Per tant, nosaltres no volem entrar en aquesta trifulga que tenen Junts per Catalunya i Esquerra per veure qui ha de ser president. No és que la defugim; pensem que ara no cal fer això. L'objectiu és aconseguir una majoria republicana al parlament. Voldríem també que hi hagués una majoria més desplaçada cap a l'esquerra per a poder legislar en favor de les classes populars. Ens sembla que és la millor manera de cosir fractures i fer una República integradora. Quan arribi el moment d'investir i formar govern, la clau serà el compromís amb la República, amb la desobediència a l'estat i al 155, i amb el procés constituent.

—Com es pot fer això en aquest context?

—D'entrada, desplegant la llei de transitorietat jurídica. També cal restituir els decrets i lleis majoritàriament de protecció social, ambiental o d'equitat que el Tribunal Constitucional s'ha dedicat a suspendre sistemàticament

a instància del govern espanyol. Cal fer un acte de sobirania amb tots aquests decrets i lleis contra els desnonaments, per l'habitatge, d'igualtat d'homes i dones, contra la pobresa energètica... Cal que siguin restituïts. I cal començar a legislar amb lògica republicana. I aquí és on fem un emplaçament als comuns i als socialistes: Escolteu, si aquí es vol legislar al servei d'una economia social i al servei de les classes populars, en el marc estatutari i constitucional no ho podem fer. Això tan sols es pot fer en el marc republicà. Perquè, si no, serem on érem. Ens diran que envaïm competències de l'estat o que atemptem contra la unitat de mercat o els interessos de les empreses de l'Ibex-35.

—És més important el punt de partida que els objectius finals en aquest moment?

—Si realment volem arribar a bon port, caldrà fer-ho des del marc de la República. Aquest és el punt de partida. La consolidació de la República estarà feta quan puguem. Quan puguem! Perquè tot això es farà en un context de repressió

molt forta. Aquesta vegada no negociarem sobre els objectius, sinó sobre el punt de partida. República des del primer moment, llei de transitorietat, procés constituent i desobediència al 155. Si aquest és el compromís, nosaltres no tan sols investirem el president que assumeixi aquest programa. Nosaltres estarem disposats a participar-hi assumint qualsevol responsabilitat i totes les conseqüències. En aquest govern el president Puigdemont o el vice-president Junqueras serien benvinguts, i tant! Només faltaria!

—La CUP està més a prop de Junts per Catalunya que de l'esquerra d'obediència espanyola?

—Si com a esquerra d'obediència espanyola entenem el Partit Socialista, sens dubte.

—Si em referís al Partit Socialista, no hauria fet servir el mot 'esquerra'...

—Em demaneu per Podem i els comuns, doncs. Des del punt de vista republicà i del projecte de ruptura democràtica amb l'estat espanyol, sí. Si

Deixeble de Lluís Maria Xirinacs i membre destacat de la Crida a la Solidaritat. ORIOL BÄBLER

parlem de la voluntat de materialitzar la República en els termes que parlàvem ara, és evident que estem més a prop de Puigdemont i d'Esquerra Republicana que no de Podem o comuns. Hi insisteixo: des del punt de vista d'implementar el mandat de l'1 d'octubre i no tornar a la pantalla de l'estatut. En aquest sentit, estem més a prop d'Esquerra Republicana i de Puigdemont. I remarco Puigdemont. Una altra cosa és el PDECat. Però també tenim l'objectiu d'incidir tant com sigui possible perquè el parlament sigui majoritàriament republicà i que hi hagi un desplaçament a l'esquerra que ens permeti de legislar en termes republicans amb sensibilitat social. Des del punt de vista social, amb els comuns tenim moltes coincidències. Per això els demanem que se sumin a la revolta democràtica de ruptura amb el règim del 78. No perdem aquesta esperança.

—La impossibilitat de fer aquesta política social des del marc autonòmic i constitucional és un fet demostrat. La posició dels comuns és per ignorància o per cinisme?

—Jo crec que és més cinisme. Quan hi va haver la crisi del règim del 78, amb la crisi econòmica, l'esclat de la corrupció i la crisi de la monarquia, alguns sectors de les oligarquies de l'estat van decidir d'apuntalar el règim davant la caiguda del PP i el PSOE. I ho van fer pels dos cantons. Amb Ciudadanos per la dreta i amb Podemos per l'esquerra. Em sembla clar que, si bé Podemos neix del 15-M i d'una voluntat de canvi i transformació republicana de l'estat espanyol, és cert que alguns sectors de l'establishment hi veuen una oportunitat d'apuntalar el règim per compensar la caiguda del PSOE. I hi ha grups empresarials i mediàtics que són darrere de Ciudadanos i de Podemos. Si més no, facilitant-los el terreny i donant-los espais i oportunitats. Podemos s'ha mogut sempre amb aquest dilema: ser una força regeneracionista de l'estat per l'esquerra o ser una força que trenqui amb el règim del 78 com havien anunciat en el seu origen.

—I comencen a resoldre'l?

—Sembla que el viratge cap al regeneracionisme o el reformisme és clar. Es mouen ara en el terreny de la monarquia, de la constitució i l'estatut, i volen ser la força d'esquerra d'aquest statu quo. És inquietant. El trencament que han tingut a Podem a Catalunya diria que és precisament per això. Albano-Dante Fachin representa el discurs dels orígens i, malauradament, Domènech i companyia representen el discurs de readaptació. És una qüestió d'un cert cinisme. Ells saben perfectament que un referèndum pactat és impossible. El dictador ho va deixar tot lligat i ben lligat. La reforma constitucional de tipus federal o confederal és una possibilitat completament remota. Saben perfectament que això és inviable. I això és cinisme. Reforcen l'estat i l'estatu quo.

—Al principi ha sortit la vostra participació destacada a la Crida. Amb Jordi Sànchez i Àngel Colom, en van ser les cares més conegudes. I ara Sànchez és a la presó. Què us fa pensar?

—Em commou molt parlar d'això. Perquè em dol molt la seva situació. Amb les persones que venim de la Crida, encara que hem fet trajectòries molt diferents i que hem pogut tenir discrepàncies polítiques, hi ha una cosa que ens manté units i amb amicitia. Quan veig el Jordi, ens sentim companys. Independentment de les diferències polítiques. Ara quan ens hem retrobat tota la gent de la Crida per defensar els Jordis, és com si fos ahir tot plegat. A mi em toca i m'afecta parlar d'això. El Jordi és una persona estimada i respectada. I em dol que estigui a la presó. Ell, en Jordi Cuixart, l'Oriol Junqueras i en Joaquim Forn. Em dol la seva situació. La de tots. Però amb en Jordi Sànchez la relació és especial. Des de la CUP, és evident, i jo personalment, faré tot el que calgui en cada moment perquè surtin com més aviat millor. No l'he pogut anar a veure encara. Hem intercanviat missatges per mitjà d'una persona que fa de pont. A veure si ens podem retrobar al parlament ben aviat. ■

República des del primer moment, llei de transitorietat, procés constituent i desobediència al 155

El dictador ho va deixar tot lligat i ben lligat. La reforma constitucional de tipus federal o confederal és una possibilitat completament remota

LAURA MASVIDAL

‘Mantenint-los a la presó volen atemorir-nos, no ho hem de permetre’

Entrevista a Laura Masvidal, que ens explica com viu l'empresonament del seu marit, Joaquim Forn

ALBERT SALAMÉ

ASSUMPCIÓ MARESMÀ

Concretem l'entrevista amb Laura Masvidal quan va cap a Estremera a veure en Joaquim Forn, el seu marit. Va acompanyada de les seves filles. És al tren. Mentre intercanviem missatges intueixo que se li farà molt llarg aquest dia que tot just comença. M'adono que no m'havia imaginat que fos tan complicat. Aquell dia, una bona part del país rep un whatsapp amb unes paraules d'ella, que algú ha reenviat. Són paraules valentes i dures. Gens conformistes. L'endemà sortiran en una carta que es llegirà a la plaça del Rei de Barcelona i que publicarà VilaWeb. Demana, entre més coses, que no callem mentre uns s'atreveixen a tot, que no es deixi de fer denúncia des d'enlloc i que la societat civil s'organitzi per trobar el camí.

Amb aquestes paraules, consistents, precises, descobrim la veu pròpia de Laura Masvidal. Ella, que no es correspon a l'arquetip d'activista, demostra una valentia i una força de persona de pedra picada. Ho fa sense amagar el sofriment i la perplexitat del que viuen ella i la seva família. Parla de tot obertament. De la intimitat sense dissimular els neguits d'una situació hostil. Diu en veu alta que si parlar ha de perjudicar el seu marit vol dir que no anem bé. Hi ha qui li recomana que no parli, però no vol deixar-se endur per la por i ens recorda a cada gest que no ho hem de fer. No estalvia somriures ni positivitat. Val més que la llegiu.

—Com l'heu trobat aquests últims dies?

—En Joaquim ens sorprèn positivament, és una persona molt forta. Està convençut que allà no pot fer res, té ganes de sortir i es prepara la declaració del dia 11. Està serè perquè té la consciència molt tranquil·la i això li dóna molta pau i molta força. Ens asserena a nosaltres. Les visites acabes dedicant-les a la logística, perquè són molt limitades i has d'aprofitar el temps. Ell ens explica anècdotes del que viu. Ho escriu perquè no ho vol oblidar. Sempre intenta treure lliçons del

Si la presó provisional és curta no passa res, però si s'allarga pot fer malbé el que tenim. La família és la nostra fortalesa

En aquesta presó no poden tenir música. No tenen cap accés a cap aparell tecnològic mentre fan la presó provisional

que li passa i convertir-les en positives. Quan surto és un xoc molt bèstia, te'n vas molt enfadada. Quan veus que ell es queda allà a dins et desesperes. L'última vegada que ens vàrem veure sense vidre, amb les meves filles i una cunyada, va ser més distès.

—Us heu d'aprendre a relacionar en aquest entorn?

—Tot i que fa molts anys que som casats, en la distància trobes molts recursos que no sabies que tenies. Així i tot, la intimitat és una cosa que es va trencant. Les trucades són de quatre minuts i quan han passat es talla. Tots dos ens diem que estem bé, però sabem que no és així. Quan penjo el telèfon sento un gran trasbals i a ell li deu passar igual. Quan vas amb amics això queda més dissimulat. Però quan et trobes només amb ell, en una habitació de presó, amb un fred horrorós, on hi ha un catre i se suposa que allò ha de ser una relació íntima... sents que la comunicació íntima et fa por perquè no vols trencar-te. Ens intuïm però t'has de mantenir fort. Això és molt dur, com a parella. Si la presó provisional és curta no passa res, però si s'allarga pot fer malbé el que tenim. La família és la nostra fortalesa. Estic molt indignada perquè això és molt injust.

—Fa poc vàreu fer vint-i-cinc anys de casats...

—Quan vaig parlar amb el mossèn de fer alguna cosa, hi havia dues possibilitats. Una que ja fos fora i féssim una acció de gràcies. L'altra, fer una pregària si era a dins. Quan vaig veure que seria a dins li vaig trucar i li vaig dir: 'Ara que sabem quina és la situació farem una pregària.' Allò es va mig desbordar perquè la gent l'estima molt i van voler donar suport des del cor venint. Va venir molta gent. Estic molt contenta d'haver-ho fet. Em va donar molta força. En Joaquim és una persona de pau; n'hem parlat moltes vegades: la seva acció política i de servei públic, en part li ve d'una vocació des de l'humanisme cristià. Ell és una persona de fe.

—Arribar a Estremera no deu ser fàcil?

—Anar a Estremera, si hi vas amb cotxe, és molt pesat perquè són moltes hores per estar allà quaranta minuts i a sobre fer una vista amb un vidre al mig. Amb tren és més còmode perquè pots treballar i aprofites més l'estona. Si hi vaig amb tren, quan baixo llogo un cotxe fins a Estremera i quan torno ho faig al revés. Amb prou feina tens temps de menjar perquè el temps és molt just. Ara, com que l'han canviat de mòdul, el podem visitar el dissabte a la tarda o diumenge al matí a les deu. Si hi vas el diumenge, o hi fas nit o no hi arribes. Però, vaja, tota la logística de la presó és del segle XIX. L'altre dia parlava amb en Romeva, que era el seu company de cel·la, i m'explicava que havien d'omplir instàncies amb tres fulls de calca. T'ho imagines? Paper de calca. Després, omplen la instància i encara passen cinc o sis dies fins que la direcció no respon. Llavors et passa el que li va passar al bisbe Novell de Solsona, que, malgrat tenir els permisos, va fer el viatge fins a Estremera i la directora de la presó li va dir que no entrava. Tot és molt absurd. Imagina't, ens va demanar música i al final ho hem hagut de deixar estar. Es veu que és un problema molt gran. En aquesta presó no poden tenir música. No tenen cap accés a cap aparell tecnològic mentre fan la presó provisional.

—Abans dèieu que havíeu parlat amb Raül Romeva. Teniu relació amb els consellers que han sortit de la presó?

—Jo no tinc ganes de molestar-los, perquè ells també han fet un parèntesi i la qüestió de la presó ha quedat com en una capseta. Però és veritat que, com que han viscut una experiència molt forta i molt íntima amb en Joaquim, sí que tinc necessitat de parlar amb ells perquè m'expliquin què feien, com el veien, com convivia. Però és complicat, perquè hi ha coses molt íntimes, moments molt difícils. No és bo remoure el que els recorda la presó.

—Estàveu mentalitzada per a una situació així?

Aquestes mostres de sincera estima, de gent que troben que és injust que sigui a la presó, són bones

Diu en veu alta que si parlar ha de perjudicar el seu marit vol dir que no anem bé. ALBERT SALAMÉ

—És obvi que havíem parlat de moltes coses. Una cosa és imaginar-t'ho i una altra és quan et passa. Jo li vaig fer una comparació, a en Joaquim. Li deia que és com quan tens por de certes malalties que saps que estadísticament et poden tocar i tenen conseqüències molt greus. No és igual pensar que la pots tenir que el dia que et donen el diagnòstic. I ell em va dir: 'No comparis, és molt pitjor estar malalt.' I sí. Té tota la raó del món.

—Quan va tornar de Brussel·les vàreu viure un moment molt dur, amb aquella rebuda d'uns ultres, sense cap protecció ...

—Va ser molt dur, però han passat tantes coses difícils en tan poc temps que també m'agrada pensar en les coses positives. El dia de Cap d'Any tothom deia: 'A veure si aquest any tot va més bé perquè el 2017 ha estat un any horrorós.' Jo em vaig aturar a pensar el que tothom em deia. Per a mi també havia estat dur abans de les detencions perquè havia tingut un accident molt fort de genoll. Fins al juny vaig estar amb cadira de rodes i no em vaig reincorporar a la

feina fins al setembre. Així i tot, sí que m'agrada pensar que, malgrat que l'any ha acabat horrorós, hem viscut coses molt boniques, que són aquí per sempre i no les podem oblidar.

—Què hi poseu a la llista positiva?

—Com a col·lectivitat hem viscut coses molt maques i encara ara les vivim, malgrat la situació personal. Veure les reaccions de la gent d'aquest país m'emociona. En Joaquim en algunes visites em torna un paquet de cartes. En algun viatge de TGV, de tornada, les que veiem que no són de gent que coneixem, en llegim alguna. Hi ha gent de tot el món. Hi ha gent del país que et diu coses des del cor, gent que fa ironia, gent que fa dibuixos, hi ha poesia... Com a poble vivim moments indescriptibles, que ens uneixen, ens identifiquen, que ens enforteixen i no vull de deixar de veure el costat bonic de tot plegat. Jo des del dia que el van tancar a la presó tinc en un costat el que és dolent en vermell i a l'altre costat vaig fent llista de les coses maques i positives. La llista de les coses positives creix i creix.

—Podeu explicar-ne algunes?

—Jo he fet amistat absolutament amb tots els veïns de l'escala, pensin el que pensin. Això no té res a veure amb el pensament, en Joaquim és un veí estimat i la gent ens aprecia. Aquestes mostres de sincera estima, de gent que troben que és injust que sigui a la presó, són bones. Hi ha gent que diu que han tingut grans discussions, jo no n'he tingudes, jo tinc amics que no opinen igual que nosaltres i els he tinguts al costat del tot. A alguna filla no li ha passat així, però ha estat capaç de parlar-ne des de l'amistat... Al final això també ens dóna molta força. En Joaquim ens deia aquests dies: celebren Nadal, penseu en el sentit de Nadal, perquè a dins de la presó hi ha gent que està molt sola. Jo entenc el sentit del meu presidi, no seré amb vosaltres, jo us tinc a vosaltres. Els amics han respost de manera inimaginable, ens fa costat tothom, jo no estic sol.

—Quan van deixar anar als altres consellers i el vostre marit es va quedar, devíeu quedar molt afectats.

—Aquell divendres, quan el jutge no va

voler decidir, tothom estava molt convençut que sortirien. Vam pensar que calia fer-los una rebuda digna. Jo vaig dir: 'Atenció, no organitzem res perquè no sabem què passarà. I si no surten tots?' I vam quedar a Sants esperant la decisió, teníem temps de sobres per arribar-hi. Mentre érem allà vaig rebre un missatge de l'advocat dient que no hi havia bones notícies i al mateix temps una trucada d'en Joaquim que havia vist a la tele que ell es quedava, quan encara l'advocat no havia rebut la notificació. Llavors uns van marxar i uns altres ens vam quedar. No entenc que surti una notícia per la televisió i l'advocat encara no l'hagi confirmada. De tot, ens n'assabentem per la premsa i ell per la tele.

—**I a partir d'aquell moment vàreu entrar en una fase molt més dura.**

—Jo tinc molta esperança que surti. En principi, hem delegat en un bon professional que porta la defensa i se suposa que les lleis han de funcionar. En teoria, això m'hauria de fer estar tranquil·la, però quan veus que els arguments són que pugui causar aldarulls violents se't posen els cabells de punta. En Joaquim és una persona molt pacífica. El risc de la violència no el veig enlloc. Quin altre perill volen que hi hagi? Que marxi? Però si va tornar. Jo li vaig dir: 'No vinguis...'

—**No volíeu que tornés?**

—Jo, sense valorar-ho, impulsivament, per intuïció, a cop calent, li vaig dir: 'No vinguis. Espereu.' Ara no sé què faria, també és molt fort que haguessin de marxar, que hagin d'estar a fora. Tot plegat, no ho sé....

—**Quan heu entrat parlàveu de la perplexitat que us crea la situació.**

—Sí, estic perplexa quan veig què diuen. És un argumentari que es munten per justificar de tenir-lo allà. El principi d'*In dubio pro reo*, no el veig enlloc, no hi és. El jutge ha de valorar uns fets, no unes opinions. En Joaquim no s'ha amagat mai de les seves opinions. Les sap tothom i ningú no se n'amaga. Una altra qüestió és que assumeixi els or-

Demana, entre més coses, que no callem mentre uns s'atreveixen a tot, que no es deixi de fer denúncia des d'enlloc. ALBERT SALAMÉ

denaments. És una persona d'ordre... La justificació de la presó provisional no existeix en absolut. Ara ha demanat de tornar a declarar sobre el fons. Estic convençuda que quan el jutge l'escolti l'haurà de deixar anar. Però és clar, jo sóc jo.

—**A la carta explicàveu que a un amic vostre l'havien amonestat per haver explicat la situació dels presos i que no havíem de callar, que no havíem de resignar-nos...**

—Sí, un amic meu, catedràtic, va fer una conferència i en acabar va fer un comentari dient: 'Avui no hi som tots, tinc uns amics a la presó...' D'això se'n diu llibertat de càtedra. I llavors hi ha presentadors o moderadors que ho veten o ho amonesten. Tot això em recorda coses que m'havien explicat i que no em pensava viure. Quan nosaltres hem de vigilar què diem i ens autocensurem, tolerem unes situacions que han fet molt de mal i és quan jo penso que potser hem callat massa temps. Això m'ho diu la meva mare. Que ara siguem tanta

gent reclamant segons què no és fruit d'un dia. Aquest moviment creix perquè s'acumula molta sensació d'injustícia. Per això jo dic que és hora que si considerem que unes certes situacions no són justes i no ens sentim ben tractats ho diguem. Jo mateixa he callat moltes vegades a l'escola i a la universitat. Quan estudiava dret, demanar les classes en català era un problema molt gros, no únicament no hi havia manera d'aconseguir-les, sinó que molts estudiants ens maltractaven. Hem estat massa temps sentint-nos petits. Això no ha de tornar a passar. I si la gent considera que les situacions són injustes, que no ens tracten justament, que les presons provisionals són un escàndol, ho hem de dir a tot arreu.

—**Us fa por que ens acostumem a aquesta situació?**

—No es pot convertir en normal una cosa que és una vergonya. Aquesta militància, jo no vull deixar de fer-la. Jo sola no faré res. No podem viure eternament indignats, aniríem enrere, hem

de canalitzar aquesta ràbia de manera positiva. Ens hem d'organitzar. Ara ja ens qüestionen el dret de reunió. Jo al·lucino. Justament Catalunya ha estat pionera en això. Moltes vegades la societat civil ha passat davant de la política. Amb cultura, amb art, en ensenyament això és un valor enorme que té aquesta societat.

—Però de vegades la gent fa un esforç enorme, com per exemple anar Brussel·les. I el fet de veure que la repressió no s'atura li crea una sensació d'impotència.

—La tenim, la tenim, la sensació d'impotència, però és una sensació. Jo vull dir a la gent que potència en tenim. Volen atemorint-nos mantenint-los a la presó. Pensen que tots hem d'escarmentar, que hem de tenir por i que hem de pensar que no ha valgut la pena i que hem de tornar a allò que ells consideren 'el orden establecido'. Jo ja no sé si puc parlar o no, però tinc clar que això no ho hem de permetre. Voler llibertat, voler cultura, voler gestionar-te les coses d'una manera millor no pot ser un delictes i no pot ser prohibit.

—Teniu la sensació que pel fet de pensar d'una manera teniu una vida diferent que la que pot tenir una persona que pensa com el govern espanyol?

—Òbviament, que la tinc. Tampoc no acabo d'entendre els mitjans de comunicació, i n'estic molt dolguda. És obvi que tots tenen llibertat d'opinió, però dir mentides i intoxicar no pot ser. No pot ser que el poble veï o germà vegi les coses com les veu perquè li han venut constantment mentides. Necessito dir-los-ho. Molta gent que conec que té família a Espanya estan molt dolguts. Em diuen que costa d'entendre que els seus parents acabin creient-se més la tele que a nosaltres, la seva família. Vull fer un clam en aquest sentit. Són periodistes i no poden dir mentides.

—A l'agost vàreu viure l'atemptat des de primera fila. És xocant veure que el conseller que tothom va valorar que havia afrontat aquella difícil situació de la millor manera, ara sigui a la presó.

—En aquest país el mes d'agost va passar una cosa molt forta, però com després n'hem passades tantes encara no hem pogut fer el dol ben fet del mes

d'agost. I no s'hi val. Allò que va passar va ser terrible. A en Joaquim ara el veus i, malgrat tota la situació que viu, té la cara relaxada. El mes d'agost estava molt tens. Gestionar els fets de l'agost, sabent que ell havia entrat al juliol, va ser un impacte molt gran. Sort que treballava, que no feia vacances. Però ell, tot i ser fort, és molt sensible. I amb l'atemptat de la Rambla va patir moltíssim i va actuar amb responsabilitat. En Joaquim quan treballa sempre confia molt en tots els equips. El cos de Mossos estava molt preparat, els equips d'emergència són model a Europa. Ell és un generador d'equips. Li agrada entendre's amb la gent i va donar un protagonisme als tècnics. Els altres cossos policíacs es van sentir molt incòmodes. Jo no vull creure que això és una revenja perquè ha fet bé una gestió d'aquesta mena. El meu cap no pot ni podria processar això, tot i que hi ha qui m'ho comenta. No ho tolero. Com a policia t'has d'alegrar de l'èxit dels altres cossos.

—Quan us vàreu fer independentista?
—D'independentista jo ho he estat de manera natural de molt joveneta.

Hem de canalitzar aquesta ràbia de manera positiva. Ens hem d'organitzar

El perquè no el sabia dir. A casa meva, de moltes coses no se'n parlava. La meva mare ara ha obert un calaix que no havia obert mai. Els meus avis per part de mare van ser rojos i van tenir la vida molt complicada. L'àvia va ser empresonada amb la meva mare –perquè encara era un nadó– per haver fet classes de costura a les noies d'Esquerra Republicana. Quan la Generalitat va reconèixer els funcionaris de l'època republicana, allò es va començar a tocar. Fins llavors no n'havien parlat. Van començar a explicar coses, però molt poques. La mare era una dona prudent. Quan li deia que anava a una manifestació sempre em deia: 'Vigileu!' Ara lide- raria qualsevol manifestació. Com et deia, ella ha obert un calaix i comença a pensar que horrorós que devia ser el que van viure els seus pares, que no en parlessin mai. Viu això com si fossin els anys de la dictadura.

—Però la cosa que impressiona és que abans es frenaven per por i ara ja no en tenen, de por.

—És veritat, no els frena pas, la por.

—Què la por hagi desaparegut us colpeix?

—Això m'esperança moltíssim. Això vol dir que només podem anar endavant. Ara sabem on som.

—He llegit que el 1991 us van retenir abans d'entrar a l'estadi olímpic perquè dúieu una pancarta de 'Freedom for Catalonia'.

—Això no ho recordo. A la inauguració de l'estadi olímpic jo duia una bandera catalana i la policia que hi havia a l'entrada em va dir que no la podia entrar, que l'estripés, que era molt grossa. Vaig dir que no i em va dir que me la retenien. Jo els vaig contestar que quan acabés l'aniria a buscar. Quan hi vaig anar, a banda que em van humiliar de mala manera, em van dir que l'havien llençada al contenidor perquè la senyera era escombraries i aquell era el seu lloc. Jo,

que era molt joveneta, no m'ho podia creure: com, que l'havien llençada al contenidor? Em van dir que posés una denúncia. Vaig anar a fer-la i no me la van agafar. Me'n vaig anar al jutjat de guàrdia a posar-la. Després vaig rebre una citació per desordres públics i a la feina em van dir: 'Què has fet?' Jo no havia fet res, només havia volgut entrar una bandera catalana. Aquell dia vaig començar a intuir que alguna cosa en aquest país no anava bé. Nosaltres no ens amaguem del nostre passat, però per les nostres opinions no ens poden tancar a la presó.

—Els familiars dels presos i exiliats heu fet l'Associació pels Drets Civils.

—La gent ens vol ajudar i és important que conegui aquesta associació. Quan el principal aportador econòmic d'una família de cop i volta es queda sense feina i és a la presó o a l'exili les famílies reben un impacte molt fort. L'associació és de tots els qui som ara i els qui puguin afegir-s'hi. La llista és molt llarga. Anar a Estremera és car, jo he de deixar la meva feina, la meva filla ha de deixar d'anar a classe... Comprar tres o quatre bitllets de TGV, llogar un cotxe. Imagina't els que van a Brussel·les. Tot plegat són molts diners. La Caixa Solidària recollia diners per a les fiances, però, és clar, s'han de pagar els advocats. Totes les defenses legals valen molts diners. Perquè la gent ho sàpiga, l'Associació pels Drets Civils recull diners per a les despeses que origina aquesta situació, que són bàsicament trasllats i pensió de nens i aliments i la Caixa Solidària per a pagar les fiances.

—Veieu la situació negra?

—La veig cada dia més negra, perquè ells van dir que ens donaven una eina que eren unes eleccions democràtiques, però és mentida, perquè no podem fer res. És com una ficció, que hem acceptat tots i ara som on som i ens han de dir com avancem al tauler. Ells també han de donar pistes de com podem sortir-ne. Cada vegada estarem més enfadats. ■

Nosaltres no ens amaguem del nostre passat, però per les nostres opinions no ens poden tancar a la presó

L'Associació pels Drets Civils recull diners per a les despeses que origina aquesta situació, que són bàsicament trasllats i pensió de nens

JORDI TURULL*‘Per molt que ella s’ho pensi, Soraya no és la llei’*

Entrevista al diputat de Junts per Catalunya sobre la seva estada a la presó d’Estremera i el futur del país

ALBERT SALAMÉ

ASSUMPCIÓ MARESMÀ

Jordi Turull arriba de donar sang. Parlem de la presó i de la investidura d’en Puigdemont. Entrem al detall dels dies de presó. No de la investidura, perquè ho diu tot curt i clar, com fa ell. Són dies de poc soroll i molta feina, és la seva definició. La gent ja ens entén. Hi haurà acord. No deixa cap escletxa per a donar la raó a res que sigui sotmetre’s a la lògica del 155.

—Aquests dies éreu inamovible. Afirmeu que hi hauria pacte per la mesa i n’hi ha hagut. Passarà igual amb la investidura?

—Vénen unes setmanes en què ho intentaran tot, primer dividir Junts per Catalunya, Esquerra i la CUP. Després enfrontar Junts per Catalunya amb ella mateixa. Jo ja ho vaig dir la setmana passada, quan tots deien que no es formaria la mesa, i ho repeteixo ara: perden el temps, ens posarem d’acord. Era obvi que ens hi posariem i ara ho és que ens hi posarem. Intenten sembrar discòrdia perquè no passi allò que és determinant, que és que anem a l’una. No ho aconseguiran, ens posarem d’acord.

—Deuen dir que sou optimista. En sou de mena?

—Optimista? Bé, a la presó vaig llegir una frase de Churchill que deia ‘Sóc optimista, no sembla útil ser res més.’

—Això us va ajudar a sortir de la presó amb un somriure?

—No sé si vaig sortir amb un somriure. Va ser una sortida molt trista. Veure que no sortíem tots i deixar allà dins l’Oriol Junqueras i en Joaquim Forn va ser molt dur. Vam poder-nos-ne acomiadar i vam sortir amb la determinació que fariem el que fos perquè sortíssin d’allà, que volíem agrair a tothom la solidaritat que hi ha hagut i que amb les eleccions volíem combatre democràticament el 155. Si és pensaven que per haver estat a la presó ens n’aniríem a casa anaven equivocats. Ens vam comprometre que el dia de la reflexió els aniríem a veure a la presó i així ho vam fer.

El que impressiona és veure un company de govern emmanillat

Jo, des del primer moment, vaig tenir clar que em quedava aquí

—Tornar a Estremera no devia ser fàcil?
—Va ser una sensació molt estranya, però tenia moltes ganes de veure'ls i no vaig pensar en res més.

—Però us devia impressionar...
—No sabia ben bé a quina part de la presó havíem estat. Vam entrar en furgoneta de la Guàrdia Civil de nit i vam sortir de nit. Quan ens anàvem acostant a la presó em va impressionar veure aquella extensió plana, immensa i allà enmig, com un bolet, una presó. Llavors, de sobte, et trobes buscant el bosquet petit que veies des de la cel·la. Jo veia el mòdul del davant, però per un cantó veia un tros de bosquet i una construcció estranya. El bosc el vaig situar i el mòdul on era també. I sí, que en aquell moment em va fer cosa.

—Hi penseu?
—Et ve al cap. Segons l'hora que és penses ara faria això o faria allò. Són les set del vespre, ara soparia, ara ja seria a la cel·la i ja no en podria sortir. Et vénen al cap aquestes coses. Però com que, per sort, hi ha hagut hipèractivitat, no hi he pensat tant. Nadal també han estat molt estrany perquè sembla que gairebé hagis de tenir remordiment de consciència perquè tu has sortit i ells no. És una sensació que tens dins, com si tinguessis alguna culpa que ells no hagin sortit. Tenim la necessitat de veure'ls i de dir-los que hi som i que fem coses perquè surtin. Aviat hi tornarem.

—Com els vàreu veure?
—No us ho sabria explicar. M'imagino que els vaig veure com ens devien veure a nosaltres la gent que ens visitava. Em va impressionar molt quan el 8 de gener vam veure els dos Jordis junts i ens vam adonar que no s'havien vist durant totes les festes, ni per Nadal, ni per Cap d'Any, ni per Reis. Recordo que es van preguntar l'un a l'altre com les havien passades. Sort que ens hi vam poder estar estona. La visita d'un advocat t'arregla mitja tarda. Saps que trencar la monotonia i l'aïllament és molt important.

—Els podeu visitar junts?
—Sí, perquè som advocats, però sempre a través d'un vidre.

—Després de declarar, quan vàreu saber que us tancaven...
—Quan t'emmanillen ho veus com una incomoditat, però no veus tot el que significa. En canvi, el que impressiona és veure un company de govern emmanillat. Quan vaig baixar als calabossos, el primer que vaig veure va ser en Romeva. L'escorcollaven, amb les mans a la part. Jo anava emmanillat amb les mans al darrere. Ens vam encreuar la mirada i sense dir res ens vam preguntar què passaria? Després em van treure les manilles per escorcollar-me a mi i en aquell moment va entrar la Meritxell i a la seva cara vaig veure el mateix que devia expressar la meua. Recordo una cara molt expressiva i no en positiu. Li vaig acariciar la cara i li vaig dir 'ens en sortirem'. En el cas de la Meritxell sabies que ja no ens trobaríem perquè no coincidiríem. No sé si se'n recorda, ella, però aquest moment em va impressionar molt. Ella no va tenir temps de respondre'm.

—Us pensàveu que us tancarien?
—Home, jo sí. Vaig deixar una carta a la meua dona i a les meves filles. Quan et citen en menys de vint-i-quatre hores, una querella com aquella i els Jordis ja estaven empresonats, saps que les garanties d'aquell 2 de novembre eren zero. Sabíem que les possibilitats de tornar no eren molt altes.

—Per què us vàreu quedar?
—Ho vaig tenir clar des del principi i ho va decidir cadascú segons les seves circumstàncies. Hi ha un respecte absolut per la decisió de cadascú. És una decisió molt personal. Jo, des del primer moment, vaig tenir clar que em quedava aquí.

—I en algun moment heu pensat que us havíeu equivocat?
—No. L'exili és molt dur, no és cap ganga.

—El primer contacte amb l'exterior quin va ser?

—El primer dia que érem a la presó ens diuen que tenim un telegrama. Ens vam pensar que devia ser algun tràmit. I no, era un telegrama molt maco de la CUP, que va significar molt per a nosaltres. Va ser la confirmació que a fora tothom ja sabia on érem. Els ho vaig agrair molt. Quan arribes allà vas molt despistat. La segona setmana ja t'has espavilat, però els primers dies...

—I les cartes?

—El volum impressiona molt, són cartes amb molt de sentiment. Veies l'adreça i en rebíem de tot el món. No és només que et distreuen, sinó que et donen molta fortalesa perquè veus que la gent hi és. Tu ets allà perquè tenim uns compromisos amb la gent i la gent és allà. Les cartes t'ajudaven molt encara que no els conegués. També n'hi havia de gent que feia molts anys que no en sabies res. Miraves el remitent i et situava en un record. En rebíem de molta gent que no era independentista i li sabia greu la nostra situació. I d' Austràlia, del Japó, del Canadà... Aquestes em sabia greu no

contestar-les perquè no sabies quin cost de segells tenien ni com anava.

—Sembla que us vàreu adaptar de pressa...

—Els altres presos ens deien 'és que sou molt normals'. Nosaltres els dèiem que som així, no vivim en una altra galàxia. T'adaptes a fer una conversa del que sigui, parlaves amb tothom. Miraves de no preguntar gaire per quins crims eren allà condemnats. Però que quan marxis t'aplaudeixin i se t'abracin molts presos vol dir que allà hi has trobat humanitat i que nosaltres també hi vam aportar la que vam poder. Hi havia algú que no sabia llegir ni escriure i l'ajudaves a fer una instància i ells també t'ajudaven a tu. N'hi va haver un que em va deixar un rellotge perquè jo no en portava i em passava el dia preguntant quina hora era. En Salvador, el gitano, em va dir: 'Ja te'n dono un, que en tinc dos.' Igual que a l'hora de menjar, quan veien que alguna cosa no t'agradava et deien: 'M'ho pots donar a mi?' Tu també ho acabaves fent.

—Heu canviat?

—Ara ho veus tot molt relatiu. Moltes discussions les trobes de cuineta, de politiqueria petita. El que hem fet és

molt transcendent, és molt gran. A més, la presó et dona una perspectiva nova de tot. Et reafirma en les teves conviccions perquè saps que són pacífiques i democràtiques. Surts d'allà reafirmat i amb la mateixa dignitat i amb el mateix compromís. Hi ha petites batalletes que abans et podien posar nerviós. Ara gens.

—El menjar com era?

—Al menjar sí, que no m'hi vaig adaptar. Les llaunes de tonyina anaven a tot drap.

—Es pot comprar?

—Hi ha un economat i tu pots gastar fins a 100 euros la setmana. Pots comprar tonyina o pernil empaquetat, trobes que tot és una delícia. El primer dia vam anar a dinar sense res, però vam veure que la gent començava a treure que si la llauna de tonyina, que si la Nocilla... I en vam aprendre. Hi ha menjar menjable però algunes coses horroroses, que et fa mal a la vista. A l'hamburguesa, li haurien de donar un premi... Quan hi penso, uf...

—Ús havíeu de rentar la roba a mà...?

—Un cop la setmana podies donar set peces de roba a rentar, excepte la roba

Turull vota el president de la mesa del Parlament de Catalunya. El president de la mesa d'edat, Ernest Maragall, li agafa el vot. A.S.

La cort mediàtica del 155 ha estat tan descarada, s'han inventat tantes coses, s'han passat tant de la ratlla que ens han immunitzat

Jordi Turull intervé en el primer acte públic després de sortir d'Estremera. ALBERT SALAMÉ

interior que te l'havies de rentar tu. Amb en Josep ens ho combinàvem. Compres l'Skip i a la pica del lavabo o amb la galleda de fregar i vinga, t'espaviles... Ho eixugues amb la calefacció...

—La televisió us servia?

—Els presos sempre deien que la tele era la meitat de la pena perquè et distreia molt. Però, per a en Josep i per a mi hi havia moments que era com el doble de la pena perquè érem al ventre del monstre de la cort mediàtica del 155.

—Tornem al parlament, com vàreu viure la sessió de constitució?

—Sobretot pensant que no hi érem tots. Algunes altres sessions són molt emotives, molt solemnes. Aquella era molt estranya. Al costat tenies un llaç groc, a darrere també i en el meu cas vaig votar en nom d'en Quim Forn i en Jordi Sánchez. És clar, és molt emotiu, però no des del punt de vista d'inauguració d'una legislatura nova, sinó perquè no hi érem tots i pensaves que allò s'inaugurava perquè hi havia hagut un acte il·legal i il·legítim de l'estat. Per tant, la sensació

era: anem per feina i restituïm.

—A TV3 es va veure una imatge, sense paraules, en què ús trobàveu amb en Ridaó a la porta del parlament i semblava que discutíeu. Què us vàreu dir?

—No ho vaig veure, però fa molt de temps que ens coneixem, amb en Ridaó, i tenim les nostres diferències jurídiques en aquest cas. No ho veiem de la mateixa manera. El què ens vam dir, però, va ser amb confiança, amb sintonia.

—Ridaó és un lletrat del parlament que abans havia estat polític d'ERC.

—Som en un moment en què tot s'utilitza. Malament si hem de fer notícia del que diuen els lletrats, perquè la seva funció és assistir i orientar. Els ciutadans han donat el seu vot i el que no farem és una interpretació restrictiva de la democràcia dels drets dels diputats. La farem generosa democràticament i des del punt de vista dels drets dels diputats.

—Esquerra, en un moment, va semblar que donava força al discurs que l'opinió dels lletrats era important.

—Hi ha un moment que s'intenta con-

frontar la majoria parlamentària amb els lletrats del parlament. I les declaracions d'ERC a què feu referència crec que volien evitar aquesta confrontació. Avui mateix el president Torrent ha dit que la decisió de la mesa és una decisió política.

—Aquesta pressió s'aguanta o acaba fent forat?

—Ja sé que no quedaré gaire bé, però d'ençà que he sortit de la presó no he llegit ni un diari. He fet tota la campanya sense llegir ni un diari. Si hi ha un article d'opinió important, m'arriba pel recull o perquè me'l recomanen i llavors el llegeixo. Aquella obsessió per aquella notícia o l'altra ha desaparegut. Ja poden dir el que vulguin. La cort mediàtica del 155 ha estat tan descarada, s'han inventat tantes coses, s'han passat tant de la ratlla que ens han immunitzat. No ens podran enfrontar, estem immunitzats.

—La població també està immunitzada?

—Ara és temps de poc soroll i de molta feina. Crec que la gent sí que ho entén. Tot anirà pas a pas. Nosaltres diem: feu-nos confiança que anirà bé, no feu

cas d'això que diuen que ens barallem. Ens posarem d'acord. La gent ens fa més confiança que abans perquè hem assumit uns compromisos que han tingut uns costos per a molta gent per culpa de la repressió.

—Què me'n dieu, de Soraya Sàenz de Santamaria i els seus arguments que no es pot fer res, que si ara caldria un traspàs...

—Demuestra que no han assumit el resultat del 21 de desembre i, lluny de rectificar, acceleren la cadena d'errors que han fet. Primer van començar que no es podia fer la investidura no presencial, després ja van dir que segur que no es podria prendre possessió, ara que no es podrà fer el traspàs. Tot ho intenten arreglar a partir de l'amenaça. Ells es pensen que són la llei, especialment la Soraya. Però a nosaltres les amenaces de gent amb tan poques conviccions democràtiques com han demostrat no ens alteren gens, al revés.

—Però aquest discurs fa efecte, perquè hi ha molta gent que pensa que passarà quan s'hagi fet la investidura i l'anul·lin. Sabem el pa que s'hi dona, amb el 155.

—Fixeu-vos que la Soraya ha estat dues o tres setmanes calladeta perquè es va haver de menjar les pròpies amenaces. La gent no li va fer cas, ni li va tenir por. L'èxit de l'independentisme va ser rotund i ells si es descuiden es queden sense representació parlamentària. Lluny de reaccionar assumint la realitat, volen crear una fantasia i amagar-la per poder-la reprimir.

—Però deu calcular que repetirà la repressió bestial que han dut a terme i això frenarà.

—Ells han tornat a fracassar. Havien anticipat que passaria els ha sortit tot el contrari. La imatge que s'ha donat al món del 21 de desembre és que a Catalunya l'independentisme és molt sòlid i obtenen una autèntica derrota. Aquests dies no para d'haver-hi apel·lacions a l'estat espanyol perquè dialogui, en

diverses instàncies internacionals: el govern irlandès, el fòrum econòmic internacional i més gent significada.

—No ens tornarem a fer il·lusions que seran tombades a cop de garrotades?

—Nosaltres no caurem en l'automatisme de dir que una cosa no és legal perquè la Soraya Sàenz de Santamaria ho diu. Per molt que ella s'ho pensi, ella no és la llei. Fins i tot el Tribunal Constitucional els ha portat la contrària, començant pel reglament. La gent pot estar segura que no acotarem el cap. Hi ha base jurídica, democràtica i política per a defensar la investidura i nosaltres hi batallarem.

—Ara diuen que vigilen les fronteres.

—Hi ha aquella frase que diu: si l'adversari s'equivoca no el distreguis. El president tothom ha vist que és a Brussel·les, però com que jo no hi he anat, a la frontera. No sé...

—No podeu sortir.

—M'hi puc acostar, a la frontera, però no la puc passar.

—Això de Dinamarca...

—Jo, sobre això, no en puc dir res... Han de ser els juristes.

—Sereu conseller?

—He dit al president Puigdemont que, en la línia de restitució, voldria ser conseller de la Presidència com era. I, en tot cas, si no ho sóc, serà perquè m'ho diu el president de la Generalitat, no pas el senyor Rajoy.

—Entenc que no vulgueu parlar de pla B i que anem per l'A, però tenim cap roc a la faixa?

—Comptem amb la cosa més important, que són els vots dels diputats i la predisposició inicial de setanta diputats a invertir a Puigdemont. Això no vol dir que no s'hagi de negociar amb ERC i amb la CUP. No vol dir que sigui automàtic. Hi ha d'haver un pla de govern i ha d'haver-hi la confiança en aquest pla. Quan es vota la investidura, no votes només una persona sinó un programa. ■

A nosaltres les amenaces de gent amb tan poques conviccions democràtiques com han demostrat no ens alteren gens, al revés

He dit al president Puigdemont que, en la línia de restitució, voldria ser conseller de la Presidència com era

ROGER TORRENT

'M'agradaria que fóssim valents'

Entrevista al president del Parlament de Catalunya sobre la investidura, la delegació dels vots de Brussel·les i l'amenaça constant contra la mesa

ALBERT SALAMÉ

PERE CARDÚS

Fa quatre dies que és president del parlament. Segona autoritat del país després del president de la Generalitat. I atén les preguntes al seu despatx com si ho hagués fet tota la vida. Roger Torrent sap què pot dir i què ha de guardar-se. Accepta el paper institucional i no entra en el joc dels partits.

Demana compromís amb el diàleg a tots els grups, però sap que la legislatura serà difícil. Observa l'espasa de Dàmocles que penja damunt el seu cap i el dels seus companys de mesa, però diu que no la tindrà en compte a l'hora de prendre decisions. Quant tardarà a ser cridat per un jutge? Podrà superar les dues primeres setmanes

abans de la investidura sense que s'activi cap querrel·la? En parlem amb ell just abans que la mesa comenci a debatre el vot delegat dels diputats exiliats a Brussel·les.

—Heu demanat a Rajoy de parlar de la situació 'anòmala' actual. La resposta és que no. Cal insistir?

Tot allò que vagi en la línia de cercar el diàleg per trobar solucions polítiques a aquesta situació em sembla que és bo i que cal insistir-hi

Hem de prendre decisions que vagin en la línia de fer complir el mandat democràtic dels ciutadans de Catalunya

—De moment, no en tenim resposta formal. Però jo no penso renunciar mai al diàleg. Trobo que l'actitud responsable per part meua és cercar una solució política al context d'anormalitat democràtica que viu el Parlament de Catalunya lligat a la investidura del candidat Puigdemont. Però també pel fet que hi ha vuit diputats i diputades que no poden exercir lliurement la seva responsabilitat com a representants electes de la ciutadania. I no poden donar resposta a allò que els ha encarregat a través de les urnes. Tot allò que vagi en la línia de cercar el diàleg per trobar solucions polítiques a aquesta situació em sembla que és bo i que cal insistir-hi. És la meua responsabilitat i penso exercir-la com a president del parlament.

—Els grups de la minoria han mostrat disposició al diàleg en les consultes que heu fet?

—La voluntat expressada en el discurs de presa de possessió, la meua disposició al diàleg i a l'entesa amb els grups parlamentaris del parlament, crec que va ser ben rebuda. Els grups la van aplaudir en molts casos, consideracions polítiques i partidistes a banda. Com a declaració de principis crec que és àmpliament compartida per tots els grups parlamentaris. Ara veurem si això es tradueix en una voluntat real d'arribar a acords i d'entaular un diàleg, cadascú des de les seves conviccions polítiques. Jo vaig dir que no pensava renunciar de cap manera a les meves.

—Us voleu reunir amb els vuit diputats que no poden assistir al parlament perquè són a la presó o a l'exili. Amb quina intenció?

—És un acte de normalitat parlamentària. La resta de diputats de la cambra poden venir-me a veure quan vulguin per expressar-me preocupacions, neguits, projectes i crítiques. Allò que hauria de formar part de la quotidianitat de l'activitat d'un parlament és que els 135 diputats poguessin parlar entre ells i amb el president de la institució. Al cap i a la fi, a mi em toca protegir i

defensar tots els diputats del parlament. I és evident que hi ha d'haver un diàleg franc i fluid entre tots. I n'hi ha uns que ho poden fer i uns quants que no. No ho poden fer perquè viuen en una situació de no normalitat democràtica i parlamentària. Jo he de cercar la fórmula per a poder-me comunicar amb fluïdesa amb aquests diputats.

—La primera decisió que teniu damunt la taula és resoldre la petició de delegació de vot dels diputats de Brussel·les. Com acabarà això?

—Ja ho veurem. Correspon a la mesa del parlament de prendre la decisió. No tan sols a mi. Jo participaré en la decisió, però serà una decisió col·legiada que caldrà prendre entre els set membres. Aquest dimarts començarem a fer aquest debat. Però és una decisió política. Aquests dies ja hem dit que les decisions que prengui la mesa corresponen als representants polítics i, per tant, tenen caràcter polític. Més enllà de tenir en compte tots els condicionants. Però és una decisió política.

—I quina és la vostra opinió? El reglament ho permet?

—No em sembla que jo hagi de donar la meua opinió personal sense haver-ne parlat abans amb la mesa. Seria una falta de respecte començar a anticipar possibles decisions i debats que encara hem de fer. La mesa es reuneix aquest dimarts amb aquesta qüestió a l'ordre del dia i prendrà la decisió quan correspongui.

—L'opinió dels lletrats és tan sols una opinió. Si la majoria de la mesa vol que votin els cinc diputats de Brussel·les, s'aprovarà d'acceptar la petició...

—Hi insisteixo. Els lletrats fan la seva feina. La que els correspon i han fet sempre. Analitzen en termes jurídics i tècnics el reglament del parlament i nosaltres hem de prendre decisions atenent també aquests aspectes, però sobretot amb fonaments polítics. Sobretot, hem de prendre decisions que vagin en la línia de fer complir el mandat democràtic dels ciutadans de Catalunya. Cal tenir-ho en

He accedit al càrrec conscient de la responsabilitat que assumeixo i amb voluntat de ser fidel a la confiança que m'ha mostrat

El president del parlament, Roger Torrent, escolta les preguntes a la butaca del seu despatx. ALBERT SALAMÉ

compte tot. Però a nosaltres ens han votat els ciutadans amb un objectiu molt determinat i hem de ser fidels als mandats democràtics.

—Us sentiu lliure a l'hora de prendre aquestes decisions? Trobeu que la mesa pot decidir lliurement?

—Jo crec que sí. La mesa prendrà les decisions que corresponguin. I ho farà valorant tots els condicionants. Jo puc parlar per mi. I prendre les decisions lliurement i no subjecte a cap més pressió que la voluntat de ser fidel a la voluntat dels ciutadans d'aquest país i al respecte i la defensa d'aquesta institució. Aquesta és la meva obligació com a president del parlament.

—La presidenta Forcadell fou encausada i processada judicialment per haver actuat així com diu que fareu. La coacció existeix.

—És una situació que malauradament existeix en el cas de la presidenta For-

cadell, que s'ha vist perseguida judicialment per haver exercit i defensat el parlamentarisme. Per haver defensat que es pogués parlar de tot. Aquest és el fonament bàsic. Al meu discurs, vaig parlar de les conviccions i dels principis. Els principis són per damunt de les conviccions. I els principis són la defensa de la democràcia i els pilars bàsics de la defensa del parlamentarisme. Per tant, em pertoca de defensar això més enllà de l'espasa de Dàmocles que puguem tenir damunt el cap al parlament. He accedit al càrrec conscient de la responsabilitat que assumeixo i amb voluntat de ser fidel a la confiança que m'ha mostrat.

—Sembla que va ser molt complicat per a Esquerra trobar algú que volgués assumir la responsabilitat. El vostre nom va ser d'última hora?

—No sé des de quan era damunt la taula, el meu nom. Tan sols sé quan ho vaig saber jo. I ho vaig saber el dilluns al vespre o a la nit. Vaig parlar amb la

secretària general del meu partit, Marta Rovira, que em va dir que m'ho rumiés perquè era una possibilitat molt factible. Tenia temps per a pensar-hi fins l'endemà a migdia. I juntament amb ella vam prendre la decisió que després vam explicar als òrgans del partit. Vaig tenir molt poques hores per a assimilar-ho. Entre dilluns a la nit i dimarts a migdia de la setmana passada. No sé quants dies feia que el meu nom era damunt la taula, però jo ho vaig saber molt poques hores abans de començar el ple de constitució.

—Penseu que la pressió i persecució judicial es pot atenuar aquesta legislatura? Teniu cap indicati en aquest sentit o tot el contrari?

—No ho sé. No puc valorar quin plantejament farà el govern espanyol i les instàncies judicials estatals. A mi m'agradaria que fos una legislatura que pivotés al voltant de la política. Que no hi hagués la judicialització de la política que hem

viscut. Volem que guanyi la política entesa com la capacitat de respondre a allò que ens demana la societat catalana. La ciutadania ha votat claríssimament cada vegada que ha estat convocada a les urnes. Les urnes són molt clares. I la traducció del mandat de les urnes s'ha de tractar políticament i prou. M'agradaria que fóssim valents. Nosaltres ho som. I demano al govern de l'estat espanyol que sigui valent a l'hora d'encarar els mandats democràtics dels catalans.

—Presidiu el parlament d'una república?

—Jo crec que és evident què va votar aquest parlament el 27 d'octubre. De fet, jo era diputat i vaig fer tant com vaig poder perquè els ciutadans del meu país poguessin votar i això es traduí en una declaració clara del parlament. És evident d'on venim. I aquesta és la realitat que els grups parlamentaris han de transformar en horitzons polítics de la legislatura. A mi em correspon de garantir una cosa que ja hem començat

a fer: recuperar les institucions. Ja hem recuperat el Parlament de Catalunya de les urpes del 155. Hem fet desaparèixer el 155 del parlament. Hem tornat la institució a les mans de la ciutadania. Ara toca fer-ho amb la resta d'institucions. I cal que el govern de la Generalitat, amb la investidura que hem de fer, pugui definir l'agenda política de la legislatura i dibuixar un horitzó per als quatre anys vinents.

—Cal demanar a Sáenz de Santamaria i als ministres que vinguin al parlament a donar explicacions d'allò que han fet aquests mesos?

—La cosa més urgent és que aquesta situació canviï. Recuperar el govern de la Generalitat és urgent. Que estigui a les mans dels representants legítims del poble de Catalunya. Un govern que es posi a treballar des del primer minut. Necessitem un govern efectiu que des de bon començament pugui fer feina. El 155 és un drama en tots sentits. Per a l'administració, les polítiques socials... Cada

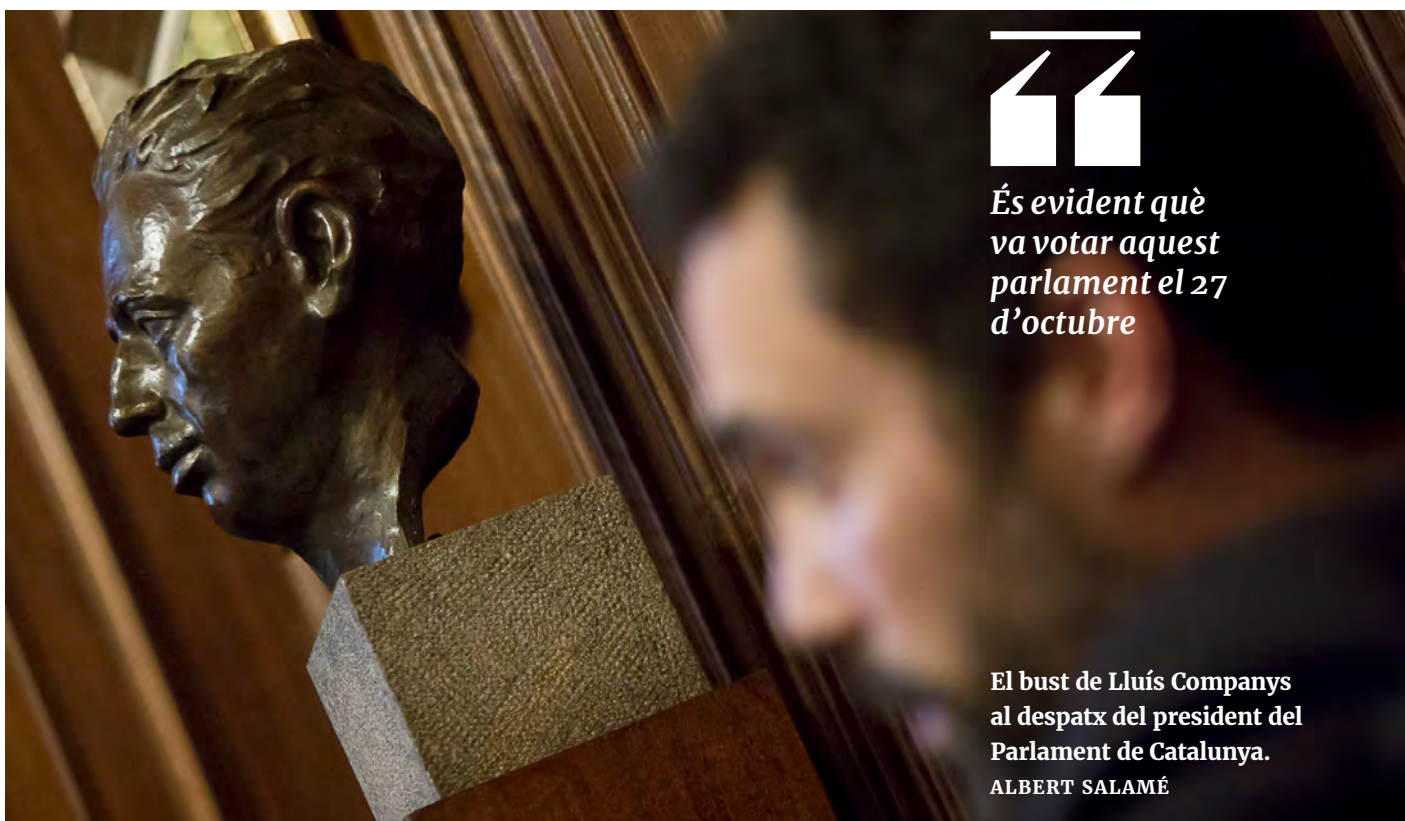
dia que passa amb el 155 és un dia que perdem per a poder servir la societat com cal. Cada dia amb 155 és una oportunitat que perdem d'exercir la sobirania.

—Puigdemont podrà ser el president d'aquest govern?

—En tot cas, això és el que volen la majoria dels grups parlamentaris. Volen que Carles Puigdemont sigui el candidat a la investidura.

—La decisió de poder defensar la candidatura sense ser a l'hemicicle serà vostra...

—És un debat sobre una eventualitat que no s'ha produït. Ara sabem que hi ha una majoria parlamentària que proposa Carles Puigdemont com a candidat al debat d'investidura. Ja he anunciat que Puigdemont seria el candidat i, a partir d'ací, hem de treballar per fer-ho possible. No especularé sobre les situacions hipotètiques que es puguin suscitar en aquest debat. Sóc conscient de la situació personal i judicial del president Puigde-

*És evident què
va votar aquest
parlament el 27
d'octubre*

**El bust de Lluís Companys
al despatx del president del
Parlament de Catalunya.**

ALBERT SALAMÉ

mont. Però em correspon de presentar el debat amb el candidat que proposin els grups.

—**Cal reformar el reglament per fer-hi constar que som al segle XXI?**

—Vam fer-ne una reforma a la legislatura anterior. Però sóc partidari dels reglaments dinàmics. Un reglament s'ha de poder adaptar als canvis socials que hi hagi. Necessitem un parlament modern i adaptat als temps. Però no és important que pugui pensar jo, perquè la iniciativa de la reforma del reglament correspon als grups parlamentaris. Si pensen que cal fer una reforma del reglament, endavant.

—**Serà una legislatura de quatre anys?**

—Espero que sigui una legislatura llarga i fructífera.

—**Per a fer què? Es fa difícil de pensar en quatre anys de pau...**

—Fa uns dies jo actuava com a portaveu d'un partit polític, del grup parlamentari. I aleshores explicava quin era l'objectiu polític que proposàvem per a aquesta legislatura. I hi va haver unes eleccions amb un programa. Ara sóc president del parlament i em pertoca de posar totes les facilitats perquè els grups puguin debatre quina mena de legislatura tindrem i quins objectius polítics volen impulsar. Del debat, n'ha de sortir un programa de govern que pugui treballar. El meu objectiu és posar la institució al servei dels objectius dels grups.

—**Si d'aquestes decisions de la mesa se'n deriven noves actuacions judicials espanyoles, com actuareu? Les acatareu o aguantareu el tipus?**

—No m'agrada parlar de les hipotètiques i futures derivades judicials que es desprenguin de l'actuació del parlament. Perquè això pressuposa acceptar la judicialització de la política. Nosaltres aquí fem política. Nosaltres hem de prendre decisions des d'un punt de vista polític. Ens correspon de fer la feina que ens han encarregat els ciutadans d'aquest país. Fem política i volem fer avançar el país.

La insígnia de la Generalitat de Catalunya i el llaç groc en suport dels presos polítics ornem la solapa de l'americana de Torrent. ALBERT SALAMÉ

Les decisions que prengui jo, la mesa o el ple del parlament és el compliment d'aquesta obligació de fer política i dels mandats democràtics. Si jo acceptés que això té unes conseqüències i especulés sobre aquestes conseqüències, estaria acceptant una realitat que no és la que correspon a un escenari democràtic. Al Parlament de Catalunya s'hi ve a fer política.

—**Per a poder fer política, la mesa demanarà al jutge del Suprem que permeti l'assistència dels tres diputats empresonats?**

—Defensaré el dret dels diputats d'exercir lliurement els seus drets de participació política. Evidentment. Aquest dret és de tots els diputats i l'han de poder exercir. ■

Ens correspon de fer la feina que ens han encarregat els ciutadans d'aquest país

JORDI SÀNCHEZ

‘No podem badar’

Jordi Sànchez des de la presó té clar que ‘d’aquí a uns anys ens mirarem els ulls els uns als altres i podrem dir sense dubtar “no va ser aquell un temps perdut”’

ALBERT SALAMÉ

ASSUMPCIÓ MARESMÀ

L'últim dia que vaig veure Jordi Sànchez va ser a Montjuïc, al míting final del referèndum. Durant aquests darrers mesos, sovint coincidíem al final dels grans esdeveniments polítics. Per més mal dades que anessin les coses, en cap cas no podia imaginar que ara editaria una entrevista amb ell feta a la presó. I, encara menys, que algú fos

capaç d'acusar-lo d'actes violents a ell, que ha estat sempre un dels líders de la no-violència. Preparar les preguntes, per primera vegada, es va convertir en una cosa difícil. Les vam fer col·lectivament i ens vam quedar muts, blocats. Cap pregunta no semblava prou encertada per a fer-la a través d'un missatger que havia de travessar els murs de Soto

del Real. Algunes perquè caducarien, algunes altres perquè només de verbalitzar-les feien mal i algunes perquè la presó preventiva les contestava sense necessitat de paraules. Al final vam enviar-les. Rebre les respostes ha estat diferent. Té sentit qualsevol esclatxa de comunicació i les respostes en són la prova. Jordi Sànchez s'hi presenta nítid,

Un dia de presó ja és excessiu, imagineu-vos més de cent

Hem d'ajudar a desencallar el contenciós democràtic que ens ha portat a la presó o a l'exili.

consistent, íntegre i fort. Cap concessió a la galeria, cap paraula inútil. Com si fos a la redacció de VilaWeb, no es distreu, no divaga, va al gra i avisa que no podem badar. Parla del futur de l'ANC, del paper insubstituïble de l'entitat i de les prioritats del moment. I sobretot envia un missatge clar fent referència al moment tan dur que viu: 'D'aquí a uns anys ens mirarem els ulls els uns als altres i podrem dir sense dubtar: "No va ser aquell un temps perdut".' Gràcies, Jordi.

—Ja fa més de cent dies que vàreu entrar a la presó. Què pesa més en el vostre ànim quan mireu enrere?

—Mirar enrere a la presó és molt arriscat. Pots perdre fàcilment la centralitat en la conducció necessària del dia a dia fins a assolir la llibertat. Un dia de presó ja és excessiu, imagineu-vos més de cent. És, com tothom es pot imaginar, un període dur —per a mi i per a la família sobretot—, però no ha estat un temps perdut políticament parlant. Tots hem madurat i estic convençut que tothom entendria que aquest tots no és només els qui estem privats de llibertat, sinó els centenars de milers de persones que viuen amb intensitat i gran dignitat el moment històric del nostre país. Estic segur que d'aquí a uns anys ens mirarem els ulls els uns als altres i podrem dir sense dubtar 'no va ser aquell un temps perdut'.

—Després d'haver rebut tants nos, quina expectativa teniu quan els vostres advocats presenten alguna demanda?

—Si alguna cosa he après aquests cent dies que porto a la presó és a no fer pronòstics sobre les futures actuacions judicials. Crec honestament que la meua declaració va donar totes les explicacions i proves per modificar la situació de presó. Vaig ser honest sobre quin serà el meu comportament com a diputat al parlament i només cal llegir el programa electoral per a saber quines són les prioritats que la majoria independentista seguirà. I també està demostrat que les circumstàncies que segons els magistrats desaconsellaven la nostra

llibertat per risc de reincidència (el que van definir com explosió de violència en les manifestacions ciutadanes) també ha canviat radicalment. Hi ha hagut eleccions sense cap interferència i la retirada de la GC i el CNP són la prova més evident del no-risc que es produeixen els escenaris que el magistrat volia evitar.

—Us vàreu queixar que no us hagués arribat una carta de la vostra filla a la presó. El control de la correspondència familiar encara continua?

—Els criteris de comunicació i gestió de la correspondència a les presons responen a lògiques de meitat del segle passat. Jo no tinc les comunicacions intervingudes. Tots els problemes són per l'excés de burocràcia que el reglament penitenciari provoca. No és culpa dels funcionaris. És d'un sistema obsolet que avui és ridícul i perjudica greument el dret de comunicar-se dels interns.

—Per què creieu que les condicions a Estremera són tan diferents de les de Soto del Real?

—La decisió de mantenir-nos separats i sense possibilitat de contactes —exceptuant quan vénen els advocats— és de la direcció del centre. A Estremera la direcció ho veia diferent. Tant li fa, s'hauria agraït una gestió diferent quan vàrem entrar. Ara ja ens hi hem adaptat.

—Què diríeu a Junqueras, Forn i Cuixart? Què diríeu al president Puigdemont i als consellers que resideixen ara a Brussel·les?

—Tots sabem per què som aquí. I tenim tot el dret de sentir-nos injustament emprisonats. Tenim i hem de mantenir la dignitat ben alta. No som culpables de res del que ens volen acusar. De la presó, tard o d'hora, en sortirem. I de l'exili en tornaran. Estic convençut que tard o d'hora el problema polític que ens ha portat a assumir la repressió trobarà vies de solució dialogades. En la mesura que puguem, hem d'ajudar a desencallar el contenciós democràtic que ens ha portat a la presó o a l'exili. Nosaltres

*La dignitat de la gent,
al carrer i a les urnes,
no s'atura davant els
murs de Soto del Real*

Jordi Sànchez a la redacció de
VilaWeb, l'abril passat.

ALBERT SALAMÉ

som part de la solució, no del problema. I hem de saber que el problema no és que hi hagi presos ni exiliats, això és la derivada d'un diàleg i d'una incapacitat de trobar una concreció al dret d'auto-determinació.

—Us arriba a la presó la solidaritat i l'escalf de la gent del carrer?

—L'escalf de la gent ha estat i continua essent espectacular. Tant espectacular com imprescindible pels qui estem allunyats de la nostra gent. Al lector de VilaWeb li agradarà saber que mai a la història penitenciària espanyola cap intern no havia rebut tantes cartes com nosaltres. Les comptem per milers. És una solidaritat desbordant, en tots els sentits dels termes. El l'escalf no solament el sentim en cada carta, en cada paraula. És també en cada concentració, en cada acte dels milers que s'han fet a Catalunya els darrers mesos, on em sento emparat i estimat. La dignitat de la gent, al carrer

i a les urnes, no s'atura davant els murs de Soto del Real, hi penetra a través i m'arriba diàriament a la meua cel·la. És una vitamina imprescindible per al meu cap i el meu estat d'ànim.

—La decisió d'anar a les llistes de Junts per Catalunya no la vàreu poder explicar com calia. Per què vàreu decidir-ho?

—Abans del meu ingrés a la presó, jo no només no tenia intenció de fer el pas a la política institucional, sinó que un cop acabat el meu mandat a la presidència a l'ANC (febrer del 2018), tenia previst recuperar amb força l'activitat acadèmica i d'analista polític i social. Amb les eleccions anunciades per Rajoy jo vaig defensar —ja des de la presó— que calia assumir-les com un repte democràtic, presentar una alternativa i guanyar-les. Les urnes mai no es poden rebutjar. Jo defensava una llista conjunta; al meu entendre era la millor manera que la nit del 21-D el

món entengués la victòria aclaparadora de l'independentisme. Quan al final alguns van descartar aquesta opció, el president em va demanar opinió. Vàrem coincidir i vaig participar —amb totes les limitacions— en la configuració del que va acabar essent JxCat i vaig acceptar la invitació del president d'anar de número dos.

—Dies de negociació entre Junts per Catalunya i Esquerra. Què en penseu?

—El president i la majoria present al parlament trobaran la millor fórmula. Soc de l'opinió que la nostra prioritat és tancar com més aviat millor la ferida institucional, l'amputació per ser més precís, que comporta el 155. El mandat del 21-D és inequívoc, la gent demana recuperar immediatament el govern de la Generalitat. La legitimitat i el lideratge del president Puigdemont i la concreció dels resultats del 21-D a través de la majoria del parlament se-

ran més indiscutibles i eficaços des de la restauració d'un executiu nascut del nou parlament.

—...

—A la resta de l'estat molts somnien a allargar el 155 i el bloqueig institucional. No podem badar, entre moltes altres coses ens hi juguem el model d'escola i la ràdio i televisió públiques, polítiques i accions contra la pobresa, el manteniment i actualització dels compromisos del govern amb les entitats del tercer sector que més eficientment i eficaç combaten l'exclusió social, la restitució de tots els organismes liquidats sense cap motiu ni empara legal pel govern Rajoy sota l'ombra del 155, la concreció en forma de polítiques i accions legislatives dels valors democràtics i republicans que tant hem defensat al carrer o a les urnes darrerament. Per no esmentar la urgència de demostrar amb fets i dades que lluny que estem de l'escenari de fallida econòmica que van inventar i treballar perquè una part de les empreses que finalment van traslladar la seu social no tinguin excusa per a no tornar.

—**I de la presidència?**

—En tot cas és possible una presidència harmònica i amb encaix a l'ordenament vigent que impulsí una legislatura de quatre anys, amb objectius ben definits amb la legitimitat i lideratge del president Puigdemont.

—**Amb la repressió hi ha qui diu que l'ANC ha quedat tocada...**

—L'ANC és un motor insubstituïble avui, que té molt bona salut i que sap que la clau del seu èxit, la seva raó de ser, és de mantenir-se independent de qualsevol partit polític, exercir de grup de pressió a favor de la independència a través de la gran capacitat mobilitzadora que ha demostrat i preservar el caràcter cívic i no violent de totes les seves actuacions.

—**El mes vinent hi ha una assemblea general: quin missatge voleu enviar als membres de l'entitat?**

—L'assemblea és un valor a preservar,

amb data de caducitat –quan la independència sigui una realitat– i tots els socis i els ciutadans l'hem de cuidar. És un instrument molt valuós, que mou milers de voluntaris arreu del país, present en més municipis que cap altra entitat o partit polític. Ni La Caixa no té una xarxa de caixers automàtics com assemblees territorials té l'ANC. Jo ara sóc un soci més, però per la meva ascendència entre els socis com a ex-president no em pertoca opinar públicament sobre la proposta del nou full de ruta. La meua confiança amb el secretariat i el meu respecte és absolut. Fan i faran una gran feina. Em tindran sempre que em convoquin. Són gent excepcional.

—**A part la perseverança, què més recomaneu a la gent?**

—La perseverança és una actitud necessària, però insuficient. Ja fa temps que, a part de perseverar, tenim la iniciativa política. I així hem de continuar. Per això és tan important la mobilització ciutadana i els resultats del 21-D. Tenim totes les claus per a continuar impulsant la iniciativa política. Hem de ser conscients d'un fet únic a Europa i jo diria únic en la majoria de sistemes democràtics. L'harmonia entre ciutadania i majoria governamental és una combinació guanyadora a termini mitjà. La decadència política en molts països és ben visible. La desafecció ciutadana cap a les institucions és moneda habitual en la majoria dels països del nostre entorn. El populisme ens amenaça –juntament amb l'auge de l'extrema dreta– en masses països europeus. A Catalunya, en canvi, hem trobat una creativitat política, social i institucional que ens ha cohesionat al voltant dels valors democràtics.

—**Ho hem fet tot bé?**

—Segur que no hem fet totes les coses bé, segur que hem de reforçar costures socials que avui es troben en estrès, segur que hem de modificar missatges i estratègies. Però tenim uns fonaments molt sòlids que mantenen viva la transformació democràtica que vivim. ■

Hem trobat una creativitat política, social i institucional que ens ha cohesionat al voltant dels valors

Tenim uns fonaments molt sòlids que mantenen viva la transformació democràtica que vivim

QUIM TORRA

‘Quan tornem a tenir un moment propici, hem d’estar disposats a ser tres mil a la presó’

Entrevista al diputat de Junts per Catalunya que participa a la negociació amb ERC i la CUP per a desencallar la política catalana

ALBERT SALAMÉ

PERE CARDÚS

L'editor i advocat Quim Torra ha entrat al parlament per fer la independència. Ho ha fet a la llista de Carles Puigdemont, Junts per Catalunya. Es mostra sorprès per la manca d'una estratègia unitària que permeti d'arribar a acords clars i més ràpids tenint en compte la situació d'emergència nacional. I pensa com es pot desenvolupar una legislatura incerta, amb presos i exiliats i una estratègia de la por que no cessa des de l'estat espanyol.

Cerquem un lloc per a seure, un divendres amb bon sol, a l'aire lliure. A tocar de l'edifici del parlament, al parc de la Ciutadella, hi ha un parell de cadires i una taula al voltant d'un arbre. És un monument a Václav Havel, el líder de la Revolució de Vellut a Txecoslovàquia i posterior president de la República. La placa que acompanya el monument diu que és dedicat a la memòria de Havel i a la causa dels drets humans i de la llibertat arreu del món. Ens sembla que és el lloc perfecte per a parlar amb Torra de tot això que volem parlar. Perquè ens preocupa què n'ha quedat de la República proclamada i quines lliçons n'hem tret de la tardor catalana. Comencem parlant del moviment que ha fet Puigdemont i de la creació d'aquest Consell de la República a Brussel·les.

—El desconcert entre els independentistes és evident. Aquesta decisió de Puigdemont obre un bon camí o és tan sols una manera d'esquivar la patacada de l'estat espanyol?

—He de confessar que, fa unes setmanes, amb l'anàlisi de les forces i debilitats que té l'independentisme després de tot el que ha passat aquests mesos i el resultat electoral, em faltava trobar una sortida que pogués ser la sortida de consens de tot aquest bloc independentista republicà. Fa un parell de setmanes, el president va voler compartir amb nosaltres aquestes reflexions i em va semblar que trobava aquell punt precís per a fer realitat aquesta República. Una República que ell entén que està declarada, guanyada en un referèndum i que no vol que sigui una paraula buida.

No hem guanyat perquè el partit encara no s'ha acabat

Hem de donar la resposta adequada a cadascuna de les vexacions de l'estat espanyol

—I com es concreta?

—Cal que fem acció política republicana que ens porti a algun lloc. Penso que amb aquesta sortida que proposa el president ampliïm fronts republicans, internacionalitzem el procés per primera vegada de manera seriosa, i la ciutadania s'ho podrà sentir seu, que és la cosa més important. Ho acabarem constatant en el dia a dia. Que ahir el candidat Jordi Sànchez expressés en un piulet que el govern legítim era el govern de Puigdemont i que des del govern de la Generalitat s'obeeixi republicanament les directrius polítiques que vinguin de Brussel·les, si som capaços d'articular-ho bé, em sembla que ens obre una oportunitat magnífica. Es crea l'Espai Lliure de Brussel·les –afegiria aquí un guionet: i Ginebra. Des de l'interior es fa política social i de progrés amb actituds i valors republicans. I sobretot, la tercera pota, que és la ciutadania. Si la ciutadania deixa d'empènyer, no resisteix o no ens interpel·la a continuar endavant, tot això no funcionarà. Tenim una ciutadania apoderada, crítica i que ens exigeix molt. Si algú no ha fallat mai i no sembla que hagi de fallar és la ciutadania. Per tant, ens haurem de concentrar en la relació entre Brussel·les i Barcelona.

—La República s'allunya físicament. I mentrestant, el govern autonòmic continuarà xocant contra el mur de l'estat espanyol? Quina viabilitat té?

—Els qui fem política hem de fer autocrítica, perquè ens hem entretingut molt en el com ho farem i en els noms. Sempre oblidem de parlar de l'estratègia i de què farem. Aquí també responsabilitzo els periodistes, que ens haurien de preguntar més què volíem fer en aquesta legislatura. Hem mirat de fer aquesta anàlisi. I l'hem resumida amb una frase: hem de passar de la restitució a la constitució. És a dir, si acceptem que hi ha hagut un 1-0 i un 27-0, no podem acceptar que amb el retorn a l'autonomia n'hi hagi prou.

—Hi ha moments que sembla que l'objectiu sigui aquest.

—Aquest no pot ser el nostre projecte. Volem acabar la legislatura amb un procés constituent seriós, amb un projecte de República catalana. Em sembla que l'objectiu de passar de la restitució a la constitució catalana és raonable, atesa la correlació de forces actual dins del conjunt independentista. Atès que els independentistes continuem necessitant expressar que el 50% del país dóna suport a la proposta, això ens situa en un escenari que d'ací a quatre anys podem tornar a tenir la pilota al punt de penal. Si sabem moure les tres vies d'acció política –Brussel·les, Barcelona, ciutadania–, ens dóna un joc per a aquesta legislatura que no és de retrocés sinó molt ambiciós.

—El desconcert de la gent –i la decepció– és per aquesta batalla de partits que s'ha escenificat des de les eleccions imposades. Després de la dignitat ciutadana de l'octubre ha vingut un espectacle lamentable...

—Per a algú que tot just s'estrena en la política institucional, encara que ja he tingut activitats parapolítiques, és una de les coses que xoquen. Efectivament. Davant la situació d'emergència nacional que viu el país, davant els anhels de llibertat que té la ciutadania, havent quedat el 27 d'octubre amb un regust agre dolç, i després del patiment de l'exili i la presó, hom pensava que hi hauria un front d'unitat que seria capaç d'establir acords més de pressa, de manera més contundent i més clara. Un cop ets dins de la política al parlament, he de dir que veus que malauradament aquests temps són necessaris. Perquè la política la fan les persones. I la fan els partits. I els partits necessiten els seus ritmes, les seves escenificacions, posar els seus accents i marcar el seu territori. Això passa a qualsevol país normal del món. Però, com que nosaltres vivim en aquesta anormalitat permanent, ens agradaria que això no passés.

—Quins són els interessos curts que condicionen un plantejament unitari amb sentit estratègic?

—La situació d'anormalitat política pels empresonaments i l'exili no l'hem de

Ningú no pot renunciar ni un mil·límetre a allò que vam votar i proclamar; tot té un límit

Torra es mostra sorprès per la manca d'una estratègia unitària que permeti d'arribar a acords clars. ALBERT SALAMÉ

menystenir. Això condiciona els moviments polítics. Tots els partits tenen gent a la presó o a l'exili i això cal tenir-ho sempre present. Després, el fet que no es presentés una candidatura com la de Junts pel Sí i que hi hagués dues candidatures diferents –tres, amb la CUP– fa que debats que s'haurien resolt abans de les eleccions ara s'han de fer a posteriori. I això també fa que les negociacions vagin més lentes. I tercer, que els ritmes dels partits són diferents. N'hi ha que assolixen consensos i decisions de manera més ràpida, i hi ha partits amb models més assemblearis que necessiten un procés més lent de presa de decisions. I això s'ha de respectar. Per exemple, la CUP té aquest dissabte un consell polític decisiu. Quan vam començar a negociar amb la CUP fa una setmana, ens deien que la seva decisió es prendria el dia 3 de març. Això s'ha de respectar.

—La proposta de Puigdemont de renunciar provisionalment a la investidura i donar pas a Jordi Sànchez no ha estat ben rebuda per ERC. No estava negociat això?

—Tan sols puc dir i recordar que les negociacions parteixen d'una premissa que és que la presidència del parlament seria d'Esquerra Republicana i la presidència de la Generalitat seria de Junts per Catalunya en aplicació del resultat electoral. Em sembla que aquest és un principi que sempre s'ha de tenir clar. De totes maneres, em sembla que aquestes discussions dels noms fan més nosa que servei. A mi m'interessa l'estratègia i l'objectiu que ens proposem tots plegats. Jo no em vull entretenir en aquestes discussions de noms.

—Els presos són ostatges polítics. Aquesta situació com condiciona les decisions que es prenen?

—Mireu, jo tinc una carta que vaig rebre ahir d'en Jordi Cuixart que em demana que no els tinguem en compte. Demana que tirem endavant i que fem política. Diu que són ostatges i que no hem de deixar que els utilitzin. Que tirem endavant. I em sembla que aquesta és la millor resposta que podem tenir.

—Hi ha un xantatge sobre els presos, però també sobre els qui viuen assen-

yalats i amenaçats d'anar a la presó. Això no ho deu facilitar gens...

—Tot això és monstruós. El punt de degeneració dels mínims estàndards d'allò que havíem considerat que era un bloc de drets fonamentals que havíem assolit fa feredat. Hi ha diputats del Parlament de Catalunya que han mutat a inquisidors, fins i tot prenent prohibir que es puguin debatre esmenes a textos. Veiem coses que exigeixen sincerament una anàlisi de consciència democràtica. Tot plegat forma part d'aquesta estratègia de terror que imposa l'estat espanyol.

—Expliqueu-vos.

—S'han inventat la fórmula perfecta: independentista és igual a culpable. Culpable de què? És igual. Ja s'ho inventaran. Però, d'entrada, ets culpable. D'haver dit una paraula, d'haver-te reunit amb no sé qui, d'haver fet una trucada... Hem de combatre aquest estat de por. Hem d'apel·lar a la llibertat de pensament i a la llibertat de consciència en aquest moment. Em sembla gravíssim. Aquí sí que demano que qualsevol demòcrata d'aquest país alci la veu i s'encari al

monstre. Això no pot ser. I encara menys allà on es representa la voluntat popular que és al parlament. A veure si al parlament no podem parlar de la República catalana! Però on hem arribat?

—Ahir us va estrenar al faristol de l'hemicicle. Us va sorprendre la crueltat i la duresa de les intervencions del bloc del 155?

—Molt. Molt. Jo acabo d'arribar, però hi ha diputats que fa anys que hi són. I es coneixen entre ells. Han treballat plegats amb gent que ara és a la presó o a l'exili. Aquest punt de nul·la humanitat, l'absència d'un punt d'humanitat, m'impresiona. Sincerament, m'impresiona. No té res a veure amb la discrepància política. És una qüestió d'humanitat. Són gent que seien de costat, coincidien al bar i feien broma, s'havien intercanviat somriures... Són a la presó i són a l'exili. I a aquesta gent se'ls en fot. A mi, sincerament, tot això em dol moltíssim. Hi ha en qüestió uns valors humans molt bàsics.

—Si es resol aquesta qüestió de la investidura autonòmica i queda clara la funció del Consell de la República, la gent començarà a visualitzar els objectius concrets perquè la República no sigui una idea a Brussel·les i comenci a ser una realitat a Catalunya?

—Sí. Justament, amb aquesta idea de tres actors polítics que ens permeten eixamplar l'acció republicana, si sabem moure els engranatges, si estem en comunicació permanent els tres actors, tenim la força d'eixamplar la base amb objectius concrets. Per exemple, arribar a la redacció de la proposta de constitució de la República catalana. I, per tant, a un segon referèndum per a refrendar-la. Aquest és un objectiu ambiciós i raonable alhora, tenint en compte la correlació de forces de l'independentisme. Avui hi ha ritmes diferents en l'independentisme. És així i no podem negar-ho. La redacció de la constitució és un objectiu que ens permet un gran debat de país fet de manera seriosa. Compro la frase de Carles Riera: això no són tallers de gomets. El

Placa del monument dedicat a Václav Havel. ALBERT SALAMÉ

procés constituent no pot ser un taller de gomets. Ens l'hem de prendre seriosament. Amb aquesta proposta, tornem a dibuixar un possible gran moment.

—Parlem de quatre anys de legislatura que es tancaran amb un referèndum sobre la constitució?

—Al meu entendre, sí. Però hem de pensar que és una legislatura amb presons, exilis, processos judicials... Hem de ser capaços de donar la resposta adequada a cadascuna d'aquestes vexacions. Suposo que la societat catalana és prou madura per a comprendre que hi ha uns límits. Les darreres línies vermelles. Hem d'estar en alerta perquè ningú no pot renunciar ni un mil·límetre a allò que vam votar i proclamar. I tot té un límit.

—Puigdemont ha reconegut que el 10 d'octubre es van equivocar suspentent la proclamació de la independència. Tenim un problema a saber llegir el millor moment de fer les coses?

—D'entrada, estic d'acord amb aquest reconeixement d'error del president. Jo

també pensava que el 10 d'octubre era el moment òptim. Després vaig pensar que el 27 d'octubre ho tornava a ser... Però, de la vostra pregunta, em sembla més important una reflexió sobre la incapacitat de saber exprémer aquests moments. Hi havia un moment encara més òptim i amb més coses a favor que va ser el 14 d'abril de 1931. La nit del 14 d'abril del 31, un esquadró de l'exèrcit es va plantar a la plaça de Sant Jaume per presentar armes al president de la República catalana, Francesc Macià. Ell té el país controlat, el govern civil, ha ocupat els centres neuràlgics del poder, ha enviat cartes a tots els alcaldes dient que controla la situació.

—Però...

—En aquell moment, som una República catalana proclamada i viva. I tres dies després ens trobem amb la Generalitat de Catalunya. Us podeu demanar, com feia Jaume Miravittles, si Macià va traïr. Per què no vam saber aprofitar aquell moment? Sóc un macianista convençut i us diré que vam tenir allò que vam saber-nos guanyar. La societat catalana

no va ser capaç de guanyar-se una altra cosa. Quan em pregunto a mi mateix què va passar el 10 d'octubre o el 27, també m'atribueixo part de les culpes. Com a ciutadà que potser va esperar massa dels polítics. I potser era la nostra hora i no vam ser capaços d'entendre-ho. Vull dir que no m'agradaria deixar sol el president en aquest reconeixement de culpa. Som en un moment que cada ciutadà és essencial. La República dependrà de què fem cada un de nosaltres. El lideratge polític és decisiu, d'acord. Però el lideratge social és encara més important.

—El 14 d'abril del 31 no hi havia ni de bon tros una societat tan mobilitzada com ara a favor de la independència.

—No! A més a més.

—Potser l'estat espanyol tampoc estava en la dinàmica actual...

—En la decisió de Macià –aquesta és la meva opinió–, hi pesa el fet que també arriba a Madrid la República i venien del Pacte de Sant Sebastià, mesos abans. Crec que va pesar la voluntat de fer possible que es tirés endavant tots junts en un projecte de fraternitat. Què hauria passat si en aquell moment no s'hagués proclamat la República a Madrid? No ho sabem. En qualsevol cas, avui queda clar que aquella finestra que es va obrir el 1931 ara no existeix. Ja hem constatat que no hi ha cap forma política amb què l'estat espanyol vulgui encabir un projecte de sobirania per Catalunya.

—Als comuns els va molestar que recordéssiu la història. Van dir que us havíeu de centrar en el futur...

—És clar. Hi ha gent que diu 'som l'any 2018'. Sí, és clar que hi som. Però venim d'on venim. I cal recordar d'on venim per parlar d'on som i cap a on anem. Jo dono moltes voltes a l'exemple aquest del 14 d'abril del 31. Em sembla que ens ajuda a treure'n moltes conclusions sobre què va passar-nos aquest octubre. Després del 31 van continuar lluitant. Els nostres pares van continuar lluitant sota el franquisme. I nosaltres continuarem lluitant. Tenim un objectiu i no pensem renunciar-hi. Ara hem de tornar a crear un moment.

—El 14 d'abril va sortir d'unes eleccions municipals. L'any que ve n'hi haurà unes altres, i unes europees...

—Caldrà aprofitar qualsevol bon moment que es presenti. Un independentista no ha de renunciar mai a aprofitar el moment per arribar a la independència. Cada dia és bo per a fer la independència. No hi ha dies dolents.

—Us uneix una amistat molt estreta amb Jordi Cuixart i Quim Forn...

—Ahir vaig rebre cartes de tots dos. Tenen una fortalesa i un coratge admirables.

—Havíeu pensat mai que viuríeu una situació com l'actual?

—Jo m'havia imaginat que si anaven deu a la presó, els tocava patir, però que si érem tres mil que ens tocava rebre, no hi hauríem entrat. I ha passat que hi han entrat deu. Aquesta és una lliçó també de l'octubre. Quan tornem a tenir un moment propici, hem d'estar disposats a ser tres mil a la presó. Amb totes les conseqüències. Això és el que he pensat tota la vida i ho continuo pensant. No em desdiré del que he pensat sempre.

—Teniu una conclusió clara de per què no s'ha guanyat la independència?

—No hem guanyat perquè encara no s'ha acabat el partit. Hauria estat diferent amb un 55% de vots a les eleccions. A les del 27 de setembre de 2015 i a les del 21 de desembre passat. Hauria estat molt diferent. Sí que tenim un referèndum que guanyem i una proclamació de la República, però necessitem tornar a passar per una exigència d'un referèndum de la independència que superi aquest 50%. Sincerament, l'independentisme ha de ser conscient que això és important a escala internacional. Quan tinguem aquest 50% dels vots, aleshores s'ha de ser conseqüent. En vaig parlar al llibre 'Els últims 100 metres'. Aquest moment exigeix uns escenaris gandhians. Tothom en parlava fa set mesos. Vivim a l'estat espanyol i aquesta és la manera que tindrem d'aconseguir la independència. ■

Redactar la constitució de la República és un objectiu ambiciós i raonable

Després de l'1-0, no podem acceptar que n'hi hagi prou amb el retorn a l'autonomia

ELISENDA PALUZIE

‘Ara tenim molts més elements positius per a abordar el segon intent’

Parlem amb la nova presidenta de l'ANC

ALBERT SALAMÉ

ASSUMPCIÓ MARESMA

Elisenda Paluzie, la nova presidenta de l'ANC, explica d'una manera gràfica com veu el camí cap a la independència després del 28 d'octubre. Per fer-ho no parla de governs efectius o no-efectius, ni de paraules plenes de sentits difosos o complexos. No. Directament agafa la metàfora, que

ja va fer servir Ibarretxe. Una metàfora senzilla però eloqüent en un país amb tanta afeció a l'alpinisme. No s'ha fet el cim, però som en un camp base més amunt. No podem retrocedir. Cal crear oportunitats i saber-les aprofitar per poder assaltar l'Everest. Ho diu així de clar. La figura literària, no amaga dobles

sentits. Durant tota l'entrevista descabdella, amb un missatge constant i planer, temes claus per entendre el present i el futur. Reivindica el dret a ser crítics sense ofendre, com a mostra de salut democràtica, tot i la repressió. Afronta de cara la no estratègia compartida del nou govern de la Generalitat.

Aquests dos mesos totes les peces han anat caient fins al punt que al final tenim un govern en el qual hi ha zero membres del govern Puigdemont

Haver fet el referèndum d'autodeterminació del 1r d'octubre va ser una victòria i no haver-ne aplicat els resultats és una derrota

—**Què pot tenir de positiu el canvi de govern espanyol?**

—Internacionalment, es veu que ha caigut el president i el govern espanyols que han reprimit el dret d'autodeterminació de Catalunya, amb violència policíaca, i han fet un ús esbiaixat de la justícia. És un missatge nítid que ha arribat a tot el món.

—**I de negatiu?**

—Doncs que qui accedeix al govern ha estat còmplice actiu de tota aquesta política.

—**Hi ha res que us inquieti d'aquest nou escenari espanyol?**

—Això que m'inquieta és com hi reaccionarà la majoria independentista del govern de la Generalitat. Que una falsa imatge de distensió els faci retrocedir i acceptar un diàleg polític en què es renunciï al dret d'autodeterminació del poble de Catalunya.

—**I de les expectatives que comencen a circular, després de la caiguda de Rajoy, què en penseu?**

—Crec que el procés judicial ja no està en mans del govern espanyol, que és qui el va iniciar, sinó dels jutges del Suprem espanyol, qui tenen la seva pròpia dinàmica. De concessions polítiques, no en podem esperar cap d'important més enllà d'una menor agressivitat verbal. El PSOE estarà totalment condicionat per una oposició de PP i Cs, que competiran en espanyolisme.

—**Vàreu entrar com a presidenta de l'ANC demanant amb claredat la restitució del govern legítim, però això no ha passat...**

—Aquests dos mesos totes les peces han anat caient fins al punt que al final tenim un govern en el qual hi ha zero membres del govern Puigdemont. És evident que hi ha hagut molts obstacles de l'estat espanyol, però també és cert que en el cas del nomenament dels consellers eren ells qui estava totalment en fals. No hi havia cap limitació sobre si es podia fer i, en canvi, no s'ha fet. Si s'hagués saltat el

mur per aquest tram més baix, probablement no hauria passat res greu i almenys s'hauria donat un senyal de resistència.

—**Per què creieu que no s'ha fet?**

—Al final han decidit que no volen arriscar més imputacions de cap mena. Esquerra ho va deixar clar i nítid des del principi. Junts per Catalunya han fet veure que no, que estaven disposats a plantejar torcebraços, com a mínim en l'ordre simbòlic, però el resultat ha estat el mateix.

—**Aquesta situació perjudica el moviment independentista?**

—Hem tingut un període 2012-2017 en el qual l'agenda política dels partits ha estat centrada en el dret a l'autodeterminació, el referèndum i la independència. Tot per mitjans democràtics i pacífics. Aquesta etapa s'acaba l'any 2017. No hem aconseguit fer el cim i, per tant, s'ha clos amb una relativa derrota.

—**Heu dit 'derrota'?**

—Haver fet el referèndum d'autodeterminació del 1r d'octubre va ser una victòria i no haver-ne aplicat els resultats és una derrota. Si no hem aconseguit l'objectiu, és que hi ha una batalla que no hem guanyat. No hem fet el cim. Tot allò que va passar a l'octubre ja ho sabem: es va declarar una independència sense creure-hi i sense fer-la efectiva. Ara no hi ha estratègia comuna entre els partits independentistes per com aconseguir-la. Estan d'acord a mantenir el govern de la Generalitat a qualsevol preu i per això no estan disposats a acceptar unes eleccions. Una cosa lògica hauria estat dir 'si no podem complir el programa electoral, ens presentem a les eleccions amb unes altres propostes'. Però això seria molt utòpic. Tampoc crec que hagin analitzat bé els elements que van fallar a l'octubre. Encara s'hi perceben retrets mutus per la gestió del referèndum i sobretot pel post-referèndum.

—**Són símptomes de debilitat?**

—És una constatació. També és lògic que després de la repressió política que hi ha

Tots som conscients que no hem estat prou forts i ens hem de replantejar com escalem l'Everest des d'aquest nou camp base en què som ara

ALBERT SALAMÉ

hagut no hagin pogut pensar com refer l'estratègia. Encara s'acaben de llepar les ferides, ara. La part positiva que hi veig és que quan la refem partirem d'un camp base superior, més alt, per intentar el cim. Ara tenim molts més elements positius per a abordar el segon intent.

—Què li diríeu, al vice-president Oriol Junqueras?

—Allò mateix que li vaig dir el dia que vam fer el primer acte a la Universitat Autònoma, organitzat pels seus companys, que sempre li haurem d'estar agraïts perquè va ser el màxim responsable de la Generalitat del referèndum d'autodeterminació del 1r d'octubre. I va fer possible que aquest poble exercís el dret d'autodeterminació i mostrés tota la seva força i valors democràtics.

—I amb vista al futur?

—Que és evident i tots som conscients que no hem estat prou forts i ens hem de replantejar com escalem l'Everest des d'aquest nou camp base en què som ara. Però també hem d'anar amb compte a no fer passes enrere en el discurs. Hi ha

coses que hem assolit i no cal tornar al camp base anterior. Hem de partir d'on som ara.

—A què feu referència?

—Doncs que ha dit que ara cal governar per evidenciar els límits de l'autonomia des del govern de la Generalitat. Això ja ho hem evidenciat. També és veritat que comparteixo la preocupació de Junqueras per la fractura social i el suport que han tingut les posicions tan agressives de Ciudadanos a Catalunya. Però, d'alguna manera, crec que no s'ha de canviar el nostre discurs, sinó intentar trobar la manera de treure la por a una part d'aquest 43% de persones que han votat el bloc del 155. Estic segura que van votar amb aquesta por i que no comparteixen la repressió política. Si pogués parlar amb l'Oriol segurament ens posaríem d'acord.

—...i al president Carles Puigdemont?

—Amb ell, sí que hi he pogut parlar. Vaig ser a Berlín i vaig intentar convèncer-lo que es mantingués i defensés la investidura encara que la conseqüència fos acabar amb eleccions. Tot i que em va

dir que compartia l'anàlisi, no me'n vaig sortir. Amb vista al futur, crec que és un actiu importantíssim en aquest escenari de màxima internalització del conflicte.

—...i al president Quim Torra?

—Com que té molt sentit de l'humor i és molt irònic, li faré una broma que segur que entindrà: 'Què la piulada que vam fer l'Assemblea quan va nomenar consellers i conselleres que no eren ni a l'exili ni a presó, segurament seria la mateixa que ell hauria fet, fa uns mesos, quan no era en política activa'. Ell entén quina és la posició de l'Assemblea més que ningú. Més endavant espero que malgrat les limitacions amb què es trobarà ens pugui fer avançar en algun àmbit.

—Quines han de ser les prioritats?

—Hauríem de tornar a mirar tot allò que teníem llest a l'octubre. Saber com ho tenim i tornar-ho a refer. Entendré que es faci discretament. En allò que havíem avançat, cal recuperar la feina.

—Aquests dies heu dit que hi havia poca coherència. Per què passa això que es

pugui dir avui una cosa i demà una altra amb tanta facilitat?

—La situació de repressió fa que hi pugui haver més justificació per la incoherència i, això, d'alguna manera, relaxa una mica. Tothom és més comprensiu i això ens condiciona a l'hora de ser crítics. Si ets crític, de seguida salta tothom dient que no estàs encausada. Hem de procurar de no caure-hi.

—No estàvem preparats per a tanta repressió, però després de set mesos encara no ho estem?

—La societat catalana no estava preparada per a la repressió política. Però com que no s'atura ni s'aturarà hem d'aprendre a conviure-hi. Ara comencen a enviar cartes als set-cents alcaldes i probablement tenen l'objectiu d'inhabilitar-los, hi ha també detencions a molta gent per haver participat en accions. La repressió no solament tocarà els dirigents polítics sinó que tocarà tothom. Hem d'intentar que no ens condicioni fins al punt de ser menys lliures, fins i tot internament i entre nosaltres. Malgrat la repressió, hem de preservar els valors democràtics fonamentals.

—Potser allò més difícil és ser crítics sense prendre mal uns i altres?

—Sembla que no pots criticar res perquè tenim presos. Òbviament que l'objectiu principal és treure'ls d'allà i donar-los tot el suport material i moral que necessitin. L'Assemblea fa una constant mobilització per fer efectiu aquest suport. Però si algú és president d'un partit polític, encara que sigui pres ha de poder ser objecte d'una crítica política.

—La unitat pot facilitar les coses?

—De la unitat, no n'hem de fer un tòtem que impedeixi la crítica o qualsevol dissensió. És lògic que els diferents actors vegin en algun moment les coses de diferent manera. Això ha de poder ser. De la mateixa manera que és evident que entre tots haurem de trobar la solució per avançar. La unitat té moltes cares. Es pot estar unit externament però després haver-hi dissensions internes o es pot

ALBERT SALAMÉ

visualitzar més la diversitat. Cada cop que sabem coses de l'octubre veiem que de cara en fora hi havia una estratègia unitària i en canvi hi havia unes dissensions internes molt bèsties. Per tant, la unitat no és un objectiu en si mateixa.

—Ara mateix hi ha divergència entre els partits del govern i l'ANC?

—Bé, ja ho anirem veient... Potser ara sembla que és així però els partits s'aniran trobant amb circumstàncies que faran que canviïn i vegin que les limitacions s'han de saltar d'alguna manera. El problema no és l'ANC versus PDECat, Esquerra i Junts per Catalunya, sinó que els qui governaran junts tampoc no tenen una estratègia compartida. Mentre l'estratègia no sigui clara, tinguem una mica de paciència. És possible que això que passi externament acabi fent que la trobin o els forci a tenir-la.

—Veig que no us desanimeu...

—Això és una constatació d'una realitat. La situació és aquesta, a veure com tornem a trobar un catalitzador per

emprendre la marxa. Això ja ha passat en més moments. Entre el 2016 i el 2017 n'hi va haver molts d'incertesa, al final es va introduir el referèndum i tothom va anar junt amb aquell instrument. Ara no sabem gaire com avançar, però és gràcies a aquesta situació que entre tots hem d'intentar crear aquesta oportunitat...

—Rebeu crítiques dures pel posicionament de l'ANC, que sovint tendeixen a la caricatura...

—Totes aquestes crítiques les veig amb molta perspectiva, jo vaig començar amb una campanya que es deia 'Economistes pel no', l'any 2006, per explicar l'engany que havia estat el finançament de l'estatut. Llavors ja se'ns feien aquestes crítiques i el temps ens va donar la raó. També va passar quan vam començar les consultes populars a Arenys de Munt per a votar sobre la independència o amb la manifestació del 2012. Moltes d'aquestes persones que ara critiquen l'ANC ja ens deien això mateix aquella època. Aleshores no ens deien hiperventilats,

ens deien 'els freakies de les consultes' i també que érem uns impacients. Però si ho analitzes bé, tot aquell apoderament de la gent, posar el dret d'autodeterminació al centre, ve de tot allò que s'havia fet abans. Jo m'ho prenc amb tranquil·litat. En aquest país sempre calen unes avantguardes i una gent que estiri del carro. És el que ens ha fet avançar.

—**En aquesta situació, quin és el paper de l'Assemblea?**

—L'Assemblea ha de tenir la societat mobilitzada i amb capacitat de reacció per quan passin coses que no ens agradin. Hem de mantenir viva la mobilització per tensar l'agenda política i els partits polítics, tal com l'ANC va fer al principi. Hem de recordar que moltes vegades les manifestacions apel·laven al govern de la Generalitat. També hem de ser en el front internacional, on hem d'aprofitar la xarxa d'ANC que tenim a tot al món i que té molta capilaritat. Ara que el Diplocat no existeix, fem molta feina. Hi ha un tercer aspecte que volem treballar molt, que és l'apoderament ciutadà.

—**Què voleu dir?**

—A l'octubre ens van fallar coses que la societat civil i l'ANC podem ajudar a enfortir perquè quan torni a haver-hi una oportunitat per a la independència ens trobi més forts. Hem creat una comissió que es diu 'Fem república' que vol afavorir una economia i models d'empresa alternatius que no estiguin tan subjectes a les pressions polítiques. Pot ser una manera d'afeblir els oligopolis energètics dels sectors regulats que han jugat un paper molt proper al poder espanyol. S'han obert els ulls i s'ha vist que en un procés d'alliberament nacional no es podia ser tan ingenu i que s'ha d'actuar amb més intel·ligència política i sense tantes manies.

—**Què més es pot fer?**

—La societat civil s'ha de plantejar com és que entitats com el Col·legi d'advocats, sota una aparent equidistància, van estar pressionant perquè no es fes la declaració de la independència. En canvi, després no els hem sentit demanar que s' aixequés el 155. Aquest n'és el cas més obvi, però n'hi ha més i la gent s'ha

adonat que cal que moltes institucions com aquesta tinguin juntes que respectin el dret d'autodeterminació del poble de Catalunya. Ara, hi ha diversos casos, que denoten un canvi. Un cas és l'èxit obtingut a les eleccions al claustre de la UB. També ara s'està preparant una candidatura sobiranista, amb un contingut de canvi, que es presenta a les eleccions al Col·legi de Psicòlegs.

—**Com a economista, què penseu de la tercera via que ara torna a presentar el Cercle d'Economia?**

—Sempre l'han defensada. No és cap novetat, això que diuen... Però, de tota manera, després de tot plegat, no estem parlant ja de reformes del sistema del finançament sinó de drets, de llibertat, de dret a l'autodeterminació, de dignitat i de la voluntat de fer una república en què no pugui passar això que ens han passat els darrers mesos a Catalunya.

—**Hi ha el perill que la resistència es bloqui posant llaços, creus...**

—Quan et volen limitar la llibertat d'expressió és lògic que la gent reaccioni i digui 'doncs et trobaràs amb groc a tot arreu'. És una cosa lògica, no cal sobre-dimensionar-la i, alhora, òbviament, no ens podem aturar aquí. Hem de mobilitzar la gent d'una manera propositiva i política com més ràpidament millor.

—**Cal crear el Consell de la República?**

—Pot ser una oportunitat en aquesta estratègia de la internacionalització. S'ha de saber aprofitar bé. És un dels compromisos que hi ha, el tema és veure si se li podrà donar màxima rellevància institucional atesa aquesta voluntat que tenen de no desobeir i mantenir-se en els marges estrets de la llei que hi ha.

—**Seria important que Marta Rovira i Anna Gabriel hi fossin?**

—Sí, perquè implicaria que la secretaria general d'ERC hi seria i una dirigent destacada de la CUP també. Hi serien en un altre front internacional com és Suïssa, perquè allà hi ha la seu de Nacions Unides i s'hi poden fer força coses. ■

ALBERT SALAMÉ

TONI COMÍN*‘ERC va empènyer més que ningú per la Declaració d’Independència i ara ha de ser conseqüent’*

Entrevista amb l’actual diputat al Parlament de Catalunya, exconseller de Sanitat i polític exiliat

ACN

ANDREU BARNILS

Toni Comín (1971) és un dels polítics exiliats. Ara s’està a Lovaina, a vint minuts de Brussel·les. Conseller de Sanitat, actualment diputat al Parlament de Catalunya per ERC, rep VilaWeb a l’església de Saint Jean Baptiste au Béguinage, a Brussel·les. Aquesta església, com els Comin, té

una història de fort compromís social, i actualment s’hi pot veure l’exposició ‘55 urnes per la llibertat’. Per això a la porta també hi trobem el conseller de Cultura Lluís Puig i més catalans de pas per la ciutat. Comín té coses a dir sobre l’estratègia independentista, i en aquesta intensa entrevista explica per què creu

que és un error l’estratègia de frenar, per què no toca un nou tripartit i per què centrar l’estratègia a eixamplar la base s’ha de fer científicament i no com una excusa. Finalment, parla de la seva relació amb Oriol Junqueras. Així mateix, ens comenta que llegeix la biografia de Nelson Mandela ‘signada per Mandela

Per què van exigir, doncs, la declaració fos com fos i es van negar en rodó a fer eleccions, si pensaven que no érem prou gent?

No em sembla èticament acceptable defensar la recuperació de les institucions autonòmiques i res més

mateix, i com també m'han dit que fa Raül Romeva'.

—Com veieu l'independentisme, avui?

—En l'independentisme d'avui, hi veig tres actituds. Primera, la de la gent que el mes d'octubre deia que la DUI era massa arriscada, que no ens la podíem permetre, i havíem de fer eleccions perquè no érem prou gent per a resistir l'embat repressiu de l'estat si fèiem la declaració. Ara, mig any després, diuen això mateix. No som prou i hem d'eixamplar la base. Aquesta no és la meua posició, però la trobo políticament coherent i legítima. Una segona posició és la dels qui, tot i ser conscients dels riscos polítics i personals que implicava el mes d'octubre, vam dir: 'Anem endavant. Fem la declaració d'independència. Assumim el mandat de l'1-O.' I mig any després exigim de ser conseqüents amb aquella declaració. Per una raó política i per una raó moral. Jo avui m'identifico amb aquesta posició. I finalment tenim la tercera posició, la dels qui van empènyer com ningú a favor de la declaració el 25, 26 el 27 d'octubre. Gent que deia 'declaració, declaració, declaració'. I al cap d'uns quants mesos apareixen ara amb el relat que no som prou per a fer la independència. I això m'inquieta molt. Crec que hauríem de demanar-los una certa reflexió. Si no som prou gent per a fer la independència el mes de març, tampoc ho érem el mes d'octubre. Per què van exigir, doncs, la declaració fos com fos i es van negar-se en rodó a fer eleccions, si pensaven que no érem prou gent?

—Us situeu en la segona posició. Parleu de raó moral i raó política. Us podeu explicar?

—La raó política és que els que vam defensar la declaració ara tenim el deure polític de defensar sincerament, seriosament, de debò, no pas de manera cosmètica, sense subterfugis, pel Consell per la República, i creure'ns-el. I pel procés constituent. I per tot allò que pugui donar continuïtat a la declaració. Amb coherència. Perquè va ser una decisió massa grossa per a desdir-se'n al cap de quatre dies.

—I la raó moral?

—La declaració causava moltes víctimes. Parlo de mares, fills i parelles. Parlo de sofriment humà. Per respecte a tot aquest sofriment, reclamo coherència amb una decisió que ja sabíem que tindria aquests costos. No podem riure'ns del sacrifici d'algunes persones. Si fer la declaració havia de causar tant de patiment —un patiment evitable, però que per coherència amb el mandat del primer d'octubre vam decidir de no evitar— ara no em sembla èticament acceptable de desentendre'ns d'aquella decisió i defensar la recuperació de les institucions autonòmiques i res més. Si l'únic objectiu era preservar les institucions, llavors havíem d'haver fet eleccions: així hauria estat molt probable que no les haguéssim perdudes, les institucions, i sobretot ens hauríem estalviat tot el sofriment derivat de la repressió posterior al 27-O.

—I ara expliqueu-me la tercera posició, si us plau.

—És això que acabo de dir. La tercera posició seria la dels qui a l'octubre miraven els qui tenien dubtes de fer la declaració com si fossin presumptes traïdors, per bé que simplement assenyalaven els riscos de tirar endavant. I resulta que mig any després surten dient que ara no som prou gent. Doncs mireu, haver-ho pensat abans. Són els qui ara diuen 'necessitem més anys, necessitem més temps, recuperem el dret de decidir, no tenim prou força per a la unilateralitat', però en canvi a l'octubre van empènyer per fer la declaració, fos com fos. Aquesta posició em costa d'entendre, de debò. Si creuen que a l'octubre es van equivocar, si pensen que fer la declaració tal com ells volien va ser un error, aleshores l'única opció políticament responsable és reconèixer-ho i dir-ho explícitament. Obertament. I assumir l'error. Tothom es pot equivocar, tothom pot canviar d'opinió segons com evolucionen els fets. Tothom pot rectificar, només faltaria. Però quan una decisió té tants costos, si els partidaris d'aquella decisió després acaben arribant a la conclusió que en realitat no era el moment, que en realitat

Si l'únic objectiu era preservar les institucions, llavors havien d'haver fet eleccions

ACN

necessitem uns anys de calma... llavors cal fer-se responsable de les conseqüències d'aquest error. Si la declaració va ser un encert, les conseqüències que té no són menys dramàtiques, però són necessàries i, per tant, tenen un sentit. Però si algú creu que la declaració va ser un error, llavors millor no haver-lo comès i haver-ne evitat els costos –personals, socials i polítics. I quan algú es considera responsable d'un patiment innecessari, és normal esperar que s'actui en conseqüència.

—D'aquí a pocs dies, ponència d'ERC. Què n'espereu?

—Me la vull llegir i estudiar a fons per donar-ne la meva opinió. Cosa que faré aquests dies. Intentaré expressar-ne la meva reflexió i fer-hi les meves aportacions amb voluntat constructiva. Donar-hi la meva opinió

—I com veieu ERC?

—Hi tinc un diàleg permanent. Tot i que és molt difícil de participar en la vida orgànica. Ha estat missió impossible, pràcticament. M'hauria agradat ser més

present en el debat intern. Hem de ser respectuosos perquè la situació dels lideratges a ERC són molt difícils: el president a la presó i la secretària general a l'exili. Això ho fa tot molt complicat, sens dubte. Observo, si de cas, que hi ha hagut gent a qui ha costat d'entendre el relat d'ERC d'aquests últims mesos. No és tant que a mi m'agradi o no m'agradi aquest relat, sinó que em preocupa. Hi ha gent que no l'entén. Seria normal que la gent independentista i de centre-esquerra estigués perfectament arrenclada amb el discurs del partit que representa l'independentisme de centre-esquerra. I això no passa pas sempre. Simplement constato un fet. Segurament, té més a veure amb determinades declaracions personals que no amb cap posició oficial. Però sí que he trobat gent inequívocament independentista i d'esquerres bastant desorientada quan sent determinades coses. En la mesura que ERC va empènyer més que ningú per fer la declaració d'independència, ara crec que ha de ser conseqüent amb aquella decisió. Crec que molts volem, i molta gent dins ERC també, que siguem

conseqüents amb aquella decisió. Per tant, com deia abans: màxim compromís amb el Consell per la República, màxim compromís amb el procés constituent, màxim compromís amb la restitució.

—Com el veuríeu, ara, un tripartit amb els comuns i el PSC?

—Em sembla que en aquests moments no toca. Ara no toca. Ara toca unitat republicana. Setanta diputats. Tot això que hem fet fins ara és massa seriós per a deixar-ho estar. Ara, si els altres partits d'esquerres assumeixen allò que ara mateix podríem considerar els dos postulats democràtics bàsics, a saber: l'anul·lació de causa penal contra els líders polítics i socials i el reconeixement del dret d'autodeterminació, llavors ens podrem entendre perfectament amb ells. I anar junts fins molt lluny.

—Hem d'ampliar la base. Què en penseu, d'aquesta expressió?

—Ampliar la base no és cap clau màgica que obrirà la porta de la independència. No n'hi haurà prou de ser més. Hem d'estar disposats a fer més. I això –com

tot, de fet— ens ho hauríem de pensar de la manera més científica possible. I no partint del voluntarisme. Demanem-nos, per exemple, si s'amplia la base amb el canvi demogràfic. I a quina velocitat. És una cosa que els qui pensen sobre l'estratègia política hem de fer amb el suport dels científics socials: politòlegs, sociòlegs i demògrafs. Perquè, probablement, és veritat que entren al cens més independentistes que no unionistes. I se'n van més unionistes que no independentistes. La demografia amplia la base, sí. Però hem de saber a quina velocitat. I ara mateix no sé si ho sabem de manera prou precisa.

—S'amplia la base amb polítiques socials?

—Hem de fer polítiques sectorials per ampliar la base? No. Les hem de fer perquè som d'esquerres. O, dit d'una altra manera, perquè som partidaris de la justícia social. Però no és pas gens clar que les polítiques socials, ara mateix, a Catalunya serveixin per a ampliar la base. Una gran part de la gent el 21-D va votar de manera molt emocional. I el relat de les polítiques socials apel·la més aviat a la raó, no a l'emoció. Això ho va explicar molt bé Lakoff. En conclusió, no ens pensem que el fet de tenir el govern i fer polítiques socials —amb quin pressupost, per cert?— ens permetrà d'ampliar la base de manera accelerada. No caiguem en un relat ingenu que diu: 'Governem, fem polítiques socials; així, segur que ampliem la base, passem del 50%, i llavors només pel fet de ser més del 50% aconseguirem la independència.' És un relat que no se sosté.

—En teniu cap experiència, d'això que dieu?

—Una de les primeres decisions que vaig prendre com a conseller de Sanitat va ser ampliar l'hospital de Viladecans. Era de justícia. Era l'únic hospital amb quatre llits de tot Catalunya. Aquest hospital farà que acabi guanyant l'independentisme al Baix Llobregat Sud? Tant de bo, però el 21-D a Viladecans va guanyar Ciutadans.

ACN

—Heu pogut parlar amb Marta Rovira i Oriol Junqueras, aquests mesos?

—Amb Oriol Junqueras per carta. I amb Marta Rovira hem parlat de manera habitual, d'ençà que sóc a l'exili.

—Amb Oriol Junqueras, quina relació us ha quedat?

—Jo me l'estimo molt. Per mi és un amic. El dia que el van ficar a la presó la meva filla deia: 'El pare del Lluç és a la presó, el pare del Lluç és a la presó!' Impressionadíssima. La meva carta a l'Oriol era una carta d'amic a amic, no era una carta per a parlar de política. No hi ha res que desitgi més que veure'l fora i fer-li una abraçada. I si políticament ara hi ha diferències entre nosaltres, que no us ho sabria dir, no seria la primera vegada que n'hem tingudes. Justament, quan ens vam conèixer, ell ja encapçalava ERC i si li va interessar res de mi és que sóc una persona amb una certa autonomia de pensament. No sóc d'obediències cegues, jo. No ho he estat mai i no ho seré mai. I, per tant, quan hi estic d'acord, hi estic d'acord. I si no, no. Jo dono sempre el meu parer.

Sempre hem tingut un diàleg franc i directe, amb ell. Amb màxima lleialtat, és clar. La qual cosa vol dir assumir les decisions del col·lectiu que representes, tot i que a vegades no coincideixin 100% amb les teves. Ara, tot això era molt més fàcil quan tots dos estàvem en plena i completa llibertat. Amb la presó i l'exili tot és molt més complicat, és clar. I quan l'altre és a la presó les eventuais discrepàncies fan patir molt més, això també és veritat.

—Junqueras vol ampliar la base primer de tot.

—I jo també. Però jo dic que per ampliar la base ens ho hem de mirar d'una manera científica. Justament perquè és tan important, hem d'afrontar aquest objectiu de manera científica.

—Us sembla bé la llista unitària a Barcelona?

—Em sembla molt estimulante que hi hagi aquest debat ara mateix, aquest debat que impulsa en Ferran Mascarell, que impulsa en Jordi Graupera. Però permeteu-me una reflexió al marge del

cas de Barcelona i de les municipals. Crec que, pel que fa al combat polític contra un estat tan autoritari com l'espanyol, els partidaris de la independència ara mateix necessitem sigui com sigui unitat d'acció. N'estic del tot segur. Ara faré una comparació molt extrema i forçada. Però molt pedagògica. França i Anglaterra van estar dos-cents anys disputant-se l'hegemonia del continent. Però el dia que van tenir davant un adversari com Hitler es van convertir en aliats. I durant la Segona Guerra Mundial pràcticament van unificar els seus estats majors. Doncs home, quan tens davant un combat tan dramàtic com el nostre, que al capdavant és un combat no solament per la República sinó per la democràcia i els drets civils, no té sentit gastar energies en una guerra soterrada amb els que se suposa que són els teus aliats.

—Els comuns, com els veieu?

—Els comuns no assumeixen amb tota la profunditat i coherència que caldria l'herència del PSUC. És la meua humil opinió, sigui dita amb tot el respecte. El PSUC va ser el gran partit de la lluita

per la democràcia. Ara que les brases no del tot apagades del foc del franquisme s'han tornat a encendre... home, jo crec que la denúncia de la regressió autoritària per part dels comuns hauria de ser molt més contundent. Ara mateix els diria això: 'Oi que ells sempre han denunciat que no s'hi val a utilitzar l'eix nacional per tapar l'eix social?' Doncs no s'hi val, encara menys, a fer servir l'eix social per tapar l'eix democràtic. I en l'eix democràtic també hi ha una línia que va de la dreta a l'esquerra. A la dreta hi tenim els que impulsen o justifiquen la repressió: el PP, Cs i en bona mesura el PSC. I a l'esquerra hi ha tots els qui pateixen més directament la repressió: ERC, Junts per Catalunya, la CUP, Òmnium, ANC... I els comuns on són? Al centre? Ara resulta que en aquest eix democràtic es comporten com un partit de centre, no fos cas que es perdessin vots cap al PSC o cap a Cs? És això? Home, els exigeixo que siguin a l'esquerra i que diguin clarament als electors als quals es dirigeixen que per a ells ser unionista i espanyolista és del tot legítim, però tenir reflexos polítics

franquistes no ho és —i ficar a la presó algú per la seva acció política pacífica és una herència del franquisme.

—Unilateralitat, o no?

—Ho he dit sempre. La solució realment estable a tot aquest llarg conflicte —que fa més de cent anys que dura— és un referèndum pactat. Però al mateix temps aquest país no es pot estar quiet si el referèndum pactat no arriba. Per tant, nosaltres continuarem disposats a aquest pacte, però, si no podem, també continuarem avançant per fer efectiu el mandat del primer d'octubre.

—El 27 d'octubre els polítics independentistes van tenir por de perdre el control davant la gent. No tenien por dels morts, sinó dels vius. Dit per Manuel Delgado.

—D'entrada, ja us deia que no solament hem de ser més, sinó que hem de fer més. Dic que nosaltres teníem la percepció que en aquell moment la correlació de forces a l'interior era desfavorable, i per tant l'ocupació dels carrers no ens hauria dut a l'objectiu. Volem ser lliures, no màrtirs. Una mobilització com aquesta necessita condicions materials, tècniques i psicològiques i polítiques que s'han de preparar.

—Teníem operació Castell en marxa.

—Això no és resistir tres mesos amb centenars de milions de persones al carrer. Jo crec que l'operació Castell davant l'exèrcit espanyol no ens duia a un lloc gaire diferent del lloc on som ara, políticament parlant. Potser ens hauria dut a un lloc políticament pitjor, amb tot el govern a la presó. L'exili és la manera d'aguantar la declaració. De fora estant. Perquè de dintre la correlació de forces no ens permetia d'aguantar-la.

—Parlem del Consell de la República. Serà un govern?

—El Consell per la República hauria de ser, per dir-ho metafòricament, el nou estat major. Hi ha de ser tothom. Partits, societat civil, entitats. Per tant, se n'ha de definir com més aviat millor

l'estructura institucional. I se n'han de concretar les missions principals: la internacionalització, l'impuls del procés constituent, la relació amb el govern de l'interior, etc. En tot cas, no parlem del govern d'una república virtual, sense territori, sinó de l'instrument que ens ha de permetre d'acabar fent efectiva la República al territori de Catalunya, és a dir, materialitzar el mandat del primer d'octubre.

—**Passem a Bèlgica. Quina és la vostra situació legal?**

—Nosaltres ara mateix som ciutadans europeus lliures a Bèlgica. Ara falta que arribi una tercera euroordre. Que estem segurs que la guanyarem. Això a banda, el 4 de setembre hi ha un judici civil contra Llarena i ja veurem si Llarena s'atreveix a venir o no. Ara, tant si ve com si no, és probable que hi hagi una sentència. I farem més coses que ja anirem explicant. En el camp judicial hi havia una primera fase que era defensiva: evitar l'extradició. I després, passar a l'ofensiva. I la demanda civil és la primera acció d'aquesta fase, però no és l'última. No pararem.

—**...I aquí ho deixo.**

—I aquí ho deixo! Boye i jo, per dir-ho així, ara mateix som com una parella artística que no pot estar més cohesionada. Haver trobat Gonzalo Boye per mitjà de Jaume Asens, que és la persona que me'l va suggerir, va ser un encert i una sort molt gran, perquè fa una lectura política de l'estratègia judicial. Posar l'estratègia judicial al servei de l'objectiu polític és important. I no a l'inrevés. L'entesa amb en Gonzalo és màxima. Hi ha un contacte permanent. D'ençà del principi de l'exili, jo he estat molt centrat en l'estratègia legal i judicial.

—**Què en podem esperar del PSOE, vos que els coneixeu personalment?**

—És una de les reflexions que més he fet aquests mesos: el PSOE va fallar en la seva gran missió històrica, que era democratitzar l'estat espanyol. El gran irresponsable de la història recent es-

panyola és el felipisme, perquè tenia la responsabilitat de construir una veritable democràcia i ara és evident que no ho va fer. Excepte Serra, que sí que va fer els deures amb els militars, si voleu. El PSOE va modernitzar l'economia, va obrir el país culturalment, però en l'esfera de l'estat i de la política no va fer els deures seriosament. Ni es va desfranquistitzar seriosament la cúpula judicial, ni el poder mediàtic espanyol, ni la policia, ni va canviar la cultura política d'una societat, una gran part de la qual tenia i continua tenint una cultura política autoritària. Si no, no passaria això que passa. A bona part d'Europa al·lucinen. A Itàlia i Alemanya la democràcia va venir gràcies a un procés sistemàtic de ruptura amb la dictadura prèvia. En canvi, la teoria de la transició espanyola deia que podies fer una democràcia per evolució quasi natural d'una dictadura. I no. No va. No és veritat. Dels pares de la constitució alemanya, del 1949, quants vénen del partit nazi? Cap! Quan ho demanes als alemanys se'n fan creus. Doncs a Espanya la meitat més un venien del franquisme. La transició espanyola és un frau. Pensava fins ara que era imperfecta. Ara dic que en realitat no hi ha hagut transició, perquè no s'han democratitzat alguns elements bàsics de l'estat, institucionals, culturals sense els quals no es pot parlar d'estat de dret. Un país on la gent pensa que per salvar la unitat es poden vulnerar els drets civils o ficar líders polítics pacífics a la presó, que exercir el dret de manifestació és un delictes de rebel·lió, com tanta gent pensa, no és una democràcia. El problema de fons és de cultura política. I que Albert Rivera, fins fa quatre dies, pugés a les enquestes perquè era el que demanava més canya contra els independentistes, és la màxima expressió d'aquest problema. El segon exemple sobre el PSOE és la sentència de l'estatut. La incapacitat del PSOE de Zapatero d'evitar allò que Pérez Royo ha explicat millor que ningú: un cop d'estat encobert. La sentència de l'estatut: allò sí que va ser un cop d'estat. Però blanc, fet des del Tribunal Constitucional. ■

Ampliar la base no és pas una clau màgica que obrirà la porta de la independència

La denúncia de la regressió autoritària per part dels comuns hauria de ser molt més contundent

TAMARA CARRASCO

‘La meva presó és de vint quilòmetres quadrats’

Conversem amb la membre del CDR que el mes d'abril fou detinguda acusada de rebel·lió, sedició i terrorisme

ELISABETH MAGRE

JOSEP REXACH FUMANYA

El 10 d'abril al matí deu agents de la Guàrdia Civil amb passamuntanyes i armes llargues es van presentar al domicili de Tamara Carrasco, acusada de pertànyer a banda terrorista. La van traslladar a Madrid i va estar empresonada durant quaranta-vuit hores. Un malson del qual no es va despertar perquè la justícia espanyola, tot i que la va deixar en llibertat, no

pot sortir de Viladecans. ‘Sóc presa en un poble’, ens explica en una terrassa d'aquesta ciutat del Baix Llobregat.

—**Ja han passat tres mesos del dia que us van empresonar. Com el recordeu?**

—Sento incredulitat quan hi penso. És que no m'ho podia creure. Hi havia molt rebombori i em vaig despertar pensant que el company de pis es devia haver

deixat les claus. I és clar, quan vaig obrir la porta hi havia vuit o deu homes tapats amb passamuntanyes i que portaven armes llargues. ‘Senyora, que no ha sentit la porta, vostè?’. ‘Doncs no’, els vaig dir. Em van dir que eren guàrdies civils, em van entregar un paper on se m'acusava de sedició, rebel·lió i de pertànyer a banda terrorista, i que tenien una ordre per a escorcollar la casa. Doncs endavant. No

Vaig plorar quan em van donar la llibertat. Com una nena petita

Ja en fa tres mesos i de mica en mica perds la por

m'ho podia creure. Es van anar emportant allò que els interessava: un llapis de memòria, cartells d'Òmnium, un llibre de la CGT, la careta del Jordi Cuixart, un xiulet de color groc...

—Al'Audiència espanyola de Madrid, hi vàreu estar empresonada quaranta-vuit hores. Com va ser?

—Quan em van tancar estava trencada. No saps què passa a fora, no tens notícies de res.. Em vaig encaparrar a no plorar. Meditava i em repetia que no havia fet res mal fet, i que havia de resistir. L'advocat que em va assignar em va dir que ho tenia molt malament. Em va preparar per a entrar a la presó. És que ningú no esperava que em donessin la llibertat. En la primera vista no vaig declarar i quan va ser el torn del fiscal em va demanar presó preventiva perquè creia que hi havia risc de fuga. Tenia dos-cents euros al compte corrent! I també va dir que preparava un atemptat contra la caserna de la Guàrdia Civil de la Travessera de Gràcia, a Barcelona.

—Un atemptat?

—Sí, sí. Es basaven en el famós plànol de les entrades i les sortides de la caserna, segons que van publicar alguns mitjans. Llavors va resultar ser un Google Maps que havia consultat quan es va fer una concentració del CDR. No tinc gens bona orientació i em vaig fer un mapa de com anar de la parada de metro de Joanic fins a la caserna, per si al final tenia poca bateria. I això van trobar, el recorregut de Joanic a la caserna. Ana Rosa Quintana, Susanna Griso i aquests programes van difondre aquesta informació. Fins i tot TV3 va dir que havien trobat plànols detallats de la caserna. I tot això era mentida, una part més del relat que construïen. Com el desplegament que van fer a casa meua quan em van detenir. És la foto que volien. Em van demanar si volia tapar-me la cara. I els vaig dir que no perquè jo no havia fet res dolent. És clar, ells cercaven la fotografia de la terrorista amb el cap tapat. I no. Carai, llavors em vaig trobar amb aquella imatge.

—Amb tots els mitjans a fora.

—És clar, és que no ho oblidaré mai. Només sentia els flaixos. I els hi vaig dir: 'Heu muntat un xou perquè heu trucat els mitjans'. I em van respondre: 'T'hem dit que et tapis la cara.' Igualment la meua cara hauria sortit. Va sortir el meu currículum, la placa de la plaça on visc... Va sortir la meua vida a la televisió.

—I després de les quaranta-vuit hores us deixen en llibertat.

—Vaig plorar quan em van donar la llibertat. Com una nena petita. I aquesta és una altra. T'obren una porta i au, arregla't. A sis-cents quilòmetres de casa, sense mòbil i sense diners. De fet, el meu mòbil encara el tenen allà.

—I hi havia algú a fora?

—A la porta m'esperaven en Joan Coma i el Vidal Aragonès. I mira que no els coneixia. Només el Vidal Aragonès per la feina que feia al Col·lectiu Ronda. I ells em van portar a Barcelona. Va ser molt maco. Recordaré sempre com estàvem tots plorant quan vaig sortir en llibertat.

—Com esteu ara? Us sentiu pressionada?

—Ara ja no tant. Ja en fa tres mesos i de mica en mica perds la por. Jo sé que no he fet res dolent. M'és igual, que facin com hagin de fer, que jo faré la meua vida. I em defensaré quan hagi de defensar-me. I prou. Perquè, si no, no vius. És que sento una furgoneta a sota de casa i inconscientment em poso nerviosa, sento una sirena i tinc un ai al cor... De mica en mica vas agafant fortalesa perquè, si no, no pots viure.

—De què treballes?

—Jo treballo al sector social, en un Centre Especial de Treball (CET) de Barcelona per a persones amb discapacitat o en risc d'exclusió social. Allà, hi faig tasques d'administrativa i coordino un departament. Ara tinc baixa perquè vaig tornar un dijous i dimarts ja hi tornava a treballar. I no podia. No em trobava bé. Necessitava temps per a assimilar això que m'havia passat.

En el moment que tu no pots fer efectiva la teva llibertat, ets un pres. Com els exiliats. La seva llibertat no és plena

ELISABETH MAGRE

—Us heu vist superada?

—I tant, perquè del dia a la nit m'han fet una persona pública. Jo era una persona del carrer que anava a treballar, que sortia amb els amics i tenia la meua vida. I ningú em reconeixia pel carrer. I ara surto a la premsa, a la televisió, s'han publicat moltes ximpleries de mi... Tot plegat és molt difícil de gestionar i genera molt estrès.

—I heu rebut suport de membres de més partits?

—Aquí a Viladecans ens coneixem tots i ens movem pels mateixos llocs. De fet, he rebut el suport de gent que no és independentista i que ha vist que el nostre cas és un tema de drets fonamentals. Que si jo caic per terrorisme, pot caure qualsevol. Una dona em deia que si no li aproven una subvenció i l'endemà surt a manifestar-se i fa una mica de merder, ara mateix poden aplicar-li la llei antiterrorista. O una altra dona, que em deia que el seu fill està al sindicat estudiantil i que ara mateix, si un dia talla la Diagonal, poden aplicar-li la mateixa llei.

—Us sentiu una represaliada política?

—Sí. Perquè el meu és un cas polític. Absolutament. La meua detenció i l'intent de detenció de l'Adrià passa cinc dies després que la justícia alemanya va deixar Puigdemont en llibertat i va descartar el delicte de rebel·lió. Sempre juguen a la mateixa. Quan tenen una notícia que els va a la contra, responen amb un cop d'efecte, ja sigui un escorcoll a Òmnium, a carrer Diputació, o el que fos. I, als CDR, els havia de tocar el rebre en qualsevol moment. De la causa que em tenen oberta, divuit pàgines van dedicades al CDR i dues a mi i l'Adri. Llavors no és una causa general, és contra dues persones concretes.

—Quins són els vostres límits amb aquestes mesures cautelars?

—Doncs no sortir de Viladecans. Només puc anar el dilluns a Gavà per signar al jutjat, fer visites mèdiques i anar a treballar a Barcelona. Sóc presa en un poble. La meua presó és de vint quilòmetres quadrats. Puc anar a fer un cafè i veure els meus amics, però és una presó. En el moment que tu no pots fer efectiva

la teva llibertat, ets un pres. Com els exiliats. La seva llibertat no és plena.

—**I com us controlen?**

—No ho sé.

—**No porteu cap detector?**

—No. Potser ara em vigilen, no ho sé. Aquesta també és una forma de repressió. Et tenen pressionada perquè al final ja no saps si la furgoneta que tens aturada al davant és la Guàrdia Civil de paísà. O si em tenen el telèfon punxat. Juguen amb la por sociològica.

—**De fet, la setmana passada us van denegar d'anar a veure la vostra mare, que té la cama trencada, a Sant Vicenç dels Horts. Per què creieu que ho fan?**

—No pensava que me'l poguessin denegar. Quan va passar, en Benet Salellas, el meu advocat, m'ho va dir molt clar: 'Tamara, això no m'agrada.' Ell creu que em castiguen. És que no és normal. És un tema d'humanitat i de drets. És que Sant Vicenç dels Horts és a dos pobles. No és a Tarragona. Són vint minuts amb cotxe! Bé, en algun moment o algun altre ella estarà més bé de la cama i aviat podrà venir cap aquí.

—**Tampoc no us deixen que el cas sigui traslladat a Gavà. Quins avantatges jurídics us podria aportar?**

—L'Audiència espanyola és l'únic tribunal competent en els delictes de terrorisme i, per tant, si el cas l'haguessin traslladat a Gavà, vol dir que ja no m'investiguen per terrorisme, i que com a molt podria haver-hi desordre públic. Per això hauria estat una bona notícia per a mi. M'hauria tret el més gros de sobre, perquè el delicte de desordre públic no pot portar-te a la presó.

—**Heu passat por durant aquest temps?**

—Sí, perquè mai no havia tingut problemes amb la policia ni amb la justícia. Mai. I vaja, et trobes el desplegament que em va venir a buscar a casa... Semblava que fos una terrorista de debò. Vaig estar custodiada a Madrid com si fos perillosa. Que jo sóc activista i precisament prego-

ELISABETH MAGRE

no tot el contrari. I pensava que no sóc mala persona, i que en llibertat sí que hi ha males persones per a capturar. Hi ha una bandada que corre lliure i que van on volen, tenim el president de la Falange de Navarra lliure, quan li van trobar un arsenal d'armes enorme a casa seva... Aleshores això què m'indica? Doncs que això és una causa contra el poble català. Primer volien anar contra les entitats més potents i van empresonar els Jordis, després van voler anar contra el govern i van empresonar els consellers, després van anar darrere la policia i Trapero i el seu cercle estan pendants de judici, després va arribar el torn dels CDR, i ens ha tocat a mi i a l'Adri.

—**Recentment es parla molt de pactar. Pactaríeu una multa per desordres públics?**

—No. Penso defensar-me fins al final. Crec que hem de mantenir un mínim de dignitat i d'ètica. Jo no he fet res dolent. I per desordre públic tampoc no em poden sentenciar. Que em demostrin quin desordre públic he fet. Ells volen que agafem por i demanem clemència pels nostres actes, encara que no haguem fet res.

Em tenen pressionada i al final ja no sé si la furgoneta del davant és la Guàrdia Civil de paísà

Volen que demanem clemència pels nostres actes encara que no haguem fet res

—Ho tornariéu a fer?

—Sí. Totalment. Potser amb més de compte perquè crec que hem estat in-genus i ens hem trobat amb la repressió de cop. Però jo no he fet res que no hagin fet els meus pares o els meus avis. Per això no me'n penedeixo. I no ens convé agafar el rol de víctimes.

—Continueu participant en el CDR?

—Sí.

—I ho continuareu fent?

—Sí. Fa poc vàrem fer un acte sobre la repressió, tenim una paradeta on venem marxandatge...

—I més accions?

—No puc sortir de Viladecans...

—Coincidint amb la detenció, l'activitat dels CDR va caure en picat. Creieu que es va escampar la por?

—No crec que sigui una qüestió de por, sinó més aviat de prudència. Sí que és veritat que els represaliats trobàvem a faltar més moviment al carrer. Arribes a pensar que han aconseguit el que volien. Però jo crec que és un tema de prudència. Les accions s'han canviat per festes grogues, creus a les platges i accions d'aquesta mena. D'activitat, n'hi ha, però tenim un procés que es porta de l'exterior i entenc que hi ha uns tempos, uns advocats que treballen i que no volen que les reivindicacions no se superposin per no perjudicar-se.

—En algun moment els CDR hauran de fer accions més contundents?

—De contundents, ja n'hem fet. Tenim la premissa que som un moviment pacífic i dins de la resistència pacífica, crec que ja hem fet tot. Vagues, talls d'autopistes, talls de peatge... Que ho haurem de reprendre més endavant? Doncs no dic que no. Dependrà de com evolucionarà el conflicte i de quin serà el nivell de repressió del govern espanyol. La imatge que ens volen transmetre és que s'han canviat i que com que ara manen els socialistes, el to s'abaixarà i hi haurà diàleg. Doncs jo crec que no. Són la mateixa cosa i han contribuït a fer que l'estat espanyol sigui com és. Els socialistes van col·laborar en el 155 i en moltes més burrades que ens han fet.

—No confieu que la nova fiscal rebaixi el to i que, per exemple, arxivi el vostre cas?

—No, perquè si no, m'haurien deixat anar a veure la meva mare. I la fiscal ja havia canviat. No em val que em diguin que és un procés de canvi que no és immediat. Tracten amb vides de persones. No som joguines ni peces d'escacs. Si tan bones intencions té el nou govern, perquè no retira els càrrecs contra els consellers i els Jordis? La fiscalia pot fer-ho i aleshores s'acabaria el conflicte català.

VILAWEB PAPER ARRIBA CADA NIT, EXCEPTE ELS DISSABTES I EL MES D'AGOST, EN FORMAT PDF A TOTS ELS SUBSCRIPTORS DE VILAWEB

FEU-VOS **SUBSCRIPTORS** DE VILAWEB I AJUDEU-NOS A FER CRÉIXER EL NOSTRE MODEL DE PERIODISME RIGORÓS I COMPROMÈS